

Китāб'ус-салят

**КНИГА
ЗА
НАМА́ЗА**

Подготвил:

Хюсеин Хилми Ёшък

Бисмилляхиррахманиррахим

За човека има три вида живот – земен, гробен и отвъден. В първия душата е заедно с тялото и го дарява с живот. Ако го напусне, тялото умира. Дори то да бъде разложено и превърнато в пръст или бъде изгорено и превърнато в пепел, или бъде изядено от диво животно и изчезне като материя, душата няма да се изгуби. За нея ще започне гробен живот, в който има чувства, но няма движения. В Деня на възкресението за нея ще бъде създадено тяло, с което ще заживее вечно в Дженнета [Рая] или Джехеннема [Ада].

За да бъдат хората щастливи и на двата свята, трябва да приемат исляма. Постигането на земно щастие се изразява във водене на спокоен живот, а на отвъдно – във влизане в Рая. Тъй като Аллāху теāля проявява голяма милост към Своите раби, Той им показва пътя на щастieto, посредством пророците, защото хората не биха го намерили с възможностите на своя ум. Никой пророк не е говорел от само себе си, а е предавал само знанията, които му били съобщени от Аллāху теāля. Пътят на щастieto, показан от тях, се нарича **религия**. Религията, донесена от Мухаммед (*алейхисселām*), се нарича **ислям**. От Āдем (*алейхисселām*) до днес са били изпратени хиляди пророци. Последният от тях е Мухаммед (*алейхисселām*). Религиите на всички предишни пророци били подложени на изопачение. За придобиване на щастие, днес, няма друг изход, освен да се изучи ислямът. Той се състои от знания за **вярата**, в които трябва да се повярва от сърце, и знания за заповедите и забраните на Аллāху теāля [**ахкām-и ислāmиййе**], които трябва да се изпълняват с тяло. Тези знания се научават от книгите на **ехли суннитските учени** [учените по правия път], а не от опасните книги на невежите и еретиците [отклонените групи]. Преди хилядната година по Хиджра¹ из ислямските държави е имало много **ехли суннитски учени**. Сега няма нито един. Из библиотеките по цял свят биха могли да бъдат намерени оригиналите и преводите на техните арабски и персийски книги, които са многобройни. Всички материали в книгите на **издателство “Хакйкат Китāбеви” [Hakikat kitābevi]** са взети от тези източници. Четете книгите на **“Хакйкат Китāбеви”**, за да постигнете щастие.

НАСТАВЛЕНИЕ: Мисионерите се опитват да разпространят християнството; евреите – Талмуда, истанбулското книгоиздателство Хакйкат Китāбеви – исляма, а масоните работят за унищожението на всички религии. Онези, които са разумни, образовани и справедливи, ще разберат и осъзнаят истината и ще съдействат за нейното разпространение. С това си дело ще помогнат на всички хора да намерят пътя на земното и āхиретско щастие. По-полезна и ценна услуга от тази не би могла да има. Книгите, които днешните християни наричат Тора (Теврāt) и Евангелия

¹ Хиджра – Преселение от Мекка в Медина.

(Инджйли), са написани от човешка ръка. Това го признават и те. Свещеният Корāн, за разлика от тях, е чист и непокътнат, както го е низпослал Аллāху теāля. Всички равини и свещеници трябва да прочетат – внимателно и безпристрастно – книгите на “Хакйкат Китāбеви” и да положат старание за разбиране на тяхното съдържание.

ПРЕДИСЛОВИЕ

Започвам книгата за намāза с Е’ўзу Бесмеле. Хвала на Аллāху теāля. Салят и селām за Неговите избрани и любими раби, и на най-високопоставения сред тях – Мухаммед (*алейхисселām*). Добри молитви да бъдат за чистите роднини на този велик Пророк и на справедливите му и верни сподвижници (*ридвāнуллāхи теāля алейхим еджма ’йн*).

В земния живот добрите неща са смесени с лошите. Човек, за да постигне щастие и спокойствие, трябва винаги да върши първите. Поради изключителната Си милост, Аллāху теāля е създал сила, която да разграничава доброто от злото. Тази сила се нарича **ум, разум**. Чистият и здрав разум изпълнява много добре тази своя задача и никога не греши. Вършенето на грехове и следването на страстите разболяват сърцето и разума, който губи способността да разграничава доброто от злото. Аллāху теāля, проявявайки милост, е извършил тази работа, като е оповестил добрите неща чрез Своите пророци и повелил тяхното изпълнение. Оповестил и вредните неща и възбранил тяхното вършене. Съвкупността от тези заповеди и забрани се нарича **религия**. Религията, към която ни призовава Мухаммед (*алейхисселām*), се нарича **ислям**. Днес на света има само една непроменена и неизопачена религия. Тя е ислямът. Хората, за да постигнат спокойствие, трябва да следват исляма, т.е. да станат мюсюлмани. За целта не са нужни никакви формалности от рода на отиване при имāми или мюфтии. Първо, трябва да се повярва от сърце, второ, да се изучат заповедите и забраните на исляма, и трето, да се изпълнят.

За да се встъпи в исляма е нужно да се каже Келиме-и шехāдет² и да се повярва в неговия смисъл. За да се повярва правилно в значението му, трябва да се повярва съгласно книгите на суннитските учени. Онези, които следват тези книги, ще получат сто шехйдски севāба. Учените на четирите мезхеба се наричат **ехли суннитски**. Условиата на вярата са обяснени подробно в турската книга “**Herkesе Lâzım Olan İmân**” [и в българския ѝ превод “**Вярата, нужна на всеки**”]. Препоръчвам Ви я!

Мюсюлманите днес са разделени в три групи. Първата са истинските мюсюлмани, които следват пътя на Есхāб-и кирām. Наречени са **ехли**

² Келиме-и шехāдет (засвидетелстване) – Казване на “Ешхеду ен лй илйхе илляллах ве ешхеду енне мухаммеден абдуху ве расўлюх”.

суннет или **суннити**, или **фирка-и нăджийе**, т.е. групата, която ще се спаси от Джехеннема. Втората се състои от враговете на Есхăб-и кирăм. Наричат се **шиити** или **фирка-и дăлле**, т.е. отклонено течение. Третата се състои от враговете на шиитите и суннитите. Назовани са **вахабити** или **неждити**, защото се появили в област Неджд, (Централна) Арабия. Понякога се наричат и **фирка-и мел'ўне**, защото обвиняват мюсюлманите в неверие и ги наричат мущрици (съдружаващи). Това е написано в турските книги “*Kıyâmet ve Âhîret*” и “*Se'âdet-i Ebediyye*”. Пророкът ни (*aleyхисселăм*) е проклет такава хора. Онези, които разделиха мюсюлманите на три групи, са юдеите и англичаните.

Хората, които следват своите страсти, и онези, които имат болни сърца, независимо от групата, към която принадлежат, ще отидат в Ада. Всеки вярващ трябва винаги да повтаря “**Ля иляхе илляллăх**” [Няма друг бог, освен Аллах], за да прочисти своя нефс от невежеството (създадено у него по природа) и греховете. А за да изчисти сърцето си, т.е. за да се спаси от неверието и греховете, предизвикани от нефса, шейтăна, лошите приятели и вредните книги, трябва да казва “**Естагфируллах**” [О, Аллах! Прости ми!]. Молитвите на онези, които следват исляма, без съмнение се приемат. Ясно е, че онзи, който не кланя намăз, гледа незабулени жени и яде от харăм, не следва исляма. Молитвите на такива хора не се приемат.

Най-важната заповед – след вярата – е намăзът. Да се кланя петкратен намăз е фарз-и айн (задължение) за всеки мюсюлманин. Пропускането е голям грях: в ханбелйтския мезхез е куфр [т.е. онзи, който не кланя, напуска исляма]. Вижте книгата “**Гăйетуттахкйк**”! За да се изпълнява правилно, трябва да се изучат необходимите знания. Сметнахме, че ще е полезно да предадем знанията за намăза, на които ни учи нашата религия, по сбит и съкратен начин. Събрахме информацията от множество книги на ислямски учени. Всеки мюсюлманин трябва непременно да изучи тези неща и да ги научи на децата си.

За да се изпълнява правилно е нужно да се наизустят някои свещени знамения и молитви. Трябва да се знае поне толкова, колкото намăзът да стане състоятелен. Тези неща трябва да се научат от някой ходжа или приятел, който ги чете и произнася правилно.

Правилното четене на свещения Корăн – всеки трябва да знае това – се научава чрез посещаване на курсове. Децата също трябва да бъдат изучени.

Изписването на свещения Корăн с латински (или кирилски) букви е невъзможно. Трябва да се чете оригиналът. Изучаването на това е много лесно. Пророкът ни (*салляллăху алейхи ве селлем*) е казал: “**Тези, които учат децата си на Корăн-и керйм или ги пращат на учители, за всяка негова буква ще получат наградата на десетократно посещение на Кяабе. В Съдния ден на главите им ще бъде поставена корона (ще постигнат високи степени). Всички ще ги виждат и ще им се възхищават.**”

Нека Аллāху теāлй̄ ни стори от онези, които имат правилна вяра, учат знанията за намāза и го изпълняват коректно, и вършат праведни дела!

**Мйлядй̄
2001**

**Хиджрй̄ Шемсй̄
1380**

**Хиджрй̄ Камерй̄
1422**

СЪДЪРЖАНИЕ

Предисловие.....	3
Намāзът е велика заповед	11
Първа част	14
Вяра и намāз.....	14
Всеки човек първо трябва да повярва	14
Вярата трябва да бъде правилна	15
Ехли синнутската вяра.....	16
Условията на вярата	18
Вяра в Аллāху теāля	18
Съфāt-и зāтийе	19
Съфāt-и субūтийе.....	19
Вяра в мелāйкетата.....	20
Вяра в книгите	21
Вяра в пророците.....	22
Вяра в отвъдния живот	28
Вяра в съдбата.....	29
Втора част	30
Нашите поклонения и намāзът.....	30
Какво е ибāдет (поклонение).....	30
Кой се нарича мукеллеф	31
Еф'āl-и мукеллефйн (Ахкјам-и ислāмийе).....	31
1 – Фарз	31
2 – Вāджиб.....	32
3 – Суннет.....	32
4 – Мустехаб.	33
5 – Мубāх.....	33
6 – Харām.....	33
7 – Мекрӯх.....	34
8 – Муфсйд.....	34
Условия на ислāма.....	35
1 – Келиме-и шехāдет	35
2 – Намāз.	35

3 – Зекят.....	36
4 – Говеене.....	36
5 – Хадж.....	36
Трета част	37
Да се кланя намāз	37
За кого е фарз (задължителен) намāзът?	38
Състояния на хора, изпълняващи намāз.....	38
Поучителен ислямски разказ: Намāз, който освободил от затвора	39
Поучителен ислямски разказ: Домът му изгоря.....	40
Поучителен ислямски разказ: Водата в тенджерата	40
Поучителен ислямски разказ: Стрелата, която се забила в крака му	40
Поучителен ислямски разказ: Упойващото лекарство	41
Поучителен ислямски разказ: Саможертва за намāза.....	42
Четвърта част	42
Видове намāз.....	42
Петкратен намāз	42
Неща, които са задължителни (фарз) по време на намāз.....	44
Условията на намāза.....	45
1-Тахāрет от хадес	45
Вземане на абдест.....	46
Фарзовете на ритуалното измиване (абдест)	46
Как се извършва абдест?.....	47
Суннетите на абдеста	49
Едебите (мустехабите) на абдеста	49
Неща, които са забранени при изпълнение на абдест.....	51
Използване на мисвāk	51
Някои правила, които трябва да се спазват по време на абдест	52
Неща, които развалят абдеста	53
Неща, които не развалят абдеста	54
Улеснения за абдест (Месх на мест и рана).....	55
Гусюл (Цялостно измиване на тялото).....	56
Фарзовете на гусюл абдеста	57
Суннетите на гусюл абдеста.....	57
Как се извършва гусюл?	58
Разяснение (за хора, които имат пломби или покрития на зъбите си)	58
Менструация (хайз) и следродилен период (нифāс) при жените.....	59

Тейеммум	60
Фарзовете на тейеммума.....	61
Суннетите на тейеммума	61
Необходимо е да се обръща внимание на следните неща по време на тейеммум	62
Как се прави тейеммум?	63
Неща, които развалят тейеммума	64
Ползите от абдест, гусюл и тейеммум.....	64
2- Тахърет (изчистване) от неджасет (мръсотия)	65
Груба мръсотия.....	66
Лека мръсотия.....	66
Истинджā.....	67
Истибрā.....	68
3-Сетр-и аврет (Аврет частите и забулването на жените)	68
4-Истикбāl-и къбле (Обръщане към къбле)	71
5-Времената за намāз	72
Разяснение (Как се кланя намāз и говее на полюсите)	73
Езāн и икāмет	74
Кога се чете езāн и икāмет?	74
Разяснение (Допустимо ли е да се чете езāн по високоговорител)	75
Как се чете езāн	76
Значенията на думите в езāна.....	77
6-Възнамерение	77
7- Тахрйме (ифтитāх) текбйр.....	78
Рукновете на намāза	78
1 - Къям.....	78
2 – Кирāет (къраат).....	78
3 – Руку.....	79
4 – Седжде.....	79
5 – Ка’де-и ахйре	80
Как се извършва намāз.....	80
Вāджибите на намāза	82
Седжде-и сехв (седжде, което се прави при сбъркване или забравяне).....	83
Седжде-и тилйвет	84
Седжде-и шукр.	85
Суннетите на намāза	85
Мустехабите на намāза	86

Мекрӯхите на намāза.....	86
Неща, които са мекрӯх извън намāза.....	88
Неща, които развалят намāза	88
Причини, поради които е допустимо да се разваля намāз.....	89
Неща, поради които е фарз да се разваля намāз	89
Групов намāз.....	89
Условия, на които трябва да отговаря имāmът	90
Намāзът на месбӯк.....	93
Достойнствата на ифтитāх текбйра	94
Поучителен ислямски разказ: Месждидът, построен в двореца.....	95
Петъчен намāз.....	96
Фарзовете на джум'а намāза	97
Как се извършва петъчен (джум'а) намāз?	98
Суннетите и едебите на петъчния ден:.....	99
Байрам намāз.....	99
Как се извършва байрам намāз?.....	100
Тешрйк текбйр:.....	100
Подготовка за смъртта	100
Какво представлява смъртта?.....	101
Смъртта е истина	102
Дженāзе (погребален) намāз.....	102
Условията на дженāзе намāза.....	102
Фарзовете на погребалния намāз	103
Суннетите на дженāзе намāза.....	103
Как се извършва дженāзе намāз?	103
Терāвйх намāз	104
Как се изпълнява терāвйх?	104
Пета част	104
Намāз по време на пътуване	105
Намāз по време на заболяване.....	107
Казā (пропуснати) намāзи.....	110
Разяснение: (Допустимо ли е вместо суннетите да се изпълнява казā намāз?).....	113
Как се извършват казā намāзи?	114
Шеста част	114
Тези, които не изпълняват намāз	114
Достойнствата на кланящите намāз.....	116

Същността на намāза.....	123
Съвършенствата на намāза	124
Тайните на намāза	130
Молитва, която се чете след намāз	133
Мъдростите в намāза (намāзът и нашето здраве).....	135
Седма част	136
Искāt за намāза.....	136
Как се прави искāt и девир (девр)?.....	139
Осма част	143
32 и 54 фарза.....	143
32 фарза	144
54 фарза	146
Куфр (неща, които изкарват човек от исляма)	147
Големите грехове.....	162
Девета част	168
Могат ли свещените знамения и молитви да се напишат на латиница или кирилица?.....	168
Значенията на молитвите, които се четат в намāза	169

НАМА́ЗЪТ Е ВЕЛИКА ЗАПОВЕД

От А́дем (*але́йхисселя́м*) до днес във всяка религия е било заповядано да се изпълнява ежедневен еднократен нама́з. Времената за нама́з на предишните религии били събрани на едно място и сторени фарз (задължение) за всеки вярващ в Мухаммед (*але́йхисселя́м*). Да се извършва нама́з не е условие на вярата, но да се вярва, че неговото извършване е фарз, е условие на вярата.

Нама́зът е стълба на религията. Този, който извършва нама́з непрекъснато, правилно и изрядно, ще изгради своята религия и ще издигне сградата на исляма, а некланящият ще разруши своята религия и сградата на исляма. Пророкът ни (*салля́ллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Главата на религията ни е нама́зът.”** Както няма човек без глава, така няма и религия без нама́з.

Нама́зът е първата заповед след вярата. Аллāху теāля́ е сторил нама́за фарз, за да се покланят рабите само на Него. В над сто знамения от Корāн-и керй́м е повелено да се кланя нама́з. В хадй́с-и шерй́ф се казва: **“Аллāху теāля́ заповяда петкратния нама́з и обеща, че ще въведе в Рая онези, които ги извършват с уважение и съблюдене на условията.”**

Нама́зът е най-ценното поклонение. В един хадй́с-и шерй́ф се казва: **“Онзи, който не извършва нама́з, няма дял от исляма.”** Пак в един хадй́с-и шерй́ф се изтъква: **“Нама́зът е онова, което отличава мюсюлманина от неверника.”** Т.е. мюсюлманинът се кланя винаги, неверникът – никога, а лицемерът – понякога. Двучлиците ще бъдат подложени на много тежко мъчение в Ада. Расу́люллах (*салля́ллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“В Съдния ден онзи, който не е кланял нама́з, ще намери Аллāху теāля́ разгневен.”**

Да се извърши нама́з означава да се мисли за величието на Аллāху теāля́ и да се осъзнае собственото нищожество. Онзи, който е осъзнал това, винаги ще върши добро и не ще бъде в състояние да причини зло никому. Сърцето на онзи, който възнамерява да застане пред Него по пет пъти на ден, ще се изпълни с ихля́с (искреност). Всяко движение, което е заповядано да се извърши в нама́за, е полезно за сърцето и тялото.

Груповият нама́з в джамиите сближава сърцата на мюсюлманите. С това те се заобичват и осъзнават, че са братя. Възрастните стават милостиви към малките, а малките се научават на уважение към големите. Богатите помагат на бедните, а силните на слабите. Здравите, когато не видят болните си братя в джамиите, отиват да ги посещават в домовете им. Състезават се, за да се сдобият с благата вест, оповестена в следния хадй́с-и шерй́ф: **“Аллāху теāля́ е помощникът на онзи, който се притичва в помощ на своя брат по религия.”**

Намāзът пази от грозни, лоши и забранени деяния и става изкупление за прегрешенията. В хадīs-и шерїф се казва: **“Петкратният намāз е като река, която тече пред къщите ви. Ако някой се къпе в нея по пет пъти на ден, по тялото му няма да остане мръсотия. По същия начин малките грехове на онзи, който изпълнява петте ежедневни намāза, се опрощават.”**

Намāзът е по-високопоставен от всички дела и поклонения след вярата в Аллāху теāлї и Неговия Пророк. Ето защо трябва да се изпълнява, като се обръща внимание на всички негови фарзове, вāджиби, суннети и мустехаби. Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“О, общност и Есхāб мой! Намāзът, извършен съблюдавайки правилата му, е най-висшестоящото дело сред обичаните от Аллāху теāлї дела. Той е суннета на пророците. Той е обичан от ангелите. Той е сиянието на ма’рифета [познанието на Аллāху теāлї], земята и небесата. Той е силата на тялото. Той е изобилието на препитанието. Той е причина за приемане на молитвата. Той е застъпникът пред мелāикето (ангела) на смъртта. Той е светлина в гроба. Той е отговор за Мункер и Некїр. Той е сянка над него в Съдния ден. Той е подслон от огъня на Ада. Той е онова, което кара да се премине през моста Сърāt като светкавица. Той е ключът на Рая. Той е корона в Рая. За му’мините Аллāху теāлї не е дал нищо по-важно от намāза. А ако имаше по-висшестоящо поклонение от намāза, първо него щеше да даде. Защото някои ангели постоянно са в къям, някои в руку, някои в седжде, а някои в тешеххуд. Той събра всичко това в един рекят намāз и го подари на вярващите, защото намāзът е главата на вярата, стълба на религията, словото на исляма и ми’рāджът (възнесението) на вярващите. Той е светлината на небето. Той е спасителят от Ада.”**

Един ден хазрети Али (*радияллāху анх ве керремаллāху веджхех*) пропуснал следобедния (икинди) намāз. От тъга се хвърлил по един хълм. Плакал и стенел. Когато Пророкът ни Мухаммед Мустафā (*салляллāху алейхи ве селлем*) се осведомил за това, отишъл при него заедно със своите сподвижници и го видял. Султанът на Вселената (*салляллāху алейхи ве селлем*) също заплакал. Отправил молитва и слънцето отново се издигнало. Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) казал: **“О, Али! Вдигни си главата! Слънцето още се вижда на хоризонта.”** Хазрети Али (*радияллāху анх*) се зарадвал много и извършил намāз.

Една нощ хазрети Ебў Бекр-и Съддїк (*радияллāху анх*) е изпълнил много поклонения, но към края на нощта е потънал в дълбок сън и пропуснал витр (витир). Преди сутрешния намāз е тръгнал след Пророка ни и се доближил до него пред вратата на месджида. Започнал да стене и да се моли: **“О, Расūляллах! Помогнете ми, изпуснах витр!”** Пророкът ни също заплакал. При това дошъл Джебрāйл (*алейхисселїм*) и му казал: **“О, Расūляллах! Кажи на Съддїк, че Аллāху теāлї го опрости.”**

Една нощ големият евлия Бāйезїд Бистāмї (*куддисе сиррух*) се унесъл в дълбок сън и пропуснал сутрешния намāз. Толкова горчиво и продължително плакал, че накрая е дочул глас, който му казал: “О, Бāйезїд! Простих твоя пропуск. Заради плача те дарих с награда за седемдесет хиляди извършени намāза.” След няколко месеца Бāйезїд Бистāмї (*куддисе сиррух*) отново заспа тежко, но този път е дошъл сатаната и го бутнал за благословения крак. Казал му:

- Стани, ще изпуснеш намāза!

- О, проклетнико! – казал зачуден хазрети Бāйезїд Бистāмї. – Как така ме будиш за намāз, при условие, че ти (изобщо) не желает да се кланя?

- В онзи ден, когато се успа, спечели севāб за седемдесет хиляди извършени намāза благодарение на продължителния плач. Аз, имайки предвид това, реших да те събудя, за да спечелиш само един севāб – отвърнал шейтāнът.

Големият евлия хазрети Джунейд Багдāдї е казал: “Един час в земния живот е по-добър от хиляда години в Съдния ден, защото в този един час може да се извърши праведно и прието от Аллāху теāлїя дело, но в другите хиляда години не би могло да се извърши нищо.” Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: “**Ако някой съзнателно съедини един намāз с друг (т.е. ако съзнателно го изпусне) ще гори осемдесет хукбета в Ада.**” Едно хукбе е равно на осемдесет āхиретски години, а един ден – на хиляда земни години.

Затова, о, братко по религия! Не губи време с безполезни неща и проумей важността му. Разпредели го за най-ценните дела. Любимият ни Пророк е казал: “**Прекарването на време с безполезни неща е най-голямата беда.**” Кланяй на време, за да не съжалеяваш в Съдния ден и за да постигнеш много голям севāб! В един хадїс-и шерїф се казва: “**За онзи, който е пропуснал един намāз и умрял преди да го навакса, ще бъдат отворени седемдесет прозорци от Ада и ще бъде измъчван до Деня на възкресението.**” Онзи, който умишлено пропуска един намāз и не страда за него, ще напусне исляма или ще умре като неверник. Какво ли би могло да се каже за онези, които дори не се сещат за него и не го приемат като задължение? Учените от четирите мезхеба единогласно са казали, че всеки, който не отдава значение на намāза и не го приема като задължение, става муртед (вероотстъпник). Хазрети Абдулганї Наблюсї – в “Хадїкатун недийе”, в частта за злините, причинени от езика – казва: “Онзи, който не кланя съзнателно и не иска да навакса, и не се страхува, че ще бъде мъчен за това, напуска исляма, т.е. става **вероотстъпник**.”

Хазрети имāм Раббāнї в 275-о писмо от първия том на “Мектубāt” казва:

“Вие постигнахте това благо чрез научаване на ислямските знания и разпространяване на законите на ислямското право (фъкх, фикх). Из онези места се бяха настанили невежеството и бид’атите. Аллāху теāлā ви благослови с обичта на възлюбените Си раби. Той ви стори средство за разпространение на исляма. Ето защо правете всичко възможно, за да разпространите религиозните знания и правилата на фикха³. Тези две неща стоят в основата на всички щастия. Те са посредници за извисяване и причини за спасение. Старайте се много и се изявете като духовник! Покажете правия път на тамошните хора, като им повелявате повелените и възбранявате забранените от исляма неща! В 19-о знамение на сūra Муземмил по смисъл се казва: **“Без съмнение това е наставление за онзи, който иска доволството на своя Господ (Аллāху теāлā)!”**

Първа част ВЯРАТА И НАМĀЗЪТ Всеки човек първо трябва да повярва

Аллāху теāлā иска хората да постигнат мир и спокойствие на този свят и безкрайно щастие в отвъдния. За целта им повелил да вършат полезните неща, довеждащи до щастие, и възбранил вредните, ставащи причина за гибел. Вярата е първата заповед на Аллāху теāлā. Тя е нужна и крайно наложителна за всички хора.

Речниковото значение на думата **ймāн** (вяра) е “да познаваш някого като абсолютно правдив и да му вярваш”, но значението му в исляма е “Да се знае и вярва, че Мухаммед (*aleyхисселāм*) е пророкът на Аллах и **небия** (вестоносец) от Него; да се вярва накратко в онова, което е съобщил накратко и подробно в онова, което е съобщил подробно, и да се повтаря Келиме-и шехāдета толкова, колкото е възможно. Силната вяра е такава, че както знаем, че огънят изгаря, а змията убива с отровата си, и бягаме от тях, така да вярваме – без никакво съмнение – и във величието на Аллāху теāлā и Неговите качества, и да се стремим към Неговите доволство и Лик, и да бягаме от Неговия гняв. Вярата трябва да се настани в сърцето здраво, като надпис върху мрамор.”

Вярата се състои в харесване и приемане от сърце на всичко, което е казал Мухаммед (*aleyхисселāм*). Онзи, който вярва така, се нарича **му’мин** и **мюсюлманин**. Всеки мюсюлманин трябва да следва Мухаммед (*aleyхисселāм*) и върви по пътя му. Неговият път е пътят на Корāн-и керйм и се нарича **ислям**. За да се последва Мухаммед (*aleyхисселāм*), първо трябва да се повярва в него, а после да се изучат правилата на исляма. След това трябва да се пристъпи към изпълняване на заповедите (фарзовете) и

³ **Фъкх** (фикх, фъкх) – Наука, която съобщава нещата, които трябва да се вършат и отбягват.

отбягване на забраните (харāмите). После трябва да се изпълняват суннетите и отбягват мекрūхите. След това идва ред и на мубāхите.

Вярата представлява основата на нашата религия. Аллāху теāля не приема и не харесва нито едно от поклоненията и благодеянията на онези, които нямат вяра. Онзи, който желае да стане мюсюлманин, трябва първо да повярва; после да научи гусюл, абдест и намāз, а след това – когато им дойде редът – всички други фарзове и харāми.

Вярата трябва да е правилна

Знанията, придобивани чрез сетивните органи и разума (научните знания), са помощници на вярата, защото чрез тях става ясно, че редът във Вселената не е случаен, а е създаден от един Творец. Да се повярва означава да се научат и приемат знанията, които последният пророк Мухаммед (*алейхисселām*) е предал от Аллāху теāля. Да се каже “Ще повярвам ако знанията за вярата съответстват на моя разум” е равносилно на отричане на пророците. Религиозните знания не са открития на разумните хора. Нещата, предадени от Пророка Мухаммед (*алейхисселām*), трябва да се учат от книгите на **ехли суннитските учени** и да се вярва както е посочено там. За постигане на един правилен ймāн са необходими още следните неща:

1. Вярата трябва да е постоянна и силна. Човек не бива да мисли да я напуска дори за секунда. Онзи, който каже “Ще напусна исляма след три години”, става кяфир още същия момент.

2. Вярата трябва да е между надеждата и страха. Човек трябва да се страхува от наказанието на Аллāху теāля, но и за секунда да не губи надежда от милостта Му. Той трябва максимално да страни от вършене на какъвто и да било грях и да се страхува от губене на вяра заради него. Дори да е извършил всички грехове, мюсюлманинът никога не бива да губи надежда в прошката на Аллāху теāля. Той трябва да се разкайва за своите грехове, защото разкайващият се е като онзи, който никога не е извършил грях.

3. Трябва да се повярва преди сетния дъх, защото в този момент се вдига завесата от очите и се показват всички състояния на отвъдното. След като ги видят, всички неверници възжелават да станат мюсюлмани, но вярата, която Създателят приема, е тази, която е в неведомото, т.е. повярвано е преди да се види (именно в това е изпитанието). Вярата във видяното не се приема. В този (критичен) момент се приема единствено покаянието на мюсюлманите.

4. Трябва да се повярва преди слънцето да е изгряло от запад. Това е един от големите признаци за приближаване на края на света. Всички хора, които станат свидетели на това събитие, ще повярват в исляма, но тази им вяра няма да се приеме. Вратата на покаянието ще се затвори.

5. Трябва да се знае, че никой, освен Аллāху теāлй, не знае неведомото (тайните неща). Т.е. само Аллāху теāлй знае неведомото и онези, на които е съобщил. Мелйикетата, джиновете, шейтāните и дори пророците не знаят неведомото, но Аллāху теāлй може да дари Своите пророци и праведни раби със знания за неведомото.

6. Без крайна необходимост (липса на друг изход) не бива да се отхвърля някоя заповед на религията, която касае вярата и делата. Онзи, който без крайна необходимост (принуда), омаловажава някоя заповед или забрана на исляма, или се подиграва с Корāн-и керйм, ангелите, пророците и знанията, предадени чрез тях, напуска исляма. Ако ги прави поради липса на друг изход (бил е заплашен със смърт например), не става неверник.

7. В необходимите и ясни знания, повелени от исляма, не бива да има съмнение. Ако някой се осъмни например, че намāзът е фарз, а виното, алкохолът, хазартът, лихвата и рушветът са харām или ако каже “Това е халял!” за един известен харām, или “Това е харām!” за един халял, напуска исляма.

8. Трябва да се вярва така, както ислямът изисква, т.е. както е повелил Мухаммед (*алейхисселйм*), а не така, както разумът побира или философите и фалшивите учени одобряват.

9. Мюсюлманите трябва да обичат и чувстват вражда само в името на Аллах. Трябва да обичат приближените раби на Аллāху теāлй (т.е. мюсюлманите) и да не обичат онези, които проявяват вражда към исляма с дела и писания. Мястото на тази вражда е сърцето.

[Към немюсюлманите и чужденците трябва да се отнасяме със сладкодумие и усмихнато лице. С красивия си морал трябва да ги привличаме към исляма.]

10. Трябва да се вярва така, както са вярвали мюсюлманите, които не са напуснали пътя на Пророка (*алейхисселйм*) и неговите сподвижници. Правилна е тази вяра, която съответства на сунитската. [Сто шехйдски севāба ще получат онези мюсюлмани, които следват истинските религиозни книги, написани от ехли суннитските учени. Всички учени на четирите мезхеба се наричат **ехли суннитски**. Техен водач е имām а’зам (великият имām) Ебӯ Ханйфе. Те са написали това, което са научили от сподвижниците. А вторите, от своя страна, са предали онова, което чули от него.]

ЕХЛИ СУННИТСКАТА ВЯРА

Човек, за да стане мюсюлманин, трябва да повярва. Това е първото условие. А правилната вяра зависи от това дали се вярва съгласно ехли суннитското вероубеждение или не. Първата задача на всички разумни и полово зрели мъже и жени е да научат знанията за вярата от книгите на суннитските учени и да повярват в тях. Спасението от огъня в Съдния ден

зависи от вярата, на която ни учат те. От Ада ще бъдат избавени само хората, следващи техния път. Тези хора се наричат **суннити** или **ехли суннет**.

В един хадїс-и шерїф се казва: **“Моята общност ще се раздели на 73 групи. Само една ще бъде спасена от изтезанието на Ада. Останалите ще отидат в него.”** Всяка една от тези групи твърди, че е по правия път и че само тя е онази група, за която се съобщава, че ще бъде спасена от Ада. В 54-и свещен айет на сӯра Му’минӯн и 32-и свещен айет на сӯра Рӯм по смисъл се казва [ислямските учени са казали, че тези айети носят следния смисъл]: **“Всяка група се радва като смята, че е по правия път.”** Въпреки това Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е разкрил признака на групата, която ще се спаси, като казал: **“Хората в тази група са онези, които са по моя път и този на моя Есхāб (сподвижниците).”** Онзи, който не обича дори един от сподвижниците, напуска пътя на ехли суннет, а който се отдели от този път, става неверник или **ехли бид’ат** (еретик).

ПРИЗНАЦИТЕ НА ПОСЛЕДОВАТЕЛИТЕ НА ЕХЛИ СУННЕТ

Аллāху теāлй е доволен от мюсюлманите, които вярват съгласно суннитската вяра. Тази вяра има множество условия. Суннитските учени ги обяснили по следния начин:

1. Да се вярва в шестте условия на вярата, т.е. в съществуването и единството на Аллāху теāлй, и в това, че Той няма съдружник и подобен; в Неговите ангели, книги и пророци; в отвъдния живот и в това, че доброто и злото са създадени от Аллāху теāлй. (Тези неща са изброени в **Āменту**.)
2. Да се повярва, че последната книга на Аллāху теāлй (Корāн-и керїм) е Негово слово.
3. Мюсюлманинът никога не бива да има съмнение в своята вяра.
4. Всички от Есхāб-и кирām, които са повярвали и имали честта да видят Пророка ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) приживе, трябва да бъдат обичани много. Не бива да се петнят четиримата му халїфи, близките му роднини и благословени жени.
5. Поклоненията не бива да се приемат за части на вярата. Мюсюлманите, които вярват в заповедите и забраните на Аллāху теāлй, но не ги изпълняват поради мързел, не напускат исляма. Но онзи, който не отдава значение и омаловажава харāmите или се подиграва с исляма, става кяфир.
6. Не бива да се наричат “неверници” онези, които са ехли къбле (къбля), (т.е. казват, че вярват в Аллāху теāлй и Неговия пророк Мухаммед (*алейхисселām*)), но имат и грешни убеждения.
7. Допустимо е да се изпълнява намāз зад всеки мюсюлманин, за когото не се знае, че открито върши грях. Това е валидно и за командирите и

управниците, които водят мюсюлманите в байрамските и петъчните намази.

8. Мюсюлманите не бива да въстават срещу управниците. Въставането е равносилно на причиняване на фитне (раздор, безредие, анархия) и води до различни беди. Трябва да молим Аллāху теāлā да им отреди праведни дела и да ги наставляваме с благи думи, за да престанат с греховните си деяния.

9. За всички мъже и жени е джāиз (позволено) да правят месх (избърсват с влажна ръка) върху мест (кожени чорапи) без да има оправдание или крайна необходимост за това. Върху боси крака и чорапи не се прави.

10. Трябва да се повярва, че Ми'радждът (възнесението) на Пророка (*салляллāху алейхи ве селлем*) се е осъществил духом и тялом. Тези, които казват, че Ми'радждът се е случил на сън, напускат ехли суннет.

В Рая мюсюлманите ще видят Аллāху теāлā. В Съдния ден пейгамберите (пророците) и праведните раби ще се застъпят. Въпросите в гроба са истина. Наказанието в гроба ще е за тялото и душата едновременно. Керāметите на евлиите са истина. Керāметите са необикновени явления, които се случват при евлиите (любимите раби на Аллāху теāлā). Това са неща, които са извън обичая на Аллāху теāлā, т.е. отвъд физичните, химичните и биологичните закони. Те са дарове от Негова страна и са толкова многобройни, че не биха могли да бъдат отречени. В гробния живот душите чуват това, което живите вършат и говорят. За душите на мъртъвците могат да се пращат севāбите (наградите) от четения Корāн-и керйм, дадената милостиня и всякакви други извършени поклонения. Това е полезно за тях и става причина за отслабване или премахване на мъчението. Вярата във всички тези неща е от признаците на ехли суннет.

УСЛОВИЯТА НА ВЯРАТА

Условията на вярата са шест и са изброени в *Āменту*. Расūлюллах (*саллялляллаху алейхи ве селлем*) е съобщил, че същността на вярата е в приемането на шест неща. Ето защо първото задължение на мюсюлманите към техните деца е да ги сторят да наизустят текста и смисъла на *Āменту*.

Āменту: “**Āменту биллāхи ве Мелйикетихи ве Кутубихи ве Русулихи вел Йевмил-āхири ве бил Кадери хайрихи ве шеррихи миналлāхи теāлā вел-ба'су ба'дел мевти хаккун, ешхеду ен лā илāхе илляллāх ве ешхеду енне Мухаммеден абдухū ве расūлюх.**”

Първо условие Вяра в Аллāху теāлā

“*Āменту биллāхи*” означава “повярвах в съществуването и единството на Аллāху теāлā. Приех със сърце и потвърдих с език.” Аллāху теāлā съществува и е един. Думата “един” има две речникови значения. Първото

е “числото, което е половината на две и е първото от числата.” Второто значение е “единство по отношение на липса на съдружник и подобен.” Ето, тук се има предвид не единството на Аллāху теāля като число, а като единство по отношение на липса на съдружник и подобен. Т.е., по отношение на същност и качества Той е безподобен. Както същността и качества на творенията не приличат на тези на Създателя, така и същността и качества на Създателя не приличат на тези на нито едно от творенията Му.

Аллāху теāля е създателят на всички части и клетки на творенията. Никой не може да знае истината за Неговата същност. Той е пречист от всичко, което идва в ума и съзнанието. Не е позволено да се мисли за Неговата същност. Трябва да се наизустят Неговите качества и имена, които са посочени в Корāн-и керīm и да се потвърди Неговата божественост чрез тях. Всички Негови качества са изначални и безкрайни. Неговата същност не се намира никъде и Аллāху теāля е пречист от шестте посоки, които са нам известни. Т.е. не е отпред, отзад, отдясно, отляво, отгоре или отдолу. За Него би могло да се каже само, че “**Той знае и вижда всичко.**”

Качествата на Аллāху теāля са четиринадесет. Шест от тях се наричат **Съфāt-и зāтийе**, а осем – **Съфāt-и субūтийе**. Трябва да се наизустят и да се знае техния смисъл: това е крайно необходимо.

СЪФАТ-И ЗĀТИЙЕ

1 – Вуджūd: Аллāху теāля съществува. Неговото съществуване е изначално. Той е вāджиб-ул вуджūd, т.е. Неговото съществуване е необходимо.

2 – Къдем: Съществуването на Аллāху теāля няма начало.

3 – Бекā: Съществуването на Аллāху теāля няма край. Никога няма да изчезне. Както не е възможно да има съдружник, така и да има небитие по отношение на Неговите същност и качества.

4 – Вахдāнийет: Аллāху теāля няма съдружник и подобен в същността, качества и делата.

5 – Мухāлефетун-лилхавāдис: Същността и качества на Аллāху теāля не приличат на същността и качества на нито едно създание.

6 – Къям би-нефсихи: Аллāху теāля съществува винаги. Той няма нужда от пространство. Той съществуваше, когато нямаше материя и пространство. Пречист е от всякакви нужди. Каквато е била Неговата същност преди създаването на тази Вселена, такава ще остане и завинаги.

СЪФАТ-И СУБŪТИЙЕ

1 – Хайт: Аллāху теāлā е жив, но Неговият живот не наподобява живота на създанията Му. Той е специфичен за Неговата същност и е изначален и безкраен.

2 – Илм: Аллāху теāлā знае всичко. Неговото знание не е като знанието на създанията. Той вижда и знае как в тъмна нощ мравка ходи върху черна скала. Знае мислите, преминаващи през сърцата на хората и техните възнамерения. В Неговото знание не настъпва промяна. То е изначално и безкрайно.

3 – Сем’: Аллāху теāлā чува без средство и посока. Неговият слух не е като този на рабите Му. Това Негово качество, както всички останали, е изначално и безкрайно.

4 – Басар: Аллāху теāлā вижда. Вижда без средства и условия. Неговото виждане не е чрез око.

5 – Ирāдет: Аллāху теāлā притежава воля и създава каквото пожелае. Всичко съществува с Неговата воля. Няма сила, която да пречи на волята Му.

6 – Кудрет: Силата на Аллāху теāлā стига за всичко. За Него няма нищо трудно.

7 – Келāм: Аллāху теāлā говори, но не чрез средства, букви, глас или език.

8 – Теквāн: Аллāху теāлā е създател. Няма друг създател, освен Него. Той създава всичко. За друг, освен за Аллāху теāлā, не е позволено да се казва “създател [или “създаде, създава”]”.

Не е възможно да се проумеят същините на качествата на Аллāху теāлā. И в това отношение Той няма съдружник и подобен.

Второ условие ВЯРА В МЕЛЯИКЕТАТА

Ве мелāикетиhi: Това означава “повярвах в мелāикетата на Аллāху теāлā”. Те са раби на Аллāху теāлā и се подчиняват на заповедите Му. Не вършат грехове и нямат пол. Не се женят. Живи са, но не се хранят, не пият и не спят. Те са материални, телесни същества, сътворени от светлина. Притежават ум. Най-високопоставените сред тях са четири на брой.

1 – Джебрāйл (алейхисселāм): Неговото задължение е да носи откровение на пророците и да предава заповедите и забраните на Аллāху теāлā.

2 – Исрāфйл (алейхисселāм): Неговото задължение е да протръбвява с Рога. При първото протръбвяване всяко живо същество, освен Аллāху теāлā, което чуе звука, ще умре, а при второто протръбвяване всички ще бъдат наново съживени.

3 – Микяйл (*алейхисселям*): Има задължения, свързани с прашането на препитанията, евтинията, изобилието, немотията, скъпотията и движенията на всякаква материя.

4 – Азрайл (*алейхисселям*): Има задачата да отнема душите на хората.

След тях има други четири групи меляикета. Меляикетата, наречени **Хамеле-и Арш** са четири на брой. Приближените ангели се наричат **Мукаррабйн**, меляикетата на мъчението – **Керубийн**, а меляикетата на милостта – **Руханийн**. Името на най-високопоставеното дженнетско меляике е **Ридван**, а джехеннемско – **Малик**. Меляикетата в Ада се наричат зебани. Меляикетата са най-многобройните създания. На небесата няма празно място, където да не се покланят.

Трето условие ВЯРА В КНИГИТЕ

Ве кутубихи: Това означава “Повярвах в книгите, низпослани от Аллāху теāля.” Те били низпослани на някои от пророците или чрез ангела Джебрāйл, или бидейки написани върху скрижал, или Аллāху теāля е сторвал пророците да ги чуят без посредничеството на ангел. Всички тези книги са слово на Аллāху теāля. Те са изначални и безкрайни. Не са създания и са истинни. Известни са ни сто и четири небесни книги. **Десет сухуфа** (малки книги) са низпослани на **Адем** (*алейхисселям*) [Адам], **петдесет** – на **Шйт** (*алейхисселям*), **тридесет** – на **Идрис** (*алейхисселям*), а **десет** – на **Ибрāхйм** (*алейхисселям*) [Авраам]. **Теврāтът** (Тора) е даден на **Мусā** (*алейхисселям*), **Зебур** (Псалми) – на **Дāvуд** (*алейхисселям*), **Инджил** (Евангелие) – на **Йсā** (*алейхисселям*) [Исус], а **Корāн-и керйм** – на **Мухаммед** (*алейхисселям*).

За да могат хората да живеят в спокойствие на този и да постигнат безкрайно щастие в отвъдния свят, Аллāху теāля им е изпратил книги, посредством многобройни пророци, като се започне от първия човек и пророк **Адем** (*алейхисселям*) и се стигне до последния пророк **Мухаммед** (*алейхисселям*). В тях им е разяснил знанията за вярата и делата и им дал информация за всичко, от което се нуждаят.

Корāн-и керйм е последната книга, пратена от Аллāху теāля. След неговото низпославане законите на всички предишни книги били отменени. **Джебрāйл** (*алейхисселям*) е донесъл **Корāн-и керйм** за двадесет и три години. Той се състои от 114 сūри и 6236 свещени знамения. В някои книги е посочена по-различна цифра, защото някои дълги знамения са преброени като няколко по-кратки. **Корāн-и керйм** не е претърпял никаква промяна откакто е низпослан, няма и да претърпи отсега нататък. **Корāн-и керйм** е слово на Аллах. Никой не би могъл да подготви подобна книга: това е отвъд човешките възможности. Никой не би могъл да каже дори едно подобно знамение (āйет).

След смъртта на Пророка ни (*саллялāху алейхи ве селлем*) неговият първи халиф хазрети Ебӯ Бекр-и Съддйк е събрал на едно място всички знамения на Корāн-и керйм и така се появил **мусхафът**. Всички сподвижници [мюсюлмани, видели Мухаммед (*алейхисселām*)] единогласно са казали, че този мусхаф е словото на Аллāху теāлйā. Осмāн (*радияллāху анх*), третият халиф, е заповядал да препишат този мусхаф по шест пъти и всяко едно от тези копия е изпратил до една определена област.

Свещеният Корāн трябва да се чете от оригинала. Книги, написани с други букви, не се наричат Корāн-и керйм. По време на четене трябва да се съблюдават следните неща:

- а) Трябва да се чете с абдест, когато се държи в ръка; да се проявява концентрация и да се обръща срещу къбле.
- б) Трябва да се чете бавно и съсредоточено.
- в) Да се чете, гледайки в мусхафа и изговаряйки правилно и точно всяко едно знамение.
- г) Да се чете според теджвйда.
- д) Да се има предвид, че това, което се чете, е слово на Аллāху теāлйā.
- е) Да се съблюдават заповедите и забраните на Корāн-и керйм.

Четвърто условие ВЯРА В ПРОРОЦИТЕ

Ве русулихи: Това означава “Повярвах в пейгамберите (пророците) на Аллāху теāлйā.” Пророците са избрани хора. Тяхното задължение е да насочват хората по правия – харесван от Него – път. Всички пророци са предали една и съща вяра. Трябва да вярваме, че всички те притежават седем качества.

1 – Исмет: Невършени на грехове. Те не вършат нито един малък или голям грях, който е бил или ще бъде забранен в някоя религия.

2 – Емāнет (благонадеждност): Пророците са верни във всяко отношение. Никога не злоупотребяват с доверието.

3 – Съдк: Пророците са верни и честни в думите, делата и всички свои постъпки. Никога не лъжат.

4 – Фетāнет: Пророците са изключително интелигентни и разумни. Никой човек с недостатъци – като слепота и глухота – не е ставал пророк. Нито една жена не е била натоварена с пророческа мисия.

5 – Теблйг: Онова, което пророците казвали и разяснявали на хората, са го научавали от Аллāху теāлйā чрез откровение. Заповедите и забраните, които предали, не са техни собствени мисли и разсъждения. Те съобщили всичко, което им е било повелено.

6 – Адәлет: Пророците никога не са извършили жестокости и несправедливости. Заради никого не се отклонили от пътя на справедливостта.

7 – Емнул-азл: Те никога не губят своето пророчество. Те са пророци и в този, и в отвъдния свят.

Всеки пророк, донесъл нова религия и закон, се нарича **расул**. Пейгамбер, който не е донесъл нова религия, а е призовавал към тази на предишен пророк, се нарича **неби** (небия). Да се вярва в пророците означава да не се прави разлика между тях и да се знае, че всеки един от тях е избран от Алләху теәлә и говори истината. Отричането на един е равносилно на отричане на всички.

Човек не би могъл да стане пророк с лични усилия, гладуване, правене на много поклонения или понасяне на тежки изпитания. Това става единствено с избиране от страна на Алләху теәлә. Броят на пророците не е известен с точност. Известно е, че са повече от сто двадесет и четири хиляди. Триста и тринадесетима или триста и петнадесетима от тях са расул. Шестима измежду тях са притежатели на най-високи степени. Наричат се улю'л-азм. Това са **Адем, Нұх, Ибрахїм, Мұса, Йса** и хазрети **Мухаммед Мустафа** (*алейхимусселәм*). Имената на тридесет и трима от тях са известни. Това са: **Адем, Идрис, Шїт, Нұх, Хұд, Сәлих, Ибрахїм, Лұт, Исма'їл, Исхак, Йа'кұб, Йусуф, Еййуб, Шуайб, Мұса, Хәрўн, Хьдър, Йўша' бин Нўн, Иляс, Еййеса', Зулкифл, Шем'ўн, Ишмоил, Йўнус бин Метә, Дәвуд, Сюлеймән, Люкмән, Зекерийә, Йахийә, Узейр, Йса бин Мерйем, Зулкарнейн и Мухаммед** (*алейхи ве алейхимуссаләту весселәм*).

Имената на двадесет и осмина от тях са известени в Корән-и керїм. Не е сигурно дали **Зулкарнейн, Люкмән, Узейр** и **Хьдър** са пейгамбери или не. Написано е в тридесет и шесто писмо от втория том на книгата **“Мектүбәт”** на хазрети Мухаммед Ма'сұм, че преданията, в които се казва, че Хьдър е бил пейгамбер, са силни. В сто осемдесет и второ писмо пише: “Това, че Хьдър (*алейхисселәм*) се появява в човешка форма и върши някои дела, не доказва, че е жив. Алләху теәлә е дал позволение на душата му – както е дал на душите на пророците и евлиите – да се появява в човешка форма. Виждането на тези форма не доказва, че е жив.”

Нашият пророк МУХАММЕД (*алейхисселәм*)

Той е Пейгамберът (Пророкът) на Алләху теәлә и Негов любим. Мухаммед (*алейхисселәм*) е най-високопоставеният и последен пророк. Името на баща му е Абдуллах. Родил се е в Мекка на 20-и април 571 г. – нощта срещу сутринта на дванадесети рабї'ул-еввел, понеделник. Баща му е починал преди неговото раждане. Когато Мухаммед (*алейхисселәм*) е бил на шест годишна възраст – починала майка му, а на осем – дядо му. След

това е останал и израснал при чичо си Ебӯ Тāлиб. На двадесет и пет годишна възраст се е оженил за Хадйдже-тул-кубрā. От нея му се родили четири дъщери и двама синове. Името на първия му син е бил Кāсъм и затова го наричали понякога **Ебул-Кāсъм**. На четиридесет годишна възраст му е било съобщено, че е Пророкът на всички хора и джинове. След три години е започнал открито да призовава към вярата. Една нощ – тогава е бил на петдесет и две години – бил пренесен от Мекка в Йерусалим и оттам в небесата. Това пътуване се нарича **Ми'рāдж**. Видял е дженнетите, джехеннемите и Аллāху теāлй. Петкратният намāз е станал фарз (задължителен) именно през тази нощ. През 622 г. – според историците – се е преселил от Мекка в Медйна по заповед на Аллāху теāлй. Това пътуване се нарича **Хиджра** (Преселение). Влязъл е в село Кубā, намиращо се до Медйна, в понеделник 8-и рабй'ул-еввел (20.09.622 г.). Този честит ден е поставил начало на мюсюлманския календар – **Хиджрй шемсй**. Началото на месец мухаррем същата година (петък, 16 юни) е прието за начало на календара **Хиджрй камерй**. Една лунна година се равнява на дванадесет завъртания на луната около земята. Починал през единадесета година по Хиджра [632 г.], на 12-и рабй'ул-еввел, понеделник преди обяд. Нощта срещу сряда е бил погребан в стаята, в която починал. Тогава е бил на 63 години по лунния и 61 години по слънчевия календар.

Мухаммед (*алеихисселйм*) е бил белокож и най-красив сред всички хора, макар да не е разкривал тази си красота пред всеки. Животът на хората, които са го виждали на живо и дори на сън, преминава в удоволствие и радост. Той е по-високопоставен от всички хора – от създаването на света до края му. Превъзхожда всички по отношение на разум, красив морал и физическа сила.

Още като дете на два пъти е потеглял за Шам, заедно с търговците, но се върнал обратно от Бусрā. След това не е пътувал за никъде. Той е бил неграмотен, т.е. не е ходил на училище и не е взел уроци от никого, но въпреки това знаел всичко. Т.е. каквото мислел и искал да научи, Аллāху теāлй му го съобщавал. При него е идвал ангел на име Джебрайл (*алеихисселйм*) и му казвал каквото пожелае.

Благословеното му сърце свети като слънце и излъчва нӯр (светлина). Неговите сияния на знанието и познанието на Аллāху теāлй се разпространяват по земите, небесата и всички пространства, подобно на радиовълни. Сега те се разпространяват наоколо от гроба му. Силата на излъчване нараства ежесекундно. Както за приемане на електромагнитните вълни е нужен радио приемник, така и за приемане на неговите сияния е нужно сърце, което вярва в него, обича го и се изчиства, напредвайки по неговия път. Онзи, който има подобно сърце, приема тези сияния и започва да ги излъчва (отразява) наоколо. Такива велики хора се наричат **евлии** (любими раби на Аллāху теāлй). Сърцето на онзи, който познава, вярва и обича такъв евлия и проявява благоприличие в негово

присъствие, ще започне да получава нӯр и фейз⁴: ще се изчисти и усъвършенства. Същото става и когато се мисли за него с уважение и любов. Както Аллāху теāля е сторил слънчевата енергия причина за укрепване на нашето тяло, така е сторил и сърцето на Мухаммед (*алейхисселѧм*) и сиянията, извиращи от него, причина за укрепване на душите и сърцата. Както хранителните вещества, които укрепват човека физически и му дават сила, се появяват благодарение на слънчевата енергия, така и думите и писанията на евлиите, които стават храна за сърцето и душата, се появяват благодарение на сиянията, извиращи от благословеното сърце на Мухаммед (*алейхисселѧм*).

Аллāху теāля е изпратил **Корāн-и керѧм** на Мухаммед (*алейхисселѧм*) посредством едно мелѧике на име Джебрāйл (*алейхисселѧм*). Заповядал е на хората онова, което им е нужно и полезно в земния и отвъдния живот, а вредните ги възбранил. Съвкупността от всички тези заповеди и забрани се нарича **ислямска религия, ислям** или **ахкѧм-и илѧхийѧе**.

Всяка дума на Мухаммед (*алейхисселѧм*) е правилна, ценна и полезна. Онзи, който вярва в тях, се нарича **му’мин** или **мюсюлманин**. Онзи, който не харесва дори една дума на Мухаммед (*алейхисселѧм*), се нарича **кѧфир** (неверник). Аллāху теāля обича мюсюлманина и няма да го остави в Ада за вечно. Или изобщо няма да го вкара там, или ако го вкара – поради някой грях – ще го изведе накрая. Неверникът, от друга страна, не може да влезе в Рая. Ще отиде направо в Ада и никога няма да излезе оттам. Вратата и обичта към Расуллāх е в основата на всички щастия, спокойствия и добрини, а отричането е в основата на всички болки, страдания и злини.

Той е превъзхождал всички пророци по знание, познаване на Аллāху теāля, величие, силна вяра, решителност, мъдрост, интелект, щедрост, смирение, нежност, милосърдие, търпение, усилие, лоялност, вяръност, смелост, внушителност, героизъм, красноречие, целомъдрие, красота, доброта, срамежливост, милост, страх от Аллāху теāля и откъснатост от преходни неща. Прощавал всички неприятности, причинени му от приятели и врагове. Не отмъщавал на никого. Когато в битката при Ухуд безверници го ранили в лицето и счупили благословения зъб, казал: **“О, Господи, прости им! Не знаят!”**

Красивите нрави на Мухаммед (*алейхисселѧм*) са били изключително многобройни. Всеки мюсюлманин трябва да се запознае с тях и да ги придобие: ето това е начинът за спасение от бедите и страданията на земния и отвъдния живот, и постигане на застъпничеството на Султана на двата свята (*саллаллāху алейхи ве селлем*). В хадѧс-и шерѧф се казва: **“Придобийте нрава на Аллāху теāля!”**

⁴ Фейз – сияние, сила, която тече от сърце в сърце и кара човека да върши харесвани от Аллāху теāля дела.

ЕСХАБ-И КИРАМ

Мюсюлманите, имали честта да видят благословеното лице на Пейгамбера ни (*алеихисселѝм*) и чуят сладките му думи, се наричат **Есхѝб-и кирѝм**. Най-високопоставеният човек за всички времена, след пророците, е **Ебѝ Бекр-и Съдѝк** (*радияллѝху анх*). Той е първият халиф. След него най-високопоставен сред хората е Фѝрѝк-и а'зам – вторият халиф **Омер бин Хаттѝб** (*радияллѝху анх*). След него най-високопоставен сред хората е третият халиф на Расѝлюллах (*салляллѝху алейхи ве селлем*) – **Осмѝн бин Аффѝн** (*радияллѝху анх*) – съкровище от добрини, източник на вяра и духовно познание. След него най-достоеен сред хората е четвъртият халиф на Расѝлюллах (*салляллѝху алейхи ве селлем*) **Али бин Ебѝ Тѝлиб** – лъвът на Аллѝху теѝлѝ и притежателят на удивителни превъзходства. От свещените хадѝси се разбира, че **хазрети Фѝтима, хазрети Хадѝдже, хазрети ѝише, хазрети Мерѝем и хазрети ѝсийе** са най-високопоставени сред земните жени. В хадѝс-и шерѝф се казва: **“Фѝтима е най-високопоставена сред дженнетските жени, а Хасен (Хасан) и Хюсеин са най-високопоставени сред дженнетските младежи.”**

След тях най-високопоставени са **ашере-и любешшере** – десетимата сподвижници, благовестени с Дженнет. Това са хазрети Ебѝ Бекр-и Съдѝк, Омер-ул-Фѝрѝк, Осмѝн бин Аффѝн, Али бин Ебѝ Тѝлиб, Ебѝ Убейде бин Джеррѝх, Талха, Зубейр бин Аввѝм, Са'д бин Ебѝ Ваккѝс, Са'ид бин Зейд и Абдуррахмѝн бин Ауф (*ридвѝнуллѝхи теѝлѝ алейхим еджма'ѝн*). След тях са участниците в битката при **Бедр**, след това – участниците в битката при **Ухуд**, а след тях – присъствалите на **Бѝ'ат-ур-ридвѝн**.

Есхѝб-и кирѝм са жертвали своите живот и имот по пътя на Расѝл-и екрем (*салляллѝху алейхи ве селлем*) и му помагали. За всички нас е вѝджиб да споменаваме имената на всеки от тях с почит и любов. Никак не е допустимо да изговаряме думи, непристойни за тяхното величие. Неуважителното споменаване на техните имена е проява на заблуда и отклонение.

Човек, който обича Расѝлюллах, трябва да обича и всички негови сахѝбии (другари), защото в хадѝс-и шерѝф се казва: **“Този, който обича моя Есхѝб, ги обича, защото обича мен. Този, който не обича тях, не обича и мен. Този, който нарани тях, ще е наранил мен. А наранилият мен, ще е наранил Аллѝху теѝлѝ. А наранилият Аллѝху теѝлѝ, без съмнение ще бѝде изтезаван.”** В друг хадѝс-и шерѝф се казва: **“Когато Аллѝху теѝлѝ поиска да стори добро на един от моята общност, поставя в сърцето му любов към моя Есхѝб: той ги обича така, както обича и себе си.”** В деня на смъртта на Пророка ни (*алеихисселѝм*) в Медѝна е имало тридесет и три хиляди сахѝбии. Броят на всички сподвижници е бил над сто двадесет и четири хиляди.

Имāмите на четирите мезхеба и другите учени

Има само един правилен път по отношение на вяра и това е мезхебът **ехли суннет вел-джемā’ат**. Има четирима велики имāми, които са показали правилния път на всички мюсюлмани по света и станали причина за правилно изучаване на религията на Мухаммед (*алейхисселām*) – без промени и изопачение. Първият е **имāм а’зам Ебӯ Ханīфе Нумāн бин Сāбит**. Той е от най-големите ислямски учени и е главатарят на ехли суннет. Вторият е **имāм Мāлик бин Енес**, третият е **имāм Мухаммед бин Идрīs Шāфи’ий**, а четвъртият **Ахмед бин Ханбел** (*рахметуллāхи алейхим еджма’ийн*).

Днес всеки, който не следва един от тези имāми, е в голяма опасност, защото се е отклонил от правилния път. Ние написахме тази книга съгласно ханефйтския мезхеб. Знанията за намāза са взети от книгите на големите учени на мезхеба и опростени.

Двама сред учениците на тези четирима имāми са достигнали до много високо равнище в областта на знанията за вяра и така мезхебите в ймāна (вярата) са станали два. Правилната вяра, която е в съответствие с Корāн-и керīм и свещените хадїси, е само тази, която е разпространявана от тези два мезхеба. Вярата на ехли суннет, която е групата по правия път, е разпространена по цял свят от тези двама имāми. Единият от тях е **Ебӯ Мансӯр Мāтурїдї**, а вторият **Ебӯл-Хасен Алї Еш’арї**.

Тези двама имāми разпространили една и съща вяра. Между тях съществуват някои разлики, но те не са важни. В същността са еднакви. Ислямските учени са похвалени в Корāн-и керīм и хадїс-и шерїфите. В едно знамение по смисъл[, предаден от учените по тefсїр (тълкувание)] се казва: **“Може ли да са равни знаещите и незнаещите?”** В друго знамение се казва: **“О, мюсюлмани! Питайте знаещите за онова, което не знаете.”**

В хадїс-и шерїфи се казва:

“Аллāху теāлї и ангелите, и всяко живо същество се молят за онзи, който учи хората на добро.”

“В Съдния ден поред ще се застъпят първо пророците, после учените и след тях шехїдите (мъчениците).”

“О, хора! Знайте, че знанието се придобива чрез научаване от учен.”

“Учете знание! Да се учи знание е вид ибāдет (поклонение). На преподаващия и учещия наука ще бъдат дадени наградите на джихāда (борба по пътя на Аллāху теāлї). Да се изучи знание е като да се даде милостиня. Да се придобие знание от учен е като да се извърши техеджуд намāз.”

“Да се учи наука е по-голям севāб от всички нāфиле ибāдети [т.е. ибāдети, които не попадат в категориите фарз и вāджиб], защото е полезна и за учещия, и за онези, които той ще изучи.”

“На човек, който се научава, за да учи другите, се дава севāба на съддйците.”

“Знанието е съкровище. Неговият ключ е да се пита и учи.”

“Учете и преподавайте знание!”

“Всичко си има източник. Източникът на таквā (да се въздържа от забранени неща, страхувайки се от Аллāху теāлй) са сърцата на евлиите.”

“Да се учи знание е изкупление за греховете.”

Пето условие ВЯРА В ОТВЪДНИЯ ЖИВОТ

Вел йевмил āхири: Това означава “повярвах в Сетния ден”. Този ден започва със смъртта и продължава до края на Съдния ден. Нарича се “последен”, защото няма да бъде последван от нощ, или защото идва след този свят. Не е известно кога ще настъпи края на света и никой не може да го узнае, но Мухаммед (*aleyхисселйāм*) е съобщил някои признаци, предвещаващи неговото приближаване. Някои от тях са следните: ще дойде хазрети Мехдй; Йсā (*aleyхисселйāм*) ще слезе от небето в Шам; ще се появи Деджāл; Йе’джудж и Ме’джудж ще предизвикат големи неприятности; слънцето ще изгрее от запад; ще се случат силни земетресения; религиозните знания ще бъдат забравени; вършенето на грехове ще зачести; неверници и нечестивци ще заемат ръководни постове; заповедите на Аллāху теāлй няма да се изпълняват; харāмите (забранените неща) ще се вършат навсякъде; от Йемен ще се появи огън; небесата и планините ще се разпаднат; слънцето и луната ще потъмнеят и др.

Въпросите, задавани в гроба са истина. Всички, включително и децата, трябва да наизустят отговорите на тези въпроси, които ще бъдат задавани от ангелите Мункер и Некйр. И те са: “Господът ми е Аллах; пророкът ми е Мухаммед (*aleyхисселйāм*); религията ми е ислямът; книгата ми е Корāн-и керйм; къблето ми е Кяāбе-и шерйф; мезхебът ми по вяра е ехли суннет вел джемā’ат, а мезхебът по отношение на дела – мезхебът на имāм а’зам Ебӯ Ханйфе.” В Съдния ден всички ще бъдат съживени и събрани на място, наречено Махшер. Книгите с делата на праведниците ще им бъдат дадени отдясно, а на лошите отзад или отляво. Освен неверието и съдружаването, Аллāху теāлй – ако пожелае – би опростил другите грехове, но и би могъл да накаже и за малък грях.

Везната, наречено **Мйзāн**, с която ще бъдат претеглени делата, е истина. Мостът **Сирāt** (Сърāt) по заповед на Аллāху теāлй ще бъде изграден над Ада. Басейнът **Кевсер**, с който специално бил дарен Мухаммед Мустафā (*салляллāху алейхи ве селлем*), е истина.

Шефā’атът (застъпничеството) е истина. Застъпничеството ще е за големите и малките грехове на онези мюсюлмани, които са умрели без да се покаят за тях. Застъпничеството ще се осъществи от пророците, евлиите, праведниците, мелйикетата (ангелите) и от онези, на които Аллāху теāлйā позволи, и застъпничеството им ще бъде прието.

Дженнетът (Раят) и **Джехеннемът** (Адът) в момента съществуват. Дженнетът е над седемте небеса, а Джехеннемът е под всичко. Дженнетът има осем врати, като от всяка се влиза в отделен Дженнет. Джехеннемът има седем слоя. Мъченията се усилват от първо към седмо ниво.

Шесто условие ВЯРА В СЪДБАТА

Ве бил-кадери, хайрихи ве шеррихи миналлāхи теāлйā: Това означава “Повярвах, че доброто и лошото (по отношението на създаване) е от Аллāху теāлйā.” Всяко добро или зло, всяка полза или вреда, печалба или загуба – сполетели хората – идват с позволенията на Аллāху теāлйā.

Желанието на Аллāху теāлйā относно съществуването на нещо се нарича кадер (**съдба**). Създаването на творението, чието съществуване е пожелано, се нарича **казā**, но понякога двете понятия се използват като синоними.

Аллāху теāлйā е дал **ирāде** [желание, воля] на рабите и го сторил причина за създаване на делата. Когато човек поиска да направи нещо, Аллāху теāлйā създава неговото дело ако и Той пожелае. Ако човек не пожелае, Аллāху теāлйā също не пожелава и не създава това дело.

Онзи, който желае по-задълбочено да научи ехли суннитската вяра, за която дадохме кратка информация досега, нека прочете персийската книга **“И’тикāднāме”**, разпространявана от “Хакйкат Китāбеви” и написана от гордостта на ислямските учени и големия евлия Мевлянā Хāлид-и Багдāдй. Преводът на турски (направен от Фейзуллах Ефенди) носи името **“Herkesе Lāzim Olan İmān”** [Българският превод се нарича **“Вярата, нужна на всеки”**]. Тя е изключително полезна и прекрасна книга, чиито фейзове и берекет са достатъчни за постигане на блаженство и в двата свята.

Аллāху теāлйā е повелил всички хора да се уповават на Него [това състояние се нарича тевеккюл]. Едно от знаменията, повеляващи това, носи следния смисъл: **“Тевеккюлт е условие на вярата”**. В сūra Мāиде по смисъл се казва: **“Ако имате вяра, уповавайте се на Аллāху теāлйā”**, в сūra Āл-и Имрāн: **“Аллāху теāлйā без съмнение обича уповаващите Му се”**, в сūra Таляк: **“Ако някой се уповава на Аллāху теāлйā, Аллāху теāлйā му е достатъчен”**, а в сūra Зумер: **“Не е ли достатъчен Аллāху теāлйā за Своя раб?”** Има още много свещени āйети с подобни значения.

Расуллюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Показаха ми една част от общността. Бяха напълнили планини и полета. Учудих се, че**

са толкова многобройни и се зарадвах. Попитаха ме: “Зарадва ли се?”, отговорих: “Да!” Тогава ми казаха: “Само седемдесет хиляди от тях ще влязат в Дженнета без съд.” Когато попитах: “Кои са те?”, отговориха: “Онези, които не примесват в своите дела магия, дамгосване, гадателство и не се уповават и разчитат на друг, освен на Аллāху теāля.” Укāше (*радияллāху анх*), който е бил сред слушателите, станал и казал: “О, Расūляллах! Правете дуā да бѣда от тях!” Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) направил следната ду’ā: “О, Господи! Стори го от тях!” Когато някой друг станал и поискал същото, любимият ни Пророк отвърнал: “Укāше те изпревари!”

Тевеккюл е да се прибѣгва до причините и да не се мисли за останалото (резултата).

Втора част НАШИТЕ ПОКЛОНЕНИЯ И НАМĀЗЪТ

Какво е ибāдет (поклонение)?

Ибāдет е изпълняване на заповедите и отбѣгване на забраните на Аллāху теāля, Който е създал нас и всички други създания от нищото, и ни поддърѣжа всеки миг в съществуване, и Който ни пази от видими и невидими беди и неприятности, и Който ежесекундно ни праща различни блага и добрини. Ибāдетът се състои в следване на пророците, евлиите и учените, които са постигнали любовта на Аллāху теāля.

Човешко задължение е за хората да благодарят на Аллāху теāля, Който праща безброй блага, колкото им стигат сили за това. Това е задължение, което се заповядва от разума. Хората, със своите несъвършени умове и ограничен кръгзор, не биха успели да намерят нещата, чрез които да могат да изразят благодарност и уважение. Ако тези начини не се известят от Него, действия, които се считат за възхваляване, биха могли да се окажат оскърбяване.

Ето защо благодарността и човешките задължения към Аллāху теāля, в които трябва да се вярва и изпълняват със сърце, език и тяло, са определени от Него и съобщени от възлюбения Му Пророк (*салляллāху теāля алейхи ве селлем*). Съвкупността от задълженията на рабите, показани и заповядани от Аллāху теāля, се нарича **ислям**. Благодарността към Аллāху теāля се изразява чрез следване на пътя, посочен от Неговия Пророк. Аллāху теāля не приема и не харесва каквато и форма да е на благодарност и поклонение, която е несъвместима с този път. Защото има много неща, които хората смятат за красиви, но ислямът не ги одобрява и разкрива, че са грозни.

Следователно разумните хора трябва да следват Мухаммед (*алейхисселām*), за да изразят благодарност към Аллāху теāля.

Човек, който следва Мухаммед (*алеѝхисселѝм*), се нарича **мюсюлманин**. Оказването на благодарност към Аллѝху теѝлѝ, т.е. да се следва Мухаммед (*алеѝхисселѝм*), се нарича **правене на ибѝдет** (поклонение). Ислямът се състои от две части:

1-Неща, в които трябва да се повярва.

2-Поклонения, които трябва да се изпълняват тялом.

Намѝзът е най-високопоставеният ибѝдет, изпълняван с тяло. За всеки мукеллеф мюсюлманин е фарз да кланя ежедневен петкратен намѝз.

Кой се нарича мукеллеф?

Мукеллеф се наричат мъже и жени, достигнали до полово и умствена зрялост. Те са отговорни да изпълняват заповедите и отбягват забраните на Аллѝху теѝлѝ. За тях е повелено първо да повярват, а после да изпълняват поклоненията и отбягват харѝмите и мекрѝхите.

Умът е сила, която служи за разбиране. Той е създаден да разграничава полезното от вредното. Умът е като уред за претегляне. Разграничава доброто от две добри неща и по-лошото от две лоши неща. Разумен е не само онзи, който осъзнава кое е лошо или добро, а и онзи, който предпочита доброто и отбягва злото. Разумът е като око, а ислямът е като светлина. Окото не вижда ако няма светлина.

Пубертетът (пълнолетие) се изразява в достигане до полово зрялост. Момчетата стават полово зрели като навършат 12 годишна възраст. Има признаци, които показват, че това време е настъпило. Ако не се забележат, момчето се определя за полово зряло, когато стане на 15 години.

Този период при момичетата настава при навършване на 9 годишна възраст. Ако в 9 годишно момиче не се види нито един признак, тя се смята за полово зряло, когато стане на 15 години.

Еф'ѝл-и мукеллефѝн (Ахкѝм-и ислѝмийѝе)

Заповедите и забраните на ислямската религия се наричат **ахкѝм-и шер'ийѝе**, **ахкѝм-и ислѝмийѝе** или **еф'ѝл-и мукеллефѝн**. Еф'ѝл-и мукеллефѝн се дели на осем части: фарз, вѝджиб, суннет, мустехаб, мубѝх, харѝм, мекрѝх и муфсѝд.

1 – ФАРЗ: Неща, които Аллѝху теѝлѝ е заповядал ясно и категорично в Корѝн-и керѝм. Да не се изпълняват е харѝм. Онзи, който не вярва в тях или не им отдава значение, напуска исляма. Фарзът е два вида:

Фарз-и айн: Той трябва да се изпълнява от всеки мукеллеф мюсюлманин, като да повярва, да взема абдест, извършва гусюл, изпълнява петкратен намѝз, говее през месец рамазѝн и – когато забогатее – да дава зекѝт и отива на хадж. [Известни са 32 и 54 фарза.]

Фарз-и кифайе: Когато няколко мюсюлмани или само един осъществи този фарз, за останалите задължителността му отпада, като да се отвърща на поздрава селям, измива тялото на починал мюсюлманин, кланя дженāзе (погребален) намāз, наизустява Корāн-и керйм (такъв човек се нарича хāфъз), прави джихād, изучава религиозни и научни познания в повече от необходимото за професията и търговията.

2 – ВĀДЖИБ: Заповеди, които следва да бъдат изпълнени подобно на фарзовете, с тази разлика, че техните доказателствата в Корāн-и керйм не са толкова ясни. Такива примери са да се кланя витир, изпълнява байрамски намāз и – ако съответният мюсюлманин е заможен – да се коли курбан и дава фътр. По отношение на сила вāджибите са като фарзовете. Да се пропуска вāджиб е тахрймен мекрӯх. Този, който отрича вāджиба, не става неверник, но онзи, който не го изпълнява, ще заслужи наказание в Ада.

3 – СУННЕТ: Това са неща, които Аллāху теāля не е споменал ясно, но Пророкът ни (*aleyхиссалйту весселям*) е похвалил тяхното изпълнение или самият той ги е изпълнявал редовно, или не ги е възбранявал, когато е виждал някой друг да ги върши. Да не се харесва Сунната е куфр [изкарва от религията]. Онзи, който я харесва, но не изпълнява, няма да бъде наказан в отвъдното. Ако някой я изпуска редовно и без извинение, ще заслужи порицание и ще бъде лишен от съответния севāб. Примери за суннет (сунна) са да се чете езāн и икāмет, да се кланя групов намāз, да се ползва мисвāк по време на абдест, да се дава угощение в първата брачна нощ и да се обрязва детето.

Суннетът е два вида.

Суннет-и муеккеде: Това са силни суннети, които Пророкът ни (*aleyхисселйам*) е изпълнявал редовно или пропускал много рядко. Например суннета на сутрешния намāз, първия и последния суннет на обедния, суннета на акшам (вечерния) намāз и двата рекята последен суннет на нощния (ятсъ) намāз. Тези суннети никога не бива да се пропускат без извинение. Всеки, който не ги харесва, става неверник.

Суннет-и гайр-и муеккеде: Това са действия, които Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е изпълнявал от време на време като поклонение. Например първите четирирекятови суннети на следобедния (икинди) и нощния (ятсъ) намāз. Няма да е грях дори да се пропускат многократно, но ако не се изпълняват изобщо (без причина), биха могли да станат причина за порицание и лишението от застъпничество.

Суннет-и алел-кифайе: Това са суннети, които отпадат от другите мюсюлмани ако се извършат от един или от няколко души. Например да се дава селям и прави и'тикāф (денонощно оставане и уединяване в джамия през последните 10 дни от месец рамазāн с цел правене на ибāдет). Суннет е да се изрича Бесмеле, когато се започва абдест, ядене, пиене и всякакви други благословени дела.

4 – МУСТЕХАБ: Наричат се още мездуб или едеб (благоприличие), и са като суннетите гайри муккеде. Това са неща, които Пророкът ни (*саллялляху алейхи ве селлем*) е извършил един или два пъти през живота си или неща, които обичал и харесвал. Например да се дава име на новородено дете на седмия ден от раждането, да се коли акика за малките деца, да се обличат красиви дрехи и да се ползват хубави ухания. Онзи, който ги изпълнява, получава голям севāб, но ако ги пропуска, няма да бъде наказан или лишен от застъпничество.

5 – МУБĀХ: Дела, които не са нито повелени, нито възбранени. За тях не е съобщено, че са греховни или носят севāб. Ако се изпълнят с добро намерение – носят севāб, а с лошо – стават причина за наказание в отвъдното. Примери за подобни неща са спането, яденето на разнообразни халял храни, обличането на разнообразни, но позволени от исляма дрехи и др. Ако се правят с цел следване на исляма и изпълняване на заповедите му – носят севāб. Например да се яде с цел да се укрепне тялото за изпълняване на поклонения.

6 – ХАРĀМ: Това са неща, които Алляху теāля е забранил ясно в Корāн-и керйм, като е казал: “Не ги правете!” Да се вършат е категорично забранено. Един човек, който каже “Това е харām!” за един халял или “Това е халял!” за един харām, губи вяра и става неверник. Отбягването на харāmите е фарз и носи голям севāб.

Харāmите са два вида:

Харām ли-айнихй: Тук спадат убийството, прелюбодеянието, хомосексуализмът, хазартът, пиенето на вино и всякакъв вид алкохол, лъжата, кражбата, яденето на свинско, кръв и мърша. За жените е харām да излизат навън с непокрити глави, ръце и крака. Всички тези неща са забранени и тяхното вършене носи големи грехове. Ако човек изрече Бесмеле преди да извърши тези грехове или смята, че са халял, или не отдава значение на факта, че са забранени от Алляху теāля, става неверник. Ако ги приема за харāми, но ги върши със страх, няма да напусне исляма, но ще заслужи мъчение в Ада. Ако упорства в греха и умре без да се покае, може на сетен дъх да загуби вяра.

Харām ли-гайрихй: Те са по същество халял, но поради престъпване на права, стават харām. Например да се влезе в чужда градина и да се откъсне плод без разрешение от собственика, да се крадат вещи или пари, да се изменя на доверието, да се дава или взема подкуп, да се печели с лихва и хазарт. Ако човек върши тези неща, като изрича Бесмеле или казва: “Те са халял!”, не става неверник, защото това е човешко право и собственикът може да си го възстанови. В Съдния ден наградите (севāбите) на седемстотин рекята намаз, кланяни групово и приети от Алляху теāля, ще бъдат взети (от угнетителя) за право с тегло на сребро, тежащо пет ечемика и половина (един данк), и дадени на притежателя на правото

(онеправдания). Да се въздържа от харāми носи повече севāб от вършене на поклонения. Ето защо трябва да изучим харāмите и да ги отбягваме.

7 – МЕКРҰХ: Те са неща, които Аллāху теāля и Мухаммед (*алеихисселām*) не харесват и заличават севāбите на ибāдетите.

Мекрұхите са два вида:

Тахрймен мекрұх: Това е да се пропуска вāджиб и е близо до харāма. Тяхното вършене довежда до наказание в отвъдното. Такива примери са да се изпълнява намāз по време на изгрев или залез, или когато Слънцето е най-високо на хоризонта. Човек, който съзнателно извърши такъв тип мекрұх, става непокорник и грешник, и ще заслужи мъчение в Ада. Ако в намāза се пропусне вāджиб или извърши тахрймен мекрұх, ще трябва да се откланя изново. Но ако се извърши поради забрава, следва да се изпълни седжде-и сехв.

Тензйхен мекрұх: Дела, които са близки до халяла или действия, които е по-добре да не се извършат, отколкото да се правят. Да се пропускат суннетите гайр-и муккеде и мустехабите е от този вид.

8 – МУФСЙД: Това са неща, които развалят започнатите поклонения или делата, позволени от исляма. Такива примери са да се разваля вярата, намāза, брака, хаджа, зекйта или покупко-продажбата. Отричането на Аллāху теāля и Корāн-и керйм разваля вярата и изкарва от исляма. Смехът по време на намāз разваля и намāза, и абдеста. Съзнателното ядене по време на говеене разваля оруджа.

Тези, които вършат фарзове, вāджиби и суннети, и се въздържат от харāми и мекрұхи, получават севāб (награда). А онези, които вършат харāми и мекрұхи, и не изпълняват фарзове и вāджиби, получават грехове. Севāбът, който се печели при отбягване на един харāм е в пъти по-голям от севāба за изпълняване на фарз, а севāбът от един изпълнен фарз е по-голям от севāба на неизвършен мекрұх. Севāбът от отбягването на един мекрұх е по-голям от севāба на извършен суннет. Обичаните от Аллāху теāля дела – които попадат в категорията мубāх – се наричат **благоденния**. От тях също се получава севāб, но той е по-малък от този на суннета.

ВРАГОВЕТЕ НА ИСЛЯМА

Ислямските врагове, за да унищожат исляма, атакуват книгите на ехли суннет. В сўра Мāиде от Корāн-и керйм, в последната страница на шести джуз, по смисъл се казва: **“Най-големите врагове на исляма са евреите и мушриците (съдружаващите).”** Неверниците, които се покланят на идоли и статуи, се наричат съдружаващи (идолопоклонници, многобожници). Видно е, че болшинството днешни християни са съдружаващи. Основателят на **шиизма** е йеменският евреин Абдуллах бин Себе. Шиитите назовават себе си с името **алеви** (алиани). Англичаните, които са враждебно настроени към исляма, с цялата имперска сила, с цялото

злато, събрано от Индия и Африка, с кървави войни и **вахабизма** (течение, основано от самите тях) нападнаха ехли суннет. Книгите на поддръжниците на това течение са пълни с лъжи. Съветваме всички онези хора по света, които искат да постигнат безкрайно щастие, да не се подвеждат от шиитските и вахабитските книги, а да четат внимателно ехли суннитските.

УСЛОВИЯТА НА ИСЛЯМА

За хора, встъпили в исляма, т.е. станали мюсюлмани, има пет неща, които трябва задължително да изпълнят:

1 – Първото условие, от основите на исляма, е да се произнася **Келиме-и шехāдет**. Келиме-и шехāдетът се състои в казване на “**Ешхеду ен ля иляхе илляллях ве ешхеду енне Мухаммеден абдуху ве расулюх**”. Всеки, който е разумен и полово зрял (според исляма), и може да говори, трябва да изрече и от сърце да приеме, без капка съмнение, че **на земята и небето, няма друг, освен Него, който да заслужава поклонение. Истинският бог е само Алляху теāля**. Той е ваджибу’л-вуджуд и притежава всички съвършени качества. Пречист е от всякакви несъвършенства. Неговото име е **Аллах**. Също така трябва да каже и повярва, че благословеният човек, който е имал розова кожа – бяло-червена, с прекрасно лице и с черни вежди и очи; който е имал открито, благословено чело; с добър нрав; човекът, от когото не е падала сянка на земята; човекът, който е бил сладкодумен и наречен арабин, защото се е родил в Мекка, Арабия; човекът от рода на Хāшим, наречен **Мухаммед, синът на Абдуллах, е раб и пророк на Алляху теāля**. Майката на Пророка ни (*алеихисселям*) е била хазрети Амине, дъщерята на Вехеб.

2 – Второто от петте условия на исляма е да се **кланя** [петкратен] **намāз**, [съобразно условията му] **когато настане време за него**. Фарз (задължително) е за всеки мюсюлманин да кланя намāз пет пъти на ден, както е фарз за него да знае, че го кланя на време. Намāзът трябва да се изпълнява, съблюдавайки неговите фарзове, ваджиби и суннети, и отдавайки се на Алляху теāля от цяло сърце. В Корāн-и керим намāзът е споменат като **салят**. Речниковото значение на думата е “отправяне на молитва от човек, правене на истигфār от мелйике и проявяване на милост от Алляху теāля”, но в исляма **салят** означава сбор от определени движения и четения, извършвани съобразно книгите илмихāли⁵. Изпълнението започва с **ифтитāх текбйр**, т.е. казване на **Алляху екбер**. Мъжете вдигат ръцете си до нивото на ушите и, започвайки да ги смъкват, казват “Алляху екбер” и ги връзват под пъпа. Жените вдигат ръце до

⁵ **Илмихāl** – Книга, която предава знания за вярата, ибāдетите и нравствеността, необходими за всички мюсюлмани.

нивото на раменете, а после ги смъкват до над гърдите. Намāзът завършва с последно сядане, в края на което се дава селām, т.е главата се обръща първо към дясното, а после към лявото рамо.

3 – Третото от петте условия на исляма е да се **дава зекят от имота**. Речниковото значение на думата е “очистване, възхваляване и привеждане в хубаво състояние”. В исляма зекят е даване на определена част от имуществото, което е достигнало до **нисāб** (определена граница), на мюсюлмани, които са обявени в Корāн-и керīm. Зекятът се дава на седем групи хора. При даване на зекят не се натяква. И в четирите мезхеба има четири вида зекят: за злато и сребро; за търговски стоки; за четирикраки животни, пасли през по-голямата част от годината на пасище и чието месо е халял да се яде; зекят за земеделската продукция (наречен **ушр** (ушур), който се дава веднага след прибиране на реколтата). Другите три вида зекят се дават след изтичане на една година от достигане до границата нисāб.

4 – Четвъртото от петте условия на исляма е да се **говее през всеки ден от месец рамазāн**. Арабското му име е **савм** и означава “опазване на нещо от друго нещо”. В исляма под говеене се разбира въздържане от три неща през всеки ден от месец рамазāн и това са ядене, пиене и полови контакти. [Въздържането става денем – от имсак до залез слънце.] Месецът започва като се види луната, а не чрез таквīmите (мюсюлманските календари), които са предварително изчислени.

5 – Петото условие на исляма е да се **отива на хадж веднъж в живота от онзи, който има сила за това**. Пътят трябва да е сигурен, а човекът в крепко здраве. Ако един мюсюлманин притежава повече средства от онези, които са достатъчни за издръжката на семейството му, докато той отсъства, и ако тези средства, останали в повече, са достатъчни за отиване до Мекка и връщане назад, за него става фарз (задължително) веднъж в живота да обиколи с ихрām около Кяāбе-и му’аззама (наречено тавāф) и да престои на Арафāt.

Най-високопоставеното от петте основи е да се изрича **Келиме-и шехāдет** и приема значението му. След него идва намāзът, после е да се говее, ходи на хадж и накрая да се дава зекят. Има единодушие по отношение на това, че да се произнеса Келиме-и шехāдет е на първо място. Болшинството учени са казали, че подредбата на останалите е такава, каквато посочихме. Пръв станал фарз Келиме-и шехāдетът – още в началото на исляма. Петкратният намāз е станал фарз (задължителен) в нощта на Ми’рādжа (Възнесението) през дванадесетата година от бисет, година и няколко месеца преди Хиджра (Преселението). Говеенето през рамазāна е станало фарз в месец ша’бāн, втората година по Хиджра. Зекятът е станал фарз през същата година по време на рамазāн, а хаджът – през деветата година по Хиджра.

Трета част ДА СЕ КЛАНЯ НАМАЗ

Най-ценното поклонение след вярата е намазът. Намазът е стълба на религията. Той е най-високопоставеният ибадет и е второто условие на исляма. Арабското му име е **салят**. Салят означава молитва, милост и покаяние. Тъй като в намаза са събрани и трите значения на думата, той бил наречен салят.

Петкратният намаз е най-харесваното и многократно повелявано дело от Аллāху теāля. След вярата намазът е най-важната заповед на Аллāху теāля към Неговите раби. Той е първият фарз в религията. В Съдния ден, след вярата, първият въпрос ще бъде от намаза. Човек, който успее да премине равносметката за намаза, ще бъде спасен от всички страдания и ще постигне безкрайно спасение. Да се избави от огъня на Ада и влезе в Рая зависи от правилно изпълнения намаз. А за правилен намаз е необходимо най-напред да се вземе безупречен абдест и да се пристъпи към изпълнение без да се прояви мързел. Трябва да се положат усилия за възможно най-хубаво изпълнение на всички движения.

Онова праведно дело, което събира всички ибадети в себе си и доближава най-много до Аллāху теāля, е намазът. Любимият ни Пророк (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Намазът е стълба на религията. Подсилва религията си този, който извършва намаз, а некланящият без съмнение я руши.”** Човек, постигнал честта да кланя правилен намаз, ще бъде предпазен от грозни и лоши деяния. В 45-о знамение на сūra Анкебūt по смисъл се казва: **“Правилно извършеният намаз пази човека от вършене на мръсни, грозни и забранени дела.”**

Ако един намаз не отдалечава (своя собственик) от зло, значи не е правилен. Той е намаз само привидно. Но заедно с това, трябва да се продължи с изпълнението на привидния намаз, докато стане истински. Ислямските учени са казали: “По-добре нещо, отколкото нищо.” Нашият Господ, Който е Притежател на безкрайно добро, би могъл да приеме образа за истински. Не бива да се казва: “Ако ще кланяш грешно, по-добре изобщо недей!”, а – “Коригирай си намаза и кланяй както се изисква от теб!” Във втория израз има тънък подход към нещата, който трябва да се проумее и прилага.

Намазът трябва да се извършва с джемаат (групово). Да се кланя групово е по-голям севāб отколкото самостоятелно. В намаза всеки крайник трябва да изразява смирение, а сърцето да изпитва страх от Аллāху теāля. Единственото нещо, което ще спаси от бедствия и страдания в земния и отвъдния живот, е намазът. Аллāху теāля в сūra Му’минун по смисъл казва: **“Вярващите ще бъдат спасени при всички случаи. Те изпълняват своите намази смирено.”**

Поклонения, изпълнявани в опасни места и времена, са много по-ценни от останалите. Когато врагът напада, дори и малките дела на войниците биха придобили голяма ценност. Ето защо поклоненията на младежите са много ценни, защото те преодоляват лошите желания на нефса и нежеланието за изпълнение на иб̄адети.

В младежките години човекът е нападан от трима врагове, които не желаят той да се поклоня. Това са шейт̄анът (сатаната), нефсът и лошият приятел. В основата на всяко зло е третият враг. Ако младежите не се подчинят на лошите желания, идващи от него, и изпълнят нам̄аз, без да пропускат и останалите поклонения, ще са извършили нещо много ценно. Ще постигнат в пъти повече сев̄аб, отколкото възрастните получават за своите дела. За малко поклонения ще бъдат дарени с много награди.

За кого е фарз (задължителен) нам̄азът?

Нам̄азът е фарз за всеки разумен и полово зрял мюсюлманин. Има три условия, на които трябва да отговаря един човек, за да му стане задължителен нам̄азът:

- 1 – Да бъде мюсюлманин.
- 2 – Да бъде разумен.
- 3 – Да бъде полово зрял.

В нашата религия онези, които не са достигнали до умствена и полово зрялост, нямат отговорността да кланят нам̄аз, но техните родители трябва да ги приучат на религиозни знания и постоянство в поклоненията. Пророкът ни (*саллял̄лаху алейхи ве селлем*) е казал:

“Всеки от вас е като пастира на едно стадо! Както овчарят защитава своето стадо, така и вие трябва да опазите от Ада онези, които са във вашите домове и под ваша команда: трябва да ги научите на исляма! Ако не го направите, ще бъдете приведени под отговорност.”

“Всички деца се раждат годни и подходящи за исляма, но по-късно техните родители ги правят християни, евреи или атеисти.”

Следователно първото задължение на всеки мюсюлманин е да научи своите деца на исляма, да четат Кор̄ан-и кер̄им, кланят нам̄аз и на условията на вярата и исляма. Родители, които искат децата им да бъдат мюсюлмани и да постигнат мир и спокойствие в този и отвъдния свят, трябва, на първо място, да изпълнят тези свои задължения, защото предците ни са казали: **“Дървото се навежда, когато е младо.”** Ако някой се опита да наведе старо дърво, ще го счупи.

Всяко дете, което не е получило знания за исляма и красивия нрав, бързо се подвежда от разпътни хора и се превръща във вредна личност за родителите, държавата и народа.

Състояния на хора, изпълняващи нам̄аз

Поучителен ислямски разказ: Намāз, който е спасил от затвора

Хорасанският управител Абдуллах бин Тāхир бил много справедлив човек. Един ден жандармерията му е докладвала, че са заловили няколко крадци. Междувременно обаче един от тях избягал.

Вместо крадеца, жандармерията арестувала един хиратски ковач, който бил дошъл от Нишāпūr и се връщал у дома през нощта. Те, заедно с крадците, го отвели при управителя, който е заповядал да затворят всички тях.

Вътре ковачът изпълнил абдест и започнал да изпълнява намāз. Вдигнал ръце и се помолил: “О, Господи! Спаси ме! Само Ти знаеш, че съм невинен. Само Ти може да ме спасиш от тази тъмница! О, Господи! Спаси ме!” Същата нощ управителят сънувал четирима яки мъже, които се канели да преобърнат неговия трон. Управителят се събудил, взел абдест и откланял два рекята намāз. После пак се върнал да спи, но сънувал същото. Разбрал, че е извършил някаква несправедливост.

В едно стихче се казва:

**Хиляди оръдия и пушки не биха могли никога,
онова, което би направила сълзата на зазоряване.
Копия, които често плашат врага,
Биха станали на пух и прах с молитва на мюсюлманина.**

О, Господи! Само Ти си велик! Ти си толкова велик, че големите и малките, когато изпаднат в беда, само на Теб се молят. Само този, който моли Теб, ще постигне своето желание.

Още същата нощ привикал охраната на затвора и запитал: “Има ли вътре някой онеправдан човек?” Пазачът отвърнал: “Не знам, но има един, който извършва намāз и много се моли и плаче.” Управителят веднага наредил да му докарат въпросния човек. Когато ковачът дошъл, управникът го запитал как е, извинил му се и казал:

- Прости ми и приеми тези хиляда сребърни монети като подарък. Винаги, когато имаш някакво желание, ела при мен!
- Аз Ви простих и приемам подаръка, но, когато имам някакво желание, не бих могъл да дойда при Вас. – Отвърнал ковачът.
- Защо?
- Нима прилича на един раб като мен да иска от друг, освен от своя Господ, Който на няколко пъти преобърна трона на султан като теб за бедняк като мен? Той – чрез молитви след намāз – ме спаси от много трудности. Накара ме да постигна какви ли не желания. Как бих могъл да се осланям на друг? Как бих могъл да отида при друг, при условие,

че моят Господ е отворил вратата на съкровището на безкрайната Си милост и сложил трапезите на безкрайното добро? И то за всички! Кой е поискал от Него и Той не е дал? Не би могъл да получиш ако не знаеш как да поискаш. Не би могъл да се сдобиеш с милостта Му ако не застанеш пред Него с благоприличие.”

Стихче:

**Който една нощ постави глава на прага на поклонението,
добротата на приятеля несъмнено би му отворила 1001 врати.**

Рāбиат-ул-Адвиййе (*рахметуллāхи алейхā*), която била от големите евлии, чула един човек да се моли така: “О, Господи! Отвори вратата на милостта за мен!” Тя му казала: “О, невежо човече! Нима е била затворена досега, че искаш да се отвори?” [Изходната е винаги отворена, но входната, т.е. нашите сърца не са отворени при всеки. Трябва да се молим за тяхното отваряне!]

О, Аллах мой! Само Ти си Този, Който спасява всеки от страданията му. Не ни оставяй в затруднение и в този, и отвъдния свят! Само Ти си Този, Който изпраща всичко на нуждаещите се! Прати ни добри и полезни неща и в земния, и в отвъдния живот! Не ни оставяй да се нуждаем от никого и в земния, и в отвъдния живот! Амйн!

Поучителен ислямски разказ: Изгоря къщата му

Хамйд-и Тавйл бил от евлиите на Аллāху теāлйā. Веднъж, когато е започнал да се кланя, в къщата пламнала пожар. Хората се насъбрали и го изгасили. Жена му се затичала при него и рекла с гняв: “Домът ни гори, хората се събират и има толкова неща за вършене, а ти изобщо не помръдваш!” Хамйд-и Тавйл отговорил: “Кълна се в Аллāху теāлйā, че не съм усетил нищо.”

Приятелите [любимите раби] на Аллāху теāлйā достигнали до такива високи степени в любовта и приближеността към Него, и така потънали в насладата на молитвата, че забравили дори за себе си.

Поучителен ислямски разказ: Водата в тенджерата

Абдуллах бин Шехйр (*радияллāху анх*), един от Есхāб-и кирāм, разказва: “Веднъж изпълнявах намāз до Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*). От благословените му гърди се чуваше звук като на вряща вода в тенджера, поставена върху огън.”

Поучителен ислямски разказ: Стрелата, която се е забила в крака му

Хазрети Али (*радияллāху анх*), любимият зет на Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), забравял за всичко по време на намāз и не усещал абсолютно нищо, дори светът да се преобърнел.

Разказана е следната случка: По време на една битка в благословения крак на хазрети Али (*радияллāху анх*) се е забила стрела, която проникнала до костта. Постарали се да я издърпат, но не успели. Отишли на лекар, който им казал: “Трябва да Ви дадем упойващо лекарство – само така ще успеем да я изкараме, иначе не бихте издържали на болката.” Халифът на мюсюлманите хазрети Али (*радияллāху анх*) отговорил: “Каква нужда от упойващо лекарство? Изчакайте малко, докато настане време за намāз и когато се закляням, изкарайте стрелата.” Настанало време за намāз и хазрети Али започнал да се кланя. Лекарят оперирал благословения крак на халифа, издърпал стрелата и превързал раната. След намāз хазрети Али (*радияллāху анх*) запитал лекаря:

- Изкара ли я?
- Да! Изкарах я!
- Не усетих абсолютно нищо!”

Но какво чудно има в това? Египтянките са изпаднали във възторг пред красотата на Йūsуф (*алейхисселām*) и се самозабравили. Дори не усетили как си порязват ръцете. Нима следва да се чудим, че Аллāху теālй сторва любящите (мюсюлманите) да се самозабравят при среща с Него? По аналогичен начин мюсюлманите няма да усетят и болката от смъртта, защото ще видят Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*).

Поучителен ислямски разказ: Упойващото лекарство

Амир Кайс бил евлия. По един от пръстите на неговия крак се е появила проказа. Лекарите казали, че трябва да я отрежат. Амир отговорил: “Човек трябва да се примири с решението (волята на Аллāху теālй), защото само така би могъл да стане добър раб.” Отрязали пръста, но след няколко дни забелязали, че болестта е заразила целия крак и е стигнала чак до бедрото. Тогава му казали: “Кракът трябва да се отреже и в нашата религия има позволение за това.” Докарали лекар-хирург, който прегледал и казал: “Трябва упойващо лекарство, за да не се усети болка. Иначе не би издържал.” Амир се намесил с думите: “Няма нужда от толкова притеснения. Доведете човек с хубав глас. Нека той ми чете Корāн-и керйм. Когато видите промяна в лицето ми, отрежете крака. Няма да усетя нищо!” Така и сторили. Докарали един човек, който е започнал да чете Корāн-и керйм с красивия си глас. Цветът на лицето на Амир се променил и лекарят отрязал крака от бедрото надолу. После обгорил раната и я превързал. Четецът спрял да чете и Амир, след като се съвзел, попитал: “Отрязахте ли го?” Казали му, че са го отрязали... Отрязали крака,

обгорили раната и превързали, а той нищо не усетил! Амир рекъл: “Подайте ми отрязания крак.” Подали му крака. Той го вдигнал нагоре и казал: “О, Господи! Ти го даде и Ти го взе обратно! Аз съм Твоят раб. Това е Твоя повеля и желание. Ти ми отреди всичко това. Ако в Съдния ден ме запиташ “Не направи ли дори една крачка към греха?”, ще мога да отговоря “Не, никога! Без Твоята заповед нито крачка сторих, нито дъх поех.”

Поучителен ислямски разказ: Саможертва за намāз

Един ромей от Бурса тайно приел исляма още преди османлиите да завладеят града. Близък негов приятел го запитал за причината “Как можа да оставиш религията на своите бащи и деди?” и го упрекнал. Ромеят отговорил много поучително: “Един ден при мен оставиха пленен мюсюлманин. Веднъж го видях да се навежда и изправя. Отидох при него и го запитах какво прави. Той – след като свърши своите движения – прокара ръце по лицето си и отговори, че кланя намāз и че ако не кажа на никого, ще ми даде по една жълтица за всеки намāз. Тогава ме обзе алчност и увеличих цената с всеки изминал ден. Стана така, че за всеки намāз исках по 10 жълтици, а той приемаше. Неговата саможертва в името на това поклонение ме удиви. Веднъж, когато му казах, че ще го освободя, се зарадва много, вдигна ръце и направи следната молитва за мен: “О, Аллах мой! Дари този Твой раб с честта да повярва!” Тогава в сърцето ми се появи желание да приема исляма. Желанието се усили толкова много, че веднага изрекох **Келиме-и шехāдет** и приех исляма.”

Четвърта част ВИДОВЕ НАМĀЗ

Намāзите, повелени на мюсюлманите, са три вида: фарз, вāджиб и суннет.

1 – **Фарз намāзи:** Фарзовете на петкратния намāз, двата рекята фарз на петъчния намāз и дженāзе намāзът. (Погребалният намāз е фарз-и кифāйе).

2 – **Вāджиб намāзи:** Това са витир (витр), байрам, обетните (адак) и недовършените нāфиле намāзи. Да се наваксва пропуснат витр също е вāджиб.

3 – **Нāфиле намāзи:** Суннетите на петкратния намāз, терāвих намāзът и нāфиле намāзите, които се кланят за севāб, като техеджуд, техиййетул-месджид, ишрāk, духā, еввāбин, истихāре и тесбйх. Т.е. тяхното изпълнение не е заповед. Тези, които нямат намāзи за наваксване от фарзовете и вāджибите, ще получат севāб ако извършат и нāфиле намāзи.

ПЕТКРАТЕН НАМĀЗ

Намāзът е заповед на Аллāху теāлй, Който на повече от сто места в Корāн-и керйм повелява **“Кланяйте намāз!”** В Книгата на Аллāху теāлй и хадйс-и шерйфите е заповядано на всеки мюсюлманин, който е разумен и полова зрял, да кланя ежедневен петкратен намāз.

В 17-и и 18-и свещен āйет на сӯра Рӯм по смисъл се казва: **“Прославяйте Аллах, вечер и сутрин! За Него е прославата, която се осъществява на небесата и на земята, и на икиндия (след обяд), и на обяд!”** В 239-о знамение на сӯра Бакара по смисъл се казва: **“Пазете намāзите си и следобедния (икинди) намāз. [Т.е., кланяйте редовно!]”** В книгите по тефсйр пише, че думите тесбйх и хамд, които се споменават в знаменията, означават “намāз”. В 114-и āйет на сӯра Хӯд по смисъл се казва: **“И кланяй намāз, както трябва, в двата края на деня [на обед и след обяд], и трите времена, приближавайки ношта [т.е. вечерта, ношта и сутринта]! Наистина добрините [севāбите от петкратния намāз] унищожават греховете. Това е наставление за вземащите поука.”**

Пророкът ни Мухаммед (*aleyхисселйм*) е казал: **“Аллāху теāлй стори задължение за рабите да кланят намāз по пет пъти на ден. Аллāху теāлй ще прости греховете на онези, които изпълняват правилно гусюл абдест и кланят тези пет намāза в определените им времена, и изпълняват добре руку и седжде.”**

Петкратният намāз се състои от общо четиридесет рекята. Седемнадесет от тях са фарз, три – вāджиб и двадесет – суннет. Те са както следва.

1 – Сутрешен намāз: Състои се от четири рекята. Първо се кланя два рекята суннет, а после два рекята фарз. Този суннет е много силен. Някои учени са казали, че е вāджиб.

2 – Обеден намāз: Състои се от десет рекята. Първо се кланя четири рекята първи суннет, после четири рекята фарз, а после два рекята последен суннет.

3 – Следобеден намāз: Състои се от осем рекята. Първо се кланя четири рекята суннет, а после четири рекята фарз.

4 – Вечерен намāз: Състои се от пет рекята. Първо се кланя три рекята фарз, а после два рекята суннет.

5 – Нощен намāз: Състои се от тринадесет рекята. Първо се кланя четири рекята суннет, после четири рекята фарз, после два рекята последен суннет, а накрая **витир**.

Началните суннети на следобедния и нощния намāз са **гайр-и муккеде**. При тях, когато се седне в края на втория рекят, след **Егтехиййāту** се чете **Аллāхумме салли** и **Аллāхумме бāрик**. Когато се стане за третия рекят, най-напред се чете **Субхāнеке**, без Бесмеле. За разлика от тези намāзи, началният суннет на обедния намāз е **муккед** (силен) и носи повече севāб. На първо сядане (след втория рекят), както и във фарз намāзите, се чете

само **Егтехиййātu** и веднага се става за третия рекят. След изправяне първо се чете Бесмеле и след това **Фāтиха**.

Да се изпълнява четири рекята намāз след фарзовете на обедния и нощния, и шест рекята след фарза на вечерния е мустехаб и носи голям севāб. Всички те биха могли да бъдат изпълнени с един селāм или два по два, със селāм след всеки втори рекят. И в двата случая първите два рекята се считат за последен суннет. Тези мустехаб намāзи биха могли да бъдат извършени поотделно след последния суннет.

Първият рекят започва с началото на намāза, а другите след изправяне и продължават до другото ставане, а последният до селāма. При намāзи, чиито рекяти са четни, се сядат след второто седжде.

Всеки рекят има фарзове, вāджиби, суннети, муфсйди и мекрūхи. В следващите страници ще ги изложим съгласно **ханефйтския** мезхеб.

НЕЩА, КОИТО СА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ (ФАРЗ) ПО ВРЕМЕ НА НАМāЗ

Фарзът е задължение, ясно повелено от Аллāху теāлйā. Ако фарзовете на едно поклонение не бъдат извършени, той не става сахйх (правилен, състоятелен, т.е. все едно не е извършен). Намāзът има дванадесет фарза: седем от тях са извāн (**условия**) и пет втре в намāза (**рукнове**). [Някои ислямски учени са казали, че встъпителният (ифтитāх) текбйр е втре в намāза. Ето защо според тях фарзовете втре и извāн намāза са шест на брой.]

А) Фарзовете извāн намāза (условия):

1 – Тахāрет (изчистване) от хадес: Да се извърши абдест (когато липсва таквв) и гусюл (ако човек е джунуб).

2 – Тахāрет от неджāсет (нечистотия): Да се изчисти тялото, дрехата и мястото за намāз от груба и лека мръсотия, т.е. от неща, за които нашата религия казва, че са нечисти. (Например: кръв, урина, алкохол и подобни вещества.)

3 – Сетр-и аврет: Да се покрие аврета (срамните места) е заповед на Аллāху теāлйā. **Аврет** се наричат онези части от тялото, които за всеки мукеллеф (мюсюлманин, достигнал до умствена и полова зрялост) е забранено да открива в намāза и да ги показва на други хора. За другите също е харām да гледат тези непокрити места. Аврет зоната на мъжете е от пъпа до под коленете, а на жените е цялото тяло, с изключение на лицето и ръцете.

4 – Истикбāl-и къбле: Извършване на намāз към къбле. Къблето на мюсюлманите е **Кяāбе**, намиращо се в благословения град Мекка. Т.е. онова празно пространство от земята до Арша.

5 – Време: Да се кланя намāз, когато настане време. Т.е., да се знае, че времето е настъпило и да се мисли за това.

6 – Възнамерение: Това е да се възнамери от сърце, когато човек е на път да започне намāз. Не се счита за възнамерение ако се казва само с думи. Възнамерение означава да се мисли от сърце за името и времето на съответния намāз, както и за посоката на къбле. Ако се кланя групово, трябва да се възнамери и да се последва имāма. Възнамерение се прави, когато се казва встъпителният текбйр. Възнамерението, сторено след текбйра, не се приема.

7 – Тахрйме текбйр: Това означава да се казва “Аллāху екбер” при започване на намāз. Този начален текбйр е именуван още **ифтитāх текбйр**. Да се изрича друга дума не се приема за текбйр.

В) Фарзовете вътре в намāза (рукнове):

Има пет фарза в намāза. Всеки един от тях е наречен **рукн**. Те са:

1 – Къям (Киям): Това означава да се стои прав, когато се започва и кланя намāз. Този, който е твърде болен, за да изпълнява изправен, кланя седнал, а който не може и седнал, кланя легнал, като прави иима (леко навежда напред глава и тяло). Не е джāиз (допустимо) да се кланя намāз, седейки на стол.

2 – Къраат: Да се чете по време на намāз, т.е. да се чете сӯра или āйет от Корāн-и керйм.

3 – Руку: Да се извършва поклон след къраат, като горната част на тялото се навежда надолу, а дланите се поставят върху коленете. На руку се казва най-малко по три пъти “Субхāне раббийел-азъйм”. На изправяне се казва “Семиаллāху лимен хамидех”, а в изправено положение “Раббенā лекел-хамд”.

4 – Седжде (суджуд): Поклон доземи, който следва след руку. Извършва се по два пъти, при което двете ръце, челото и носът се опират до земята. На всяко седжде най-малко по три пъти се казва “Субхāне раббийел-а’ля”.

5 – Ка’де-и ахйра: Сядане на последния рекят за време, колкото да се изчете **Егтехиййāту**. Нарича се още **последно сядане**.

Фактът, че условията на намāза са толкова многобройни, показва че той е велико дело и заема най-важно място сред поклоненията. Ако към тях се добавят и вāджибите, суннетите, мустехабите, мекрӯхите и муфсйдите, става ясно как един раб би следвало да стои в присъствието на своя Господ. Рабите са в нужда, жалки и безсилни. На всеки дъх се нуждаят от Аллāху теāля, техния Създател. Намāзът е поклонение, което разкрива на раба неговото безсилие.

В тази книга последователно ще бъдат изложени тези знания.

УСЛОВИЯТА НА НАМĀЗА

1-ТАХĀРЕТ ОТ ХАДЕС

В тази част ще дадем информация за абдест, гусюл и тейеммум.

ВЗЕМАНЕ НА АБДЕСТ:

Да се извършва абдест е един от фарзовете на намāза. Трябва да се изпълни преди да се докосне Корāн-и керйм, направи тавāф (обиколи) около Кяāбе, извърши тилявет седжде и откланя погребален (дженāзе) намāз. Голям севāб е да се поддържа абдест винаги и да се ляга, яде и пие с абдест.

Тези, които починат, имайки абдест, ще получат шехйдски севāб. Пророкът ни (*саллялāху алейхи ве селлем*) е казал:

“Който умре, докато има абдест, няма да усети болката на смъртта, защото абдестът е признак за наличие на вяра. Той е ключът на намāза и средство, което прочиства тялото от грехове.”

“Когато един мюсюлманин изпълни абдест, греховете му излизат през очите, ръцете и краката, и сяда опростен.”

“Най-достойното дело е намāзът. Тези, които постоянно изпълняват абдест, са без съмнение вярващите. Му’минът трябва да е с абдест през деня и да ляга с абдест през нощта. Като направи това, ще бъде под закрилата на Аллāху теāля. Храната и водата в стомаха на онзи, който яде и пие с абдест, споменават Аллāху теāля. Правят истигфār за него (искат прошка за него), докато останат там.”

Абдестът има фарзове, суннети, мустехаби, забранени и развалящи го неща. Човек, който знае, че няма абдест и кланя намāз, без да има крайно извинение за това, става неверник. Ако на един мюсюлманин му се развали абдеста по време на намāз, той трябва веднага да изпълни селйам и излезе от намāза, да взема абдест – преди да е изтекло времето – и да започне да се кланя изново.

Фарзовете на ритуалното измиване (абдест)

Абдестът, според ханефйтския мезхеб, има четири фарза:

- 1- Еднократно измиване на лицето;
- 2- Еднократно измиване на двете ръце до и включително лактите;
- 3- Извършване на месх на една четвърт от главата, т.е. избърсване с мокра ръка;
- 4- Еднократно измиване на двата крака, включително глезените.

Да се изпълни възнамерение и мие органите в определена последователност (тертйб) са фарзове в шāфи’йтския мезхеб. Възнамерението се извършва при измиване на лицето. Ако се възнамери преди водата да е докоснала лицето, абдестът става несъстоятелен. Да се измие брадата, която е по лицето и брадичката, е фарз. Да се търкат крайниците (делк) и да се мият един след друг без пауза (мувāлйт) са фарзове в мāликйтския мезхеб. Шиитите не мият своите крака, а правят месх върху боси крака (само ги бършат).

Как се извършва абдест?

1. При започване се чете следната молитва **“Бисмилляхил-азъйм. Велхамду лилләхи алә дйнил-ислям. Ве алә тевфйк-ил-ймән. Елхамду лилляхил-лезй дже’алелмае тахӯрен ве дже’алел-исляме нӯрен.”**⁶ След това двете ръце, заедно с китките, се измиват трикратно.

2. С дясната ръка трикратно се подава вода в устата и се чете **“Алләхуммес-кънй мин хавди небиййике ке’сен лә ездеу ба’деху ебеден.”**⁷

3. Три пъти се подава вода в носа с дясната ръка и се изчиства (изсеква се с лявата ръка). Чете се **“Алләхумме ерихнй рәйихател дженнети верзукнй мин не’ймихә. Ве лә турихнй рәйихатен-нәр.”**⁸

4. Взема се вода с шепите и се измива лицето от челото до под брадичката, заедно със слепоочията. Междувременно се чете **“Алләхумме бейид веджхй бинӯрике йевме тебйадду вуджӯху евлияйике ве лә тусеввид веджхй би зунӯбй йевме тесведду вуджӯху а’дәйике.”**⁹

5. С лявата ръка се умива трикратно дясната, включително лакътя и се чете **“Алләхумме а’тинй китабй бийемйнй ве хәсибнй хисәбен йесйрен.”**¹⁰

6. С дясната ръка се умива трикратно лявата, включително лакътя и се чете **“Алләхумме лә ту’тинй китабй би шимәли ве лә мин верәи захри ве лә тухәсибнй хисәбен шедйден.”**¹¹

7. След това ръцете се измиват отново и с мокри длани се избърсва (месх) главата. Чете се **“Алләхумме харрим ша’ри ве бешерй ален-Нәр. Ве езьлленй тахте зьллий аршике йевме лә зьлле иллә зьллу аршике.”**¹²

8. После с показалците на двата пръста се измиват отворите на ушите, а с палците се обърсват задните им части. Чете си **“Алләхуммедж’алнй минеллезйне йестеми’унел-кавле фе йетте-биӯне ахсенехӯ.”**¹³

⁶ [Започвам с името на Алләху теәлә, Който е Азъйм (велик). Хвала на Алләху теәлә, Който ни даде ислямската религия и благоволи вярата. Хвала на Алләху теәлә, който стори водата чистеща, а исляма светлина.]

⁷ [О, Аллах мой! Дай ми да пия една чаша на мен, Твоя раб, от басейна на Пророка Ти, от който щом веднъж се изпие, повече жажда не се усеща.]

⁸ [О, Аллах мой! Разреши ми да вдъхна от райските ухания и ме дари с райски блага, а не с миризми от Ада.]

⁹ [О, Аллах мой! Както с Твоето сияние озари лицата на евлиите, така озари и моето. В деня, когато лицата на Твоите врагове ще бъдат черни, не сторвай моето лице черно заради греховете.]

¹⁰ [О, Аллах мой! Подай ми книгата от дясната страна и улесни моята равносметка.]

¹¹ [О, Аллах мой! Не подавай книгата за делата ми отляво или отзад. Не сторвай равносметката ми трудна.]

¹² [О, Аллах мой! Не хвърляй в Ада моите тяло и коса. В деня, когато няма да има сянка, ме подслони в сянката на Арша.]

9. С външната страна на ръцете (с останалите чисти три пръста) се избърсва врата. Чете се “Аллāхумме а’тик ракабетī минен-Нār.”¹⁴

10. След избърсване на врата се пристъпва към измиване на десния крак с помощта на малкия пръст на лявата ръка. При измиване на междупръстията се започва от малкия пръст на десния крак. Заедно с тях се измива и петата (три пъти). Чете се “Аллāхумме себбит кадемеййе алес-сърātъ йевме тезиллу фīхил-екдāму.”¹⁵

11. При измиване (трикратно) на междупръстията на левия крак (с помощта на малкия пръст) се започва от големия пръст на крака и се отива към малкия. Петата също се измива. Междувременно се чете “Аллāхумме лā татруд кадемеййе алес-сърāti йевме татруду куллу акдāми а’дāике. Аллāхумме’дж-ал са’ий мешкūрен ве зенбī магфūрен ве амелī макбū-лен ве тиджārати лен тебūра.”¹⁶

Пейгамберът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: “Който извърши абдест и, поглеждайки към небето, каже молитвата “Субхāнекеллāхум-ме ве бихамдике, Ешхеду ен лā илāхе иллā енте вахдеке лā шерйке леке естагфируке ве етūбу илейке ешхеду ен Лā илāхе илляллāх ве ешхеду ене Мухаммеден абдуке ве Расūлюке”¹⁷ Аллāху теāлā ще прости греховете на този човек и потвърждавайки с подписа на приемането, ще я съхрани под Арш-и а’лā. В Съдния ден човек, който е изпълнил тази молитва, ще дойде и получи отплатата на този севāб.”

В един хадīs-и шерйф се казва: “Който извърши абдест и подир него изчете еднократно сūра “Иннā ензелнāху”, Аллāху теāлā ще го напише от съддйците. Ако я прочете два пъти, ще го напише от шехйдите, а ако я прочете три пъти, [в Съдния ден] ще бъде подкаран заедно с пророците.”

В друг хадīs-и шерйф се посочва: “Който изпълни абдест и след него каже десет салāту селāма на мен, Аллāху теāлā ще му заличи тъгата, ще го стори щастлив и ще му приеме молитвата.”

Онези, които не знаят молитвите за абдест, е джаиз да не ги четат, но следва да ги изучат час по-скоро и да ги произнасят по време на изпълнение. Това би им донесло много севāб. Също така, голям севāб е

¹³ [О, Аллах мой! Стори ме от онези, които слушат казаното и спазват най-доброто от него.]

¹⁴ [О, Аллах мой! Освободи врата ми от мъчение.]

¹⁵ [О, Аллах мой! Стори моите крака устойчиви в Деня, когато краката се подхлъзват на Сърāt.]

¹⁶ [О, Аллах мой! В Деня, когато краката на Твоите врагове ще се подхлъзват, стори моите устойчиви. О, Аллах мой! Стори работата ми да е харесана! Опрости греховете ми! Приеми моите дела! Стори търговията ми халял!]

¹⁷ [О, Аллах мой! Прославям Те с Твоята хвала. Засвидетелствам, че няма друг бог, освен Теб, че Ти си един, че нямаш съдружник и че Мухаммед (*алейхисселām*) е Твой раб и Пророк.]

към края на абдеста или след приключването му се изпълни следната молитва (ду'а): “Аллахуммедж’алнй минет-теввāбйн, ведж’алнй минел-мутетаххирйн, ведж’алнй, мин ибāдик-ес-сāлихйн, ведж’алнй минел-лезйне ля хавфун алейхим ве ляхум йахзенун.”

Тези, които не знаят молитвите за абдест, биха могли да четат **Келиме-и шехāдет**, докато си мият крайниците, с което да спечелят голям севāб.

**Ако имаш разум, кланяй намāз, защото е короната на блаженството
И знай, че той е Ми’рāджът (възнесението) на мюсюлманина.**

Суннетите на абдеста

Абдестът има осемнадесет суннета:

1. Да се изрече Бесмеле в началото.
2. Да се измият трикратно ръцете, включително китките.
3. Да се измие трикратно устата. Това се нарича **мазмаза**.
4. Да се измие трикратно носа. Всеки път изново се поема вода. Това се нарича **истиншак**.
5. Да се намокрят невидимите части на кожата под веждите, брадата и мустаците, когато се мие лицето.
6. Да се намокри кожата под веждите, когато се мие лицето.
7. Да се избърше (месх) висящата част на брадата.
8. Да се срещне брадата с навлажнените пръсти на дясната ръка, подобно на гребен.
9. Да се почистят зъбите. [Да се употребява мисвāк е важен суннет.]
10. Да се избърше еднократно цялата глава.
11. Да се избършат еднократно двете уши.
12. Да се избърше еднократно врата с трите съседни пръста на двете ръце. [Тук се има предвид средния пръст, безименния и кутрето.]
13. Да се измият междупръстията на ръцете и краката.
14. Да се измият трикратно всички необходими крайници.
15. Да се възнамери от сърце, когато се мие лицето.
16. Тертйб, т.е. да се съблюдава определения ред при измиване на крайниците.
17. Делк, т.е. да се търкат измиваните крайници.
18. Мувāлйт – да се мият органите един след друг, без прекъсване.

Едебите (мустехабите) на абдеста

Едебите на абдеста са двадесет и осем на брой:

Едеб е онова, което носи севāб при извършване, но не носи никакъв грях при пропускане. За разлика от него, да се изпълнява сунна е севāб, а

изпуска – тензйхен мекрӯх. Едебите са наименувани още мендуби или мустехаби. Едебите на абдеста са:

1. Да се изпълнява абдест преди да е станало време за намāз. (Тези, които имат извинение, трябва да го направят след като времето за намāз е настъпило.)

2. При умиване в тоалетна посоката на къбле трябва да остава от лявата или дясната страна на тялото. Да се обръща предната или задната част на тялото към къбле, когато се изхожда по голяма нужда или уринира, е тахрймен мекрӯх.

3. Да се измият срамните места с вода, дори по тях да няма мръсотия.

4. Да се подсушава с кърпа след измиване.

5. Да се покрие аврета веднага след почистване.

6. Да не се иска помощ от никого, т.е. да се изпълнява абдест самостоятелно.

7. Да се обръща към къбле по време на измиване.

8. Да се чете Келиме-и шехāдет при измиване на всеки крайник.

9. Да се четат молитвите за абдест.

10. Да се налива вода в устата с дясната ръка.

11. Да се подава вода в носа с дясната ръка.

12. Да се изчиства носа с лявата ръка.

13. Да се ползва **мисвāк** при измиване на зъбите. В случай, че няма мисвāк, може да се ползва четка.

14. Да се изплаква устата, когато не се говее. Да се извършва лека гаргара по време на абдест и гусюл е сунна, но когато се говее е мекрӯх.

15. Да се издърпва водата до костта, когато се мият ноздрите.

16. Да се промушва пръст в ухото, когато се бърше.

17. Да се мият междупръстията на краката с малкия пръст на лявата ръка.

18. Да се мести широкия пръстен при измиване на ръцете. Това действие се превръща във фарз ако пръстенът е тесен.

19. Да не се пилее вода дори тя да е в обилие.

20. Да не се ползва твърде малко вода, като че ли се прилага мехлем. (При трите измивания от крайниците трябва да капнат най-малко по две капки вода.)

21. Ако се ползва съд за вода, мустехаб е да се остави пълен след изпълнен с него абдест.

22. Да се чете молитвата “**Аллāхуммедж-алнй минеттеввāбйн...**” след или по време на абдест.

23. Да се извърши два рекята намāз (нарича се **субхā**).

24. Да се изпълни абдест, когато не е направено нещо, което да разваля предишния. Т.е. да се вземе абдест, когато не е развален предишния след извършен намāз.

25. Да се чисти гурела в очите, когато се мие лицето.

26. Да се мият лицето, ръцете и краката в повече, отколкото е фарз. [При измиване на ръцете (включително лактите) водата се поема с шепи и се пуска да потече към лактите.]

27. Да не се изпръсква вода по дрехите и тялото по време на абдест.

28. Да се извърши онова, което не е мекрӯх в следвания мезхеб, но фарз в друг.

Неща, които са забранени при изпълняване на абдест

По време на абдест не бива да се вършат дванадесет неща. Тяхното вършене е харām или мекрӯх.

1. Когато човек се изхожда по голяма нужда или уринира в тоалетна или на открито, не бива да обръща към къбле своята предна и задна част на тялото.

2. Човек не бива (харām е) да открива своите аврет части пред други хора, за да ги изчисти след нужда.

3. Не бива да се изчиства с дясна ръка.

4. Мекрӯх е да се чисти с хранителни вещества, тор, кост, животинска храна, въглища, чужда собственост, парче от саксия или керемиди, тръстика, лист, кърпа или хартия, когато няма вода.

5. Не бива да се плюе или секва в басейн, с чиято вода се извършва абдест.

6. Човек не бива да си мие крайниците в повече или по-малко от определеното. Нито пък повече или по-малко от три пъти.

7. Крайниците не бива да се подсушават с кърпа, която се ползва за сушене след умиване.

8. Когато се мие лицето, водата не бива да се разплисква, а да се излива от челото надолу.

9. Не бива да се духа по повърхността на водата.

10. Не бива да се затварят плътно устните и очите. Ако остане сухо дори съвсем малко място от видимата част на устните и клепачите, абдестът не се приема.

11. Не бива да се секва с дясна ръка.

12. Не бива да се бърше (месх) главата, ушите или вратът повече от един път чрез изново навлажняване на ръцете. Би могло да се повтаря без да се мокрят ръцете отново.

ПОЛЗВАНЕ НА МИСВĀК: Да се ползва мисвāk по време на абдест е силен суннет. В един хадīs-и шерїф се казва: **“Намāз, който се извършва след употреба на мисвāk, е седемдесет пъти по-високопоставен от намāз, изпълнен без такъв.”**

В книгата **“Сирāдж-ул-веххāдж”** пише, че да се ползва мисвāk носи петнадесет ползи:

1. Става причина за произнасяне на Келиме-и шехāдет на сетен дъх.

2. Укрепва венците.
3. Премахва храчките.
4. Премахва гаденето в стомаха.
5. Премахва болката в устата.
6. Премахва лошия дъх.
7. Става причина за доволството на Аллāху теāля.
8. Укрепва кръвоносните съдове в главата.
9. Шейтāнът се натъжава.
10. Очите засияват.
11. Добрините и благодеянията се увеличават.
12. Извършва се дело съгласувано със сунната.
13. Устата се поддържа чиста.
14. Става причина за придобиване на красноречие.
15. Севāбът на два рекята намāз, извършен след употреба на мисвāk, е повече от севāба на седемдесет рекята, отклоняни без него.

Мисвākът е клонка от дървото ерāk, което расте в Арабия. Изрязва се една пръчка, от чийто връх се премахва кора с ширина около два сантиметра и откритата част се слага във вода за няколко часа. След това върхът се натиска и той се отваря като четка. Ако не се намери клонка от ерāk, би могло да се използва и маслинова. Жените, за да спечелят този севāб, биха могли да дъвчат дъвка с намерение да осъществят този суннет.

Някои правила, които трябва да се спазват по време на абдест

Освен ако не е налице крайна нужда или принуда, трябва да се обърне внимание на следните неща:

1 – Човек с парализирани ръце не би могъл да се изчисти и затова прави тейеммум, като трие своите ръце на пръст, а лице на стена. Ако има рана по лицето, кланя без абдест и не пропуска своя намāз.

2 – Ако човек е болен, неговата жена, наложница, деца или братя биха могли да му помогнат в абдеста.

3 – Да се изчиства (тахāрет) с камък и други подобни неща е като да се изчиства с вода.

4 – Ако полудял или припаднал човек не се възстанови до 24 часа, задължението да навакса пропуснатите намāзи, когато оздравее, отпада. Онзи, който е загубил съзнание заради алкохол, опиум или лекарство, следва да изпълни всеки пропуснат намāз. Онзи, който е дотолкова болен, че да не може да кланя дори с движение на глава в легнало положение, се освобождава от намāза (ако това състояние продължи повече от двадесет и четири часа), дори да е в съзнание.

5 – Да се ползва специална дреха за тоалетна и да се покрива главата е мустехаб.

6 – При влизане в тоалетна не бива да се държи в ръка нещо, на което да пише името на Аллāху теāлā или част от Корāн-и керīm. Те трябва да бъдат обвити в нещо и да се държат в джоба.

7 – В тоалетна се влиза с ляв и излиза с десен крак.

8 – В тоалетна не бива да се говори. Авретът се отваря след като се приклепне.

9 – Не бива да се гледа в собствените аврет части и изпражнения, нито да се плюе в тоалетна.

10 – Не бива да се ходи по малка и голяма нужда в каквато и да е вода, стена на джамия, гробище или път.

Неща, които развалят абдеста

Седем неща развалят абдеста:

1 – Всичко, което излиза от половия орган и ануса:

а) Уриниране, дефекация (изхождане) и газоизпускане.

б) Когато уредът за клизма или човешки пръст бъдат вкарани в ануса и излязат навлажнени, абдестът се разваля. Ако са сухи, би било най-добре да се извърши нов абдест.

в) Когато повърхността на памука, която мъжете и жените слагат, за да не се изпускат урина, се окаже мокра.

2 – Когато от устата излязат нечисти неща:

а) Когато се повръща с пълна уста.

б) Когато се изплюе и види, че съотношението на кръвта надвишава тази на слюнката, абдестът се разваля.

в) Течната кръв, която идва от стомаха и дробовете, според имām а'зам Ебӯ Ханйфе разваля абдеста, дори да е в малки количества.

г) Когато някое лекарство, капнато в ухото, излезе през устата.

3 – Неща, които излизат от кожата:

а) Кръв, гной или жълта течност.

б) Абдестът се разваля ако кръвта или гноят, излизаци от тялото на болен от шарка или от цирей, се разнесат из места, които следва да бъдат измити при гусюл. Например ако кръвта от носа достигне до костите или ако кръвта от ухото излезе през ушния отвор.

в) Ако кръвта или жълтата течност, излизаци от цирей или рана, бъдат попити с памук.

г) Ако кръвта от мисвāk или клечка за зъби изцапа устата.

д) Ако от ухото, пъпа или гърдата потече течност поради болка или заболяване.

е) Ако пиявица изсмуче кръв в големи количества.

4 – Да се спи:

Абдестът се разваля ако човек заспи като легне на една страна или като се опре на своя лакът или нещо друго.

5 – Абдестът се разваля, когато човек припадне, полудее, получи пристъп на епилепсия или се напие, дотолкова че да се клатушка при ходене.

6 – Да се смее по време на намāз, който има руку и седжде, разваля и намāза, и абдеста. На детето не се развалят. Усмивката не разваля нито намāза, нито абдеста. Под смях, който разваля абдеста, се има предвид глас, който околните са в състояние да чуят.

7 – Когато голите срамни части на мъжа докоснат тези на жената, абдестът и на двамата се разваля.

Ако човек знае, че е извършил абдест, но се съмнява дали го е развалял или не, следва да приеме, че има. Но ако помни, че е развалял, но се съмнява дали го е подновил или не, следва да приема, че няма.

Неща, които не развалят абдеста

Следните неща не развалят абдеста:

1 – Да излизат червеи (паразити) през устата, ушите и кожата.

2 – Да се повръща хрочки.

3 – Да се повръща течна кръв, идваща от главата, ако е в по-малки количества от слюнката.

4 – Ако тече кръв от някой зъб, но в по-малки количества от самата слюнка.

5 – Да идват съсиреци от главата, дори да са в големи количества.

6 – Да идват съсиреци от стомаха или белите дробове, но не с пълна уста.

7 – Да излезе през ухото или носа лекарство, което е капнато в ухото.

8 – Ако издърпаното (подсмърканото) в носа излезе обратно дори след дни.

9 – Да се види кръв по ухапаното място.

10 – Да се плаче поради причини, като дразнене от лук, дим или газове, – освен ако няма болка – не разваля абдеста.

11 – Да се кърми дете.

12 – Да се поти – независимо колко много – не разваля абдеста.

13 – Вредните насекоми, като мухи, комари, бълхи и мокрици, не развалят абдеста, дори да изсмучат много кръв.

14 – Ако кръвта в малки количества не се разнася и ако не се повръща с пълна уста.

15 – Ако човек не падне, когато му се дръпне предмета, на който се е опрял, заспивайки.

16 – Да се заспи по време на намāз.

17 – Да се заспи чрез поставяне на глава върху изправени колене.

18 – Да се заспи в седнало положение с крака на една страна.

19 – Да се заспи върху животно, което няма седло и се изкачва по хълм, или ходи по равен път.

20 – Да се усмихва по време на намāз не разваля абдеста.

21 – Дахк се нарича онова състояние, в което човек се смее по време на намаз, но единствено той чува собствения си глас. Дахкът разваля само намаза.

22 – Да се реже коса, брада или нокти.

23 – Когато падне кората на рана, абдестът не се разваля.

Улеснения в абдеста (Месх на мест и рана)

Месх означава избърсване. Има два вида месх:

1 – МЕСХ НА МЕСТ:

Местът е водоустойчива обувка, която покрива онези части от крака, чието измиване в абдеста е фарз. Когато местът е толкова голям, че пръстите на краката да не опират перифериите му и се обърсва частта, до която не опира кракът, месхът не става състоятелен. Местът трябва да е достатъчно здрав и удобен, за да не излиза от крака и при един час ходене пеш.

Джәиз е да се прави месх на чорапи, чиято долна или горна, или само долна част е покрита с кожа.

Джәиз е да се прави месх на чорапи, които са твърди и не падат при ходене.

Местът пречи състоянието на безабдестие да достигне до краката. Джәиз е да се измият краката и обуят местовете, след което да се вземе абдест.

Избърсва се (месх) горната повърхност на места, а не долната.

За да се извърши месх според суннета (сунната) трябва петте намокрени пръсти на дясната ръка да се поставят върху десния мест, а пръстите на лявата ръка върху левия. С ръце се бърше, започвайки откъм пръстите и се стигне до горната част на крака (докъм глезените). Дланите не бива да докосват места. Фарз е месхът да покрива площ, колкото ширината и дължината на три пръста на ръката.

Макар месхът с обратната страна на ръцете да е допустим, сунна е да се прави с вътрешната.

Ако повърхността на места се навлажни при ходене върху влажна трева или от дъжд, това би могло да послужи като извършен месх.

Продължителността на един извършен месх е двадесет и четири часа за мукйим (човек, който не е пътник) и три денонощия, т.е. седемдесет и два часа за гостенин (пътник). Тази продължителност не започва от момента на обуване на места, а от момента на разваляне на абдеста, след като вече местът е бил обут. Ако човек с мест тръгне на път, преди да са изминали двадесет и четири часа от развалянето на абдеста, той ще може да бърше места в продължение на седемдесет и два часа. Ако човек стане мукйим, когато е бил пътник и ако са изминали двадесет и четири часа (от

развалянето на абдеста), следва да свали места и да извърши абдест, като си измие краката.

Не е допустимо да се бърше мест, на който има дупка, през която биха могли да се видят три от пръстите на крака. Би било джāиз ако дупката е по-малка. Ако има няколко малки дупки по единия мест и техният сбор е колкото дупка за три пръста, бърсането не става джāиз. Ако единият мест има дупка, колкото за два пръста, а другият за два или един, месхът става джāиз (допустим). Когато се каже “дупка, която прави месха невъзможен” се има предвид такава, през която биха могли да се видят не само върховете на трите пръста, а целите пръсти.

2 – МЕСХ НАД РАНА ИЛИ ПРЕВРЪЗКА:

Ако върху рана, цирей, кожна цепнатина или пукнатина има поставен мехлем, памук, фитил, марля, лейкопласт или превръзка, и ако премахването им би навредило на раната (раните), трябва да се избършат с влажна ръка.

Човек с извинение е свободен да прави абдест, когато пожелае. С него ще може да изпълни колкото иска фарз и нāфиле намāз, и да чете Корāн-и керйм. Когато обаче времето за намāз привърши, абдестът се разваля. Новият абдест, изпълнен в началото на всяко време за намāз, позволява да се извършат всякакви поклонения, докато времето изтече.

За да може човек да се счита за извинен (притежател на извинение), е нужен фактор, който непрекъснато да разваля неговия абдест. Извинен е онзи, който в рамките на едно намāзово време, не може да остане с абдест за време, колкото да изпълни фарза. Ако факторът, който става причина за извинение, се прояви (потече) дори веднъж и само за малко при всяко следващо време за намаз, извинението ще се приеме за продължаващо.

ГУСЮЛ

(Цялостно измиване на тялото)

Правилният намāз зависи от правилно изпълнените абдест и гусюл. Фарз е за всички мъже и жени, които са джунуб (нямат гусюл абдест), и за жени, които са преминали месечен цикъл (хайз) или следродилен период (нифās), да изпълнят гусюл абдест, когато наближи края на времето за намāз и остане време, колкото да се извърши само съответния намāз. Човек става джунуб след полов контакт и семеизпразване.

Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“На човек, който става, за да вземе гусюл абдест, ще му бъдат дадени севāби, колкото са космите по тялото му [т.е. твърде много] и толкова грехове ще му бъдат опростени. Ще нараснат степените му в Рая. Севāбът, който ще му бъде даден за гусюл абдеста, ще бъде по-добър (полезен) за него от всичко на света. Аллāху теāля ще каже на мелāикетата: “Вижте този**

Мой раб! Става ношем без да проявява мързел и извършва гусюл, мислейки за Моята заповед. Бъдете свидетели, че опростих греховете му.”

В друг хадїс-и шерїф се казва: **“Когато се омърсите, незабавно изпълнете гусюл абдест, защото мелїикетата писари се огорчават от човек, който е джунуб.”** Имām Газālї (*рахметуллāхи алейх*) е казал: “Един човек ми рече на сн: “Останах джунуб за известно време. Сега в резултат от това ми облякоха риза от огн и още съм в пламъци.” В един хадїс-и шерїф се казва: **“Ангелите на милостта не влизат в къща, в която има картина, куче и джунуб човек.”**

Всеки човек, независимо дали изпълнява намāз или не, ако прекара джунуб едно намāзово време, ще бъде подложен на много болезнено мъчение. При липса на възможност за къпане с вода се прави тейеммум. Човек, който е джунуб, не може да върши следните неща:

- 1 – Не може да кланя какъвто и да е намāз.
- 2 – Не може да докосва Корāн-и керїм и неговите āйети.
- 3 – Не може да прави тавāф (обикаля) около Кяāбе.
- 4 – Не може да влиза в джамии и месджиди.

Фарзовете на гусюл абдеста

Според ханефїтския мезхеб гусюлът има три фарза:

1 – Измиване на устата. Гусюлът няма да е валиден ако в устата остане сухо място, колкото иглено ухо или ако зъбите или зъбните кухини останат ненамокрени.

2 – Измиване на носа. Гусюлът ще бъде невалиден ако под сухите мръсотии в носа или надъвканата храна в устата не прониква вода. Според ханбелїтския мезхеб да се мие устата и носа по време на абдест и гусюл е фарз, а в шāфи’їтския мезхеб е фарз да се прави възнамерение по време на гусюл.

3 – Измиване на цялото тяло. Фарз е да се измие пъпа, кожата под мустаците, веждите и брадата. Фарз е да се измие и косата. Гусюлът не може да бъде осъществен ако по ноктите, устните, клепачите или по другите части на тялото има неща [като лак за нокти], които не пропускат вода.

Суннетите на гусюл абдеста

- 1 – Да се измият ръцете.
- 2 – Да се измият срамните места.
- 3 – Да се изчисти от мръсотия цялото тяло.
- 4 – Да се изпълни абдест преди гусюл и да се възнамери, когато се мие лицето. В шāфи’їтския мезхеб е фарз да се прави възнамерение.

- 5 – Да се измие трикратно цялото тяло чрез търкане.
- 6 – Да се измият двата крака след като се измие цялото тяло.

Как се извършва гусюл?

За да се изпълни гусюл според сунната, трябва да се постъпи така:

1 – Първо се измиват ръцете и срамните места, дори да са чисти, и онези части от тялото, по които има мръсотия.

2 – После се извършва цялостен абдест и миейки лицето се възнамерява за гусюл. Ако под краката не се събира вода, следва да се измият и те.

3 – След това цялото тяло трикратно се облива с вода. За да се извърши това, първо се облива главата по три пъти, после дясното рамо и след това лявото. При всяко обливане въпросната част от тялото трябва да се намокри изцяло. При първото обливане се търка.

При гусюла ако с водата, с която се облива един орган, се намокри и друг, той също се изчиства, защото в гусюл абдеста цялото тяло се приема за едно цяло (като един крайник). В абдеста, за разлика от него, ако с налятата вода върху един крайник се намокри друг, вторият няма да се приеме за измит. След приключване на гусюл е мекрӯх да се изпълни нов абдест. Но ако абдестът, изпълнявайки гусюл, се развали, трябва.

РАЗЯСНЕНИЕ (за хора, които имат пломби или покрития на зъбите си)

В ханефитския мезхеб ако зоната между зъбите и кухините останат ненамокрени, гусюлът става несъстоятелен. Ето защо, когато зъбите се пломбират или покрият, гусюлът става невалиден. Такъв човек няма да може да се изчисти (спаси) от състояние на джунуб. С други думи, покритията от злато, сребро и други немръсни материали, не пропускат вода и гусюл абдестът става невалиден според всички учени на ханефитски мезхеб.

Тахтāвӣ е написал следното на 96-а страница от разяснението към “Мерāкил-фелāх” и неговия турски превод “Ни’мет-и ислām”: “Няма никакъв проблем ако мюсюлманин ханефия стори таклїд (последва) шāфи’итския мезхеб по отношение на дело, което не може да извърши в своя мезхеб.” Същото е написано в “Бахр-ур-рāик” и “Нехр-ул-фāик”. Но за да направи това, трябва да изпълни всички условия (фарзове и муфсиди) и на другия мезхеб. Ако направи това (последва друг мезхеб) без да има харадж (трудност) и без да е изпълнил всички условия, ще се превърне в мулеффик, т.е. събирач на леснини, а това е недопустимо.

Човек, който не може да извърши определен фарз в своя мезхеб, трябва да последва друг, за да го направи. Но докато го върши, трябва да изпълни условията и на втория мезхеб. Ханефии, които са покрили или пломбирали

своите зъби, за да последват м̄аликитския или ш̄афи'йтския мезхеб, трябва да възнамерят да последват им̄ам М̄алик или им̄ам Ш̄афи'й, когато правят възнамерение за гусюл, абдест и нам̄аз. С други думи, гусюл абдестът на един ханефия ще стане валиден (сах̄йх), когато, започвайки гусюл абдест, възнамери от сърце така **“Възнамерих да извърша гусюл, следвайки м̄аликитския (или ш̄афи'йтския) мезхеб.”** Ще се изчисти. Когато последва м̄аликитския или ш̄афи'йтския мезхеб, неговите нам̄аз и абдест ще станат сах̄йх. Ще може да стане им̄ам (да води нам̄аз) и за онези, които нямат покрития или пломби.

Този, който следва ш̄афи'йтския мезхеб, трябва – наред с им̄ама – да чете Ф̄атиха. Ако вътрешната част на ръката му докосне своя или на друг човек половия орган или анус, или ако докосне кожата на жена, която не е от осемнадесетте жени, за които е хар̄ам да се ожени, абдестът му се разваля. Задължително трябва (фарз е) да изпълни възнамерение и да се пази и от най-малката нечистотия. Трябва да взема абдест според ш̄афи'йтския мезхеб, дори когато се кани да подържи в ръка Кор̄ан-и кер̄им. Пътник, който е ханефия, ако стори такл̄ид ш̄афи'йтския мезхеб, ще може да извърши джем, т.е. да кланя заедно (съедини) обедния със следобедния и вечерния с нощния нам̄аз. Но, за да изпълни това, трябва да е вземе абдест според ш̄афи'йтския мезхеб. [За подробна информация, моля, прочетете книгите **“Пълен илмихал “Вечното щастие”**” и **“Мъзракль илмихал”**.]

Менструация (хайз) и следродилен период (ниф̄ас) при жените

Има единадесет вида гусюл, пет от които фарз. Два от тях включват жените, които трябва да извършат гусюл след преминаване на месечен цикъл и следродилен период.

Ибни Абид̄йн в книгата **“Менхел-ул-в̄арид̄йн”** пише: “Учените по ислямско право единогласно са казали, че за всеки мюсюлманин, мъж или жена, е фарз да научи илмих̄ал. За всяка жена мюсюлманка е фарз да научи знанията за хайз и ниф̄ас. Всеки вярващ мъж трябва да научи тези знания, когато ще се ожени, а след това да ги учи и на жена си.”

Хайз е кръвта, която започва да тече от здраво момиче, което е навършило осем и започнало девет годишна възраст или от жена, при която са изминали петнадесет дни от последната минута на **менструалния период**, и която кръв продължава най-малко три дни. Менструална се нарича кръвта, която е мътна и има цвят различен от белия. Когато едно момиче започне хайз, то навлиза в пубертета и става жена. Оттогава насетне тя е отговорна да спазва заповедите и забраните на религията.

Дните от началото до края на течението се наричат **менструален период**. Периодът на хайз е максимум десет и минимум три дни. Всяка жена трябва да е наясно със своя менструален период в дни и часове. Когато едно момиче навърши осем годишна възраст, за нейната майка или, ако няма

такава, за нейните баби, по-големи сестри и лели става фарз да я научат на хайз и нифās.

Нифās означава лохии. Това е кървене, което се получава при жени след раждане. За него няма минимална продължителност. Когато кървенето спре, жената трябва незабавно да изпълни гусюл. Максималната продължителност на периода на нифās е четиридесет дни. След четиридесетия ден тя изпълнява гусюл и започва намāз дори кървенето да продължи. Кървенето след четиридесетия ден се нарича истихāза (счита се за извинение). Жените трябва да знаят и продължителността на своя следродилен период.

Истихāза се нарича кървене, което става в продължение на период по-малък от три дни, дори той да е с пет минути по-кратък от седемдесет и два часа; или кървене, което продължава над десетина дни за жени, при които се появява за пръв път; или кървене, което продължава повече от менструацията и дори надхвърля десетина дни за онези, при които не се появява за пръв път; или пък кървене, което става при жени, надхвърлили петдесет и пет годишна възраст (āйисе) или при момичета под девет годишна възраст. Това е признак на заболяване и е опасно ако продължи да тече за продължително време. Трябва да се потърси лекарска помощ.

Жена, която е в състояние на истихāза, е като човек, чийто нос кърви често. В това състояние тя би могла да изпълнява намāз и говее.

По време на хайз и нифās жените не могат да изпълнят намāз и говеят. Не могат да изпълнят седжде-и тилявет и шукр (благодарствено седжде). Не могат да докоснат Корāн-и керйм, да влязат в джамии и месджиди, да обиколят (тавāф) Кяāбе и осъществят полов контакт. По-късно, когато се изчистят, трябва да наваксат (само) оруджите, без намāзите. Жената е длъжна да осведомява своя мъж за началото на нейния менструален цикъл. Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Проклетата е онази жена, която прикрива от своя съпруг началото и края на хайза.”** Когато менструацията и следродилният период приключат, за нея ще стане фарз да изпълни гусюл абдест веднага. Това е заповед на Аллāху теāля.

Има много думи, които причиняват разтрогване на брака. Мюсюлманинът трябва много да се бои от разтрогване на брака и губене на вяра.

**Аллāху теāля си отмъщава пак посредством някой раб.
Непритежаваният духовно знание мисли, че това се прави от този раб.**

**Всичко е на Създателя – с човешка ръка се обработва,
не мисли, че клечка ще помръдне без заповед на Всевишния!**

ТЕЙЕММУМ

Тейеммум означава изчистване с пръст. Когато липсва вода за абдест и гусюл, или има, но е невъзможно да се използва, се прави тейеммум с чиста почва, пясък, вар, камък и други неща от рода на пръстта. Според ханефитския мезхеб, за разлика от другите, е сахйх да се прави тейеммум преди да е настъпило времето за намāз.

Тейеммумът е улеснение за извършване на абдест и гусюл. В нашата религия да се прави тейеммум с пръст е като да се чисти с вода. Ислямът ясно е съобщил, че много видове мръсотии биха могли да бъдат изчистени с пръст.

Тейеммумът се налага при следните обстоятелства:

1 – Ако е невъзможно да се намери чиста вода за абдест и гусюл. (В градовете е винаги фарз да се търси вода.)

2 – Ако е налице заболяване, което възпира да се ползва вода или има опасност от смърт или заболяване поради студ в случаи, които изискват употреба на вода.

3 – Ако има враг, хищно или отровно животно до източника на вода.

4 – Ако човек е в затвор и няма достъп до вода.

5 – Ако има смъртна заплаха.

6 – Ако човек е пътник и няма друга вода, освен за пиене.

7 – Ако човек няма възможност да изкара вода от кладенец.

Фарзовете на тейеммума

Тейеммумът има три фарза:

1 – Да се направи възнамерение за очистване от липса на гусюл или абдест. Ако човек, който няма абдест, извърши тейеммум с цел да покаже самото изпълнение на своите ученици, няма да може да се кланя с него.

2 – Да се потъркат двете длани в чиста пръст и да се избърше (месх) цялото лице.

3 – Да се потъркат двете длани в чиста пръст и да се избърше първо дясната, а после лявата ръка.

Има учени, които са казали, че тейеммумът се състои от два фарза, защото са приели втория и третия като отделни части на един фарз, т.е. и едната класификация е коректна, и другата.

Суннетите на тейеммума

1 – Да се започва с Бесмеле.

2 – Да се поставят дланите върху пръста.

3 – Да се придвижват дланите напред – назад върху пръста.

4 – Да се изтръсват ръцете, удрайки ги една в друга, заедно с палците, докато не остане пръст по тях.

5 – Да се отворят пръстите при слагане на ръцете върху пръста.

6 – Да се бърше (месх) първо лицето, после дясната ръка, а след това лявата.

7 – Да се изпълняват изброените действия по бърз начин, като по време на абдест.

8 – Да не се оставя място по ръцете и лицето, което да не е избърсано (месх).

9 – Да се търси вода, там където се предполага, че я има (преди да се извърши тейеммум).

10 – Да се потупва здраво с ръце в пръста.

11 – Да се избърсват ръцете по горепосочения начин.

12 – Да се избърсват междупръстията и да се размърдва пръстена.

По време на тейеммум следва да се обърне внимание на следните неща

1 – Ако човек без абдест направи тейеммум, за да научи своя ученик, с него не може да изпълни намāз.

2 – Възнамерявайки единствено за тейеммум, не може да се изпълни намāз. Трябва да се възнамери за направа на тейеммум за извършване на намāз.

3 – Няколко души биха могли да изпълнят тейеммум с една и съща почва, защото тя и подобните на нея неща, не стават муста'мел при употреба за тейеммум, за разлика от праха, който пада от лицето и ръцете им след като са извършили тейеммум.

4 – Според шафи'йтския и ханбелйтския мезхеб тейеммум се прави единствено с почва. Според другите мезхеби тейеммум се прави с всяко чисто нещо от рода на почвата, дори по него да няма прах. Неща, които горят и се превръщат в пепел или които могат да се разтопят при висока температура, не са от рода на пръста. Следователно тейеммумът не може да бъде осъществен с дърво, трева, дъска, метал, месинг, боядисана стена, мед, злато или стъкло. С пясък може. С перли и корали също не може. С мрамор (измит с вар и гипс), цимент, неемайлиран фаянс, неемайлирани порцеланови съдове и кал може. Ако има само кал, може да се изпълни тейеммум ако водното съдържание е по-малко от 50 %.

5 – С един тейеммум биха могли да се изпълнят различни намāзи.

6 – Ако пътник силно предположи, базирайки се на определени признаци, или след като бъде уведомен от полово зрял и справедлив мюсюлманин, че ще намери вода на разстояние по-малко от два километра, за него става фарз да я търси, като измине по двеста метра към всички посоки или изпрати някой човек. Ако няма силно предположение, не е длъжен да я търси.

7 – Ако човек, който има справедлив мюсюлманин до себе си, направи тейеммум без да пита за вода и започне да изпълнява намāз, а след това научи, че има вода, трябва да извърши абдест и откланя наново.

8 – Допустимо е да се извърши намāз с тейеммум при условие, че водата е на повече от два километра.

9 – Човек, който е забравил, че сред своите провизии има вода, може да изпълни намāз с тейеммум ако не е в град или село.

10 – Ако човек, който изпълни намāз с тейеммум, мислейки, че водата е свършила, но след намāз установи, че не е, трябва да се откланя изново.

11 – За гостенина (човека, който е пътник според исляма) е вāджиб да помоли за вода онези, които го придружават. Ако те откажат да му дадат, ще може да изпълни намāз с тейеммум. Ако неговият приятел (придружител, спътник) продава вода на пазарна цена, пътникът ще трябва да я купи ако има допълнителни пари. Ако продава чрез габен-и фāхиш (на двойно по-висока цена от пазарната) или ако пътникът не разполага с пари, за да я купи на пазарна цена, ще може да изпълни намāз с тейеммум.

12 – Може да изпълни тейеммум ако има само вода, която е предназначена за пиене по време на пътуване в пустиня.

13 – Ако наличната вода е в малки количества, онзи, който е джунуб (няма гусюл абдест), има предимство пред онази жена, чийто менструален цикъл е приключил наскоро, и пред човека, който е без абдест, и пред починалия мюсюлманин (очакващ да бъде измит). Собственикът на водата е с приоритет пред другите. Когато води, принадлежащи на различни собственици, бъдат събрани на едно място, първо трябва да се измие трупа на покойния мюсюлманин.

14 – Ако джунуб човек изпълни тейеммум и след това развали абдест, той няма да стане джунуб отново. Ако има малко вода, ще вземе само абдест.

15 – Ако повече от половината от повърхността на тялото на джунуб човек е покрито с рани, шарка или скарлатина, той ще трябва да направи тейеммум. Ако по-голямата част от кожата е здрава и ще може да се изкъпе без да мокри раните, ще вземе гусюл с вода. Ако не може да направи това, ще изпълни тейеммум.

Как се прави тейеммум?

1 – Първо се прави възнамерение с цел да се очисти от състояние на липса на абдест или гусюл.

Възнамерявайки единствено за тейеммум, не може да се извърши намāз. Трябва да се възнамери и за нещо, което е ибāдет (поклонение), например да се възнамери за тейеммум с цел да се изпълни дженāзе намāз, седжде-и тилявет, абдест или гусюл.

Когато се взема тейеммум, не е необходимо да се казва отделно “за абдест” или “за гусюл”. Когато човек възнамери за абдест, той се очиства и

от липса на гусюл. С тейеммум за гусюл може да се изпълни намаз и няма нужда от втори тейеммум за абдест.

2 – После ръцете се запретват до над лактите и вътрешната част на ръцете, с отворени пръсти, се втриват и се преместват нагоре-надолу върху почва, камък или стена, измазана с глина или вар. Тогава се бърше (месх) лицето, което трябва да бъде докоснато най-малко от три пръста. Ако по лицето остане недокоснато място, колкото иглено ухо, тейеммумът става несъстоятелен.

За да бъде лицето избърсано изцяло, трябва да се направи следното: шепите се обръщат към лицето; всички пръсти (без палеца) се събират; двете най-дълги пръсти на двете ръце се опират един до друг; ръцете се поставят там, откъдето започва косата и се смъкват бавно към брадичката. С пръстите в хоризонтално положение трябва напълно да се избърше (месх) челото, клепачите, двете страни на носа, устните и лицевата част на брадичката. Междувременно дланите ще бършат бузите.

3 – След това почвата отново се допира с ръце, които леко се удрят една в друга, за да падне прахът. Първо, с вътрешната част на пръстите (без палеца) на лявата ръка се избърсва долната част на дясната ръка, като се започне от върха на пръстите и се стигне до лактите. След това вътрешната част на ръката се обърсва с вътрешната част на лявата ръка, като се започне от лактите и стигне до дланите. С левия палец се обърсва външната част на десния палец. Пръстенът трябва да се изкара. После, по същия начин, се избърсва лявата ръка с помощта на дясната. С вътрешната част на ръцете трябва да се търка почвата, но по тях не бива да остава пръст или прах.

Тейеммумът за извършване на абдест и гусюл е един и същ.

Неща, които развалят тейеммума

Тейеммумът се разваля, когато причината, която го налага, изчезне: например, когато се намери вода или са налице състояния, които развалят абдест и гусюл.

Ползите от абдеста, гусюла и тейеммума

И двата вида почиствания, които се извършват с цел поклонение, носят голяма полза за телесното здраве. Освен за тялото, те са полезни и за духа. Ние бихме могли да споменем само някои от техните безброй ползи, както следва:

1 – В нашето ежедневие докосваме различни места и влизаме в контакт с различни микроорганизми. Миенето на ръцете, лицето и краката по време на абдест е една от най-ефективните защити срещу кожни заболявания и

инфекции. Някои от микробите и бактериите-паразити попадат в тялото през кожата.

2 – При измиване на ноздрите, които са пазители на нашата дихателна система, се предотвратява влизането на прах и микроби в тялото.

3 – Миенето на лицето укрепва кожата и намалява напрежението и умората в главата, което стимулира кръвоносните съдове и нерви. Ето защо онези, които извършват редовен абдест, не губят красотата на лицата си дори да остаряят.

4 – В случаите, които предизвикват необходимост от извършване на гусюл, човешкото тяло изразходва голяма енергия, сърцето и пулсът се ускоряват, честотата на дишане зачестява. Тази усилена работа на тялото предизвиква умора, отпадналост, леност и отпуснатост. Мозъкът започва да функционира значително по-бавно. Чрез гусюл абдест тялото възвръща своята предишна жизненост. Редовното и периодично къпане е чудесно средство за защита на тялото.

5 – При нормални условия тялото има определен статичен електричен баланс и здравето на тялото е тясно свързано с него. Той се влияе силно от психологическия стрес, метеорологичните условия, облекла, условия на живот и работа, както и състояния, които изискват гусюл абдест. Този електрически товар се увеличава четирикратно в случаи на гняв и дванадесетократно в случаи, които развалят гусюл. Днес с инфрачервени лъчи снимат повърхността на кожата и доказват как след полов контакт тя се покрива със слой повишено статично електричество. Този слой пречи кожата да диша и става причина за избледняване на цвета и скоростно образуване на бръчки. Спасението е в това да се измие цялото тяло без да остане сухо място, колкото иглено ухо. Водата поема вредния електричен товар и възвръща предишното състояние на тялото. Следователно гусюл абдестът – и от медицинска гледна точка – е незаменимо чистене на тялото.

6 – Абдестът и гусюлът имат положителен ефект и върху кръвоносната система. Те предотвратяват втвърдяването и стесняването на съдовете. По време на абдест се стимулират някои системи в тялото. Например горната част на носа и сливиците, които са едни от най-важните центрове на лимфната система, биват предупреждавани. В допълнение към това, измиването на врата и местата около него също засяга лимфната система. Чрез абдест и гусюл циркулацията в лимфната система се улеснява, при което лимфоцитите, имащи важно място в имунната система, предпазват организма от зловердни влияния и укрепват защитните сили на тялото.

7 – Тейемумът, който се прави при липса на вода, също до голяма степен заличава статичната електроенергия в тялото.

2-ТАХАРЕТ (ИЗЧИСТВАНЕ) ОТ НЕДЖАСЕТ (МРЪСОТИЯ)

Т.е., по тялото, дрехите и мястото за намāз не бива да има нечистотия. Забрадката, чалмата, местът и налъмите (обувките) се считат за облекло. Тъй като висящата част на шала се движи с тялото по време на намāз, тя също се приема за част от облеклото и ако е нечиста, намāзът не се приема. Ако частта от постелката, на която кланящият стъпва и полага чело, е чиста, намāзът ще се приема дори останалите ѝ части да са нечисти, защото постелката не се движи заедно с тялото (не се счита за част от облеклото), за разлика от шала. Намāзът на онзи, който носи урина в затворено шише, няма да бъде приет, защото шишето не е мястото, откъдето се появява тя. [Следователно не е допустимо да се кланя намāз, когато в джоба се носи затворено шише с одеколон, спирт и йодова тинктура или затворена кутия, в която има изцапана с кръв или мръсотия кърпа.] Местата, където стъпват двата крака и където се прави седжде, трябва да са чисти. Приема се намāз, който се изпълнява върху кърпа, стъкло или найлон, които покриват мръсотията. Не пречи ако висящите краища на дрехите – по време на седжде – докосват суха мръсотия.

Ако върху тялото, дрехата и мястото за намāз няма груба мръсотия, надхвърляща един динар (дирхем), намāзът се приема. Но ако има колкото един динар, става тахрймен мекрӯх и трябва (вāджиб е) да се изчисти. Ако мръсотията е повече от динар, става фарз да се изчисти, а ако е по-малко, чистенето става суннет. Фарз е да се измие дори по изброените места да има само една капка вино. Според имāмейн [имām Ебӯ Йӯсуф и имām Мухаммед] и другите три мезхеба изчистването и на частица от всякакъв вид груба мръсотия е фарз. Горепосочените критерии, отнасящи се до количество мръсотия, трябва да бъдат взети под внимание, когато се започва намāз, а не по време на самото изцапване.

Един дирхем е равен на един мискал, т.е. 4,8 гр. при твърда мръсотия, а при течна е колкото площта на вода, побираща се във вътрешната част на дланта на ръката. Когато по дрехата има твърда мръсотия, която е по-малко от един мискал като количество, но се простира върху площ по-голяма от дланта на ръка, не пречи (за намāз).

Мръсотията е два вида:

1 - Груба мръсотия: Всички онези неща, които развалят абдест и гусюл. Към груба мръсотия се отнася още: необработена кожа, месо, изпражнения и урина от животни, чието месо не се яде (с изключение на прилепа) и на техните малки; човешка и животинска кръв; вино; мърша; свинско месо и мръсотия от домашни птици, товарни животни, овце и кози.

2 - Лека мръсотия: Когато един крайник или част от дреха бъдат изцапани с лека мръсотия, това не би попречило за намāз, освен ако не обхваща повече от една четвърт от крайника или съответната част на дрехата. Урината на четириноги животни, чието месо се яде, и екскрементите на птици, чието месо не се яде, са леки мръсотии.

Екскрементите на гълъби, врабчета и подобните на тях птици, чието месо се яде, са чисти.

Ракията и спиртът, които се получават при дестилация на вино, са груби нечистотии и да се пият е харām, също както да се пие вино. Преди да се кланя, петната от кръв, спирт и алкохолни напитки следва да бъдат отмити от дрехите и тялото. Те няма да станат чисти, когато мръсните течности по тях се изпарят. Шишета или подобни на тях съдове, които съдържат такива мръсотии, трябва да бъдат извадени от джобовете преди намāз.

Мръсотията може да бъде почистена с всякакъв вид чиста вода, с муста'мел вода или течности, като оцет или розова вода. Водата, която е използвана за абдест или гусюл, се нарича муста'мел. Тя е чиста, но с нея не може да се пречисти хадес. Изчиства мръсотиите, но не може да се използва за абдест и гусюл.

ИСТИНДЖА: Почистване на нечистотии, които се отделят отпред (половия орган) и отзад (ануса). Да се прави истинджā е суннет-и муккеде. След ходене по нужда (малка и голяма) в тоалетна за мъжете и жените е суннет да се почистят с камък или вода, така че по тях да не остане никаква урина или мръсотия. Въпреки това, в случай, когато да се прави истинджā с вода е невъзможно, без да се открие аврета пред други хора, следва да се откаже от него, дори да има мръсотия в големи количества. Човек не бива да отваря своите аврет части. Трябва да кланя в това състояние. Ако ги отвори, ще стане фāсък (грешник) и ще е извършил харām. Когато намери уединено място, трябва да извърши истинджā с вода и да се кланя отново. **Ако изпълняването на заповед става причина за вършене на харām, заповедта се [отлага или] пропуска, т.е. не се изпълнява.**

Тахрймен мекрӯх е да се прави истинджā с кокал, храна, тор, тухла, парче от саксия или стъкло, въглища, животинска храна, чуждо имущество или с ценни неща, като коприна, вещи, изхвърлени от джамии, земзем, листа и хартия. Трябва да се проявява уважение и към празния лист. Допустимо е да се прави истинджā с листи и хартии, съдържащи светски имена или писания, които нямат нищо общо с религията. Но не трябва да се прави истинджā с хартия, съдържаща ислямски букви. Мекрӯх е да се ходи по нужда, когато предната или задната част на тялото са обърнати към къбле, или пък да се ходи по нужда, когато човек е изправен или гол, без да има извинение за това. Не е джāиз да се изпълнява гусюл на места, където се събира урина. Става допустимо ако урината тече и си отива, т.е. не се събира. Водата, използвана за истинджā, става мръсна и дрехите трябва стриктно да се пазят от нея. Ето защо, когато се прави истинджā, авретът се отваря на уединено място. Не бива да се върши истинджā като се застава пред някоя чешма, пъха мократа ръка в бельото и избърсва урината от половия орган. Ако водата в ръката докосне урината, тя също става нечиста, както и дрехата, върху която капне. Ако площите, на които е

капнала от тази вода, се съберат и техният сбор надвиши площта на вътрешната част на човешка длан, намазът не се приема.

ИСТИБРĀ: За мъжете е ваджиб да правят истибрĀ, т.е. да не оставят никакви капки урина в пикочния канал след ходене по малка нужда. Това става с ходене, изкашляне или лежане на лявата страна. Не бива да се върши абдест, докато не е сигурно, че не е останала капка в пикочния канал. Ако изтече и една капка, абдестът се разваля, а дрехата се зацапва. Ако изцапаното място в белъто е по-малко от вътрешната част на дланта, намазът, който се кланя с подновен абдест, става мекрӯх. Ако изтече повече, намазът изобщо не се приема. Тези, които имат затруднения при правене на истибрĀ, могат да сложат фитил от естествен памук голям, колкото ечемик в отвора на пикочния канал. Памукът ще попие урината, но единият му край не бива да стърчи навън.

3-СЕТР-И АВРЕТ (Аврет частите и забулването на жените)

Частите на човешкото тяло, които са харĀм да се отворят и показват на другите, и на другите е харĀм да ги гледат, се наричат **аврет**. Аврет зоната на мъжете е от пъпа до под коленете. Коленете също се включват в нея. Намазът, извършен без да са покрити тези места, е несъстоятелен. Когато се кланя намаз, за мъжете е суннет да покриват и другите части на телата си (ръцете, главата), които не са аврет (например да носят чорапи). Да не се изпълнява това е мекрӯх.

Всички части на женското тяло, с изключение на дланите и лицето, включително външните части на ръцете, косите и ходилата, са аврет във всички четири мезхеба и именно затова жените са наречени **аврет**. За тях е фарз да ги покриват. Ако една четвърт от някой крайник остане непокрит, колкото един рукн, намазът се разваля. Ако се отвори за по-малко, не се разваля, но става мекрӯх. Дреха, която е тънка и прилепва по органите, и разкрива тяхната форма и цвят, се счита за несъществуваща.

Когато са сами и не извършват намаз, за жените е фарз да покриват своите тела от коленете до пъпа. Да се покриват гърба и корема е ваджиб, а на другите части – едеб (проява на благоприличие).

Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал:

“Очите на онзи, който гледа със сласт към чужда жена, ще бъдат напълнени с огън и в този вид ще бъде въведен в Ада. Ръцете на онзи, който се ръкува с чужда жена, ще бъдат завързани за шията му и в този вид ще бъде хвърлен в Ада. Тези, които говорят с чужди жени, изпитвайки страст, без да има необходимост от това, ще останат в Джехеннема по хиляда години за всяка една своя дума.”

“Да се гледа със страст към съпругата на съседа и съпругите на приятелите е десетократно по-греховно от гледане на чужди жени. Да

се гледат омъжени жени е хиляда пъти по-греховно от гледане на момичета. Така стоят нещата и с греховете за прелюбодеянието.”

“О, Али! Не отваряй своите бедра и не гледай към бедрото на никой друг, било то жив или мъртъв!”

“Не отваряйте своите аврети, защото има такива, които никога не се отделят от вас. Засрамете се от тях и се отнасяйте с уважение.” [Това са меляикетата хафаза.]

“Покрийте своите аврет части. Не ги показвайте на никого, освен на съпругата или наложницата. Срамувайте се от Аллāху теāлй, когато сте сами!”

“Нека Аллāху теāлй прокълне онези мъже, които имитират жени и онези жени, които имитират мъже!”

“Ако човек, когато види красотата на едно момиче, отвърне поглед от нея, Аллāху теāлй ще го дари със севāба на едно ново поклонение и той ще му усети насладата веднага.”

“Нека Аллах прокълне онзи, който показва своите аврет части или гледа аврета на другите!”

“Човек, който имитира дадена общност, става част от нея.” Т.е. човек, който имитира нравите, делата или облеклата на дадена общност, ще се превърне в част от нея. Тези, които следват обичаите на неверниците (модата), и наричат харāмите “красиви изкуства”, а деятелите “хора на изкуството” и “цивилизовани”, трябва да вземат поука от този хадīs-и шерїф, да се изплашат и самоосъзнаят.

За мъжете е харāм да гледат аврета на други мъже, както и за жените е харāм да гледат аврета на други жени. Т.е. както за мъжете е харāм да гледат аврета на жени и за жените да гледат аврета на мъже, така и за мъжете е харāм да гледат аврета на мъже и жените – аврета на жени. За мъжете и жените е харāм да гледат частта от мъжкото тяло между пъпа и коленете включително. За жена е харāм да гледа същите тези части от женското тяло. Авретът на една жена за чужди мъже е цялото ѝ тяло, с изключение на лицето и ръцете. Харāм е да се гледа аврета на чужди жени, дори без да се усеща възбуда от това.

Болен човек, който е гол и покрит целия (включително главата) с одеяло (юрган и др.), не би могъл да кланя намāз с движение на глава под това одеяло, защото (в този вид) се счита за изцяло гол. Но ако изкара своята глава навън (т.е. ако цялото му тяло, с изключение на главата, остане покрито с одеяло), ще се приеме, че е откланял покрит с одеяло и това е допустимо.

Ако един мъж е сигурен, че няма да усети страст, може да погледне главата, лицето, шията, ръцете и краката под коленете на осемнадесет жени, с които за вечно е харāм да се ожени. Тези жени се наричат махрем. Но не може да гледа техните гърди, подмишници, бедра, колене и гръб.

За една жена синовете на нейните чичовци и лели (по бащина и майчина линия) и вуйчовци са чужди мъже. Зетят (съпругът на сестрата) и деверът също са чужди мъже. Харām е да говори, да се шегува и да се намира на едно място с тях. За мъжете е харām да говорят с дъщерите на своите чичовци, лели (по бащина и майчина линия) и вуйчовци, както и с балдъзите и братовите жени.

Един мъж никога не може да се ожени за осемнадесет жени, които са махрем за него. С тях може да говори и да стои на едно място (халвет). Една жена също не може да се омъжи за осемнадесет мъже. Тези осемнадесет мъже и жени са както следва:

Родство по кръв

Мъже:

- 1 – Баща
- 2 – Бащи на баща и майка
- 3 – Син и синове на син и дъщеря
- 4 – Брат
- 5 – Синове на брат
- 6 – Синове на сестра
- 7 – Чичо и вуйчо

Жени:

- 1 – Майка
- 2 – Майки на майка и баща
- 3 – Дъщеря и дъщери на син и дъщеря
- 4 – Сестра
- 5 – Дъщери на сестра
- 6 – Дъщери на брат
- 7 – Леля (по майчина и бащина линия)

Млечно родство

Мъже

- 8 – Млечен баща
- 9 – Баща на млечен баща и млечна майка
- 10 – Млечен син, синове на млечен син и млечна дъщеря
- 11 – Млечен брат
- 12 – Синове на млечна сестра
- 13 – Синове на млечен брат
- 14 – Млечен чичо и млечен вуйчо

Жени

- 8 – Млечна майка
- 9 – Майка на млечна майка и баща
- 10 – Млечна дъщеря, дъщери на млечна дъщеря и син
- 11 – Млечна сестра
- 12 – Дъщери на млечна сестра
- 13 – Дъщери на млечен брат
- 14 – Млечна леля (по майчина линия) и леля (по бащина линия)

Родство по брак

Мъже

- 15 – Свекър
- 16 – Доведен син
- 17 – Доведен баща
- 18 – Зет

Жени

- 15 – Свекърва
- 16 – Доведена дъщеря
- 17 – Доведена майка
- 18 – Снаха

Тези мъже и жени, които излизат по улиците с непокрити аврет части или гледат аврет частите на други, ще горят в изключително яростен огън в Ада.

4-ИСТИКБЀЛ-И КЪБЛЕ (Обръщане към къбле)

Истикбрл-и къбле означава да се кланя към Кярбе. Посоката към сградата на Кярбе в свещения град Мекка се нарича **къбле** (къбля, кибле). Първото къбле е било **Йерусалим**. В средата на месец ша'брн, седемнадесет месеца след Хиджра, във вторник, било повелено мюсюлманите да се обърнат към Кярбе.

Къбле не е сградата на Кярбе, а самото пространство. Т.е. празното пространство от земята до Арша е къбле. Поради това, човек, който се намира под вода, в подземни тунели, високи планини и самолети, трябва да се обръща към тази посока. В случай, че не може да кланя намрз дори чрез обединяване (джем) [съчетаване на обедния със следобедния и вечерния с нощния, следвайки мрликитския или шрфи'йтския мезхеб] поради заболяване, опасност от кражба, хищници и среща с враг, или в случай, когато е невъзможно да се качи на животното, от което е слязъл, следва да изпълни към посоката, към която е възможно да се обърне. При

извършване на намāз в кораб, влак или самолет е задължително да се обръща към къбле.

5-ВРЕМЕНАТА ЗА НАМАЗ

Расул-и екрем (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: “Два дни Джебрāйл (*алейхисселām*) ми беше имām до вратата на Кяāбе. Дватама кланяхме сутрешния намāз (*сабах*), когато на хоризонта започна да се появява светлина. Обедния го откланяхме, когато слънцето премина най-високата си точка. Следобедния (*икинди*) кланяхме, когато сянката на предметите стана голяма, колкото самата им височина. След залез кланяхме вечерния (*акшам*), а когато не остана никакво сияние на небето, откланяхме и нощния (*ятсь*). На другия ден откланяхме сутрешния, когато стана светло (преди изгрев слънце); обедния – когато сянката на предметите стана два пъти колкото тяхната височина, следобедния – малко след това, вечерния – когато бе разговяването, а нощния – когато мина една трета от нощта. После (*Джебрāйл (алейхисселām)*) ми каза: “О, Мухаммед! Това са времената за намāз за теб и за всички предишни пророци. Нека твоята общност изпълни всеки намāз между тези две времена.” От този хадīs-и шерїф се разбира, че броят на задължителните намāзи е пет.

Времето за сутрешен намāз: То започва при поява на светлина на хоризонта и продължава до изгрев слънце.

Времето за обеден намāз: Започва, когато сенките започнат да нарастват, след като са се скъсявали, и продължава докато сенките на предметите станат колкото тяхната височина, или два пъти колкото тяхната височина. Първият иджитхād е на имām Ебӯ Йӯсуф и имām Мухаммед, а вторият на имām а’зам Ебӯ Ханїфе (*рахметуллāхи алейхим*).

Времето за следобеден (икинди) намāз: Започва след приключване на времето за обеден намāз. Тук има два иджитхāда:

1 – Според имām Ебӯ Йӯсуф и имām Мухаммед започва, когато сянката на един обект стане дълга, колкото височината му и продължава до залез.

2 – Според имām а’зам Ебӯ Ханїфе, той започва, когато сянката на един обект стане два пъти колкото неговата големина, и продължава до залез.

Харām е да се извършва какъвто и да е намāз щом слънцето стане жълто на цвят, явление, което се случва, когато слънцето се доближи, колкото едно копие, до точката на залязване. Да се отлага следобедния намāза до това време е харām. Все пак ако човек не е извършил следобеден намāз, трябва да го изпълни преди залез.

Времето за вечерен намāз: Той започва след залез слънце и продължава, докато на хоризонта престане да се вижда червенина.

Времето за нощен намāз: Той започва след приключване на времето за вечерен намāз и продължава, докато се появи светлина на хоризонта.

Според имām а'зам Ебӯ Ханйфе (*рахметуллāхи алейх*) времето за нощен намāз започва, когато белотата на запад изчезне. И тук има различия в иджитхāдите, както и при следобедния намāз. Ако се изчака още половин час (от момента, в който настъпва времето според двата имāма), намазът би бил извършен според всички имāми. Да се отлага нощния намāз за след полунощ (изчислен според исляма) е мекрӯх.

Да се извършва намāз преди или след определените времена е харām и голям грях. В таквймите, изготвени от вестник "Türkiye" (Турция), времената за намāз са обявени правилно.

Има три времена, когато да се кланя е тахрймен мекрӯх, т.е. харām. Фарз намāзите, извършени в едно от тези времена, не стават сахйх (валидни). Тези три времена са на изгрев, залез и когато слънцето е най-високо на небосвода. Във всяко едно от тези три времена не е позволено да се върши дори дженāзе намāз за мъртвец (меййит), който е подготвен по-рано, нито пък седжде-и тилйвет или седжде-и сехв. Единственият намāз, който може да се извърши преди залез, е следобедният.

Има два времеви периода, когато да се изпълнява нāфиле намāз е мекрӯх. Първият започва след като се изпълни фарза на сутрешния намāз и продължава до изгрев слънце. Вторият започва след като се извърши фарза на следобедния и продължава до фарза на вечерния.

РАЗЯСНЕНИЕ (Как се кланя намāз и говее на полюсите)

Времената за намāз са различни във всички страни в зависимост от тяхното положение спрямо еkvатора и сезона.

В студените райони, които се намират на север от полярната окръжност, има една особеност. В тях, когато наклонът на слънцето е голям, започва пак да става светло още преди да се е стъмнило напълно. Ето защо през летните месеци в северната част на Балтийско море не настъпва нощта, както и времената за нощен и сутрешен намāз.

Според ханефйтския мезхеб времето не е условие на намāза, а негова причина. Когато липсва причината, намāзът не става фарз. Ето защо за мюсюлманите, намиращи се в такива държави, не е фарз да кланят тези два намāза. Тъй като край южния полюс има само океани, там такава държава (такъв район с подобна особеност) липсва.

Когато новата луна бъде видяна в един град през тридесетата нощ на месец ша'бāн, по цял свят следва да се започне орудж. Луната, която се вижда денем, се счита за луна на идната нощ. [Ако мюсюлманин, който е отишъл на един от полюсите или луната не е сеферия (пътник според исляма), трябва да държи орудж през дните на този месец. В дните, продължаващи по-дълго от двадесет и четири часа, се говее съобразно часовете, посочени в мюсюлманските календари. Такъв човек трябва да се съобразява с времената на мюсюлмани, които живеят в градове, където

дните не са така дълги. Ако не го направи, трябва да ги навакса (казā), когато дойде в места, където дните не са толкова продължителни.]

ЕЗАН И ИКАМЕТ

Езāн означава “публично обявяване”. За мъжете е суннет-и муккеде да четат езāн за петкратни и пропуснати намāзи, както и към хатиба (човека, който изнася хутбе на минбер) преди петъчен (джум’а) намāз. За жените е мекрӯх да четат езāн и икāмет. Езāнът се извършва на високо място, за да бъде обявено настъпването на времето за намāз. При четене е мустехаб да се вдигат ръцете и да се слагат показалците върху ушните отвори. Да се чете икāмет е по-високопоставено (ценно) от това да се чете езāн. Езāнът и икāметът следва да се изпълняват срещу къбле. По време на изпълнение не бива да се говори и отвръща на поздрав (селям).

Кога се чете езāн и икāмет?

1 – Когато пропуснатите (казā) намāзи се наваксват на открито място, поотделно или групово, за мъжете е суннет да изпълнят гласно езāн и икāмет. Хората, джиновете и скалите, които чуят гласа, ще засвидетелстват в Съдния ден. Който изпълнява няколко казā намāза, един след друг, преди първия трябва да каже езāн и икāмет. След това, преди да изпълни всеки следващ казā намāз, трябва да каже само икāмет. Допустимо е да не се изпълни езāн.

2 – Който изпълнява намāз у дома, индивидуално или групово, не чете езāн или икāмет, защото езāнът и икāметът в джамиите се считат за изпълнени и у дома, но е по-добре да се чете отново. След намāза на съответното време, изпълнен в местна джамия или в друга, чийто джемаат е съставен от едни и същи хора, човекът, който кланя самостоятелно, не чете езāн и икāмет. В джамии край пътища или в тези, които нямат имāми и муеззини, и чиито джемаат е променлив, различните хора, които идват в тях в различните часове на деня, правят отделни джемаати. Четат езāн и икāмет за всеки джемаат поотделно. Също така онзи, който индивидуално извършва намāз в такава джамия, казва езāн и икāмет толкова силно, колкото да чуе самият той.

3 – Пътниците, когато изпълняват намāз в джемаат или всеки поотделно, четат езāн и икāмет. Ако до онзи, който кланя индивидуално, има и други хора, може да пропусне езāна. Пътникът чете езāн и икāмет ако кланя самостоятелно в къща, защото тези изпълнени в джамията не се отнасят за него. Ако някои пътници са изпълнили езāн в дадена къща, тези, които дойдат за (същия) намāз по-късно, не четат.

Езāнът, изпълнен от разумно дете, слепец, човек, роден вследствие на прелюбодеяние, или невеж селянин, който знае как да го изпълни, е

допустим без да е мекрӯх. За джунуб човек е тахрймен мекрӯх да чете езән и икәмет, както и за онзи, който няма абдест, за жени, за грешници, за пияни, за непълнолетни (според исляма) деца, или за хора, които го четат седнали. В такъв случай езәнът трябва да се повтори. За да бъде езәнът сахйх, муеззинът трябва да бъде мюсюлманин и разумен. Не е сахйх да се чете по високоговорител.

Езәнът на грешника не става сахйх, защото неговите думи – по отношение на поклоненията – не се приемат за доказателства. Когато се чуе езән, изпълнен от грешник или по високоговорител, не би могло да се повярва (приеме), че е настанало време за намәз. С този езән или звук не би могло да се разговее.

Тези, които изпълняват езән, проявявайки дължимото уважение, без да променят неговия текст, без да произнасят буквите мелодично, и се качват на минарета, както е повелено в сунната, ще спечелят високи степени.

Когато езәнът не се изпълнява съвместимо със сунната (като се променят или превеждат някои от думите му, или като се произнася мелодично, или по високоговорител), слушателят не бива да повтаря нито една негова дума. [Това, което възпроизвежда високоговорителят, не е гласът на имәма или муеззина. Техните гласове се превръщат в електрическа енергия и магнетизъм. Това, което се чува, е звукът, предизвикан (породен) от тях].

РАЗЯСНЕНИЕ (Допустимо ли е да се чете езән по високоговорител?)

Високоговорителите, които се монтират на минаретата, доведоха муеззините до състояние да мързелуват, защото започнаха да четат езән, седейки в тъмни стаи, вместо да се съобразяват със сунната. Минаретата, нашите духовни украси, които векове наред се извисяваха към небесата, сега, поради този лош бид'ат (реформа, нововъведение) се превърнаха в стълбове за високоговорители. Ислямските учени винаги са подкрепяли научните открития. Например те са поощрили откриването на печатници за отпечатване на полезни книги и разпространение на наука. Днес, навсякъде, посредством радиостанции и високоговорители се правят полезни предавания. Това е откритие, което ислямът – без съмнение – харесва и ще се възползва от него. Но е вредно да се карат мюсюлманите да правят своите поклонения с дразнещия и металически звук на високоговорителя, лишавайки ги от приятния глас на муеззина. Да се инсталира високоговорител в джамиите е ненужно разхищение. В онова време, когато го нямаше този уред, кънтящ като църковна камбана, гласовете на праведни мюсюлмани, оказващи божествено въздействие върху вярващите сърца, както и езәните, които се четяха от минаретата, и текбйрите в джамиите, караха дори чужденците да изпаднат в душевен възторг. Мюсюлманите, щом чуеха езәните, четени на всяка улица, веднага

изпълваха джамиите и извършваха намаз с дълбоко благоговение и смирение, както е било във времето на Есхаб-и кирам. Това божествено въздействие на езана, което вълнуваше мюсюлманите, изчезна заради металичния звук на високоговорителите.

Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Който тихо повтаря думите на езана, когато го чуе, за всяка негова буква ще бъде възнаграден с хиляда севаба и хиляда негови греха ще бъдат опростени.”**

Суннет е, когато се чуе езан, да се повтаря тихичко, дори да се чете Коран-и керим. Спира да се повтаря, когато муеззинът стигне до **“Хайе аля”**, а се казва **“Ля хавле веля куввете илля биллях.”** След като езанът приключи, първо се чете салева, а после ду’а за след езан. Мустехаб е – след като се каже **“Ешхеду ене Мухаммеден Расулюллах”** за втори път – да се целунат ноктите на двата палеца и с тях да се разтрие нежно по клепачите на двете очи. Това не се прави по време на икамет.

Как се чете езан

Аллāху екбер.....	4 пъти
Ешхеду ен Ля иляхе илляллāх.....	2 пъти
Ешхеду ене Мухаммеден Расулюллах....	2 пъти
Хайе алес-салях.....	2 пъти
Хайе алел-фелях.....	2 пъти
Аллāху екбер.....	2 пъти
Ля иляхе иллялах.....	1 път

Само в сутрешния езан – след **“Хайе алел-фелях”** – се казва по два пъти **“Ес-саяту хайрун минен-невм”**.

Що се отнася до икамета, след казване на **“Хайе алел-фелях”** се добавя по два пъти **“Кад кāме тис-саяту”**.

Молитви, които се четат след езан:

Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал:

“Докато се изпълнява езан, четете тази молитва:

“Ве ене ешхеду ен ля иляхе илляллāху вахдеху ля шерйкелех ве ешхеду ене Мухаммеден абдуху ве расулюх ве радйту билляхи раббен ве бил-ислями дйнен ве би Мухаммедин салляллāху алейхи ве селлеме расулен небийā.”

“О, общност моя! Когато езанът свърши, кажете тази молитва:

“Аллāхумме раббе хāзихид-да’ветит-тāммети вес-саятил-кāимети āти Мухаммеденил-весйлете вел-фадйлете вед-дераджетер-рафйате веб’асху мекāмен махмўденил-лезй ве’адтеху иннеке ля тухлифул-мйād.”

Значенията на думите в езана:

АЛЛАХУ ЕКБЕР: Аллаху теалъ е велик. Той не се нуждае от нищо. Той е пречист от това да се нуждае от поклоненията на Своите раби. Ибадетите не носят никаква полза за Него. За да се настани този важен смисъл в умовете, изразът се повтаря четирикратно.

ЕШХЕДУ ЕН ЛЯ ИЛЯХЕ ИЛЛЯЛЛАХ: Въпреки че не се нуждае от поклоненията на никого – поради Своето величие – , свидетелствам и без съмнение вярвам, че никой, освен Него, не е достоен за поклонение. Нищо не е като Него.

ЕШХЕДУ ЕННЕ МУХАММЕДЕН РАСЪЛЮЛЛАХ: Свидетелствам и вярвам, че Мухаммед (*алейхи ве аля а̀лихиссаляту весселям*) е Пророкът, изпратен от Него; че той показва пътя на харесваните от Създателя поклонения; че за Аллаху теалъ са подходящи само онези ибадети, които той съобщава и показва.

ХАЙЙЕ АЛЕС-САЛЯХ, ХАЙЙЕ АЛЕЛ-ФЕЛЯХ: Думи, които призовават вярващите към нама̀за, който води към щастие и спасение.

АЛЛАХУ ЕКБЕР: Никой не може да изпълни поклонението, достойно за Него. Никой не може да извърши заслужавания от Него ибадет. Той е пречист от това.

ЛЯ ИЛЯХЕ ИЛЛЯЛЛАХ: Само Той има право да бъде служен и покланян. Наред с това, че никой не може да прави поклонение, достойно за Него, никой, освен Него, няма право да бъде служен.

Трябва да проумеем величието на нама̀за от величието на тези изрази, които са избрани, за да зоват хората към него.

6-ВЪЗНАМЕРЕНИЕ

Възнамерението се прави, докато се казва ифтита̀х текбйр. Да се прави възнамерение за нама̀з означава да се насочва към него от сърце и да се знае неговото име, време, посоката на къбле и дали се следва имам или кланя индивидуално.

Онова възнамерение, което е направено след ифтита̀х текбйр, не става сахйх и нама̀зът, извършен с него, не се приема. Когато се възнамерява за фарз или ваджиб нама̀з, трябва да се знае кой фарз или ваджиб точно ще се изпълни. Не е необходимо да се прави възнамерение за броя на рекятите. При изпълняване на суннет нама̀з е достатъчно да се възнамери само “за нама̀з”. Възнамерението за погребален (джена̀зе) нама̀з е **“Нама̀з за Аллах, молитва за починалия.”**

Има̀мът не е длъжен да възнамерява да води (става има̀м за) мъжете. Но ако не възнамери от сърце “Възнамерих да стана има̀м за присъстващия джемаат”, няма да постигне сева̀ба на джемаата. Но ако сред джемаата има жени, трябва да възнамери **“Възнамерих да стана има̀м за жените.”**

Възнамерението, изпълнено само с думи, не е валидно. Трябва да се възнамерява от сърце, защото иначе поклоненията не се приемат.

7- ТАХРЙМЕ (ИФТИТĀХ) ТЕКБЙР

Това означава да се казва “Алла̀ху екбер”, когато се започва нама̀з. Фарз е. Няма други думи, които да ги заменят. Някои ислямски учени са казали, че ифтитĀх текбйрът е вътре в нама̀за. Според тях и условията, и рукновете на нама̀за са по шест на брой.

РУКНОВЕТЕ НА НАМА̀ЗА

Фарзовете, които трябва да бъдат изпълнени по време на нама̀з, се наричат рукнове. Техният брой е пет:

1 - КЪЯМ: Той е първият рукн от петте. Къям означава да се стои прав. Този, който е твърде болен, за да стои прав, изпълнява седнал, а ако е твърде болен, за да изпълнява седнал, кланя легнал и прави движения с глава. Под главата му се слага възглавница, така че лицето да е в посока към къбле, вместо към небето. Коленете се вдигат нагоре, вместо да се протягат към къбле. Когато се кланя изправен, двата крака трябва да бъдат на разстояние от четири пръста един от друг.

Онзи, който е твърде болен, за да стои изправен, или получава световъртеж в изправено положение, или има зъбобол или болка в някоя друга част на тялото, или има неконтролируемо изпускане на урина и газове или кръвене, когато стои изправен, или се страхува, че врагът би могъл да го види или вещите му биха могли да бъдат откраднати, когато стои изправен, или се страхува от разваляне на оруджа или четенето, или отваряне на аврета, трябва да кланя седнал. За руку се навежда малко, а за седжде полага глава върху земята. Ако не може да постави глава на земята, за руку се навежда малко и още повече за седжде. Ако навеждането за руку е повече отколкото за седжде, нама̀зът не се приема. Ако постави парче дърво или камък на земята и направи седжде върху тях, нама̀зът му ще бъде приет, но ще е извършил грях. Т.е. това е тахрймен мекрӯх.

2 - КИРĀЕТ (КЪРААТ): Да се чете един айет от КорĀн-и керйм, докато се стои изправен на всеки рекят на суннет и на витр нама̀зите, и на първите два рекята на фарз нама̀зите, когато се кланя самостоятелно, е фарз. Да се чете една кратка сӯра е по-голям севāб.

Да се рецитира сӯра ФĀтиха и сӯра или три кратки айета след нея във всеки рекят на суннетите и вĀджиб нама̀зите, и в двата първи рекята на фарз нама̀зите, е вĀджиб. Във фарзовите нама̀зи е вĀджиб или сунна да се рецитира ФĀтиха и (друга) сӯра в първите два рекята. Освен това, да се рецитира ФĀтиха преди допълнителната сӯра е вĀджиб. Ако един от тези пет вĀджиба бъде забравен, следва да се изпълни седжде-и сехв.

На кърват не е джѡиз (не е допустимо) да се рецитира превода на Корѡн-и керѡм.

Вѡв всички намѡзи – с изключение на петѡчните и байрамските – за имѡма е суннет в първия рекѡт да рецитира два пѡти по-дѡлга сѡра от тази на втория. Човек, който изпълнява индивидуално, може – вѡв всеки един рекѡт – да рецитира сѡра със същата дѡлжина. За имѡма е мекрѡх да преврѡща в навик да чете едни и същи сѡри в същите рекѡти на същите намѡзи. Да се рецитира същата сѡра – вѡв втория рекѡт – , която е рецитирана в първия, е тензѡхен мекрѡх. Да се четат сѡрите в обратен ред е по-силен мекрѡх. Вѡв втория рекѡт е мекрѡх да се чете сѡра, прескачайки с една тази, която е четена в първия. Когато се четат сѡри и ѡйети трябва да се спазва реда им в Корѡн-и керѡм: това е вѡджиб.

3 – РУКУ: След четене, казвайки текбѡр, се отива на руку (т.е. прави се поклон – горната част на тялото се навежда напред.) Мѡжете слагат длани на коленете си с отворени прѡсти и поддържат главата и гърба на една линия.

В руку най-малко три пѡти се казва **“Субхѡне раббийел азѡйм”**. Ако имѡмѡт се изправи от руку преди онзи, който го следва, да е успял да повтори трикратно, вторият (джемаатѡт) също трябва да се изправи веднага. В руку рѡцете и краката се държат изправени. Жените не бива да отварят прѡсти, да поддържат глава и грѡб на едно ниво и да изправят крака и рѡце.

За онзи, който кланя индивидуално, е сунна да казва **“Семи’аллѡху лимен хамидех”**, докато се изправя от руку. Джемаатѡт не го прави. След него веднага се добавя **“Раббенѡ лекел хамд”** и се застава прав, след което, казвайки **“Аллѡху екбер”**, се отива на седжде. Първо се слага дясното коляно и после лявото. След това първо дясната рѡка и след нея лявата. Накрая се слага носѡт и челото.

4 – СЕДЖДЕ: В седжде прѡстите трябва да бѡдат затворени, сочейки кѡм кѡбле. Главата се поставя между двете рѡце, които следва да се поддържат на нивото на ушите. Да се полага чело на земята, т.е. върху камѡк, прѡст, дѡска или постелка, е фарз. Ислямските учени са казали, че да се слага носа – наред с челото – е вѡджиб; без наличие на извинение не може да се положи само носа. Да се полага само чело е мекрѡх.

Да се сложат двата крака или най-малко по един прѡст от всеки крак на земята е фарз или вѡджиб. Т.е. ако двата крака не бѡдат поставени на земята, намѡзѡт не се приема или става мекрѡх.

В седжде е суннет да се огѡват прѡстите на краката и да се обрѡщат кѡм кѡбле.

Мѡжете трябва да държат своите рѡце и бедра далеч от корема. Да се слагат рѡцете и коленете на земята е суннет. Да се поддържа дистанция от четири прѡста между петите е суннет по време на кѡям, а при руку, кавме и

седжде важи точно обратното, т.е. трябва да се допрат една в друга – това е сунна.

Мекрӯх е:

- Да се дърпат нагоре крачолите на панталоните, отивайки на седжде;
- Да се сгъват нагоре крачолите преди намāз;
- Да се кланя със сгънати нагоре ръкави и панталони;
- Да се кланя по къс ръкав и панталон;
- Да се кланя гологлав поради мързел или неосъзнаване на важността на това дело. Да се подценява намāза е поведение, което изкарва от религията;
- Да се кланя с мръсни и работни дрехи.

5 – КА’ДЕ-И АХЙРЕ: На последния рекят е фарз да се сядат за време, колкото да се изчете **Еттехиййāту**. По време на сядане не се правят знаци с пръсти. Мъжете сядат върху левия крак и обръщат пръстите му към дясната страна. Десният крак трябва да е изправен, пръстите му да докосват земята и да са насочени към къбле. Да се сядат по този начин е сунна.

Жените полагат своите седалища на земята. Бедрата трябва да са близо едно до друго, а краката да са изкарани в дясно. Левият крак трябва да е на земята с пръсти, сочещи към дясно.

КАК СЕ ИЗВЪРШВА НАМĀЗ?

Как един мъж може да се кланя индивидуално?

Суннетът на сутрешния намāз например се изпълнява по следния начин:

1 – Първо се обръща към къбле. Петите се държат на четири пръста разстояние една от друга. Върховете на палците докосват долната (меката) част на ушите, а дланите се държат обрънати към къбле. От сърце се прави следното възнамерение: **“Възнамерих да извърша суннета на днешния сутрешен намаз в името на Аллах. Обърнах се към къбле.”** Казва се **“Аллāху екбер”** и се смъкват ръцете до под пъпа, и се вържат, като дясната остава над лявата.

2 – Очите гледат към мястото, което главата ще докосне в седжде и не се отделят оттам.

а) Прочита се **Субхāнеке**.

б) След Еузу бесмеле се изпълнява **Фāтиха**.

в) След Фāтиха, без да се каже бесмеле, се рецитира една сӯра (Елем теракейфе например). [Според шāфи’йтския мезхеб след Фāтиха следва да се прочете бесмеле отново.]

3 – След допълнителната сӯра се отива на руку, казвайки **“Аллāху екбер”**. В руку ръцете се слагат върху коленете. Кръстът и главата се

държат на една линия, а очите не се отделят от краката. Казва се **“Субхāне Раббийел-азъйм”** по три пъти, но може и по пет или седем.

4 – При изправяне от руку се казва **“Семи’аллāху лимен хамидех”**. По време на изправяне панталоните не бива да се дърпат нагоре и очите не бива да се отделят от мястото за седжде. При изправяне се казва **“Раббенā лекел хамд”**. [Това стоене в изправено положение се нарича кавме.]

5 – Стои се в неподвижно състояние за известно време, след което се казва **“Аллāху екбер”** и се отива на седжде. Когато се отива на седжде:

а) Първо се слага дясното и след това лявото коляно, последвано от дясната ръка и после от лявата. Накрая се слагат носът и челото.

б) Пръстите на краката се огъват към къбле.

в) Главата се слага между ръцете.

г) Пръстите трябва да бъдат затворени.

д) Дланите се поставят на земята, но лактите не бива да я докосват.

е) В това положение най-малко по три пъти се казва **“Субхāне Раббийел-а’ля”**.

6 – След това, казвайки **“Аллāху екбер”**, се поставя левия крак на земята, а пръстите на десния се огъват към къбле и се сядат върху бедрата. Дланите се поставят на коленете и пръстите се оставят леко отворени.

7 – Не се остава за дълго в това положение и, казвайки **“Аллāху екбер”**, се изпълнява ново седжде. [Това седене между двете седждета се нарича джелсе.]

8 – След като се каже **“Субхāне Раббийел-а’ля”** най-малко по три пъти, се става на крака, изричайки **“Аллāху екбер”**. Когато се изправя, кланящият не бива да се подпира на ръцете си и да мести своите крака. Докато се изправя от седжде, първо се вдига челото, после носът, после лявата ръка и след нея дясната, а после лявото коляно и след него дясното.

9 – Докато се стои в изправено положение, се казва бесмеле и се изпълнява **Фāтиха** и после допълнително една сūra. След нея, казвайки **“Аллāху екбер”**, се отива за руку.

10 – Вторият рекят се изпълнява по същия начин, както е описано за първи. Въпреки това след второто седжде, когато се каже **“Аллāху екбер”**, не се изправя, а се сядат и се изпълнява:

а) **Еттехийāту, Аллāхумме салли, Аллāхумме бāрик и Раббенā āтина**. След тях се дава селāм в дясно, казвайки **“Есселāму алейкум ве рахметуллах”**, а после в ляво, казвайки **“Есселāму алейкум ве рахметуллах”**.

б) След селāма се казва **“Аллāхумме ентесселāм ве минкесселāм тебāракте йā зел-джелāли вел-икрām”**. После се изправя и се изпълнява фарза на сутрешния намāз, като междувременно не се говори. Да се говори между суннета и фарза не разваля намāза, но намалява неговия севāб.

След края на намāза се прочитат три пълни истигфāра, после **Āйет-ел-курсй** и тридесет и три тесбйха, тридесет и три тахмйда, тридесет и три

текбйра и един техлйл, т.е. “Ля иляхе илляллāх вахдеху ля шерйкелех, лехулмулку ве лехул хамду ве хуве аля кулли шей’ин кадйр.” [Тези неща се изпълняват тихичко. Да се четат на висок глас е бид’ат.] След това се прави ду’ā (молитва). При тази ду’ā мъжете вдигат ръцете на нивото на гърдите. Ръцете не се огъват при лактите. Ръцете се отварят и дланите се обръщат към небето, защото, както Кяабе е къбле за намāза, така и небето е къбле за молитвата. Мустехаб е след ду’ā да се чете единадесет пъти сӯра Ихлās, като всеки път се каже ново Бесмеле, после двете сури Кул-е’ӯзу и 67 пъти “Естагфируллах”. После се прочита знамението “Субханераббике...” и ръцете се прокарават по лицето.

В седнало положение, в края на втория рекят на четирирекятовите суннети и фарзове, се изпълнява техиййāt, след което се става. В третия и четвъртия рекят на суннетите – след Фāтиха – се прочита и допълнителна сӯра. В третия и четвъртия рекят на фарзовите намāзи се чете само Фāтиха, без допълнителна сӯра. Така се изпълнява и фарза на вечерния намāз. Т.е. в третия рекят не се чете допълнителна сӯра. Във всички рекяти на витир (витр) – след Фāтиха – се прочита допълнителна сӯра. След допълнителната сӯра в третия рекят се казва текбйр и се вдигат ръцете до нивото на ушите, след което се изпълняват молитвите **Кунӯт**. Първоначалните суннети на следобедния и нощния намāз са гайр-и муккед. Те се изпълняват подобно на четирирекятовите суннет намāзи, но с тази разлика, че когато се седне след втория рекят, освен техиййāt, се четат и молитвите Аллāхумме салли и Аллāхумме бāрик.

Как една жена може да се кланя индивидуално?

Една жена, която изпълнява индивидуално – например **суннета на сутрешния намāз** – постъпва по следния начин:

1 – Забулва се от глава до пети, така че формата на тялото ѝ да не личи. Само лицето и ръцете ѝ остават отворени. Чете същите сӯри и молитви като мъжете, които изпълняват индивидуално. Разликите са следните:

а) Те не вдигат ръце до ушите, подобно на мъжете. Повдигат ръце до нивото на раменете и правят възнамерение, казвайки текбйр. Вържат ръце върху гърдите и започват да изпълняват намāз.

б) В руку не поддържат своя гръб изправен.

в) По време на седжде лактите опират земята.

г) На тешеххуд сядат върху бедрата си. Т.е., краката се изкарват вдясно и се сядат върху лявото бедро.

Най-лесният начин една жена да се забули за намāз е като сложи на главата си широка забрадка, която да покрива ръцете, и облече широка и дълга пола, която да закрива краката ѝ.

ВĀДЖИБИТЕ НА НАМĀЗА

Ваджибите на намāза са:

- 1 – Да се чете сӯра Фāтиха.
 - 2 – Да се чете една кратка сӯра или най-малко три къси айета след като се изчете Фāтиха.
 - 3 – Да се чете Фāтиха преди допълнителната сӯра.
 - 4 – Да се чете Фāтиха и допълнителна сӯра в първите и вторите рекяти на фарз намāзите, и във всеки рекят на ваджиб и суннет намāзите.
 - 5 – Да се изпълняват двете седждета едно след друго.
 - 6 – Да се сяда на втория рекят при три или четири рекятовите намāзи, най-малко за време, колкото да се изчете техиййāt. Да се сяда на последния рекят е фарз.
 - 7 – Да не се сяда за по-дълго от времето за тешеххуд на втория рекят.
 - 8 – Да се полага на земята носа заедно с челото по време на седжде.
 - 9 – Да се чете **Еттехиййātu** по време на сядане в последния рекят.
 - 10 – Да се спазва та'дйл-и еркян.
 - 11 – Да се казва **“Есселāму алейкум ве рахметуллах”**, когато се приключва с намāза.
 - 12 – Да се казва молитвата Кунūt в края на третия рекят на витир.
 - 13 – Да се изрича текбйр по време на байрамските намāзи.
 - 14 – За имāма е ваджиб да чете гласно по време на сутрешния, петъчния, байрам, терāвйх и витр намāз, както и по време на първите два рекята на вечерния и нощния намāз.
 - 15 – За имāма, както и за човека, който изпълнява самостоятелно, е ваджиб да чете тихичко във фарзовете на обедния и следобедния, третия рекят на вечерния, и на третия и четвъртия рекят на нощния намāз. Там, където за имāма е ваджиб да чете на глас, за кланящия индивидуално е допустимо да чете както на глас, така и тихо.
- От сутрешния намāз на деня Арефе преди курбан байрама до икинди намāза на четвъртия ден е ваджиб да се изпълни **Тешрийк текбйр** след двадесет и три фарз намāза.

СЕДЖДЕ-И СЕХВ (седжде, което се прави при сбъркване или забравяне): Ако лице, изпълняващо намāз, пропусне някой фарз, съзнателно или не, намāзът му се разваля. Ако забрави или пропусне някой ваджиб, намāзът не се разваля, но трябва да изпълни седжде-и сехв. Онзи, който не изпълнява седжде-и сехв или съзнателно пропуска някой ваджиб, трябва да се кланя отново. Това е ваджиб. Ако не го направи, ще стане грешник. При пропускане на сунна не се прави седжде-и сехв. Седжде-и сехв се прави при забавяне на фарз или пропускане/забавяне на ваджиб.

В случай, когато се появи нужда от няколко сехв седждета, трябва да се изпълни едно и то би било достатъчно. Когато имāmът сгреши в намāза и направи седжде-и сехв, джемаатът също трябва да го последва. Ако един от джемаата сгреши, не бива да прави седжде-и сехв.

Седжде-и сехв се прави като се чете техиййāt, изпълнява селям на една страна и две седждета. После в седнало положение се чете **техиййāt**, **салли**, **бāрик** и молитвите **раббенā** и се приключва. Преди седжде-и сехв може да се изпълни селям и на двете страни, а може и без селям.

Неща, които налагат седжде-и сехв:

- Да се изправя, когато трябва да се сяде или да се сяде, когато трябва да се изправя.
- Да се чете тихо, където трябва да се чете на глас или да се чете на глас, където трябва да се чете тихо.
- Да се чете Корāн-и керйм, когато трябва да се каже молитва или да се каже молитва, когато трябва да се рецитира от Корāн-и керйм. Например да се каже Еттехиййātu вместо сӯра Фāтиха или Фāтиха вместо Еттехиййātu. В случая се прави седжде-и сехв, защото се пропуска Фāтиха.
- Да се прави селям преди да се приключи с намāза.
- Да се пропуска допълнителната сӯра в първите два рекята на фарз намāзите и да се чете в трети или четвърти рекят.
- Да се пропускат текбйрите на байрам намāза.
- Да се пропуска молитвата кунūt във витр.

СЕДЖДЕ-И ТИЛЯВЕТ: На четиринадесет места в Корāн-и керйм има седжде айети. За всеки, който прочете или чуе един от тях, дори да не разбира смисъла, трябва (вāджиб е) да изпълни седжде. Онзи, който пише или среща такъв свещен айет, не трябва.

Не става вāджиб, когато се чуе ехо, отразено от планина, пустиня или друго място, или се чуе птица да повтаря такова знамение. Т.е. следва да се чуе човешки глас. Звукът, който се чува по радио или високоговорител, не е човешки глас. Той е звук от безжизнен уред, който наподобява гласа на онзи, който чете Корāн-и керйм. Този факт беше обяснен в предишните страници на книгата. Ето защо онзи, който е чул свещено знамение за седжде, изпълнявано по радио или друг апарат, не прави седжде (т.е. не е вāджиб).

За седжде-и тилявет се изисква абдест. Обръща се към къбле, казва се **“Аллāху екбер”**, без да се вдигат ръцете нагоре, и се изпълнява седжде. На суджуд се казва **“Субхāне раббийел а’ля”** по три пъти. На изправяне се казва **“Аллāху екбер”**. Най-напред се изпълнява възнамерение: без него не може.

Ако се изчете седжде айет в намāза, трябва веднага да се изпълни едно руку или седжде, да се изправи и продължи да се чете. Но ако се изчетат няколко айета след знамението за седжде и се изпълни руку – каквато е последователността в намāза – с възнамерение за тилявет седжде, последвалите руку или две седждета ще се приемат за тилявет седжде. Ако се кланя с джемаат (групово) и имāmът изчете знамение за седжде, следва да се изпълни допълнително руку и две седждета, дори онези, които го

следват, да не са го чули. Джемаатът следва да изпълни възнамерение в руку. Това седжде би могло да се отложи и за след намāз.

СЕДЖДЕ-И ШУКР (седжде в израз на благодарност): То е като седжде-и тиливета. Да се направи **седжде-и шукр** е мустехаб за онзи, който е бил дарен с благо от Аллāху теāлй или спасен от притеснение. На седжде първо се казва “Елхамдулиллях” и след него тесбйха за седжде. Да се прави седжде след приключен намāз е мекрӯх.

Ислямските учени са казали, че онези – които не съблюдават та’дйл-и еркя̀н по време на намāз – са вредни за цялото творение, защото тези им провинения водят или до липса на дъждове, поради която посевите не се развиват, или до безвременни валежи, които носят вреда, а не полза.

СУННЕТИТЕ НА НАМА́ЗА

- 1 – Да се вдигат ръцете до ушите (това го правят само мъжете).
- 2 – Да се насочат дланите към къбле.
- 3 – Да се вържат ръце след като се изрече текбйр.
- 4 – Да се слага дясната ръка върху лявата.
- 5 – Мъжете слагат ръце под пъпа, а жените над гърдите.
- 6 – Да се чете **Субхāнеке** след ифтитāх текбйр.
- 7 – Да се чете **Еузу** (това се отнася и за имāма, и за онзи, който кланя самостоятелно).
- 8 – Да се чете бесмеле.
- 9 – Да се казва “**Субхāне раббийел-азъйм**” по три пъти в руку.
- 10 – Да се казва “**Субхāне раббийел-а’лйā**” по три пъти в седжде.
- 11 – Да се казва **салева̀т** на последно сядане.
- 12 – Да се обръща глава към двете страни (рамене) за селйāм.
- 13 – Освен в петъчен и байрам намāз, за имāма е сунна на първия рекят да чете два пъти по-дълго, отколкото на втория.
- 14 – Да се казва “**Семиаллāху лимен хамидех**”, изправяйки се от руку. (Това важи както за имāма, така и за онзи, който кланя индивидуално.)
- 15 – Да се казва “**Раббенā лекел-хамд**” след изправяне от руку.
- 16 – По време на седжде пръстите на краката се сгъват и обръщат към къбле.
- 17 – Да се казва “**Аллāху екбер**”, докато се покланя за руку и седжде, и когато се изправя от седжде.
- 18 – Да се слагат ръцете и коленете на земята.
- 19 – Да се поддържа четири пръста разстояние между петите в къям. На руку, кавме и седжде се опират една в друга.
- 20 – Да се казва тихо “**āмйн**” след Фāтиха; да се произнеса текбйр, когато се покланя за руку; да се слагат ръцете с отворени пръсти върху коленете по време на руку; да се произнеса текбйр, докато се навежда за седжде; да

се полага левия крак на земята, докато се сяда и да се повдига десния; да се сяда между двете седждета.

Във вечерния намаз се четат кратки сӯри. В първия рекят на сутрешния се чете по-дълго от втория. Тези, които следват имām, не четат Фāтиха и допълнителна сӯра. Те изпълняват само “Субхāнеке” и текбйри. Освен това, когато седнат, четат техиййāt и салевātите.

МУСТЕХАБИТЕ НА НАМАЗА

- 1 – Да се гледа към мястото за седжде, когато се кланя.
- 2 – Да се гледа в краката по време на руку.
- 3 – Да се гледа към върха на носа, когато се извършва седжде.
- 4 – Да се гледа в коленете, седейки за техиййāt.
- 5 – Да се четат дълги сӯри след Фāтиха по време на сутрешния и обедния намаз, а кратки на вечерния.
- 6 – Да се произнася текбйр тихичко, когато се следва имām.
- 7 – Да се отварят пръстите и да се слагат ръцете върху коленете в руку.
- 8 – Да се поддържа главата и шията на едно и също ниво в руку.
- 9 – Да се поставя първо дясното коляно, а след него лявото, когато се коленичи за седжде.
- 10 – Да се слага главата между двете ръце по време на седжде.
- 11 – В седжде да се слага първо носа, а после челото.
- 12 – Да се покрива устата с външната част на ръката ако се прозява по време на намаз.
- 13 – Мъжете да държат лактите си повдигнати по време на седжде, а жените да ги опират на земята.
- 14 – Мъжете да държат ръцете и краката си далеч от корема по време на седжде.
- 15 – Да се стои в руку и седжде, колкото да се кажат три тесбйха.
- 16 – Да се повдигнат ръцете от земята след повдигане на главата от седжде.
- 17 – Да се повдигнат коленете след повдигане на ръцете.
- 18 – Да се поставят ръцете на коленете по време на техиййāt и да се обръщат пръстите към къбле, без да се сгъват или мърдат.
- 19 – Да се обръща главата надясно и наляво, докато се изпълнява селйām.
- 20 – Да се гледат раменете, докато се изпълнява селйām.

МЕКРЪХИТЕ НА НАМАЗА

- 1 – Да се мятат дрехи върху раменете (без да се облича) и да се кланя в това състояние.
- 2 – Да се повдигат краищата на полите и панталоните, когато се отива за седжде.

- 3 – Да се кланя намāз със сгънати нагоре крачоли или спретнати ръкави.
- 4 – Да се правят ненужни движения.
- 5 – Да се изпълнява намāз с дрехи, които са работни или неподходящи за носене пред възрастни.
- 6 – Да се държи в уста нещо, което не би попречило да се чете. Ако пречи, намāзът се разваля.
- 7 – Да се кланя с непокрита глава.
- 8 – Да се започва намāз, когато има голяма необходимост от ходене по малка и голяма нужда или изпускане на газове.
- 9 – Да се чистят камъни или пръст от мястото за седжде (по време на намāз).
- 10 – Да се пукат пръсти по време на намāз.
- 11 – Да се слагат ръце на кръста по време на намāз.
- 12 – Да се обръща глава наляво-надясно или да се оглежда наоколо. Ако гърдите се отклонят от посоката на къбле, намāзът се разваля.
- 13 – Да се сядат като куче в тешеххуд.
- 14 – По време на седжде за мъжете е мекрӯх да слагат своите лакти на земята.
- 15 – Да се изпълнява намāз към лицето на човек или към гърбовете на хора, които говорят на висок глас.
- 16 – Да се отвръща на поздрава селям с ръка или глава.
- 17 – Да се прозява по време на и извън намāз.
- 18 – Да се затварят очите в намāза.
- 19 – Имāmът да застава вътре в михрāба.
- 20 – Тензйхен мекрӯх е за имāма да застава на място по-високо с 50 см. от пода, на който стъпва джемаатът.
- 21 – За имāма е тензйхен мекрӯх да стои на по-ниско от джемаата.
- 22 – Мекрӯх е да се изпълнява намāз в по-заднен саф (ред), когато на предния има място, или да се изпълнява самостоятелно в по-заднен ред, когато в предния няма място.
- 23 – Да се кланя с дрехи, на които има снимка на живо същество.
- 24 – Да се извършва намāз в помещение, където отгоре, отпред, отдясно и отляво има картина на живо същество или е нарисувано върху кърпа или лист и окачено на стена. Онова изображение, на което има кръст, е като снимка на живо същество.
- 25 – Да се кланя към огън с пламъци.
- 26 – Да се броят с ръце айетите и тесбйхите.
- 27 – Да се извършва намāз увит в кърпа от глава до пети.
- 28 – Да се навива чалма на гола глава, оставяйки непокрита горната ѝ част.
- 29 – Да се изпълнява намāз с покрита уста и нос.
- 30 – Да се отхрачва без да има силна необходимост.
- 31 – Да се раздвижва ръка един или два пъти.

32 – Да се пропуска един от суннетите в намāза.

33 – Да се започва намāз с дете в ръка, без да има крайна необходимост (безизходица).

34 – Да се кланя в близост до неща, които ще отклонят мисълта, като украси, игри, музика или желана храна.

35 – Мекрӯх е да се опира на стена или стълба при изпълняване на фарз намāз, без да има крайна необходимост.

36 – Да се вдигат ръце до ушите, когато се покланя за руку или изправя от руку.

37 – Да се завърши четенето, когато тялото се навежда за руку.

38 – По време на руку и седжде е мекрӯх да се свежда и повдига глава преди имāmът да ги е изпълнил.

39 – Да се изпълнява намāз в места, за които има вероятност да са мръсни.

40 – Да се кланя срещу гроб.

41 – Мекрӯх е на тешеххуд да не се сяда в съгласие със сунната.

42 – Мекрӯх е на втория рекят да се чете повече от първия с три айета.

Неща, които са мекрӯх извън намāза

1 – Мекрӯх е да се обръща с лице или гръб към къбле, когато се ходи по нужда в тоалетна или на друго място, или когато се прави истинджā.

2 – Да се ходи по нужда, като се обръщат срамните места към посоката на слънцето или луната.

3 – Да се кара дете да ходи по нужда, обърнато към къбле, е мекрӯх за възрастните. Харām е да се карат децата да вършат неща, които са харām за възрастните.

4 – Мекрӯх е да се протягат краката или единия крак към къбле, без да има оправдание за това.

5 – Да се протягат крака към Корāн-и керīm или други ислямски книги. Не става мекрӯх ако са на по-високо ниво.

НЕЩА, КОИТО РАЗВАЛЯТ НАМāЗА

1 – Безпричинно да се кашля или изчиства гърло по време на намāз.

2 – Да се казва “Йерхамукеллах” на човек, който киха.

3 – Ако до човека, който кланя индивидуално, има хора, които кланят с джемаат и той забележи, че техният имām допуска грешка в четенето, и го поправи, намāзът му ще се развали. Ако имāmът приеме забележката и коригира своя пропуск, неговият намāз също ще се развали.

4 – Ако човек каже “Ля иляхе илляллāх” в намāза с възнамерение да отговори на онзи, който задава въпрос, намāзът му ще се развали. Ако намерението му е било да обяви единството на Аллāху теāля, намāзът му няма да се развали.

5 – Да се открива аврета.

6 – Да се плаче поради причина като болка или страдание. (Ако в изпълняваната сӯра се споменава за Рая или Ада и се плаче, мислейки за тях, намāзът не се разваля.)

7 – Да се отвръща на селѣм словесно или с ръка.

8 – Ако онзи, който има по-малко от пет намāза за казā (наваксване), се сети за тях по време на намāз.

9 – Да се правят движения, които карат останалите да си мислят, че онзи, който ги прави, не кланя намāз.

10 – Да се яде и пие по време на намāз.

11 – Да се говори по време на намāз.

12 – Да се коригира грешка на друг, освен на следвания имām.

13 – Да се смее по време на намāз.

14 – Да се охка и пъшка.

Причини, поради които е допустимо да се разваля намāз

1 – За да се убие змия.

2 – За да се хване бягащо животно.

3 – За да се спаси стадо от вълк.

4 – За да се дръпне от огъня съд, който кипи или прелива.

5 – Когато няма страх, че намāзовото време ще изтече или ще стане късно за джемаат, човек може да развали своя намāз, за да вземе нов абдест с цел да се спаси от онова нещо, което според друг мезхеб разваля намāза (като да изчисти мръсотия под 4,8 гр. или като се сети, че е докоснал чужда жена).

6 – За да се освободи от газове или ходи до тоалетна (ако по време на изпълнение се появи подобна нужда).

Неща, поради които е фарз да се разваля намāз

1 – Трябва да се развали намāз, за да се спаси човек, който вика за помощ; слепец, който е на път да падне в яма; човек, който е на път да се издави или изгори, или за да се изгаси пожар.

2 – Ако кланящ човек бъде привикан от своите майка, баща, дядо или баба, за него не би станало ваджиб да разваля фарзов намāз. Би могъл да го направи (допустимо е), но не бива без да има нужда. С нāфиле намāзите (към, които се включват и суннетите) е по-различно: те трябва да се развалят. Когато зоват за помощ, трябва да се прекъсне и фарзовия намāз.

ГРУПОВ НАМĀЗ

Група (джемаат) се образува от най-малко двама мюсюлмани, от които единият пристъпва напред, за да води поклонението, т.е. става имам. Да се кланят фарзовете на петте намаза в джемаат е сунна за мъжете. В петъчните и байрамските намази е фарз. В хадис-и шерифи е казано, че за групово извършените намази се дава повече севаб. Пророкът ни (*саллялляху алейхи ве селлем*) е казал:

“Севабът, който ще бъде даден за намаз, извършен с джемаат, е двадесет и седем пъти повече от този, който се полага за самостоятелно изпълнение.”

“Който изпълни правилен абдест и отиде в месджид (джамия), за да се кланя с джемаат, за всяка своя стъпка ще получи един севаб; един грях от книгата му за делата ще бъде изтрит и ще бъде издигнат с една степен в Рая от страна на Алляху теаля.”

Да се кланя групов намаз осигурява единство сред мюсюлманите. Увеличава обичта и привързаността между тях. Мюсюлманите се събират, разговарят и лесно откриват онези, които са в затруднение или болни. Джемаатът е най-красивия пример, че мюсюлманите са като едно сърце и тяло.

Онези мюсюлмани, които са болни, парализирани, еднокраки, твърде стари, за да могат да вървят, или слепи, не са длъжни да ходят на джамия.

Човекът, който води груповия намаз, се нарича **имам**. Има условия, на които той трябва да отговаря, за да може да води джемаата.

Условия, на които трябва да отговаря имамът

Човек, за да стане имам, трябва да отговаря на шест условия. Ако е известно, че не отговаря на едно от тях, намазът, воден от него, не се приема. Те са:

1 – Да е мюсюлманин. Този, който не вярва, че Ебу Бекр-и Съддик и Омер-ул Фарук са били халифи, или в Ми'раджа (Нощното възнесение) и гробното наказание, не може да стане имам.

2 – Да е полово зрял.

3 – Да е разумен. Пияни или болни от склероза не могат да станат имами.

4 – Да е мъж. Жена не може да води мъжете в намаза.

5 – Да чете правилно поне Фатиха и един свещен айет. Този, който не е наизустил един свещен айет или е наизустил, но не може да го чете с теджвйд, не може да стане имам.

6 – Да няма извинение. Лице, което има оправдание, не може да е имам за тези, които нямат.

Имамът следва да чете свещения Коран с теджвйд. Да се чете хубаво означава да се придържа към правилата на теджвйда. Не може да се извърши намаз зад имам, който не отдава значение на условията на намаза.

Хадїсът “Кланяйте намāз както зад праведни, така и зад фāджири¹⁸” не се отнася за имāмите в джамиите, а за управителите и валиите, които водят мюсюлманите в петъчния намāз.

Онзи, който най-добре познава сунната [исляма] има предимство пред другите да бъде имāм. Следва този, който чете свещения Корāн най-добре. После онзи, който отбягва забранените неща, а след него онзи, който е по-възрастен.

За робите, бедуините, грешниците, слепците и децата, родени от прелюбодеяние, е мекрūх да бъдат имāми. Имāмът не бива да удължава намāза дотолкова, че да отегчи джемаата.

За жените е мекрūх да правят самостоятелен джемаат.

Ако джемаатът е от само един мъж, той застава от дясната страна на имāма. Ако има двама мъже, имāмът застава пред тях. За мъжете не е позволено да следват жени и деца.

Зад имāма, на първия ред, застават мъжете, после децата, а зад тях жените.

Ако имāмът е възнамерил да води жените в намāза и една жена застане до мъж, който извършва същия намāз, намазът на мъжа се разваля. Ако имāмът не е възнамерил да води жените, намāзът на мъжа не се разваля, но на жената не се приеме. Тези, които кланят в изправено положение, могат да последват имāм, който е принуден да кланя в седнало положение. Мукймът (този, който не е пътник според исляма) може да кланя зад имāм, който е пътник. Тези, които изпълняват фарзов намāз, не могат да следват имāм, който изпълнява нāфиле. Тези, които изпълняват нāфиле, могат да последват имāм, който кланя фарз. Ако човек – след като извърши намāз – разбере, че имāмът е бил без абдест, следва отново да се откланя.

Да се кланя групов нāфиле намāз през нощите Регāиб, Берāt и Кадр е мекрūх.

Дори джемаатът да е съгласен, имāмът не може да удължава кърата и тесбйхите на фарзовия намāз повече, отколкото е посочено в сунната; иначе е тахрймен мекрūх

Онзи, който не е успял да настигне имāма по време на руку, не се брои, че е извършил този рекят с него. Този, който пристига, когато имāмът е в руку, трябва веднага да изпълни възнамерение, да каже текбйр и да се присъедини към намāза. Веднага трябва да се наведе за руку и да започне да го следва. Ако имāмът се изправи от руку, преди новодошлият да се е навел, вторият ще се счита, че не е настигнал този рекят.

Да се прави руку и седжде преди да ги е направил имāмът е тахрймен мекрūх. Да се развалят редиците след изпълнен фарзов намāз е мустехаб.

¹⁸ Фāджир – Човек, който върши грехове и разпространява тяхното вършене.

Ако един мюсюлманин изпълнява редовно своите ежедневни намази с джемаат, ще спечели толкова севāб, колкото като че ли е изпълнил намаз с всички пророци (*алейхимусселям*).

Превъзходствата на груповия намаз зависят от това дали намазът на имāма се приема или не.

Ако човек изпуска да се кланя групово, без да има извинение за това, няма да усети уханието на Рая. Такива са описани като проклетници и в четирите книги.

Трябва да положим старание за групово изпълняване на петкратния намаз. Ако в Съдния ден Аллāху теāля постави седемте земи, седемте небеса, Арша, Кюрсията и всички други създания на едното блюдо на везната, а на другото един намаз, извършен групово и в съблюдение на условията му, севāбът от този намаз би надделял.

Има десет условия, които трябва да бъдат изпълнени, за да се последва имāма коректно:

1 – Когато се пристъпва към намаз, трябва да се изпълни възнамерение за последване на имāма, преди да се каже текбър. Възнамерението се прави от сърце и то е **“Възнамерих да последвам имāма (който е готов да ни води).”**

2 – Имāмът трябва да направи възнамерение, когато ще води и жените в намаза. Не е нужно да възнамерява ако зад него има само мъже. Но ако възнамери, ще спечели севāба на джемаата.

3 – Петите на хората от джемаата трябва да са зад петите на имāма.

4 – Имāмът и джемаатът трябва да изпълняват един и същ фарз намаз.

5 – Не бива да има саф (ред) от жени между имāма и джемаата.

6 – Между джемаата и имāма не бива да има река, по която би могла да премине лодка, или път, по който би могъл да премине кола.

7 – Между джемаата и имāма не бива да има стена без прозорец, през който да се види или чуе имāма или човек от джемаата.

8 – Имāмът не бива да е върху животно, докато джемаатът е на земята или точно обратното.

9 – Имāмът и джемаатът не трябва да бъдат на борда на два различни недопиращи се кораба.

10 – Има две отсъждания, които сочат какви условия трябва да бъдат изпълнени, за да може намазът на джемаат, следващ имām от друг мезхеб, да стане правилен: Според първото отсъждане джемаатът не бива да знае, че в имāма е налице нещо, което разваля намаза в техния мезхеб. Според второто отсъждане имām, чийто намаз е сахйх в неговия мезхеб, би могъл да бъде последван от джемаат от друг мезхеб. Според този иджитихад да се следва имām, който е с пломби и покрития на зъбите, е позволено.

Ако джемаатът е от само един човек, той следва да застане от дясната страна на имāма. Мекрӯх е да застава отляво или зад него. Петите му не

бива да преминават пред петите на имāма, за да стане сахїх намāзът му. Ако джемаатът е от двама или повече души, те следва да застанат зад него.

С имāм се кланя по същия начин, както се кланя индивидуално. Но, когато се стои в изправено положение, онези, които следват имāма, не бива да четат нищо, независимо дали имāмът чете тихо или на глас. [В шāфи'йтския мезхеб джемаатът трябва тихичко чете Фāтиха заедно с имāма.] Само в първия рекят се чете **Субхāнеке**. Когато имāмът завърши гласното четене на Фāтиха, джемаатът тихичко казва “**āмїн**”. Не бива да се казва гласно. Когато се става от руку, имāмът казва “**Семиаллāху лимен хамидех**”, а джемаатът само “**Раббенā лекел хамд**”. След това на отиване за седжде се казва “**Аллāху екбер**” и заедно с имāма се изпълнява седжде. В руку, седжде и по време на сядане хората от джемаата четат така сякаш клянат самостоятелно.

Намāзът витир се изпълнява групово само през месец рамазāн, а в останалото време индивидуално.

Намāзът на месбўк

Има четири типа хора, които следват имāма. Това са **мудрик, муктедї, месбўк и лāхик**.

Мудрик – Човек, който изпълнява ифтитāх текбїр с имāма.

Муктедї – Човек, който пропуска да изпълни ифтитāх текбїр с имāма.

Месбўк – Човек, който пропуска първия рекят с имāма.

Лāхик – Човек, който казва текбїр заедно с имāма, но отпосле му се случва нещо, което да му развали абдеста. Той наново изпълнява абдест и започва да се кланя с имāма. Кланя намāз без да чете, с изключение на тесбїхите в руку и седжде. Ако не е продумал земно слово, ще продължи да се брой за човек от джемаата зад имāма, но, когато излезе от джамията, ще трябва да извърши абдест на близко място, защото учените са казали, че ако отиде надалеч, намāзът му ще се развали.

Месбўкът, т.е. човекът, който не е настигнал имāма в първия рекят, се изправя – след като имāмът даде селāм на двете страни – и изпълнява пропуснатите рекяти.

Чете все едно кланя първо първи, после втори и после трети рекят, но по отношение на сядане, сяда все едно кланя първо четвърти, после трети и после втори рекят, т.е. в обратен ред. Например този, който е настигнал имāма в четвъртия рекят на нощния намāз, се изправя, след като имāмът даде селāм, и изпълнява Фāтиха и допълнителна сўра в първи и втори рекят. Сяда по време на първия рекят, но на втория не сяда.

Ако имāмът не направи пет неща, джемаатът също не ги прави:

1 – Ако имāмът не изпълни молитвите кунўт, джемаатът също не ги чете.

2 – Ако на байрам намāз имāmът пропусне да изпълни текбїрите, джемаатът също не ги изпълнява.

3 – Ако имāmът не седне във втория рекят на четирирекятовите намāзи, джемаатът също не сяда.

4 – Ако имāmът прочете седжде айет, но не изпълни седжде, джемаатът също не го изпълнява.

5 – Ако имāmът не направи седжде-и сехв, джемаатът също не го прави.

Ако имāmът направи четири неща, джемаатът не бива:

1 – Ако имāmът направи повече от две седждета, джемаатът не ги прави.

2 – Ако имāmът изпълни повече от три текбїра в един байрамски рекят, джемаатът не ги прави.

3 – Ако имāmът изпълни повече от четири текбїра в дженāзе намāза, джемаатът не ги прави.

4 – Ако имāmът стане за пети рекят, джемаатът не става. Те го изчакват и дават заедно селām.

Има десет неща, които трябва да бъдат изпълнени от джемаата, дори имāmът да не ги прави:

1 – Да се повдигат ръце до нивото на ушите при изпълняване на ифтитāх текбїр.

2 – Да се чете субхāнеке.

3 – Да се казва текбїр, когато се покланя за руку.

4 – Да се чете тесбїх по време на руку.

5 – Да се изпълнява текбїр, когато се навежда и когато се става от седжде.

6 – Да се чете тесбїх по време на седжде.

7 – Да се казва “Раббенā лекел-хамд” дори имāmът да не казва “Семиаллāху”.

8 – Да се чете “Еттехиййāту” до край.

9 – Да се дава селām в края на намāза.

10 – По време на курбан байрам след 23 фарзови намāза се изпълнява текбїр, веднага след селāmа. Тези 23 текбїра се наричат тешрїк текбїри.

ДОСТОЙНСТВАТА НА ИФТИТĀХ ТЕКБЇРА

Когато човек изпълни ифтитāх текбїр с имāма, греховете му падат като подухнати от вятъра есенни листа.

Един ден, докато Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е водел сутрешния намāз, един от мюсюлманите не е успял да изпълни ифтитāх текбїра с него и за компенсация е освободил един роб. После е дошъл при Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и запитал: “О, Расūляллах! Днес не успях да изпълня ифтитāх текбїр с имāма и затова освободих един роб.

Дали успях да спечеля същия севāб?" Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) запитал Ебӯ Бекр-и Съддйк (*радияллāху анх*): **“Какво би казал относно ифтитāх текбйра?”** Ебӯ Бекр-и Съддйк (*радияллāху анх*) отговорил: “О, Расūляллах! Ако притежавах четиридесет камили с товар от скъпоценности и ги бях раздал на бедните, пак нямаше да постигна севāба на онзи ифтитāх текбйр, който е изпълнен заедно с имām.”

После Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) казал: **“О, Омер! Какво би казал ти за ифтитāх текбйра?”** Хазрети Омер (*радияллāху анх*) отговорил: “О, Расūляллах! Ако имах камили, чиято бройка да изпълва пространството между Мекка и Медйна, и натоварени само със скъпоценности, и ги бях раздал на бедните, пак нямаше да постигна севāба на онзи ифтитāх текбйр, който е изпълнен заедно с имām.”

После Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“О, Осмāн! Какво би казал ти относно ифтитāх текбйра?”** Хазрети Осмāн зин-нўрейн (*радияллāху анх*) отговорил: “О, Расūляллах! Ако нощем бях извършил два рекята намāз и на всеки рекят бях изчел целия Корāн-и азймуш-шāн, пак нямаше да постигна севāба на онзи ифтитāх текбйр, който е изпълнен заедно с имām.”

После Расūлюллах (*салляллаху алейхи ве селлем*) е казал: **“О, Али! Ти какво би казал относно ифтитāх текбйра?”** Хазрети Али (*керремаллāху веджхех*) отговорил: “О, Расūляллах! Ако земите между Изтока и Запада бяха пълни с неверници и ако моят Господ ме беше дарил със сила, и ако бях воювал с всички тях, пак нямаше да постигна севāба на онзи ифтитāх текбйр, който е изпълнен заедно с имām.”

После хазрети Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“О, моя общност и Есхāб мой! Ако седемте слоя земи и небеса бяха хартия и моретата бяха мастило, и всички дървета бяха писалки, и всички мелйикета бяха писари, и бяха писали до Съдния ден, пак нямаше да могат да изпишат севāба на онзи ифтитāх текбйр, който е изпълнен заедно с имām.”**

Поучителен ислямски разказ: Месджидът, построен в двореца

Имām Ебӯ Йўсуф (*рахметуллāхи алейх*), ученикът на имām а'зам Ебӯ Ханйфе, бил кадия във времето на халйфа Хāрун Решйд. Един ден, когато бил в присъствието на халйфа, дошли хора, за да съдят един друг. Везирът на Хāрун Решйд казал: “Аз съм свидетел.” Имām Ебӯ Йўсуф не приел неговото свидетелството, при което халйфът запитал за причината. Имāmът отговорил: “Един ден му бяхте възложили задача и тогава той се обърна към Вас така: “Аз съм Вашият раб и роб.” Ако е казал истината, свидетелството на робите не се приема. А ако е излъгал, свидетелството на лъжците също не се приема.” Тогава халйфът запитал:

- Ще приемеш ли ако засвидетелствам аз?

- Не, няма да приема!
- Защо?
- Защото не се кланяте с джемаат.
- Аз съм зает с делата на мюсюлманите.
- Когато послушанието към Създателя е под въпрос, не би могло да става и дума за подчинение към създанията.
- Прав си!

Халифът заповядал да построят месджид в двореца му. Назначил в него имам и муеззин, и оттогава насетне винаги се е кланял с джемаат.

ПЕТЪЧЕН НАМАЗ

Аллāху теāля е сторил петъчния ден специален за мюсюлманите. На обяд през този ден се кланя петъчен (джум'а) намāз и това е заповед на Аллāху теāля.

В края на сӯра Джум'а (Петъкът) по смисъл се казва: **“О, раби Мои, удостоени с честта да повярват! В петъчния ден, когато се изпълни обедния езāн, тичайте към джамията, за да слушате хутбе и кланяте петъчен намāз! Спрете търговията! Петъчният намāз и хутбето са полезни за вас от другите ви дела. След петъчен намāз може да излезете от джамиите и да се разпръснете, за да продължите вашите светски дела. Работете, чакайки препитание от Аллāху теāля. Сещайте се много за Аллāху теāля, за да може да се спасите!”**

След намāза тези, които желаят да поработят, биха могли да отидат на работа, а тези, които искат да прекарат време в изпълнение на намāз, четене на Корāн-и керīm и отправяне на молитви, биха могли да останат в джамията. Да се търгува във времето на петъчен намāз е грях.

Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал:

“Ако мюсюлманин направи гусюл абдест в петъчния ден и отиде на джамия за джум'а намāз, греховете, които е извършил през седмицата, ще бъдат опростени и за всяка стъпка ще бъде дарен със севāб.”

“Аллāху теāля запечатва сърцата на онези, които не изпълняват джум'а намāз, и се превръщат в гāфили (такива, които забравят за Аллāху теāля).”

“Петъкът е най-ценният ден. Той е по-ценен от дните на байрама и Ашӯра (Ашӯре). Джум'а е байрамът на мюсюлманите на този свят и в Рая.”

“Ако един човек не изпълни три петъчни нама̀за без оправдание, Алла̀ху теа̀ля̀ ще му запечата сърцето и той ще престане да върши добро.”

“След джум’а нама̀з има момент, в който молитвата на мюсюлманите не се отхвърля.”

“Алла̀ху теа̀ля̀ в продължение на една седмица ще опази от злополуки, бели и лоши постъпки онзи, който след джум’а нама̀з изчете по седем пъти Ихля̀с и Му’аввизетейн.”

“Както събота бе дадена на юдеите, а неделя на назаряните [християните], така и петъкът бе даден на мюсюлманите. За тях през този ден има благодеяние, берекет и добро.”

За поклоненията, изпълнени в петъчния ден, се дават най-малко два пъти повече сева̀б, отколкото в останалите. Греховете също се записват двойно.

В петъка душите се събират и запознават. На този ден се посещават гробищата и гробното мъчение се спира. Според някои учени изтезанието на мюсюлманите не се започва отново, но това на неверниците, освен в петъците и месец рамаза̀н, продължава до Съдния ден. Мюсюлманите, които починат в този ден и нощ, няма да изтърпят гробно наказание. В петъците Адът не е толкова горещ. Адем (*алеихисселя̀м*) е бил създаден в петък и пак в един петъчен ден бил изкаран от Рая. В Рая мюсюлманите ще видят Алла̀ху теа̀ля̀ пак през този ден.

ФАРЗОВЕТЕ НА ДЖУМ’А НАМА̀ЗА

Петъчният нама̀з е от 16 рекята. Да се изпълни два рекята нама̀з е фарз, който е по-силен от този на обедния. За да стане джум’а нама̀зът фарз са необходими два вида условия:

- 1 – Условия, които са необходими, за да стане сахй̀х (действителен).
- 2 – Условията “вуджуб”.

Ако едно от условията в първата категория – за разлика от тези във втората – не се прояви, нама̀зът не се приема.

Има седем условия, които трябва да бъдат изпълнени, за да стане сахй̀х (състоятелен) петъчният нама̀з:

1 – Да се кланя в град. (Град: място, чийто джемаат не се побира в най-голямата джамия.)

2 – Да се кланя с позволенията на държавен глава или управител. Назначеният от тях хатй̀б би могъл да упълномощи някой друг.

3 – Да се изпълнява във времето на обедния нама̀з.

4 – Да се изпълнява хутбе в рамките на това време. [Учените са казали, че да се чете петъчно хутбе е като да се казва “Алла̀ху екбер”, започвайки нама̀з.

Т.е. и двете хутбета трябва да бъдат изпълнени единствено и само на арабски език. Първо, хатй̀бът чете наум Е’узу, после гласно изрича хамд и

сенā, келиме-и шехāдет и салāт-у селāм. След това напомня неща, които стават причина за севāб или мъчение, след което рецитира знамения. Сяда и отново се изправя. На второто хутбе, вместо наставление, прави молитва за мюсюлманите. Мустехаб е да спомене имената на четиримата халифи. Да се вмъква светска реч в самото хутбе е харām. Хутбето не бива да се превръща в лекция или конференция. Да се прави кратко хутбе е сунна, а противното – мекрӯх.]

5 – Да се изпълнява хутбе преди намāза.

6 – Да се извършва петъчния намāз с джемаат.

7 – Джамията да е отворена за всеки.

Условията “вуджӯб” са девет. Човек трябва:

1 – да живее в град. Не е фарз за онези, които са гости според исляма.

2 – да е здрав. Не е фарз за болните, болногледачите, които не биха могли да оставят без грижи болните, и за старците.

3 – да е свободен (да не е роб).

4 – да е мъж. За жените не е фарз.

5 – да е полово и умствено зрял, с други думи – да е **мукеллеф**.

6 – да не е сляп. За слепия не е фарз, дори да има кой да го води.

7 – да може да ходи. Дори да има превозно средство, за парализираните и безкраки хора не е фарз.

8 – да не е в затвор и да няма страх от враг, правителство или угнетител.

9 – да няма много дъжд, сняг, буря, кал или студ.

Как се извършва петъчен (джум’а) намāз?

В петъчния ден, когато се изчете обедния езāн, се извършва шестнадесет рекята джум’а намāз. Кланя се както следва:

1 – Първо се изпълнява **първия** (началния) **суннет** на джум’а намāза, който се състои от четири рекята. Той се извършва като първия суннет на обедния намāз. Възнамерението се прави по следния начин: “Възнамерявам да извърша първия суннет на петъчния намāз в името на доволството на Аллах. Обърнах се към къбле.”

2 – После се изпълнява втория езāн и се чете хутбе вътре в джамията.

3 – След хутбе се изпълнява икāмет и се извършва **фарза** на петъчния намāз, който е от два рекята.

4 – След фарза на джум’а намāза се изпълнява четири рекята **последен суннет**. Той се осъществява като първия суннет на обедния намāз.

5 – После се извършва **āхир зухӯр** със следното възнамерение “Възнамерявам да извърша **последния обеден намāз, който е фарз за мен и не съм могъл да го изпълня.**” Този намāз се състои от четири рекята и се извършва като фарза на обедния.

6 – Накрая се извършва **последния суннет на съответното време**. Състои се от два рекята и се изпълнява подобно на суннета на сутрешния намаз.

7 – После се четат Айетел-курсй и тесбйхите, след които се прави ду'а (молитва).

Суннетите и едебите на петъчния ден:

1 – Да се посреща петъчният ден още от четвъртъка.

2 – Да се извършва гусюл абдест.

3 – Да се обръсне главата; да се изреже частта от брадата, която е по-дълга от една шепа; да се изрежат ноктите; да се облекат чисти дрехи.

4 – Да се отива на джамия възможно най-рано.

5 – Да не се прескача през джемаата, за да се мине в първия ред.

6 – Да не се минава пред хора, които извършват намаз.

7 – След като хатйбът се качи на минбера, не бива да се говори нищо, не трябва да се отговаря на други (дори със знаци) и повтаря четения езан.

8 – Да се четат следните сӯри след джум'а намаз: Фатиха, Кяфирӯн, Ихляс, Феляк и Нас по седем пъти.

9 – Да се остава в джамията и да се вършат поклонения до икиндия.

10 – Да се присъства на уроците на учени, които предават знания от книгите на ехли суннитските улеми.

11 – Да се прекарва целия петъчен ден в поклонения.

12 – Да се казва салева̄т.

13 – Да се чете Коран-и керйм. Да се чете сӯра **Кехф**.

14 – Да се дава милостиня.

15 – Да се посещават родителите или гробищата.

16 – Да се готви разнообразна и вкусна храна.

17 – Да се извършва много намаз. Тези, които имат пропуснати намази, трябва да ги наваксат.

БАЙРАМ НАМАЗ

Първият ден на месец шевва̄л се пада първия ден на фитр, т.е. рамазан, байрама, а десетият ден на месец зилхидже – първия ден на курбан байрама. През тези два дни – след изгрев слънце и преминаване на мекрӯх времето – за мъжете става ва̄джиб да изпълнят два рекята байрам намаз.

Условията на байрам намаза са като тези на петъчния. С тази разлика, че да се чете хутбе е суннет и се изпълнява след намаза.

Преди намаза на рамазан байрама е мустехаб да се яде нещо сладко [фурми или сладкиши]; да се изпълни гусюл абдест; да се използва мисва̄к; да се носят най-добрите дрехи; да се дава фитра преди намаза и да се казва тихичко текбйр по пътя.

Мустехаб е:

- да не се яде нищо преди намаза;

- да се яде първо от месото на курбана (след намāза);
- да се каже гласно текбйр на отиване за намāз. Онези, които имат оправдание, произнасят тихо.

Байрамските намāзи са от два рекята и се кланят с джемаат. Самостоятелно не може.

Как се извършва байрам намāз?

1 – Първо се прави възнамерение: “Възнамерявам – следвайки имāма – да изпълня байрам намāза, който е вāджиб.” След това се чете **Субхāнеке**.

2 – След Субхāнеке ръцете – произнасяйки текбйр – се вдигат трикратно до ушите. След първи и втори текбйр ръцете се спускат към двете страни на тялото. След третия път се връзват под пъпа. След като имāмът прочете Фāтиха и една допълнителна сūra, всички изпълняват заедно руку.

3 – Във втория рекят имāмът изпълнява първо Фāтиха и една допълнителна сūra. След това ръцете отново се вдигат с текбйр до ушите по три пъти. Ръцете не се връзват. След четвъртия текбйр ръцете не се вдигат нагоре, а директно се изпълнява руку. Накратко: **Два пъти пусни ръцете, един път ги вържи. Три пъти пусни, веднъж се наведи (за руку).**

Тешрйк текбйр:

От сутрешния намāз на деня Арефе преди курбан байрама до икинди намāза на четвъртия ден на байрама, хаджиите и неотишлите на хадж, и всички мъже и жени – независимо дали кланят самостоятелно или групово – след всеки намāз, непосредствено след селām, трябва (вāджиб е) да изпълнят един **тешрйк текбйр**.

Не се чете след дженāзе намāз. Не е необходимо да се каже след като се напусне джамията или наговори нещо.

Ако имāмът забрави текбйра, джемаатът не го пропуска. Мъжете могат да го кажат на висок глас, но жените изпълняват тихо.

Тешрйк текбйр:

**“АЛЛĀХУ ЕКБЕР, АЛЛĀХУ ЕКБЕР. ЛĀ ИЛĀХЕ ИЛЛĀЛЛĀХ
ВАЛЛĀХУ ЕКБЕР. АЛЛĀХУ ЕКБЕР ВЕ ЛИЛЛĀХИЛХАМД.”**

ПОДГОТОВКА ЗА СМЪРТТА

Да се спомня за смъртта е най-голямото наставление. Да се мисли често за нея е сунна за всеки мюсюлманин. Това води до стриктно изпълняване на заповедите и отбягване на греховете. Намалява смелостта за вършене на харāми. Любимият ни Пророк (*саллялāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Сещайте се много често за смъртта, която заличава насладите и слага край на забавленията!”** Някои ислямски учени са превърнали в обичай да мислят за смъртта поне веднъж дневно. Мухаммед Бехāеддйн Бухārй

(*куддисе сиррух*), един от големите евлии, се представял за мъртъв и погребан по двадесет и пет пъти на ден.

Ако човек има дългосрочни амбиции, това показва, че иска дълъг живот. Друго е положението ако иска това, за да прави ибадети и служи на исляма. Хората, споменати в първото изречение, не биха могли да изпълнят своите поклонения на време и не се покаяват. Сърцата им са твърди, не се сещат за смъртта и не извличат поука от наставленията. Пилеят своя живот само за печелене на имот и позиция. Забравят за отвъдното и мислят единствено за наслади и удоволствия.

В свещени хадиси се казва:

“Умрете преди да сте умрели. Правете си равносметката преди да са ви я направили!”

“Ако и животните знаеха за събитията след смъртта, както ги знаете вие, нямаше да намерите тлъсто животно за ядене.”

“Този, който се сеща за смъртта, денем и нощем, ще бъде до шехидите (мъчениците) в Съдния ден.”

Причините, пораждащи дългосрочни амбиции, са както следва: пристрастеност към земни наслади; забрава за смъртта и упование на здравето и младостта. Човек, за да се спаси от тази болест, трябва да заличи причините; да мисли, че смъртта би могла да се случи ежесекундно; да научи вредата от тази болест и ползата от мисълта за смъртта. В хадис-и шериф се казва:

“Много често се сещайте за смъртта. Мисълта за нея предпазва от вършене на грехове и става причина за отбягване на вредни за отвъдния живот неща.”

Какво представлява смъртта?

Смъртта не представлява да се изчезне. Тя е прекратяване на връзката на душата с тялото, т.е. душата го напуска. Смъртта е да се премине от едно състояние в друго. Тя е като преселение от една къща в друга. Хазрети Омер бин Абдул'азиз е казал: “Вие сте създадени за вечността, но се преселвате от една къща в друга.” Смъртта е подарък и благо за вярващия, а беда за грешника. Човек не желае смъртта, но за него тя е по-добра от фитнето (анархия, безредие). Човек обича да живее, но смъртта е по-добра за него. Смъртта спасява праведния мюсюлманин от мъките и теглата на земното. Със смъртта на угнетителите държавите и народите постигат спокойствие. След смъртта на един угнетител е казано следното стихче:

**Нито сам си даде спокойствие, нито пък даде на света,
рухна и си отиде от този свят, да издържат обитателите на гроба.**

Душата на мюсюлманина се отделя от неговото тяло така, както затворник се спасява от тъмница. Вярващият, след като умре, не желае да се върне обратно на този свят. Само шехїдите (умрелите по пътя на Аллāху теāлйā) желаят да се завърнат, за да могат да станат шехїди отново. Смъртта е подарък за всеки мюсюлманин. Религията на човека би могла да бъде опазена само от неговия гроб. Животът в гроба е като да бъдеш в градина от Рая или яма от Ада.

Смъртта е истина

Възможно ли е да се избегне смъртта? Разбира се, че не! Никой не би могъл да живее дори и една секунда по свое желание. Човек, чийто час настъпи, умира. Това време трае колкото мигване на око. В един свещен āйет от Корāн-и керїм се казва по смисъл: **“И когато им дойде отреденото време за смъртта, нито могат да го забавят с един час, нито изпреварят.”**

Човек умира там, където му е отредил Аллāху теāлйā. Той умира, оставяйки имот и деца.

Аллāху теāлйā знае колко вдишвания правим на ден. Няма нищо, което да не знае. Ако повярваме в Него и животът премине в поклонение, краят му би донесъл щастие, защото Аллāху теāлйā казва на Азрāил (*алеїхисселйāм*): **“Отнеми душите на Моите приятели с лекота, а на враговете – с трудност!”** Каква голяма вест е това за вярващите и каква голяма беда е за лишените от вяра.

ДЖЕНĀЗЕ (ПОГРЕБАЛЕН) НАМĀЗ

Погребалният намāз става фарз-и кифāйе за мъжете, когато чуят за смъртта на един мюсюлманин, ако няма мъже – за жените. Той е намāз за Аллāху теāлйā и молитва за починалия. Онзи, който не му отдава значение, напуска исляма.

Условията на дженāзе намāза

- 1 – Починалият трябва да е мюсюлманин.
- 2 – Трупът трябва да е измит. Ако е положен в гроба преди да бъде измит, но непокрит още с пръст, тялото се изважда и се измива, и след това се изпълнява погребален намāз. Местата, на които се намират трупът и имāmът, следва да са чисти.
- 3 – Половината от тялото, заедно с главата, или повече от половината, без главата, трябва да се намира пред имāма.

4 – Трупът трябва да е на земята или близо до нея, или в ръцете на хората, или поставен върху камък. Главата на трупа трябва да е от дясната страна на имāма, а краката от лявата. Да се прави обратното е грех.

5 – Тялото трябва е пред имāма.

6 – Аврет частите на трупа и на имāма трябва да са покрити.

Фарзове на погребалния намāз

1 – Да се изрича четирикратен текбйр.

2 – Да се кланя в изправено положение.

Суннетите на дженāзе намāза

1 – Да се чете субхāнеке.

2 – Да се чете салеvāt.

3 – Да се чете една от молитвите, които се правят с цел искане на прошка за себе си и за починалия, и за всички мюсюлмани.

Този намāз не се кланя вътре в джамията.

На дете, което се е родило живо и умряло след това, се слага име, измива се, увива се в кефен и се изпълнява дженāзе намāз.

Когато ще се откара ковчега, трябва да се хване за четирите краища. Първо, частта на ковчега откъм главата на трупа се поема с дясното рамо, извървяват се десетина крачки и се поема страната на ковчега откъм краката – пак с дясно рамо. Извървяват се по десетина крачки и се поема частта на ковчега откъм главата, но този път с ляво рамо. Изминават се десетина крачки и се поема частта на ковчега откъм краката пак с ляво рамо. Когато се стигне до гробището, не бива да се сяда преди ковчегът да е смъкнат от раменете. Докато се извършва погребението, тези, които нямат работа, сядат.

Как се извършва дженāзе намāз?

Всеки един от четирите текбйра на погребалния намāз е като отделен рекят. Ръцете се вдигат до ушите само след първия текбйр. При следващите три не се вдигат.

1 – След първия текбйр ръцете се връзват и се чете **Субхāнеке**, но се добавя и “**веджелле сенāуке**”. Фāтиха не се чете.

2 – След втория текбйр се казват **салеvātите**, които се четат на тешеххуд, т.е. ду’ите **Аллāхумме салли** и **Бāрик**.

3 – След третия текбйр се чете ду’āта за дженāзе. [Вместо нея може да се изпълни **Раббенā āтинā** или само да се каже “**Аллāхуммагфирлех**” или **Фāтиха** с възнамерение за ду’ā.]

4 – Веднага след четвъртия текбър се извършва селѣм първо в дясна и след това в лява посока, като се прави възнамерение (селѣмът да е) за мъртвеца и джемаата.

Имѣмът изпълнява гласно само текбѣрите и селѣмите, а останалото казва тихо.

Не е позволено да се прави молитва до ковчега след дженѣзе намѣза. Това е мекрѣх.

ТЕРѢВѢХ НАМѢЗ

За мъжете и жените е сунна да кланят терѢвѢх намѢз. Изпълнява се през нощите на месец рамазѢн. Суннет-и кифѢйе е да се извършва с джемаат (групово). Кланя се след нощния намѢз и преди или след витр (витир). Например ако човек настигне джемаата, когато се кланя терѢвѢх, и се присѣдини към него, трябва да изпълни и витир с него, а след това да изпълни пропуснатите рекѣти от терѢвѢха.

Неизвършеният терѢвѢх намѢз не се навакса (казѢ). Ако се навакса, става нѢфиле, а не терѢвѢх.

ТерѢвѢх намѢзът се състои от двадесет рекѣта.

Как се изпълнява терѢвѢх?

НамѢзът витр се извършва с джемаат само през месец рамазѢн. Да се изпълни терѢвѢх чрез даване на селѣм през два рекѣта е мустехаб, т.е. общо десет пъти се изпълнява селѣм. След всеки четвърти рекѣт се престоява за малко и се прави тесбѢх. Онези, които имат намѢзи за казѢ (наваксване), трябва да ги изпълнят, когато са свободни, на мястото на суннетите на петте намѢза и терѢвѢх. Трябва да ги наваксат час по скоро, а след това да започнат с изпълнението и на останалите.

Ако терѢвѢх намѢзът бѣде извършен групово в джамията, другите биха могли да го изпълнят сами в домовете си и за тях това не би било грях, но биха останали лишени от севѢба на груповото изпълнение. Ако го изпълнят с още един или няколко души в своите домове, ще спечелят двадесет и седем пъти по-голям севѢб в сравнение със самостоятелното кланяне.

Най-добре е да се прави възнамерение при всеки ифтитах текбѣр. Онези, които не са изпълнили групово нощния намѢз, не биха могли да изпълнят групово и терѢвѢха. Този, който не е изпълнил с джемаат нощния намѢз, би могъл да изпълни фарза сам и да се включи после към джемаата, кланящ терѢвѢх.

Пета част

НАМА́З ПО ВРЕМЕ НА ПЪТУВАНЕ

Мюсюлманин в ханефйтския мезхеб, който с възнамерение да остане по-малко от 15 дни, отиде на разстояние от 104 километра или повече, става гостенин.

Да си сеферия, т.е. гостенин, означава да си пътник. Четирирекятовите фарз нама́зи се изпълняват по два рекята. Ако се последва мукй̄м имам, (т.е. такъв, който не е гостенин, пътник) се кланят пак по четири. Ако гостенинът стане имам, дава селя̄м след втория рекят, а джемаатът става и си довършва нама́за, изпълнявайки самостоятелно още два рекята.

Гостенинът може да прави месх на мест в продължение на три денонощия. Може да не държи орудж, но ако пътуването е спокойно и леко, би било най-добре да го държи. Не е ваджиб да коли курбан и не е длъжен (фарз) да кланя петъчен нама́з.

Ако човек потегля на път към края на времето за някой нама́з, той – ако не го е откланял – ще трябва да изпълни два рекята. Ако пристигне в своята страна към края на времето за нама́з и не го е изпълнил по време на път, ще трябва да извърши четири рекята.

В “**Ни’мет-и ислѳ̄м**” се казва: Винаги и навсякъде е допустимо – дори да няма извинение – да се кланя на̀филе нама́з в седнало положение. Правейки това, тялото се навежда за руку, а главата се полага на земята за седжде. Но все пак който изпълнява на̀филе в седнало положение – без да има оправдание за това – , ще получи само половината севаб. Суннетите на петкратните нама́зи и теравй̄хът са все на̀филе нама́зи. Всеки, който е на път, т.е. извън село или град, може да изпълни на̀филе нама́з, възседнал своето животно. Не е необходимо да се обръща към къбле или прави руку и седжде. Прави иима, т.е., тялото се навежда леко напред за руку и още повече за седжде. Дори да има голямо количество мръсотия (неджасет) върху животно, нама́зът ще се приеме. Всеки, който се измори по време на на̀филе нама́з, изпълняван върху земята, може да продължи като се опира на бастун, човек или стена. Не е сахй̄х да се кланя, когато се върви.

Ако няма крайна необходимост (липса на друг изход) не е допустимо да се кланя фарз и ваджиб нама́з върху животно. Може да се изпълни само ако има оправдание. Примери за крайна необходимост са: опасност за нечий вещи, живот или животни; вероятност от кражба на животно, когато се слезе от него или на вещи, натоварени на животно или на вещи, намиращи се до самия собственик; опасност от хищни животни, враг, кал на земята или силен дъжд; наличие на заболяване, което може да се влоши или да се удължи периода на оздравяване, когато се слезе или качи на животно; положение, при което човек ще бъде напуснат от своите спътници и ще изпадне в опасност; невъзможност да се възседне животно, без чужда помощ, след като е слезнато от него. Когато е възможно, животно трябва да се обърне към къбле и да се изпълни в това

положение. Ако не е възможно, трябва да се кланя към посоката, в която се движи то. Да се кланя на двата сандъка, наречени махмил, които се поставят върху животни, е като да се изпълнява на самото животно. Ако животното бъде спряно и под махмила се постави стълб, той ще стане като маса или канапе. В него се кланя все едно се кланя на земята. Трябва да се застане към къбле. Този, който има възможност да слезе, не може да кланя фарз в махмила.

Расуллолах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е научил хазрети Джа'фер Таййār – преди да отплава за Абисиния (Етиопия) – как се кланя на кораб. На движещ се кораб може да се кланя фарз и ваджиб намāз, без дори да има оправдание. Може да се извърши и с джемаат. С иима не може: трябва да се изпълни руку и седжде в посока към къбле. Когато се започва намāз, трябва да се обърне към къбле и ако корабът смени своята посока, да се придържи към него (да се обръща винаги към къбле). Задължението за очистване от мръсотия не отпада. На плаващ кораб, според имām а'зам Ебӯ Ханйфе, е допустимо да се кланя в седнало положение фарзов намāз, без да има оправдание за това.

Ако закотвен в морето кораб се клатушка много, той се приема като за плаващ; ако не се клатушка – като за кораб на брега. На кораб до брега не може да се кланя фарз намāз в седнало положение. Ако може да се слезе от него и кланя на брега, не е допустимо да се кланя вътре. Трябва да се слезе и изпълни на брега. Ако животът или имотът са в опасност, или има вероятност корабът да потегли, може да се кланя в исправено положение на кораба.

Ибни Абидйн казва: “Да се кланя на двуколка, която стои исправена без да е закачена за животно, е като да се кланя върху животно, независимо дали двуколката се движи или стои. Всяко превозно средство с четири колела – когато не се движи – е като маса. Когато се движи и е налице едно от оправданията, споменати по-горе за кланяне върху животно, е допустимо да се кланя в него фарз. Трябва да се спре и изпълни към къбле. Ако не може да се спре, трябва да се кланя като в плаващ кораб.” Този, който не може да се обърне към къбле в движение, трябва да последва шāфи'йтския мезхеб и съедини (джем) два намāза. Ако и това не е възможно, може да не се обръща към къбле. За никого не е джāиз (позволено) да кланя с иима, седейки на стол или седалка. Да се кланя в автобус или на борда на самолет е като да се кланя в кола.

По време на път не бива да се кланя фарз или ваджиб намāз на животно, без да има зарӯрет (липса на изход). Трябва да се спре превозното средство и да се кланя в исправено положение към къбле. Ето защо преди да се качи на превозно средство, трябва да се вземат необходимите мерки.

Гостенин, пътуващ на кораб или влак, – за да извърши фарз намāз – трябва да се обърне към къбле и постави компас до мястото за седжде. Ако корабът или влакът сменят посока, той също трябва да се обърне към

къбле. Ако гърдите се обърнат в друга посока, намāзът се разваля. Тъй като фарзовите намāзи на онези, които не могат да се обърнат към къбле в автобус, влак или на кораб в развълнувано море, не стават джāиз, те имат възможността да последват (таклїд) шāфи'йтския (или мāликитския) мезхеб, съединявайки (джем) обедния със следобедния и вечерния с нощния намāз. Т.е. по време на път тези намāзи могат да бъдат изпълнени един след друг. Защото според шāфи'йтския мезхеб по време на пътувания, които продължават повече от 80 км., е джāиз (допустимо) да се извърши следобедния намāз във времето на обедния и нощния във времето на вечерния, или обедния във времето на следобедния и вечерния във времето на нощния. Т.е. да се изпълнят заедно два намāза. Ето защо ако един пътуващ ханефия няма да е в състояние да се обърне към къбле, ще трябва да постъпи така: През деня, когато се спре някъде, във времето на обедния се кланя обедния и веднага след него – следобедния. Когато се спре нощно време, във времето на нощния се кланя първо вечерния, а непосредствено след него нощния. Когато се кланят тези четири намāза, трябва от сърце да се възнамери така: **“Възнамерявам да извърша намāз, следвайки (таклїд) шāфи'йтския (или мāликитския) мезхеб.”** Преди потегляне или след завръщане от път не се прави джем.

КАК СЕ КЛАНЯ НАМāЗ ПО ВРЕМЕ НА ЗАБОЛЯВАНЕ

С понятието **извинителна причина** се характеризира онова развалящо абдеста нещо, което излиза от тялото постоянно, като урина, диария, газове, кръв от носа, кръв и гной от рана, сълза от окото, предизвикана от болка или подутина, и кръвта истихāза. Ако едно от тях продължава да се проявява – без прекъсване – от началото на едно намāзово време до края, човек се превръща в притежател на извинителна причина. Тяхното изтичане трябва да бъде предотвратено чрез запушване, лекуване или като се кланя в седнало положение или с иима (с движение на главата и леко навеждане на тялото напред). Мъжете, изпускащи урина, трябва да поставят в пикочния отвор растителен памук, колкото ечемик. Памукът попива урината ако е в малки количества и спира изтичането навън, което запазва абдеста. При уриниране памукът пада от само себе си. Ако урината е обилна и тече въпреки фитила, абдестът се разваля. Бельото не бива да се цапа. Жените трябва винаги да слагат курсуф (памук, плат, тоалетна хартия) върху половия орган. Ако изброените неща не спират течението, трябва да се изпълни нов абдест във всяко време за намāз и да се кланя така. Човек с извинителна причина може – с един абдест – да кланя фарз, казā и нāфиле намāз до напускане на времето. Може да държи и Корāн-и

керѝм, но когато времето изтече, абдестът се разваля. Ако преди времето да напусне се появи нещо друго, което е от развалящите абдеста неща – освен извинителната причина –, абдестът отново се разваля. Например ако се вземе абдест, когато тече кръв от едната ноздра (ако това е извинителната причина) и после потече от другата, абдестът се разваля. За да може да се счита за притежател на извинение, причината, която разваля абдеста, следва да се проявява непрекъснато в рамките на едно намāзово време. Ако спре за времеви период, в който е възможно да се изпълни фарза на съответното време, не би могло да се стане притежател на извинителна причина. Съгласно един от иджитихāдите в мāликитския мезхеб, човек става притежател на извинение дори да е потекла и една капка. Когато човек е станал притежател на извинителна причина, през следващите намāзови времена е достатъчно да потече само една капка, за да се приеме, че извинението продължава. Ако не потече в рамките на едно намāзово време, състоянието на извинение отпада. Ако мръсотията, ставаща причина за извинение, изцапа дрехите в количество по-голямо от един динар (4,8 гр.), да се изчисти – ако изцапването е предотвратимо – става вāджиб.

Ако от личен опит се знае или е научено от справедлив лекар-специалист, че ако се изпълни гусюл, ще се разболе, болестта ще се утежни или ще се удължи периода на оздравяване, трябва да се извърши тейеммум. Ако лекарят не е известен с това, че върши грехове, думите му също се приемат. Ако времето е студено, липсва подслон или нещо, с което да се затопли водата, или няма пари за хамам (публична баня), човек може да се разболе ако се изкъпе. В ханефѝтския мезхеб с един тейеммум могат да се извършат неопределен брой фарз намāзи. В шāфи'ѝтския и мāликитския за всеки фарз намāз се прави нов тейеммум.

Когато половината от крайниците за абдест са покрити с рани, се прави тейеммум. Ако раните заемат площ по-малка от половината, здравите части се измиват, а раните избърсват (месх). В гусюл абдеста цялото тяло се приема за един орган и ето защо, когато повече от половината тяло е покрито с рани, се прави тейеммум. Когато по-голямата част от кожата е здрава, здравата част се измива, а раните се избърсват. Ако бърсането (месхът) вреди на раната, се прави месх върху превръзка. Ако и това вреди, месхът отпада. Ако бърсането на главата по време на абдест и гусюл е вредно, не бива да се прави месх. Ако човек с осакатена ръка [екзема или рана] не може да ползва вода, прави тейеммум. Допира (трие) лице и ръце в земята [в стена, измазана с пръст или вар, или изградена от камъни.] Когато краката и ръцете са отрязани, а лицето ранено, се кланя без абдест. Всеки, който не може да вземе самостоятелно абдест и не успее да намери помощник, прави тейеммум. Неговите деца, роби и платени помощници са длъжни да му помагат. Би могъл да иска помощ и от други, но те не са

длъжни да я окажат. Съпругът и съпругата също не са длъжни да си помагат в абдеста.

Ако се даде кръв, ако пиявица изпие кръв, ако се появи рана или цирей, ако се счупи или изкълчи крак, и ако върху тях се направи превръзка [ако се сложи памук, лейкопласт върху марля, мехлем] и ако със студена или топла вода не може да се измият или избършат въпросните места, то при абдест и гусюл се прави еднократен месх върху повече от половината от повърхността на тези неща. Ако отстраняването на превръзката вреди, здравите части под нея не се измиват. Здравите участъци кожа, които се виждат измежду превръзките, се бършат. Не е задължително да се прави превръзка, когато човек има абдест (може и без). Ако се подмени превръзката след месх или върху нея се постави друга, не е нужно да се прави месх върху новата.

Болен човек, който не може да стои на крака и силно предполага, че ако остане изправен ще се оправи по-късно, кланя седнал, като за руку се навежда леко напред. После се изправя и изпълнява два пъти седжде. Сяда както му е най-удобно: може да заколеничи; да седне по турски; да седне върху седалището и направи халка с ръце около коленете – всичко изброено е джāиз. Болките в главата, коленете и очите се приемат за болест. Страхът от това да бъдеш видян от враг също е извинение. Онзи, на когото в изправено положение му се разваля оруджа и абдеста, кланя седнал. Човек, който може да стои изправен, само като се опира на нещо, трябва да кланя изправен. Ако не може да стои прав за дълго, трябва да изпълни ифтитах текбѝра изправен и да седне, когато усети болка. После продължава седнал.

Който не може да изпълнява седжде на земята, чете изправен, а за руку и седжде сяда и прави иима. За седжде се навежда повече, отколкото за руку. Ако не може да наведе тяло, навежда глава. Не е длъжен да прави седжде върху нещо. Ако направи и за седжде се наведе повече, отколкото за руку, намазът става сахѝх, но мекрѝх. Ако може да седи, като се опира на нещо, не е джāиз да прави иима легнал. Един ден Пейгамберът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е посетил болен мюсюлманин. Когато видял, че повдига възглавница и прави седжде върху нея, вземал я. Този път болният вдигнал парче дърво и сторил седжде върху него. Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е взел и него и казал: **“Ако имаш сила, прави седжде на пода! Ако нямаш, не повдигай нищо до лицето си, за да правиш седжде върху него! Кланяй с иима и за седжде се наведи повече, отколкото за руку!”** В “Бахр-ур-раѝк” се казва, че в 191-и айет на сѝра Ал-и Имрāн по смисъл се казва: **“Който може, да кланя изправен; който не – да изпълнява седнал, а който няма сила и за това, да кланя легнал.”** Когато Имрāн бин Хусайн се разболял, Расѝлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) му казал: **“Кланяй изправен! Ако не можеш, кланяй седнал! Ако нямаш сила и за това, кланяй легнал на една страна или по грѝб.”**

Следователно ако болен човек не е в състояние да стои изправен, кланя седнал. Ако не може, изпълнява легнал. Никого не е позволено да се кланя на стол или фотьойл. Ислямът не позволява на онези, които са болни или пътуват с автобус или самолет, да кланят на стол или седалка. Ако човек, когато отиде на джемаат, няма да е в състояние да кланя изправен, трябва да остане у дома и кланя изправен. Има двадесет неща, които ислямът е посочил като оправдания за пропускане на групов намāз. Това са: дъжд; силна жегата или студ; страх от враг, който застрашава живота или имота; страх от заминаване на приятелите и оставане сам по време на пътуване; твърде тъмна нощ; беден човек, имащ дългове, да изпитва страх от залавяне и затваряне; слепота; парализа; липса на един крак; болест; осакатеност; кал; неспособност да се ходи; старец да не може да ходи; изпускане на уроци по фикх, когато те са рядкост; страх да се изпусне любимо ястие; пътник да се готви за потегляне всеки момент; болногледач да не може да намери някой, който да се грижи за болния; силен вятър през нощта; нужда от ходене до тоалетна. Може да не се ходи на джум'а ако болният се страхува от отежняване на болестта или удължаване на периода на оздравяване; ако болногледачът няма да намери човек, който да се грижи за болния или ако старецът, поради напредналата си възраст, ще стигне трудно до джамията. По-добре е да се ходи пеш на джамия, отколкото с превозно средство. В джамиите не е позволено да се сядат на стол или фотьойл, и да се изпълнява намāз с иима. Да се изпълняват поклонения по начин, непоказан от исляма, се нарича **бид'ат**. В книгите по фикх пише, че бид'атът е голям грях.

Болен, който не може да седи, дори като се опира на нещо, трябва да легне по гръб. Ако не може по гръб, ляга на дясната си страна и прави иима с глава. Ако не може да се обърне към къбле, кланя към която посока му е най-удобно. Под главата на легналия по гръб се поставя възглавница и лицето му се обръща към къбле. Добре е да повдигне коленете си нагоре. Този, който не може и с иима, може да остави за казā. Ако човек се разболее в намāза, трябва да продължи както може. Ако болен човек, кланящ седнал, оздравее по време на изпълнение, трябва да се изправи и продължи изправен. Ако човек загуби съзнание и разум, намāзът отпада, докато се възстанови. Ако оздравее преди да са изминали пет намāзови времена, прави казā (наваксва) всички тях. Ако са изминали шест намāза, не наваксва нито един.

Намāз, който не е изпълнен дори с иима, трябва да се навакса незабавно: това е фарз. Ако умре преди да е наваксал, вāджиб е да завещае да се даде фидйе от имота му за искāt на неизпълнените намāзи. Ако не е завещал, неговите родители и дори непознатите мюсюлмани биха могли да му изпълнят искāt със собствени средства.

КАЗĀ (ПРОПУСНАТИ) НАМĀЗИ

Като поклонение, изпълнявано тялом, намāзът не би могъл да се извърши в името на друг: всеки изпълнява лично. Да се кланя на време се нарича **едā**. Да се извършва повторно, в каквото и да е време, се нарича **иāде**. Например, когато намāзът стане мекрūх, трябва (вāджиб е) да се изпълни повторно преди да е напуснало времето. Ако не е възможно, трябва да се изпълни изново, когато е възможно. Да се изпълни фарз или вāджиб намāз след като е изпуснато времето му се нарича **наваксване** (казā).

При извършване на петкратен намāз и витр и наваксване на пропуснатите трябва да се съблюдава определен ред. Онзи, който няма повече от пет намāза за наваксване, се нарича **изряден, редовен**. Фарзът на джум'а намāза трябва да се извършва във времето на обедния. Човек, който не е успял да се събуди за сутрешен намāз, трябва да го навакса веднага, дори да се сети по време на петъчно хутбе. Докато човек не извърши един намāз, не е допустимо да изпълни следващите пет. В хадīs-и шерїф се казва: **“Ако човек, който е прекарал един намāз на сън [пропуснал] или го е забравил, си спомни за това, когато изпълнява в джемаат следващия намāз, трябва да приключи намāза с имāма и навакса предишния [пропуснат] намāз! После отново трябва да изпълни онзи, откланян с имāма!”**

Наваксването на фарзовите намāзи е фарз, а на вāджибите – вāджиб. Суннетите не се наваксват: това не ни е заповядано. Всички улеми на ханефїтския мезхеб са казали единодушно, че “Повелята, отнасяща се до суннетите, се отнася само до отреденото за тях време. Ако не са изпълнени, не остават като задължение за човека и ето защо не е заповядано да се наваксат след напускане на времето. Изключение прави суннета на сутрешния намāз, защото е близък до вāджиба: той – при пропускане – може да се навакса, заедно с фарза на сутрешния намāз, преди да е настанало време за обедния намāз на същия ден. Суннетът на сутрешния не се навакса след обяд, а останалите – никога. Ако се наваксат, не се получава севāб като за извършен суннет, а нāфиле.” В **“Ибни Абидїн”** и в 162-а стр. на **“Тергїб-ус-салїт”** пише: “Допустимо е да се кланят суннет намāзи в седнало положение, дори да няма оправдание. Да не се кланят изобщо е грях. Фарзовите намāзи се кланят седнали само при наличие на оправдание.”

Голям грях е – съзнателно и без оправдание – да се пропуска фарз намāз. Намāзите, неизпълнени на време, се наваксват. Има две причини, които оправдават съзнателното пропускане на фарз и вāджиб намāз: пряка конфронтация с врага; опасност от крадци, хищни животни, наводнение и буря по време на път, дори да не е възнамерено за изминаване на тридневен разстояние. Когато такъв човек не може да кланя седнал и обърнат, към която и да е посока, или върху животно с иима, би могъл да остави своя намāз за казā. Да се пропуснат фарз намāзи заради тези две

причини или заспиване и забравяне не е грях. В разяснението на “Ешбāх” пише: “Намāзът може да се пропусне ако трябва да се спаси човек, който е на път да се удави или е изпаднал в друга гибелна ситуация.” Трябва (фарз е) да се навакса веднага след приключване на извинението. Освен трите времеви периода през деня, когато да се кланя е харām, в останалото свободно време трябва да се прави казā. Да се отложи за време, което е необходимо за работа по прехраната на семейството, е джāиз. Ако се отложи още, започва да се пише грях. Ето защо Пейгамберът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е изпълнил групово четирите намāза – още същата нощ –, които били пропуснали заради яростта на битката при Окопа, макар джемаатът – т.е. есхāбът (*радияллāху анхум*) – да е бил ранен и преизморен. Любимият ни Пророк (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Да се слоят два фарз намāза е от големите грехове”**. Т.е., най-големият грях е да се пропуска фарз и навакса след изтичане на времето му. В друг хадīs-и шерїф се казва: **“Аллāху теāлй ще държи осемдесет хукбета в Ада онзи, който изпълни един намāз, след като времето му е изтекло.”** Едно хукбе е равно на осемдесет години в отвъдния живот, а един ден – на хиляда земни години. Ако това е наказанието за онзи, който кланя след като времето изтече, то следва да помислим какво би станало с онзи, който не кланя изобщо.

Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал:

“Намāзът е стълба на религията. Който изпълнява намāз, ще е изградил своята религия, а който не кланя, ще я е разрушил.”

“В Съдния ден, след вярата, първо ще се пита за намāза.” Аллāху теāлй ще каже: **“О, рабе Мой! Ако се справиш с равносметката за намāза, спасението е твое. Ще те улесня в другите равносметки.”**

В 45-о знамение на сūra Анкебūt по смисъл се казва: **“Съвършеният намāз пази човека от мръсни и грозни дела.”** Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Човекът е най-близо до своя Господ, когато кланя намāз.”**

Мюсюлманите, които не кланят на време, са два вида:

1 – Пропускат поради извинение.

2 – Пропускат поради мързел, но го приемат за свое задължение и му отдават значение.

Да се пропуска без извинение фарз намāз е харām, т.е. голям грях. Този грях не се прощава при наваксване. Да се навакса е причина за опрощение на греха за неизпълнението. Човек – ако не навакса пропуснатия намāз – не може да се спаси единствено с теббе (покаяние). Ако го навакса и се покае, има голяма надежда да бъде опростен. Т.е. трябва и да навакса, и да се покайва. Ако не навакса, имайки възможност за това, ще е извършил още един грях, който се удвоява с всяко свободно време, достатъчно за наваксване на един намāз [т.е. на всеки 6 минути]. Това е така, защото да се навакса при първа възможност е фарз. Онези, които не отдават значение

да наваксват, (напускат исляма и) ще горят вечно в Ада. В “Умдет-ул-ислям” и “Джāми-ул фетāвā” пише: “Ако при пряка конфронтация с враг, се пропусне един фарз намāз, имайки възможност да бъде изпълнен, се получава грях, колкото сбора на извършени 700 големи грѣха.” Грѣхът от това да се отлага е по-голям от този на неизпълняване в отреденото време. Когато човек изпълни един казā намāз, с намерение да е първия пропуснат намāз, всички тези грѣхове се опрощават.

РАЗЯСНЕНИЕ: (Допустимо ли е вместо суннетите да се кланя казā намāз?)

Във “Футūх-ул гайб” хазрети Абдулкāдир Джейлāнй казва: “Всеки му’мин трябва първо да се заеме с фарзовете. Когато приключи с тях, пристъпва към суннетите, а след тях продължава с нāфилетата. Глупаво е да се вършат суннети, когато има за изпълняване фарзове. Суннетите на онзи, който има фарзови задължения, не се приемат. Али бин Ебū Тāлиб предава: Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: “Ако човек с фарзови задължения кланя нāфиле, без да е наваксал пропуснатите фарзове, напразно ще е полагал усилие. Докато не навакса фарзовете, Аллāху теāлй няма да приеме неговите нāфиле намāзи.” Абдулхак Дехлевй (*рахметуллāху алейх*), един от учените в ханефйтския мезхеб, разяснява този свещен хадйс, предаден от Абдулкāдир Джейлāнй, както следва: “Този благословен хадйс сочи, че суннетите и нāфилетата на онези, които имат фарзови задължения, не се приемат. Ние знаем, че суннетите допълват фарзовете. Т.е. ако има пропуск в съвършенството (пълнотата) на фарз намāза, суннетите ще станат причина за тяхното доусвършенстване. Но от друга страна, неприетите суннети на онези, които имат фарзови задължения, не са от никаква полза.”

Йерусалимският кадия Мухаммед Сāдък ефенди, давайки информация за наваксането на пропуснатите намāзи, пише: “Попитали големия ислямски учен хазрети Ибни Нуджейм:

- Ще се брой ли за пропуснал суннетите онзи, който има пропуснати фарзови намāзи и – за да ги навакса – кланя суннетите на сутрешния, обедния, следобедния, вечерния и нощния с възнамерение за казā?

- Не, няма, защото суннетите на петте ежедневни молитви се изпълняват като допълнение към фарзовете. Шейтāнът изобщо не желае да се кланя намāз. Чрез извършване на друг намāз, в допълнение към фарза, шейтāнът се опозорява. Когато човек кланя казā, вместо суннет, той ще е извършил и суннетите. За да се приеме суннета за изпълнен, онези, които имат казā, трябва да наваксват фарзовете, с което ще са извършили допълнителен намāз към фарза на съответното време. Много хора кланят суннети, вместо казā, и това ще ги отведе в Ада. Ала онзи, който прави казā, вместо суннети, ще бъде спасен оттам. – отговорил той.”

Как се извършват каз̄а нам̄ази?

Пропуснатите нам̄ази час по скоро трябва да се наваксат и да се спаси от наказание чрез правене не покаяние. За целта и суннетите на петкратните нам̄ази трябва да се изпълнят с възнамерение за каз̄а. Онези, които не са кланяли поради мързел години наред, когато започнат да кланят ежедневно, трябва да извършат суннетите на петте времена с възнамерение за извършване на първия каз̄а нам̄аз на съответното време. Т.е. суннетите се кланят с намерение за каз̄а. Четирите мезхеба са единоголасни в това отношение. Да се пропуска нам̄аз – без извинение – е много тежък грях в ханефитския мезхеб, който при изминаване на свободно време, достатъчно за извършване на пропуснатия нам̄аз, се удвоява, защото да се навакса пропуснат нам̄аз в свободното време е фарз. За да се спаси от този неизмерен и невероятен грях, и за да се избегне ужасното мъчение, трябва да се прави възнамерение за извършване на първия пропуснат обеден нам̄аз, когато се изпълнява първия суннет на обедния. Когато се извършва последния суннет, се възнамерява за изпълняване на първия пропуснат сутрешен нам̄аз. Когато се извършва суннета на следобедния, се възнамерява за изпълняване на първия пропуснат следобеден нам̄аз. Когато се извършва суннета на вечерния, се възнамерява за изпълняване на първия пропуснат вечерен нам̄аз и се кланя по три рекята. Когато се кланя първия суннет на нощния, се възнамерява за извършване на първия пропуснат нощен нам̄аз, а когато се кланя последния суннет, се възнамерява за изпълняване на първия пропуснат витир и се кланя по три рекята. Всеки ден, следвайки този метод, ще бъде наваксан едnodневен нам̄аз. Когато се кланя терāвйх, също се възнамерява за каз̄а нам̄аз. Човек трябва да пресметне броя на своите пропуснати нам̄ази и да ги навакса, докато приключат. След това може отново да започне със суннетите. Ако човек има време, при всяка възможност, трябва да навакса пропуснатите нам̄ази и да ги свърши час по скоро. Грехът на неизпълнението се удвояват с всеки ден.

Шеста част ОНЕЗИ, КОИТО НЕ КЛАНЯТ НАМ̄АЗ

Хазрети Ебӯ Бекр-и Съддйк (*радияллāху анх*) е казал: “Когато настъпят времената на петкратните нам̄ази, мелйикетата казват: “О, синове на Āдем, станете! Чрез нам̄аза изгасете огъня, който е подготвен да гори хората.” В хадйс-и шерйф се казва: **“Нам̄азът е онова, което разграничава вярващия от безверника.”** Т.е. мюсюлманите – за разлика от неверниците – изпълняват нам̄аз. Лицемерите изпълняват понякога. Двуличниците ще бъдат подложени на ужасно изтезание в Ада. Султанът на тълкувателите на Корāн-и керйм – Абдуллах ибни Аббās (*радияллāху анхума*) – е казал:

“Чух от Расулюллах (*саллялляху алейхи ве селлем*) да казва: **“В Съдния ден тези, които не кланят намāз, ще намерят Аллāху теāля ядосан.”**

Имāмите (ислямските учени) по хадīs единодушно са казали, че онзи, който съзнателно не кланя на време, т.е. не тъжи, че не е кланял, когато времето изтича, напуска исляма или губи вяра на сетен дъх. Какво ли би станало с онези, които дори не се сещат за намāза и не го признават като задължение? Суннитските учени единогласно са казали, че делата не са част от вярата, но за намāза няма единодушие. Големи имāми във фикха (ислямското право), като имāм Ахмед ибни Ханбел, Исхак ибни Рāхевейн, Абдуллах ибни Мубāрек, Ибрāхїм Нехай, Хакем бин Утейбе, Еййуб Сахтийнї, Дāvуд Тāй, Ебу Бекр ибни Шейбе, Зубейр бин Харб и още много други големци, са казали, че онзи, който умишлено (съзнателно) не кланя, напуска исляма. Следователно, о, братко по религия, не изпускай дори един намāз и не проявявай отпуснатост! Изпълнявай с желание и обич! Ако в Съдния ден Аллāху теāля въздаде наказание според иджитхāдите на тези учени, какво ще сториш?

В ханбелїтския мезхеб този, който не кланя без извинение, ще бъде убит като вероотстъпник (муртед). Тялото на такъв човек не се измива, не се увива в кефен, не се изпълнява дженāзе намāз и не се погребва в мюсюлманско гробище. Гробът му се заличава. Трупът се поставя в яма в планинска местност.

Според шāфи’їтския – както и мāликитския – мезхеб онзи, който не кланя, няма да стане муртед (вероотстъпник), но наказанието за него ще е смърт.

В ханефїтския мезхеб некланящият се хвърля в затвора, докато започне да кланя или се пребива до кръв.

Този, който не върши пет неща, остава лишен от други пет:

- 1 – Който не дава зекят, няма да види добро от имота.
- 2 – Който не дава ушур, няма да види берекета на нивата и печалбата.
- 3 – Който не дава милостиня, няма да има здраве в тялото.
- 4 – Който не се моли, няма да постигне своите желания.
- 5 – Който не иска да кланя, когато е време, не ще успее да каже Келиме-и шехāдет на сетен дъх.

В хадīs-и шерїф се казва:

“Ако човек не кланя без оправдание, Аллāху теāля ще му даде петнадесет притеснения. Шест от тях се проявяват в земния живот, три - във времето на смъртта, три - в гроба, и три – на ставане от гроба.”

Шестте мъчения в земния живот са:

- 1 – Който не кланя, няма да има берекет в живота.
- 2 – Лицето му ще загуби излъчването на красота и доброта, характерно за обичаните от Аллāху теāля.
- 3 – Няма да получи севāб за нито едно свое благодеяние.

4 – Молитвите му няма да се приемат.

5 – Никой няма да го обича.

6 – Добрите молитви на мюсюлманите няма да му бъдат от полза.

Мъките, които ще изтърпи във времето на смъртта, са:

1 – Ще умре по презрян, лош и грозен начин.

2 – Ще умре гладен.

3 – Дори да изпие много вода, ще умре с болезнена жажда.

Болките, които ще изтърпи в гроба, са:

1 – Гробът ще го притиска и костите ще се набият едни в други.

2 – Гробът ще се изпълни с огън. Ще го изгаря ден и нощ.

3 – Аллāху теāлй ще прати в гроба му голяма змия, която не е като земните. Ще го хапе, когато настъпи всяко едно време за намāз и няма да го остави и за една секунда.

Изтезанията, които ще изтърпи в Съдния ден, са:

1 – Мелйикетата, които ще го влачат към Ада, няма да се отделят от него.

2 – Аллāху теāлй ще го посрещне ядосан.

3 – Равносметката му ще премине много тежко и ще бъде хвърлен в Ада.”

ДОСТОЙНСТВАТА НА ОНЕЗИ, КОИТО КЛАНЯТ НАМАЗ

Има множество свещени хадйси, които разкриват достойнствата на намāза и наградите, които получават изпълнителите. В свещените хадйси, които се намират в книгата “Еши’ат-ул-леме’āt” на Абдулхак бин Сейфуддйн Дехлевй, се казва:

1 – Ебӯ Хурайра (радияллāху анх) съобщава: “Расӯлюллах (салляллāху алейхи ве селлем) каза: “Петкратният и петъчният намāз са изкупление за греховете до идния петък, а говеенето през рамазāна е изкупление за греховете до идния рамазāн. Те са причина за опрощение на малките грехове на онези, които се въздържат от големи.” Унищожават малките грехове, в които няма престъпване на права на раби на Аллāху теāлй. За тези, чиито малки грехове са опростени, стават причина за отслабване на наказанията за големите. За да се опростят големите обаче, трябва покаяние. Ако човек няма големи грехове, тези дела довеждат до извисяване на степените му. Този хадйс-и шерйф фигурира и в “Муслим”. Петъчният намāз става причина за опрощаване на онзи, който има недостатъци по отношение на петкратния намāз. Ако петъчните имат недостатъци, причина за опрощение става говеенето през рамазāна.”

2 – Отново Ебӯ Хурайра (радияллāху анх) съобщава: “Расӯлюллах (салляллāху алейхи ве селлем) запитва:

- **Ще остане ли мръсотия по тялото на онзи, пред чиято врата има течаща вода и той се къпе в нея пет пъти на ден?**
- Не – отговориха Есхāб-и кирām – няма да остане, о, Расūляллах!
- **Това е положението и с петкратния намāз. Аллāху теāля унищожават малките грехове на онзи, които изпълняват петкратен намāз.**

Този хадīs-и шерїф фигурира в “Бухārї” и “Муслим”.

3 – Абдуллах ибни Мес’уд (*радияллāху анх*) казва: “Един бе целувал чужда жена. Т.е., докато мъж от Енсār продавал фурми, една жена дошла да си купи от тях. Това пробудило животинските чувства на продавача. Той ѝ казал: “Ела, у нас има по-хубави, нека ти дам от тях!” Когато пристигнали у дома, той прегърнал жената и я целунал. Жената отвърнала: “Какво правиш? Бой се от Аллах!” Той се разкажал за своята постъпка и дошъл при Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), за да му доложи всичко. Пророкът не отговорил нищо и изчакал да дойде откровение от Аллāху теāля. Междувременно човекът е станал и извършил намāз. Аллāху теāля е изпратил 115-и āйет на сūra Худ, където по смисъл се казва: **“Изпълнявай намāз в двата края на деня и след като слънцето залезе! Добрините, без съмнение, заличават злините.”** Тук под “двата края на деня” се има предвид “времето преди и след обяд”, т.е. сутрешния, обедния и следобедния намāз. Намāзите, които са близки до дневните, са вечерния и нощния. Този свещен āйет показва, че петкратният намāз е причина за опрощаване на греховете. Този човек казал: “О, Расūляллах! Дали тази блага вест се отнася само за мен или е за цялата общност?” Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) отвърнал: **“За цялата ми общност е!”** Този свещен хадīs е записан и в двата сахїх сборника.

4 – Енес бин Мāлик (*радияллāху анх*) разказва: “Един човек дойде при Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и каза: “Извърших грях, който заслужава хад (вид наказание). Изпълнете го!” Расūлюллах дори не запитал какъв е грехът. Дойде време за намāз и го откланяхме заедно. След като Расūлюллах привърши, човекът се изправи и рече:

- О, Расūляллах (*салляллāху алейхи ве селлем*)! Извърших грях, който заслужава хад. Изпълнете за мен наказанието, което е повелено в Книгата на Аллāху теāля!
- **Ти не откланя ли намāз с нас?** – отвърна Расūлюллах.
- Да, откланях!
- **Не тъжи, Аллāху теāля ти прости греха!**

Този хадīs-и шерїф е записан и в двата главни сборника. Този мюсюлманин си е помислил, че е извършил голям грях, който изисква хад. Това, че е бил помилван след намāза, показва, че или в действителност грехът е бил малък или под хад е имал предвид **та’зїр**, който е за малките грехове. Фактът, че при второто питане не казва “Изпълнете хад!” също показва това.

5 – Абдуллах ибни Мес’уд (*радияллāху анх*) казва: “Попитах Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) за най-любимото дело при Аллāху теāля.” Той ми отговори: **“Намāзът, извършен на време.”** В някои хадīs-и шерїфи се казва: **“Намāзът, изпълнен в началното време.”** След това попитах:

- А кое е следващото?
- **Да се върши добро на родителите.**
- А кое е следващото?
- **Джихād [борба] по пътя на Аллах.”**

Този хадīs-и шерїф е записан и в двата сахїх сборника. В други хадīs-и шерїфи се казва:

“Най-доброто дело е да храниш хората.”

“Да се разпространява селāма.”

“Да се извършва намāз през нощта, докато всички спят.”

“Най-ценното дело е да не страда никой от твоите ръка и език.”

“Най-ценното дело е джихādът.”

“Най-ценното дело е хадж-и мебрūrът [хадж, изпълнен без да се върши грях.]”

“Да се споменава Аллāху теāля.”

“Делото, което се извършва редовно.”

Разноликостта в отговорите е продиктувана от различията в състоянията на питащите или обстоятелствата. Например в началото на исляма най-ценното дело било джихādът. [Най-ценното дело в наше време е да се разпространява ехли суннитската вяра и да се отговаря – чрез писания и медии – на неверници и безмезхебници. Онези, които физически или материално подпомагат хората, които вършат джихād, ще получат същия севāб. Свещените знамения и хадīsи сочат, че намāзът е повисокопоставен от зекя̀та и милостинята. Да се спаси умиращ човек пък е по-ценно от намāза.]

6 – Джāбир бин Абдуллах предава: “Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) рече: **“Границата между човека и неверието е да се изоставя намāза.”** Защото намāзът е завесата, която пази човека от попадане в неверие. Когато се премахне тази завеса, човек се подхлъзва към неверие. Този хадīs-и шерїф е записан в **“Муслим”** и разкрива колко е лошо да се пропуска намāз. Много личности от Есхāб-и кирām са казали, че този, който пропуска един намāз, без да има оправдание за това, става неверник. Според шāфи’йтския и мāликитския мезхеб не става, но е вāджиб да бъде убит. В ханефїтския мезхеб се хвърля в затвор и се бие, докато започне да кланя.”

7 – Убāде бин Сāмит (*радияллāху анх*) съобщава: “Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) каза: **“Аллāху теāля повели петкратния намāз. Ако някой изпълни безупречен абдест и ги откланя на време, и ако изпълни подобаващо руку и хушū (отдавайки се напълно), Аллāху теāля**

ще му опрости, защото обеща. Но не е обещал на този, който не изпълнява тези неща; ако пожелае, би го опростил или наказал.” Този хадїс-и шерїф е предаден от имам Ахмед, Ебӯ Давуд и Несай. Както се вижда, трябва много да се внимава по отношение условия на намāза, руку и седжде. Аллāху теāлй не се отвърща от Своите обещания. Той – без съмнение – ще прости на онези, които извършват правилен намāз.

8 – Ебӯ Емāме-и Бāхилй (*радияллāху анх*) съобщава: “Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) каза: **“Изпълнявайте петкратен намāз! Говейте един определен месец от вашия календар! Дайте зекятите на вашите имоти! Подчинявайте се на вашите управници. Влезте в Рая на Вашия Господ.”** Както се вижда, мюсюлманин, който извършва петте ежедневни намāза, говее през рамазāна, дава зекят и се подчинява на заповедите на своите управници, които са халїфите на Аллāху теāлй на земята, ще влезе в Рая. Подчинението е спрямо заповедите, съвместими с исляма. Този хадїс-и шерїф е предаден от имам Ахмед и Тирмизй.

9 – Бурайде-и Еслемй (*радияллāху анх*), един от известните сподвижници, съобщава: “Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) каза: **“Обетът между нас е намāзът. Този, който пропуска намāз, става неверник.”** Без съмнение онзи, който се кланя е мюсюлманин, а този, който не кланя, защото не отдава значение и не го приема за свое първо задължение, напуска исляма. Този хадїс-и шерїф е предаден от имам Ахмед, Тирмизй, Несай и Ибни Мāдже.

10 – Ебӯ Зер Гифārй (*радияллāху теāлй анх*) казва: “Един есенен ден бяхме излезли на улицата с Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*). Листата капеха. Той откъсна две клонки от едно дърво, като листата им моментално изпопадаха, и каза: **“О, Ебӯ Зер! Когато един мюсюлманин изпълнява намāз за доволството на Аллах, неговите грехове падат като листата на тези клонки.”** Този хадїс-и шерїф е предаден от имам Ахмед.

11 – Зейд бин Хāлид Джухемй съобщава: “Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) каза: **“Когато един мюсюлманин изпълни два рекята намāз, правилно и съсредоточено, миналите му грехове се опрощават.”** Т.е. всички негови малки грехове ще бъдат опростени. Този хадїс-и шерїф е предаден от имам Ахмед (*рахиме-хуллāху теāлй*).

12 – Абдуллах бин Амр ибни Āс (*радияллāху теāлй анхумā*) разказва: “Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) каза: **“Ако човек извърши намāз, той в Съдния ден ще стане светлина за него и доказателство, и причина за избавление от Ада. Ако не опази намāза, той няма да се превърне в сияние и доказателство, и човекът няма да намери спасение; ще бъде с Кārўн, Фараона, Хāмāн и Убей бин Халеф.”** Както се вижда, човек ще бъде целия в сияние ако кланя намāз, съблюдавайки неговите фарзове, ваджиби, суннети и мустехаби. Но ако не изпълнява така, в Съдния ден ще бъде с неверниците, чиито имена са споменати в по-

горните редове. Т.е. в Ада ще изтърпи сурово наказание. Убей бин Халеф бил един от най-свирепите мекански неверници. В битката при Ухуд Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) го пратил в Ада с благословената си ръка (т.е. убил го е). Този хадїс-и шерїф е предаден от имām Ахмед, Бейхакї и Дāримї.

13 – Абдуллах бин Шакїк (*рахиме-хуллāху теāлї*), големец от Тāби’їн, разказва: “Есхāб-и кирām (*радияллāху анхум*) казаха, че само пропускането на намāза, сред всички други поклонения, причинява неверие, т.е. онзи, който пропуска намāз, става неверник.” Това е предадено от Тирмизї. Абдуллах бин Шакїк е предал свещени хадїси от Омер, Али, Осмāн и Āише (*радияллāху анхум*). Починал през 108-а година по Хиджра.

14 – Ебуддердā (*радияллāху анх*) предава: “Моят Любим [т.е. Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*)] каза: **“Дори да те разкъсат на парчета и да те горят в огън, не съдружавай с нищо Аллāху теāлї! Не пропускай фарзовите намāзи! Този, който съзнателно пропуска фарз намāз, напуска исляма. Не консумирай вино! То е ключът към всички злини.”** Както се вижда, този, който пропуска фарз намāз, без да му отдава значение, става неверник. Ако пропуска поради мързел, не става неверник, но ще е извършил голям грях. Не е грях да се пропуска поради една от петте причини, изтъкнати от исляма. Виното и всички алкохолни напитки заличават разума. Ако човек няма разум, може да извърши всякакво зло.

15 – Али (*радияллāху анх*) съобщава: “Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) каза: **“О, Али! Не закъснявай при изпълнението на тези три неща: Когато му дойде времето, веднага изпълни намāз; когато е подготвен трупът, веднага му изпълни намāза; когато намериш равностоеен мъж за едно момиче, веднага я омъжи!”** Този хадїс-и шерїф е предаден от Тирмизї (*рахиме-хуллāху теāлї*). Дженāзе намāзът, за да не се бави, може да бъде изпълнен и в трите мекрӯх времена.

[Както се вижда, жените и момите трябва да бъдат омъжени за мъже, които са равностойни на тях. Като се каже “равностойни” не се има предвид “богати мъже с високи доходи”. Тук се говори за мъже, които са праведни мюсюлмани, имат ехли суннитско вероубеждение, изпълняват намāз и не пият алкохол, т.е. мъже, които следват исляма и имат работа, с която да печелят прехраната на семейството. Онези, които при търсене на мъже за своите дъщери гледат единствено заможността на мъжете, всъщност ги влачат в огъня на Ада. Що се отнася до жените, те също трябва да кланят намāз, да не излизат навън с непокрити глави и ръце, и да не остават насаме с немахрем роднини.]

16 – Абдуллах ибни Омер (*радияллāху анхумā*) съобщава: “Расулюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) каза: **“Аллāху теāлї е доволен от онези, които кланят веднага щом настане време за намāз, а прощава онези, които кланят към края на времето.”** Този хадїс-и шерїф е предаден от Тирмизї (*рахиме-хуллāху теāлї*).

Според шафи'йтския, ханбелитския и мәликитския мезхеб е по-добре да се кланя в началото на времето. В горещите дни за онези, които кланят индивидуално, е по-добре да кланят обедния малко по-късно. Според ханефитския мезхеб по-добре е сутрешният и нощният намаз да не се кланят в началните им времена: обедният се отлага, докато стане по-хладно. [По-добре е да се кланя обедния в съответствие с иджитихада на имамейн, преди да е настъпило време за следобеден намаз, а следобедния и нощния е добре да се кланят според иджитихада на имам а'зам. Това е най-предпазливият подход. Онези, които се боят от Аллаху теаля, винаги проявяват предпазливост.]

17 – Умм-и Ферве (*радияллаху анхā*) съобщава: “Попитаха Расулюллах (*салляллаху алейхи ве селлем*) за най-доброто дело: **“Най-доброто дело – каза той – е намазът, извършен в началното му време.”** Този хадис-и шериф е предаден от имам Ахмед, Тирмизй и Ебу Давуд (*рахиме-хумуллаху теаля*). Най-високопоставеното поклонение (ибадет) е намазът и особено ако е извършен веднага след настъпване на времето.

18 – Аише (*радияллаху анхā*) казва: “Не съм виждала два пъти Расулюллах (*салляллаху алейхи ве селлем*) да е извършвал намаз към края на времето му.”

19 – Умм-и Хабйбе (*радияллаху анхā*) съобщава: “Расулюллах (*салляллаху алейхи ве селлем*) каза: **“Ако един раб мюсюлманин изпълни ежедневно по 12 рекята тетавву (нафиле) намаз, освен фарзовете, Аллаху теаля ще направи за него палат в Рая.”** Този хадис-и шериф е записан в “Муслим”. Както се вижда, Расулюллах (*салляллаху алейхи ве селлем*) е назвал суннетите на петкратните намази като тетавву (нафиле).

20 – Абдуллах бин Шакйк, един от големците на Таби'йн, казва: “Попитах хазрети Аише (*радияллаху анхā*) относно тетавву, т.е. нафиле намазите на Расулюллах (*салляллаху алейхи ве селлем*). Тя ми отговори така: “Той изпълняваше четири рекята преди и два рекята след фарза на обедния намаз, два рекята след фарза на вечерния и нощния, и два рекята преди фарза на сутрешния намаз.” Това е предадено от Муслим и Ебу Давуд (*рахиме-хумуллаху теаля*).

21 – Аише (*радияллаху анхā*) казва: “Нафиле ибадетът, в който Расулюллах (*салляллаху алейхи ве селлем*) постоянстваше най-много, е суннетът на сутрешния намаз.” Това е записано в “Бухарй” и “Муслим”. Аише (*радияллаху анхā*) е нарекла суннетите на петте ежедневни намаза “нафиле”.

[Великият ислямски учен, най-силният защитник на ехли суннет срещу отклоненията и безмезхебниците, разпространителят на избраната от Аллаху теаля религия, големият муджахид (борец), заличил бид'атите, имам Раббанй муджедид елф-и санй Ахмед бин Абдулахад Фарукй Серхендй (*рахметуллаху алейх*) в 29-о писмо от първия том на “Мектубат”, нямащ равен на себе си в ислямската религия, пише:

“Делата, които биха довели до задоволството (обичта) на Аллāху теāлā, се делят на две – фарзове и нāфилета. Нāфилетата, в сравнение с фарзовете, нямат никаква стойност. Да се извършва своевременно един фарз е много по-ценно от това да се изпълнява хиляда години нāфиле ибāдет. Това се отнася за всички видове нāфилета, било то намāз, орудж (говееене), зикр (споменаване на Аллāху теāлā), умра, хадж или съзерцание. Освен това много е полезно, когато се изпълнява някой фарз, да се съблюдава един суннет от неговите суннети и едеб (мустехаб) от неговите едеби. След извършване на сутрешния намāз в джемаат, Емйр-ил-му’минйн (халйфът на мюсюлманите) Омер Фāрӯк (*радияллāху анх*) се обърна към джемаата и не успял да види един от тях. Запитал: “Къде е еди кой си? Не го виждам сред джемаата?” Присъстващите отговорили: “Той еженощно кланя нāфиле. Може да се е успал и изпуснал джемаата.” Халйфът отвърнал: “Щеше да е по-добре ако беше спал цяла нощ, но откланял сутрешния в джемаат.” Както се вижда, да се съблюдава един едеб от едебите и отбягва един мекрӯх от мекрӯхите при изпълняване на фарз е по-ценно от зикр, съзерцание и муракабе¹⁹. Да, тези неща (нāфилета) биха били много полезни, но само ако са придружени с въпросното съблюдение на мустехабите и мекрӯхите. Ако ли не, не биха послужили за нищо. Ето защо да се дава една лира зекят е по-ценно от даване на хиляди лири нāфиле милостиня. Ако, давайки тази една лира, се съблюдае един мустехаб, например ако се даде на близък роднина, ще е извършено многократно по-ценно нещо от това да се дава нāфиле милостиня. [От това става ясно, че тези, които искат да извършат техеджуд намāз, трябва да кланят казā. Заповедите на Аллāху теāлā се наричат **фарзове**, а забраните – **харāми**. Заповедите на Пророка се наричат **суннети**, а забраните – **мекрӯхи**. Съвкупността от всички тези неща се нарича **ахкям-и ислāмиййе**. Да се сдобие с красив нрав и върши добро на хората е фарз за всеки човек. Онзи, който не харесва дори един от законите на ахкям-и ислāмиййе, става **кяфир** или **муртед** (вероотстъпник). Който вярва във всички тях, се нарича **мюсюлманин**. Мюсюлманин, който не се подчинява на ахкям-и ислāмиййе, поради мързел, се нарича **фāсък** (грешник, лош човек). Фāсък (фāсик), който не спазва един фарз или върши харām, ще влезе в Ада. Нито едно от неговите дела или извършени суннети няма да се приеме, т.е. за тях няма да получи севāб. Не би бил приет нито един от милионите левове, изхарчени за добрини, ако е пропуснато да се даде един лев зекят. Ако такъв човек построи джамии, училища и болници, или дари средства за организации, набиращи помощи, пак не би могъл да получи севāб. Терāвйхът на онзи, който не е кланял нощен намāз, също не се приема. Онези поклонения, които не попадат в категориите фарз и вāджиб, се наричат **нāфиле**. Суннетите са нāфиле ибāдети. Според това определение,

¹⁹ Муракабе – контролиране на нефса, незабравяне на Аллāху теāлā.

тези, които изпълняват казā намāзи, ще са изпълнили и суннетите същевременно. Севāбът от това да се прави един фарз или избяга от един харām е повече от севāба на милиони нāфиле поклонения. Онзи, който не прави един от фарзовете или върши харām, ще гори в Ада. Нāфилетата не биха могли да го спасят от там. Промените, които се правят в ибāдетите, се наричат **бид’ати**. Да се върши бид’ат е харām и заличава севāба на ибāдета. В хадīs-и шерїф се казва: **“Нито едно поклонение на този, който върши бид’ат, не се приема.”** Не бива да се кланя зад имām, който е грешник, например такъв, чиито дъщери и жени ходят незабулени. Или върши бид’ати например ползва високоговорители, когато върши поклонения. Не бива да се обръща внимание на неговите книги и лекции на религиозна тема. Мюсюлманинът трябва да е усмихнат и сладкодумен и към враговете, и към приятелите. Не бива да спори с никого. В хадīs-и шерїф се казва: **“На глупав човек не се отговаря.”** Поклоненията увеличават чистотата на сърцето, а греховете го почернят и престава да получава фейз²⁰. За всеки мюсюлманин е фарз да научи основите на вярата, фарзовете и харāmите. Незнанието не е оправдание, а е равносилно на отричане.] Книгата **“Мектубāt”** е на персийски език. Преводът на писмото свършва тук. Хазрети имām Раббāнї е починал през 1034 [1624] г. в град Серхенд, Индия.

СЪЩНОСТТА НА НАМА́ЗА

Големият ислямски учен Абдуллах Дехлевї в 85-о писмо на **“Мекятиб-и шерїфе”** е написал така:

“Пророкът на Аллāху теāлї ни научи да кланяме в джемаат, да изпълняваме **тумāнїнет**, **кавме** след руку и **джелсе** между две седждета. Има учени, които са казали, че да се прави **кавме** и **джелсе** е фарз. **Кādїхāн**, мюфтия в ханефїтския мезхеб, е информирал, че те са вāджиб и че ако едно от тях се пропусне, трябва (вāджиб е) да се изпълни **седжде-и сехв**. Този, който не ги прави съзнателно, трябва да се кланя изново. Онези учени, които са казали, че са муккед (силен) суннет, са допълнили, че са близки до вāджиба. Да се пропуска суннет поради омаловажаване и неотдаване на значение е куфр (напуска се исляма). По време на къям, руку, **кавме**, **джелсе**, **седжде** и **сядане** човек изпада в разнолики състояния. Всички поклонения са включени в намāза – да се изпълни Корāн-и керїм, тесбїх [Субхāналлах], салеvāt за Расūлюллах, покаяние и ду’ā, искайки единствено от Аллāху теāлї. Дърветата и тревите стоят изправени като в намāз. Животните са като в руку, а неживите същества на земята са като в **ка’де**. Този, който кланя намāз, ще е извършил всички тези поклонения. Да се кланя намāз е станало фарз в нощта на Ми’рāджа (възнесението). Онзи

²⁰ Фейз – сияние, светлина, нур, любов към Аллāху теāлї.

мюсюлманин, който кланя с възнамерение да последва любимия Пророк на Аллах, удостоен с Ми'рәдж през тази нощ, ще се извиси в степените (макам), приближаващи към Алләху теәлә, подобно на този велик Пророк. Онези, които се кланят с концентрация и благоприличие към Алләху теәлә и Неговия Пророк, усещат как се извисяват в тези макāми. Смилявайки се над тази общност, Алләху теәлә и Неговият Пророк са проявили голямо добро и сторили фарз да се кланя намāз. Хвала и благодарност на нашия Господ! Ние изпълняваме салева̄т, техиййāt и ду'и за Неговия възлюбен Пейгамбер! Насладата и спокойствието в намāза са нещо чудно. Моят учител [Мазхар-и Джāн-и Джāнāн] казваше: “В намāза не би могло да се види Алләху теәлә, но настава състояние, което дава чувството, като че ли се вижда.” Тасаввуфските учени са единодушни в реалността на това състояние. В началото на исляма се е кланяло към Йерусалим. Когато било повелено да се остави Бейт-ул-мукадес и обърне към къблето на Ибрāхїм (*алейхисселām*), мединските евреи се ядосали и рекли: “Какво ще стане с вашите намāзи, извършени към Бейт-ул-мукадес?” Тогава бил низпослан 143-и āйет на сūra Бакара, чийто меāl [значение, предадено от учените по тefсїр] е както следва: “Алләху теәлә няма да погуби вашата вяра!” Т.е., намāзите им няма да останат без отплата. Намāзът е описан с думата “вяра”. Това означава, че да се кланя без да се спазва сунната е равносилно на погубване на вярата. Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: “Светлината и насладата на очите ми е в намāза.” Този хадїс-и шерїф е със следния смисъл: “Алләху теәлә се появява в намāза, вижда се и това успокоява очите ми.” В един хадїс-и шерїф се казва: “О, Билял (*радияллāху теәлә анх*)! Успокой ме!” Т.е.: “О, Билял! Успокой ме чрез езāн и икāмет за намāза.” Не е приемливо да се търси спокойствие в нещо друго, освен в намāза. Този, който изпуска намāза, другите ислямски задължения би ги изпуснал още повече.”

СЪВЪРШЕНСТВАТА НА НАМАЗА

В 261-о писмо от първия том на “Мектубāt” имām Раббāнї (*рахметуллахи алейх*) казва:

“Несъмнено трябва да се знае, че намāзът е второто условие на исляма. Той е събрал в себе си всички поклонения. Макар да е една пета част от исляма, той, поради тази своя събирателност, – сам по себе си – се е превърнал в ислям. Станал е първото (най-важно) дело за постигане обичта на Алләху теәлә. Султанът на световите и най-високопоставеният сред пейгамберите (*алейхи ве алейхимуссалевāту весселām*) в нощта на Ми'рәджа е влязъл в Рая и се сдобил с руйет (видял Алләху теәлә). След като се върнал обратно на земята, бил удостоен с руйет само в намāза и то

по начин, съобразен със състоянието на земното. Ето защо е казано: **“Намāзът е възнесението (ми’рāджът) на му’мина.”** В друг хадїс-и шерїф се казва: **“Човек е най-близо до Аллāху теāлā, когато кланя намāз.”** Големците, вървящи стриктно по неговия път, получават голям дял от благото руйет, само в намāза. Да, на този свят не е възможно да се види Аллāху теāлā, защото е неподходящ за целта. Но наред с това, големците по неговия път получават дял от руйета в намāза. Ако не беше повелен намāзът, кой щеше да повдигне завесата от красивото лице на целта? Как влюбените щяха да намерят Възлюбения? Намāзът дава наслада на страдащите души. Намāзът дава спокойствие на болните. Намāзът е храна за душата. Цярът на сърцето е в намāза. Хадїс-и шерїфът **“О, Билял! Успокой ме!”**, който повелява да се чете езāн, показва това. Хадїс-и шерїфът **“Намāзът е радостта на сърцето, зеницата на окоото ми”** разкрива това желание. Ако някое от удоволствията, душевните опиянения, знания, ма’рифети, степени, сияния, цветове, промени и застои в сърцето, разбираеми и неразбираеми проявления, с или без качества, се появява извън намāза и не довежда до разбиране на нещо от неговата същина, би станало ясно, че то произлиза от отражението и образа (а не от същината). Може би не е нищо друго, освен самовнушение. Съвършеният (зрелият) мюсюлманин, който е проумял истината за намāза, когато започне да го изпълнява, сякаш напуска този свят и влиза в отвъдния, и се сдобива с неща, характерни за тамошните блага. Получава удоволствие и дял от същината без примеси на отражения и самовнушения, защото всички съвършенства и блага на земното се появяват от отражения и образи. Директната поява от същината, без посредничеството на отражение и образ, е характерна само за отвъдното. В земния живот, за да се получи от същината, е нужен Ми’рāдж. Този Ми’рāдж е намāзът на мюсюлманина. Тази благословия е присъща само за тази общност. Тя се постига единствено чрез следване на нейния Пророк, защото той (*салляллāху алейхи ве селлем*) – в нощта на Ми’рāджа – напусна земния и отиде в отвъдния живот. Влезе в Рая и получи честта да се сдобие с благото руйет. О, Господи! Дари този велик Пейгамбер (*салляллāху алейхи ве селлем*) – от наша страна – с толкова добрини, колкото да са достойни за неговото величие! Дари с добрини и всички останали пейгамбери (*алā небиййинā ве алейхимуссалевāту веттеслїмāт*), защото те призоваха хората към Твоите опознаване и доволство, и показаха харесания от Тебе път.

Голяма част от последователите на тасаввуфския път потърсиха лек за своите нещастия на други места, защото не им бе разкрита същината на намāза и присъщите му съвършенства. Захвапах се за други неща, за да постигнат своите цели. Някои от тях дори счетоха намāза за нещо, което е извън пътя и няма връзка с целта. Приеха оруджа за по-високопоставен от намāза. Голяма част от тези, които не проумяха същността на намāза, потърсиха облекчение за болките и успокоение за душите в музиката и в

това да се губи съзнание. Потърсиха целта и Любимия зад музикалните ноти и се захванаха да танцуват. Наред с това те бяха чували за свещения хадїс, гласящ **“Аллāху теāлїя не е създал лек в харāма.”** Да, когато неопитен плувец е на път да се издави, би се захванал дори и за трева. Любовта към дадено нещо заглушава и заслепява влюбения. Ако на тези хора им бе вкусно нещо от съвършенството на намāза, дори не биха споменали за музика и губене на съзнание.

О, братко! Съвършенството, произхождащо от намāза и въздействието на музиката са толкова далеч едно от друго, колкото са намāзът и музиката. Разумният човек от малко би разбрал много.

Да се усеща наслада и лекота в поклоненията е една от най-великите благословии на Аллāху теāлїя. Това зависи в пълна сила за насладата от намāза: тя не би могла да се постигне от онези, които не са стигнали до края. На онези, които го приближават, им се дава да усетят вкуса на нāфиле намāзите. Когато стигнат края обаче, усещат наслада единствено от фарзовите намāзи. Вече нāфилето престава да дава наслада, а фарзът се приема за голяма печалба.

[Нāфиле е онзи намāз, които не е нито фарз, нито вāджиб. Суннетите – преди и след ежедневните намāзи и всички други, които не са вāджиб, независимо дали са муккед или не – са все нāфиле намāзи.]

За нефса няма никакъв дял от насладата, която носи намāзът. Когато човек усеща тази наслада, нефсът стене и ридае. О, Господи! Каква висока степен само! За хора с болни души като нас би било голямо благо и истинско щастие дори само да чуют тези думи.

Трябва добре да се проумее, че в земния живот степента на намāза е като тази да се вижда Аллāху теāлїя в отвъдното. На този свят човек е най-близо до Аллāху теāлїя, когато кланя намāз, а в отвъдното – когато Го вижда. Целта на всички ибāдети е да приведат човека в състояние да кланя намāз. Намāзът е същинската цел и само чрез него е възможно да се постигне безкрайно щастие и несвършващи блага.

Намāзът е по-ценен от всички други поклонения и орудж. Някои **намāзи** изпълват с наслада ранените сърца, а други заличават греховете и пазят от зло. В хадїс-и шерїф се казва: **“Намāзът е радостта на моето сърце и източник на щастие.”** Намāзът дава наслада на тъжните души. Намāзът е храната на душата. Намāзът е цярът на сърцето. В намāза се случва такъв момент, че езикът на āрифa (евлията) става като дървото, което е говорело на Мўсā (*aleyхисселїям*).”

Хазрети имām Раббāнї в 266-о писмо от първия том на “Мектўбāt” пише:

“Без съмнение, след коригиране на вярата, трябва да се пристъпи към научаване на фикх [всичко онова, което религията повелява и забранява].

Трябва – колкото е необходимо – да се изучат фарзовете, ваджибите, халялите, харамите, суннетите, мекрӯхите и съмнителните неща, и да се действа съгласно тях. Всички мюсюлмани трябва да четат книги по фикх [защото онзи, който не е запознат с тяхното съдържание, не би могъл да стане мюсюлманин]. Трябва да се полага усилие за изпълняване на повелите на Аллāху теāлā и следване на харесвания от Него път. Повелята, която Аллāху теāлā най-обича, е петкратният намāз. Намāзът е стълба на религията. Сега ще напиша някои неща за неговите значение и начин на изпълнение. Слушайте с голямо внимание! Най-напред трябва да се извърши абдест в пълна съгласуваност със сунната [т.е. това, което е написано в книгите по фикх]. Всички крайници, които следва да се измият, се мият по три пъти с голяма грижливост. Когато се направи всичко това, абдестът ще се приеме за извършен съгласно сунната. Правейки месх, трябва да се избърши цялата глава. Ушите и вратът също се избърсват. Когато се мият пръстите на краката, кутрето на лявата ръка – както са казали учените на исляма – се вмъква измежду пръстите отдолу. Това също трябва да бъде съблюдено, без да се казва (пренебрежително) “Ех, това е мустехаб!”. Мустехабите са неща, които Аллāху теāлā харесва и обича. Ако беше известно, че, жертвайки целия свят, би могло да се изпълни харесано от Него дело, то онзи, който би го направил, би постигнал голяма печалба. Все едно даваш няколко саксиени парчета и в замяна получаваш скъпоценен диамант. Или все едно даваш няколко камъчета и в замяна на тях ти съживяват любим човек, който е починал.

Намāзът е възнесението на мюсюлманина. Т.е. благословиите, които били дадени на Пророка ни (*саллялāху алейхи ве селлем*) в нощта на Ми’рāджа, могат да бъдат вкусени от общността му на този свят само в намāза. Мъжете трябва да полагат голямо усилие за изпълняване на фарзовете намāзи в джемаат. Дори не бива да се пропуска първия текбър с имāма. [За жените е грях да идват на джамия и да стоят заедно с мъжете, за да кланят групов намāз, да слушат четците на Корāн-и керйм и мевлид, и особено да идват за петъчен намāз, за да печелят севāб.]

Задължително е да се кланя на време [и да се знае това. Когато човек е сам, трябва да се кланя в началото на времето, а следобедния и нощния – според иджитихāда на имām а’зам. Колкото по-късно се кланя един намāз, толкова по-малко севāб се получава за него. Времената, наречени мустехаб, се отнасят за тези, които ходят на джамия и кланят групово. Ако времето изтече без да се извърши намāз, ще се придобие грях, голям колкото убийство на човек. Този грях не се изчиства с наваксване. То би изплатило само дълга. Опрощението изисква да се направи тевбе-и насӯх (истинско покаяние) или хадж-и мебрӯр (хадж, без да се допуска никакъв грях). (Ибни Абидйн).]

В намāза се чете от свещения Корāн толкова, колкото е сунна. На руку и седжде трябва да се остане в неподвижно състояние, защото е фарз или

вѣджиб. Когато се изправи от руку, трябва да се стои изправен, така че всички кости да заемат естествена позиция. В това положение се остава за кратко и не се мърда. Учените са казали, че това е фарз, вѣджиб или сунна. Такова е положението и със сядането между две седждета. Всичко това непременно трябва да се направи. Тесбѣхът на руку и седжде се повтаря най-малко три, а най-много по седем или единадесет пъти. Що се отнася до имѣма, той – в това отношение – трябва да се съобрази със състоянието на джемаата. Срамота е за здрав човек, без никакви притеснения, да повтаря тесбѣхите в техния минимален брой, когато кланя индивидуално. Трябва да ги повтори най-малко пет пъти. Отивайки за седжде, първо се поставят крайниците, които са по-близо до земята. Т.е., първо се слагат коленете, после ръцете, после носа и на последно място челото. От коленете и ръцете се поставят първо онези, които са в дясно. При ставане от седжде се вдигат първо крайниците, които са разположени в горните части на тялото. Т.е. първо се повдига челото. На къям се гледа към мястото за седжде, на руку – краката, на седжде – върха на носа, а в седнало положение – двете ръце или скута. Ако човек поглежда към посочените места и не отклонява очи от тях, сърцето ще успее да се опази от земни мисли и постигне смирение. Това е повеля на Пейгамбера ни (*салляллѣху алейхи ве селлем*). Да се отварят пръстите в руку и да се доближават един до друг в седжде е сунна. На това също трябва да се обърне внимание. Положението на пръстите не е безцелно. Собственикът на исляма [т.е. Пророкът ни (*салляллѣху алейхи ве селлем*)] е изпълнявал тези неща, като е мислил за ползите от тях. За нас няма по-голяма печалба от това да последваме собственика на исляма (*алейхиссалѣту весселѣм*). Това, което написах, цели да насърчи към прилагане на писанията в книгите по фикх. Нека Аллѣху теѣлѣ отреди на вас и нас да вършим праведните дела, повелени от исляма! И нека в името на най-високопоставения и добрия сред пейгамберите (*алейхи ве алейхим ве алѣ куллин минессалевѣти ефдалюхѣ ве минеттеслѣмѣти екмелюхѣ*) да приеме молитвата ни! Амѣн.

Имам Раббѣнѣ (*рахметуллѣхи алейх*) в 69-о писмо от втория том на “Мектѣбѣт” пише:

“Хамд на Аллѣху теѣлѣ! Нека селѣмът и спокойствието да са за рабите, които е избрал и обича! Писмото Ви пристигна. Разбрахме, че нашите приятели не се отделили от правия път и се зарадвахме премного за това. Нека Аллѣху теѣлѣ увеличи Вашите правдивост и стриктност по правия път! Написали сте “С приятелите продължаваме да изпълняваме възложената от Вас задача. Петкратния намѣз изпълняваме в джемаати от по петдесет-шестдесет души.” Хвала на Аллѣху теѣлѣ! Колко голямо благо би било ако сърцето бѣде с Аллѣху теѣлѣ, а тялото се украси със заповедите на исляма. Днес повечето хора са несериозни на тема намѣз. Не

отдават значение на тумāнйнета и та'дйл-и еркяна. Ето защо се чувствам принуден да предупредя и вас, моите любимци. Слушайте внимателно! Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Най-големият крадец е този, който краде от своя намāз.”** Когато го запитали: “О, Расūляллах! Как човек би могъл да краде от своя намāз?”, отвърнал: **“Като не извършва подобаващо руку и седжде.”** В друг хадīs-и шерїф се казва: **“Аллāху теāля не приема намāза на онзи, който не исправя своя гръб на руку и седжде, и не постоява за малко в това положение.”** Веднъж, когато видял човек, който не изпълнява правилно руку и седжде, Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) казал: **“Не се ли боиш да умреш в друга религия, освен тази на Мухаммед (*алейхиссаляту весселям*), поради това, че кланяш такъв намāз ?”** Друг път е казал:

“Ако в намāза не исправите тялото си изцяло след руку, и ако всеки крайник не остане неподвижен за известно време, намāзът няма да е пълен.”

“Докато не се исправите между двете седждета, вашият намāз няма да е пълен.”

Един ден, когато видял човек, който не обръща внимание на условията на намāза; не изпълнява та'дйл-и еркян; не стои исправен след руку и не седи между двете седждета, Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) казал: **“Ако умреш, изпълнявайки своите намāзи така, в Съдния ден няма да кажат, че си от моята общност.”** На друго място Пейгамберът ни е казал: **“Ако умреш така, няма да умреш в религията на Мухаммед (*алейхисселлям*).”** Ебū Хурайра (*радияллāху анх*) казал: “Онзи, който редовно е кланял шестдесет години, но няма нито един приет намāз, е този, който не е извършил подобаващи руку и седжде.” Зейд ибни Вехб (*рахметуллāхи теāля алейх*) е видял подобен човек. Извикал го при себе си и попитал от колко време кланя така. Когато човекът отвърнал “От четиридесет години.”, Зейд ибни Вехб рекъл: “Изобщо не си кланял намāз през тези четиридесет години. Ако умреш сега, няма да умреш в религията на Мухаммед Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*).”

В **“Евсāt”** Таберāнї (*рахметуллāхи теāля алейх*) пише: “Когато един мюсюлманин кланя хубаво и изпълнява подобаващи руку и седжде, намāзът се радва и засиява. Меляикетата го извисяват до небето. Този намāз отправя хубава молитва за своя извършител и казва: “Нека Аллāху теāля те опази от недостатъци, както ти опази мен!” Ако не се изпълни добре, намāзът почернява и меляикетата изпитват отвращение от него. Не го въздигат до небето. Намāзът отправя лоша молитва за извършителя и казва: “Както ти погуби мен, така и Аллāху теāля да погуби теб.” Ето защо трябва да кланяме подобаващ намāз, като спазваме та'дйл-и еркян, който се изразява в правилното изпълнение на руку, седжде, **кавме** [изправяне след руку] и **джелсе** [сядане между две седждета]. Ако видим недостатъците на другите, трябва да ги предупредим, да помагаме на

нашите братя по религия, за да могат да кланят правилен намāз. Трябва да се придържаме към изискванията на тумāнйнета [поддържане на крайниците в неподвижно състояние за известно време] и та’дйл-и еркяна [да останат неподвижни за време, колкото да се каже “Субхāналлах”]. Голяма част от мюсюлманите са лишени от честта да ги правят. Тази благословия е изпусната и е много важно да се възстанови. Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Онзи, който съживи един от моите забравени суннети, ще получи сто шехїдски севāба.”**

Когато се кланя в джемаат, трябва да се внимава редиците да са прави. Не бива да заставаме пред или зад реда. Всеки трябва да се опита да бъде на едно ниво. Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е оправял първо редиците и после започвал да се кланя. **Изправянето на редиците е част от намāза**, казал той. О, Господи! Дари ни с дял от Твоето безкрайно съкровище на милостта! Не ни отклонявай от правилния път!

Ако някой **мюсюлманин** иска да е ценен в този и спасен в отвъдният свят, трябва да положи старание да придобие следните черти: не бива да очаква нищо от никое създание; не бива да одумва мюсюлманите [и зиммиите (гражданите немюсюлмани)]; не бива да взема нищо, което не е негово право.

ТАЙНИТЕ НА НАМА́ЗА

Имāм Раббāнї (*куддисе сиррух*) в 304-о писмо от първия том на **“Мектўбāt”** пише:

“След хамд на Аллāху теāлїя и салева̀т на Пророка ни (*салляллāху алейхи ве селлем*), отправям дуā за Вас, за да бъдете удостоен с безкрайно щастие! В много от свещените знамения Аллāху теāлїя е съобщил, че онези му’мини, които изпълняват праведни дела, ще влязат в Рая. Кой обаче са тези праведни дела: всички или част от тях? Ако са всички, никой не би могъл да ги изпълни. Ако са само една част, кои точно? Сетне Аллāху теāлїя ме удостои с благого да разбере факта, че въпросните праведни дела са петте стълба на исляма. Ако човек ги изпълни безупречно, би имал голяма надежда да се спаси от Ада. Ето това са същинските праведни дела и пазят от съгрешаване и гнусни деяния. В 45-и айет на сўра Анкебўт по смисъл се казва: **“Безупречният намāз пази от вършене на грозни дела.”** Ако човек бъде удостоен с честта да изпълни петте основи на исляма, ще се приеме, че е извършил благодарност за благата, с които е дарен. В 146-о знамение на сўра Нисā Аллāху теāлїя казва по смисъл [ислямските учени са казали, че споменатият айет има следния смисъл]: **“Ако повярвате и сте благодарни, няма да ви накажа.”** Следователно

трябва да се положат всички усилия за извършване на петте основи на исляма.

Най-важната от тях е намазът, стълба на религията. Трябва да се кланя без да се пропуска и един негов мустехаб. Ако се извърши правилно, найголямата основа на религията ще бъде изградена. Здравото въже, което спасява от Ада, ще бъде подхванато. Нека Аллаху теалля отреди на всички нас да кланяме правилен намаз!

В началото, като се каже “Аллаху екбер”, се изтъква, че “Аллаху теалля не се нуждае от поклоненията на нито едно Свое създание. Не се нуждае от нищо – по никакъв начин. Намазите, които се кланят, не Му донасят никаква полза.” За разлика от встъпителния текбир, другите означават, че “Нямаме сила и достолепие да правим достойно за Него поклонение.” Тъй като тесбихите в руку носят същия смисъл, на изправяне не ни е повелено да правим текбир. Повелен ни е след тесбихите на седжде, защото е най-ниската степен на смирение и низост, унижение и нищожество. Човек – след като стори това – би могъл да помисли (по заблуда), че е изпълнил подобаващо поклонение. За да се избави от тази мисъл, му е сторено сунна – при отиване и ставане от седжде – да каже текбир, а на седжде – “а’ля”. Тъй като намазът на му’мина е неговият ми’радж, на нас ни е повелено в края да произнесем онези слова, които Пейгамберът ни (*салляллаху алейхи ве селлем*) е имал честта да каже в нощта на Ми’раджа – **Егтехиййату**. Следователно онзи, който кланя намаз, трябва да го превърне в свой ми’радж и да се устреми към най-голяма близост до Аллаху теалля.

Пророкът ни (*алейхи ве аля алихиссаляту весселям*) е казал: “**Човек е най-близо до своя Господ, когато изпълнява намаз.**” Човек, който се кланя, говори с Аллаху теалля, умолява Го и осъзнава, че всичко, освен Него, е едно нищо. Тъй като това би предизвикало страх, ужас и слисване, на нас ни са повелени да изпълним два селяма, за да постигнем утеха и спокойствие.

В един хадис-и шериф Пророкът ни (*салляллаху алейхи ве селлем*) е повелил “**33 тесбиха, 33 тахмид, 33 текбира и един техлил след всеки фарз намаз**”. Причината е в това, че тесбихите заличават недостатъците, извършени в намаза. Акцентира се върху факта, че не е извършено подобаващо поклонение. Чрез казване на **тахмид** [Елхамдулиллях] човек разбира, че е благословен с честта да кланя намаз благодарение на помощта Му и оказва благодарност за това голямо благо. С изричане на **текбир** [Аллаху екбер] се изявява, че никой, освен Него, не е достоен за поклонение.

Ако човек кланя намаз, съблюдавайки неговите условия и мустехаби, и ако заличава недостатъците му по известния начин, и благодари на Аллаху теалля, че му е благоволил това, и ако – произнасяйки келиме-и тевхид, от чисто сърце – повярва, че никой друг, освен Него, не е достоен за поклонение, този намаз би могъл да бъде приет. Ако бъде, той би станал

от онези, които изпълняват намāз и постигат спасение. О, Господи! В името на най-високопоставения сред пророците (*алейхи ве алй̄ а̄лихимуссалевāту веттеслīmāt*) ни стори от Твоите благословени раби, които извършват намāз и постигат спасение! Амйн.

Хазрети имām Мухаммед Ма'сӯм в 11-о писмо от втория том на книгата си “Мектӯбāt” пише:

“Аллāху теāлй̄ не остави хората на произвола и не им позволи да правят каквото си искат. Не поиска от тях да последват – безпределно и побъркано – страстите на нефса и животинските удоволствия, които биха ги въвлекли в пропаст. Показа им начина, по който да се възползват от желанията и удоволствията, за да живеят в мир и спокойствие на този свят и постигнат безкрайно щастие в отвъдния. Повели им да вършат полезни неща, които водят до земно и āхиретско щастие, и възбрани противните. Съвкупността от тези заповеди и забрани се нарича **ахкй̄м-и ислй̄миййе**. Онзи, който иска спокойствие на този свят и блаженство в отвъдния, няма друг избор, освен да поеме по пътя на исляма. Човек е длъжен да загърби онези желания на своите нефс и природа, които ислямът не одобрява. Ако не се подчини на исляма, ще спечели гнева и наказанието на своя Собственик и Създател. Раб, който следва исляма, независимо дали е мюсюлманин или не, ще прекара щастлив и спокоен живот. Неговият Собственик ще му помага. Земята е място за сеитба. Този, който не сее в нивата и изяжда семето с наслада, ще остане лишен от реколта. Аналогично е положението с онзи, който прекарва земния си живот във временни наслади и изпълнявайки по безпределен и побъркан начин желанията на нефса. Това ще го лиши от вечните блага и удоволствия. А това не е нещо, с което разумен човек би се примирил. Той не би предпочел да върши онези временни и зловредни наслади, които довеждат до загуба на безкрайните. [Аллāху теāлй̄ не е забранил нито една светска наслада, която да носи удоволствие на нефса. Позволява я при условие да се ползва по начин съгласуван с религията ислям, т.е. по безвреден за тях начин.] За да се последва исляма стриктно, първо трябва да се адаптира вярата към знанията, предадени от **ехли суннитските учени**, които те научили от Есхāб-и кирām и извлекли от Корāн-и керй̄м и хадй̄с-и шерй̄фите. После се научават харāmите (забранените неща) и се отбягват, а после фарзовете и се изпълняват (това е задължително). Изпълняването на тези неща се нарича **правене на ибāдет**. Отбягването на харāmите се нарича **таквā**.

Да се следва ахкй̄м-и ислй̄миййе, правейки възнамерение за това, се нарича **правене на ибāдет** (вършене на поклонение). Заповедите и забраните на Аллāху теāлй̄ се наричат **ахкй̄м-и ислй̄миййе** или **ахкй̄м-и илй̄хиййе**. Заповедите са назовани **фарзове**, а забраните **харāми**. Най-ценното поклонение и основа на ислямската религия е **намāзът**. [Да се

извърши намāз означава да се застане с лице към къбле в изправено положение, да се прочете Фāтиха, да се направи руку (поклон) и сведе чело до земята в седжде. Ако едно от тези неща не бъде изпълнено към къбле, намāзът става несъстоятелен.] Онзи, който кланя намāз, е мюсюлманин. Ако не кланя, той е или мюсюлманин, или неверник. Обичта на Аллāху теāлйā, която се печели чрез намāза, е рядко постижима с други поклонения. Човек трябва ежедневно да кланя намāз, без да мисли за земно, в джемаат, в съблюдение на та'дйл-и еркāн, с внимателно изпълнен абдест, и във времената, наречени мустехаб. По време на изпълнение завесите между Аллāху теāлйā и раба се вдигат. Онзи, който кланя петте ежедневни молитви, се изчиства от грехове подобно на човек, който се къпе пет пъти на ден. Онзи, който извършва правилно петте ежедневни намāза, ще получи сто шехйдски севāба.

Човек трябва с желание да даде зекйта на търговските стоки и животни, пасящи в ливада [и на реколтата, която се получава от нивите и дърветата; и на книжните пари], на посочените от исляма места. Имот, чийто зекйт се дава, не намалява. А онзи, чийто зекйт не се изпълнява, ще се превърне в огън в Ада. Аллāху теāлйā, проявявайки голямо милосърдие, е повелил зекйта на имота, който е в повече от нуждите и достига до границата нисāб. Дава се една година след като границата е достигната. Той е Този, Който ни дарява и с живот, и с имот. Ако беше повелил да се даде живот и всичкия имот, влюбените в Него биха ги предали веднага.

В месец рамазāн трябва да се говее с желание, защото е повеля на Аллāху теāлйā. Човек трябва да знае, че тези глад и жажда са блага.

Ислямската сграда е от пет части. Първата е да се каже **“Ешхеду ен-ля-илйехе-илляллāх ве ешхеду енне Мухаммеден абдуху ве Расўлюху”** и повярва в неговия смисъл. Това се нарича **Келиме-и шехāдет**. Другите четири части се състоят от намāз, зекйт, орудж и хадж. Ако се развали една от тях, разваля се и ислямът. След като се коригира вярата и последва исляма, трябва да се напредва в пътя на сōфиййе-и алиййе (тасаввуфските учени). Това довежда до опознаване на Аллāху теāлйā и човек се спасява от желанията на нефса. Онзи, който не познава своя Собственик, как би могъл да живее и намери утеха? За да се опознае Аллāху теāлйā, е нужно да се постигне **фенā бил-ма'рўф**. Т.е. всичко, освен Аллāху теāлйā, трябва да се забрави. Човек, който се смята за съществуващ, не би могъл да постигне ма'рифет (т.е. не би могъл да опознае Създателя). Състоянията, назовани **фенā** и **бекā**, се появяват в сърцето. Не се разбират само с думи. Този, който не е постигнал благото **ма'рифет**, трябва винаги да го търси. Човек не бива да се старее да изгражда онова временно нещо, чието оскърбяване ни е повелено.”

МОЛИТВА, КОЯТО СЕ ЧЕТЕ СЛЕД НАМāЗ

Елхамдулилляхи Раббил'алемйн. Ессаляту весселяму аля Расулина Мухаммедин ве Алихй ве Сахбихй еджма'йн. О, Господи! Приеми намāза ми! Отреди ми хубав край и ме стори да кажа Келиме-и тевхид на сетен дъх. Смили се над моите близки, които са починали. Аллāхуммефир верхам ве енте хайруррāхимйн. Тевеффенй муслимен ве елхъкнй биссāлихйн. Аллāхуммефир-лй ве ли-вāлидейе ве ли-устāзийе ве лилму'минйне вел му'минāt йевме йекўмул хисāб. О, Господи! Опази ме от злото на шейтāна и от злото на враговете, и от злото на нефса! Дари къщата ни с добрини, с халял и добри препитания! Дари ислямския свят със спасение! Унизи и сломи враговете на му'мините! Помогни мюсюлманите, които правят джихад с неверниците! Аллāхумме иннеке афуввун керймун тухиббул'афве фа'фу аннй. О, Господи! Дари лек на болните след нас и спасение на страдалците! Аллāхумме иннй ес'елюкессиххате вел- āфийете вел-емāнете ве хуснелхулки верридāе билкадери би-рахметике я ерхамеррāхимйн. О, Господи! Благоволи с добър живот, красив нрав, здрав разум, здраве, благоденствие, напътствие и истикāмет (следване на исляма) моите родители, деца, роднини, приятели и братя по религия! Амйн. Велхамду-лилляхи раббил'алемйн. Аллāхумме салли аля..., Аллāхумме бāрик аля..., Аллāхумме Раббенā āтинā..., Велхамду лилляхи Раббил'алемйн. Естагфируллах, естагфируллах, естагфируллах, естагфируллахел' азйим елкерйм еллезй ля-иляхе илля хув ел-хаййел-каййўме ве етўбу илейх.

РАЗЯСНЕНИЕ: За да се приемат молитвите на един човек, трябва:

1 – Да бъде мюсюлманин.

2 – Да притежава ехли суннитско вероубеждение. Т.е. да следва един от четирите мезхеба.

3 – Да изпълнява фарзовете. Ако има пропуснати намāзи, трябва да ги наваксва денонощно. Вместо суннетите на петкратния намāз, трябва да изпълнява казā и да ги привърши час по скоро.

Суннетите, нāфилетата и молитвите на онези, които имат фарзове за наваксване, не се приемат. Т.е., дори да станат сахйх, няма да бъдат дарени със севāб. Шейтāнът, за да подведе мюсюлманите, ги кара да омаловажават фарзовете и ги подтиква към изпълняване на суннети и нāфилета. Намāзовото време трябва да се съблюдава и да се кланя в началото му.

4 – Да отбягва харāмите. Молитвите на тези, които ядат от халял, се приемат.

5 – Да отправя ду'ā чрез тевессул с евлиите (т.е. да се иска в тяхно име).

Мухаммед бин Ахмед Зāхид, индийски учен, в 54-а част от персийската си книга “Тергйб-ус-салят” пише: “В хадйс-и шерйф се казва: “**За да се приеме молитвата, са нужни две неща:**

- да се отправя с ихляс;
- да се яде и носи халял.

Ако в стаята на му’мина има конец от харām, молитвата, отправена в нея, не се приема.” Ихлјс означава да се иска само от Аллāху теālј, без да се мисли за нищо друго. Ето защо трябва да се вярва в предадените от ехли суннитските учени знания; да се следват заповедите и забраните на исляма; да се пази от престъпване на права и да се изпълнява петкратен намāз.

ДУ’А ЗА ПОДНОВЯВАНЕ НА ВЯРА (ТЕДЖДЎД-И ЙМАН)

Я, Раббї (О, Господи)! Разкайвам се за всички мои грешни убеждения, които съм придобил от пълнолетието си до днес, като съм бил подмамен от ислямски врагове и еретици. Разкайвам се за всичко греховно, което съм казал, изслушал, видял и извършил. Разкайвам се и твърдо съм решен отсега нататък да не вярвам и постъпвам по този грешен начин. Първият пророк е Āдем (*алейхисселјм*), а последният – любимият ни Пейгамбер Мухаммед (*алейхисселјм*). Повярвах в тези двама пророци и всички, които са дошли измежду тях. Всички те са истински пророци и са казали истината. Āменту биллях ве би-мā джāе мин индиллях, алј мурāдиллях, ве Āменту би-Расūлиллях ве би-мā джāе мин инди Расūлиллях алј мурād-и Расūлиллях, Āменту биллјхи ве Мелјикетихи ве кутубихи ве Русулихи велјевмил-āхири ве билкадери хайрихи ве шеррихи миналлāхи теālј вел-ба’су ба’делмевти хаккун ешхеду ен лј илјхе илляллāх ве ешхеду енне Мухаммеден абдуху ве расūлюх.

МЪДРОСТИТЕ В НАМАЗА (Намāзът и нашето здраве)

Мюсюлманите се кланят, защото е заповед на Аллāху теālј. В Неговите повели се крият многобройни мъдрости и ползи. Очевидно е, че в нещата, които е възбранил, има много вреди. Част от тези ползи и вреди са открити от днешните специалисти в медицината. Значението, което ислямът отдава на здравето, не се наблюдава в никоя друга религия или философска система. Ислямът ни е повелил намāза. Той е най-високопоставеният ибāдет, с чието изпълнение сме задължени цял живот. Който извърши намāз, без съмнение ще се сдобие и с неговите ползи за здравето. Някои от тях са както следва:

1 – Движенията в намāза се извършват бавно и ето защо сърцето не се натоварва. Тъй като се кланя в определени части на деня, поддържа у човека състояние на бодрост.

2 – Онзи, който се кланя редовно, полага глава на земята по осемдесет пъти на ден, с което мозъкът получава големи количества кръв. Клетките

укрепват и ето защо в кланящите намāз проблеми, като загуба на памет и деградация в характера, са голяма рядкост. Тези хора са много по-здрави цял живот. Не се засягат от болестта, която днешната медицина познава като *demans senil*, т.е. старческо слабоумие.

3 – Кръвообращението в окото се активизира поради честите навеждания и ставания. Налягането в окото не се покачва и течността в предната му част непрестанно се подменя, което пази от катаракта.

4 – Изометричните движения в намāза помагат за по-бързото смесване на храната в стомаха. Жлъчката изтича по-лесно и не се трупат остатъци в нея. Те помагат и за лесното изтичане на ензими от панкреаса; премахват запека; раздвижват бъбреците и пикочните канали, което е превенция срещу образуване на камъни в бъбреците, и помагат за изпразване на пикочния мехур.

5 – Ритмичните движения в намāза раздвижват онези мускули и стави, които по принцип не участват активно в ежедневните движения. Това пази от ставни заболявания (като артрит и калцификация) и мускулни схващания.

6 – Хигиената е без съмнение необходима за телесното ни здраве. Абдестът и гусюлт изчистват и материално, и духовно. Следователно намāзът и чистотата са синоними. Намāзът не се осъществява без да са налице телесна и духовна чистота. Абдестът и гусюлт очистват телесно, а поклоненията очистват и отмарят духовно.

7 – В превантивната медицина движенията, извършвани в определени моменти, заемат важно място. Времената за намāз са най-подходящите моменти за подновяване на кръвообращението и дишането.

8 – Най-важният фактор, който стабилизира съня, е намāзът. Статичното електричество, което се натрупва в организма, се освобождава по време на седжде, когато челото опира земята. Това помага тялото да си възвърне предишната жизненост.

Човек, за да се сдобие с тези ползи на намāза, трябва да го кланя на време, да внимава много с хигиената, да не яде много и да внимава дали храната му е от халял или не.

**Никой не ще векува със земните имоти, злато и сребро,
голямото умение е да излекуваш едно сърце разбито.**

Седма част
ИСКĀТ ЗА НАМĀЗА
Искāt и девр за починалия

В “Нур ул-изāх”, шерха на “Тахтāвī”, “Халейбī”, “Дурр-ул-мухтār” – в края на частта за пропуснатите намāзи, “Мултекā”, “Дурр-ул-мунтекā”, “Викāйе”, “Дурер”, “Джевхере” и в други ценни книги – в края на частта

за оруджа – пише, че за починал и завещал човек е необходимо да се извърши искāt и девр. Например в шерха на “**Тахтāвī**” пише така: “Има насс (т.е. свещени āйети или хадīси), че трябва да се извърши искāt за пропуснатите оруджи чрез даване на фидйе. Тъй като намāзът е по-важен от оруджа, всички улеми единогласно са казали, че ако човек има намāзи, пропуснати поради причини, позволени от исляма, и иска да ги навакса, но – преди да го е сторил – се разболял тежко и изпаднал в предсмъртно състояние, трябва да изпълни искāt (като за орудж) за намāзите, които не е наваксал. Онзи, който казва, че “Намāзът няма искāt!”, е невеж, защото се противи на единодушието на мезхебите. В хадīs-и шерйф се казва: **“Никой не би могъл да говее и да се кланя вместо друг, но за своя орудж и намāз би могъл да нахрани беден човек.”** Някои хора, които не са успели да проумеят превъзходството на суннитските учени и мислят, че и те, като тях самите, са говорели на базата на илюзии и фантазии, казват: “В исляма няма искāt и девр. Това е като християнското изкупление на грехове.” Тези думи ги вълчат в голяма беда, защото Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал: **“Моята общност няма да постигне съгласие в заблудата.”** Този хадīs-и шерйф показва, че нещата, които муджтехидите са предали с единодушие, са несъмнено верни. [Муджтехид – голям ислямски учен.] Онзи, който не вярва в това, значи не вярва и в споменатия хадīs-и шерйф. **Ибни Абидйн**, давайки информация за витр, пише: “Онзи, който не вярва в задължителните религиозни знания, които ги знаят дори невежите и са съобщени с иджмā, става кяфир (неверник, напуска исляма).” **Иджмā’** се нарича единодушието на учените. Как би могло да се оприличи искāта на християнската практика по изкупуване на грехове? Свещениците, казвайки, че изкупуват грехове, мамят и ограбват хората. В исляма, за разлика от тях, искātът не се прави от духовно лице, а само от тези, на които починалият е завещал, или от неговите наследници, или от хората, които те са упълномощили [тези хора се наричат велии (ед.ч – велия)]. Парите не се дават на духовниците, а на бедните.

Днес, почти навсякъде из света, искātът и девирът не се изпълняват съобразно исляма. Ако противниците на искāта бяха възразили срещу неправилното му изпълнение, вместо да го отричат, щяха да извършат много правилна постъпка, а и ние щяхме да ги подкрепим. От една страна, щяха да се опазят от ужасната угроза, породена от това да се отрича искāта, а, от друга страна, щяха да направят услуга (хизмет) на религията. В идните редове ще покажем как се изпълняват искāt и девир според исляма. **Ибни Абидйн** – в края на частта за пропуснатите намāзи – казва:

“Ако човек с фāите намāзи [изпуснати поради извинителна причина] не ги е изпълнил, имайки сила да ги навакса – дори с иима [леко привеждане на главата и горната част на тялото за руку и седжде] –, трябва (**вādжиб** е) да направи завещание за искāt на кеффāрета (изкупление). Не прави завещание ако не му е стигала силата да ги навакса. По същия начин, ако

гостенин или болен човек, които не са говяли в рамазāна, починат преди да са имали време за наваксване, не са длъжни да завещаят. Аллāху теāля ще приеме техните извинения. Искāтът за изкуплението на болния човек се извършва от негов велия след смъртта. Преди това не може. Жив човек не би могъл да стори да изпълнят искāт за него. В **“Джилā-ул кулюб”** пише: “Ако човек има (дължи) права (дългове) към Аллāху теāля или някои раби, които трябва да изплати, трябва да изпълни своето завещание в присъствие на двама свидетели или прочете ако е написал. Това е вāджиб. Да се прави завещание е мустехаб за лица без дългове.”

Когато починалият е завещал да се прави искāт, велията (човекът, когото починалият е упълномощил да разпредели имота на определени места, или наследникът) – от една трета част от имота – дава (фидйе) половин саа' [520 динара или 1750 гр.] жито (колкото една фитра) за всеки фарзов и витр намāз, и едnodневен орудж, който трябва да се навакса, на бедните [или техните пълномощници].

Според ханефйтския мезхеб ако покойникът не е завещал искāт, велията не е длъжен да го прави. В шāфи'йтския мезхеб трябва. Велията – както и в ханефйтския мезхеб – трябва да изплати задълженията на починалия (от неговия имот) към рабите, дори да не е завещано. Ако длъжниците присвоят имота, могат да отнесат дължимото и без съд. Става вāджиб да се изпълни, когато покойникът е завещал да се даде откуп за оруджите, които са останали за наваксване, защото това е повеля на исляма. Ако не е завещано, да се даде откуп за намāзите не е вāджиб, а джāиз. Дори двата вида откуп да не се приемат, ще се получи севāба на милостиня, който, от своя страна, ще помогне за опрощение на греховете на починалото лице. Това е повеля на имām Мухаммед. В **“Меджма-ул-енхур”** пише: “Човек, който не се е кланял, бивайки подмамен от нефса и шейтāна, ако се разкае за тази си постъпка към края на живота [и започне да ги навакса], за него не става джāиз да завещае искāт за онези намāзи, които не е успял да навакса. Макар да е казано така, в **“Мустасфā”** пише, че е позволено.”

В **“Джилā-ул-кулюб”** пише: “Правата (задълженията) към раби включват: дългове за изплащане; задължения, произтичащи от практики като поверяване на имот, изнудване, кражба, заетост и търговия; физически права, произтичащи от актове на посегателство, като побой, раняване, експлоатиране; духовни права (задължения), произтичащи от действия като хулене, присмиване, злословене и оклеветяване.”

Ако една трета част от имота на завещалия покойник е достатъчна за искāт, велията трябва да даде фидйе (налог) от нея. Ако не е достатъчна, наследникът може (джāиз е) да дари средства в повече от този дял. Така е написано във **“Фетх-ул-кадīр”**. Ако човек завещае да се изпълни хадж, който е станал фарз за него, наследникът или някой друг не могат да дарят пари за това. Ако е умрял без завещание, наследникът – със свои собствени пари – може да изпълни искāт и хадж вместо него. Задължението на

починалия ще се изплати. Някои учени са казали, че тези неща не са допустими с парите на друг, освен наследника, но учените, подготвили книгите “Дурр-ул-мухтар”, “Мерāкил-фелāх” и “Джилā-ул-кулюб” са обяснили, че може.

Искāтът на кеффāрета, освен с жито, би могъл да бъде изчислен и с брашно, един са' ечемик, фурми или грозде. [Защото са по-ценни и полезни за бедните от пшеницата.] Вместо всичко това би могло да се даде злато или сребро на същата стойност. [Искāтът не се извършва с книжни пари.] За седжде-и тилāвет не се дава фидйе (откуп).

Как се прави искāт и девир (девр)?

Ако стойността на откупа превишава една трета част от завещания имот, човекът, който е възложен по завещание да го изпълни, не може да разходва повече от този дял, без съгласие от наследниците. В “Кънийе” пише: “Ако починал човек със задължения към други хора е завещал с една трета от имота да се изпълни искāт за всички намāзи, завещанието не може да се изпълни, дори ищецът да има съгласие. Това е така, защото ислямът, на първо място, повелява да се изплаща дълга – нещо, което не би могло да бъде отложено със съгласие на ищеца.

Ако не се знае възрастта на починалия човек, който е завещал да се изпълни искāт за всички намāзи, завещанието ще стане приемливо ако една трета част от имота не стига за искāт. Ако е достатъчна или надвишава, завещанието става невалидно. Защото, когато една трета от имота не стига за искāт, броят на намāзите, за които е възможно да се извърши искāт с една трета от имота, излиза найаве, и завещанието за тези намāзи става сахйх (действително), а за останалите – лягв (празна приказка). Когато една трета част от имота е много като количество, неговият живот, както и броят на намāзите, не става известен и завещанието става невалидно.

Ако починалото лице – със завещание за искāт – не е имало никакъв имот или ако една трета част от имота не стига за изпълнението му, или изобщо не е завещано, но наследниците искат да извършат искāт със собствени средства, се пристъпва към **девр** (девир), но велията не е длъжен да го прави. Той, за да изпълни едномесечен или едногодишен искāт, взема назаем нужните златни лири или гривни, пръстени или валидни сребърни монети. Ако починалото лице е мъж, от възрастта се вадят 12 години, а ако е жена – 9, за да се види колко години е било мукеллеф (годините, в които е било отговорно да изпълнява заповедите на исляма). Това показва за колко години ще се изпълни искāт. **За едnodневен намāз [петкратен + витр] се дава 10 кг. жито, а за една слънчева година – 3660 кг.** Ако един кг. жито струва 180 гроша например, едногодишният искāт ще струва 6588 или кръгло 6600 лири. Ако една златна лира [7,20 гр.] струва 120 лири, едногодишният искāт ще струва **55 жълтици или за по-сигурно – 60.**

Ако велията на починалия вземе назаем 5 жълтици и намери няколко бедни мюсюлмани, които познават своята религия и не са отдадени на земно, например ако намери четирима, се процедира така: [Те трябва да са бедни: т.е. да не са в състояние да дават садака-и фитр, с други думи, да са в състояние да получат милостиня. Ако не, искатът се проваля.] Велията – т.е. човекът, на когото починалият е завещал или един от наследниците, или пълномощникът на един от посочените хора – взема пет жълтици и казва: “Давам ти пет жълтици като искат за намазите на покойния/покойната ...”, и ги дава на първия. Давайки, прави възнамерение за милостиня. После бедният човек казва: “Взех и приех. И аз (по собствена воля) Ви ги подарявам!” и ги дава на наследника или на пълномощника на наследника, който ги приема. После отново се дава на първия или на втория беден мюсюлманин, който ги подарява обратно на даващия (велията). По този начин, давайки четирикратно на един бедняк или еднократно на четирима и получавайки обратно (бедният човек ги подарява доброволно), ще е извършен един девр. С един девр се прави искат за двадесет жълтици. Например ако починалият е мъж на 60 години, за 48 [60-12] годишен намаз трябва да даде $48 \times 60 = 2880$ жълтици. Т.е. ще прави девр $2880 / 20 = 144$ пъти. Ако жълтиците са 10 или 20, прави девр (съответно) по 72 или 36 пъти. Ако има на разположение десет жълтици и десетима бедни мюсюлмани, за искат на 48 годишен намаз се прави 29 пъти девр. Защото:

Годините, през които не е изпълняван намаз X брой жълтици за една година = брой бедни X жълтици за девр X брой девире. В нашият случай: $48 \times 60 = 4 \times 5 \times 144 = 4 \times 10 \times 72 = 4 \times 20 \times 36 = 10 \times 10 \times 29$.

Както се вижда, за да се получи броят на девирите за искат, **броят на жълтиците за едногодишен искат се умножава по годините, в които покойникът не се е кланял. Освен това се умножават и броят на жълтиците за девр по броя на бедните мюсюлмани. Първото произведение се дели на второто.** Частното е броят на девирите. Книжната стойност на житото и златото винаги се променят в приблизително еднаква степен (пропорционално). Т.е. стойността на златото и житото винаги се покачват или понижават заедно. Както не се променя количеството жито, с което може да се изпълни искат за една година, така не се променя и броят на жълтиците за една година, т.е. почти винаги остава 60 жълтици, както е намерено по-горе. Ето защо човек, когато пресмята искат, трябва винаги да проявява предпазливост. Приема се, че **искатът за едномесечен намаз е пет жълтици, а искатът за едномесечен орудж – една.** Броят на девирите и количеството злато се намират оттук.

След приключване на намазовия искат се пристъпва към този на оруджите, които не са държани и трябва да се наваксат. Дават се пет жълтици на четирима бедни мюсюлмани: прави се трикратен девр. Искатът

за едногодишен, т.е. тридесет дневен орудж, е 52,5 кг. жито или 5,25 гр. злато, т.е. 0, 73 златни лири. Както се вижда, в ханефйтския мезхеб **искāтът на едногодишния орудж се прави с една жълтица**. За 48 години са нужни 48 жълтици. Ако за девр се прилагат пет жълтици и се дават на четирима бедни, с еднократен девр ще се приемат за дадени 20 жълтици. След искāта на оруджа се пристъпва към искāт на зекята, а после на курбана. Прави се няколкократно девр.

За кефāрета на една клетва са нужни десетима бедни за всеки един ден. За кефāрета на едnodневен орудж, развален без оправдание, са нужни шестдесетима бедни за един ден. На един беден не може да се даде повече от половин са' жито на ден. Т.е. няколко клетвени кефāрета не могат да бъдат дадени на десетима бедни в рамките на един ден. Следователно не може да се прави девир за клетвените и оруджовите кефāрети в един и същ ден. Ако има завещание за клетва, за една клетва в един и същи ден на всеки един от десетимата бедняци се дава по два килограма жито или брашно, или някаква стока на същата стойност, злато или сребро. Тези неща могат да се дадат на един беден човек в продължение на десетина последователни дни. Може на един беден човек да се дадат книжни пари и да му се каже: “Упълномощавам те! С тези пари ще се храниш по два пъти на ден, сутрин и вечер, в продължение на десетина дни.” Човекът трябва да спази казаното: не може да даде тези пари за други неща, като за кафе и вестници например. Най-добрият вариант за разрешаване на въпроса е да се намери някой готвач и да се споразумее с него, като му се дадат десетдневните пари. Избраният беден човек ще се храни при него сутрин и вечер в продължение на десетина дни. Това е положението и при оруджа, развален след изпълнено възнамерение, и кефāретите зъхār²¹. При тях, за кефāрета на един ден, се дава половин са' жито на шестдесетима бедни мюсюлмани в рамките на един ден или половин са' (1750 гр.) жито на един беден мюсюлманин в продължение на шестдесетина дни, или стока на същата стойност. Може и чрез двукратно ежедневно хранене.

Не е необходимо да се прави зекятов искāт ако не е завещано. Наследникът може (има фетвā за това), от само себе си, да изпълни девр за искāта на зекята.

Велията, изпълнявайки девр, при всяко даване на жълтиците на бедните, трябва да прави възнамерение за намāзов или оруджов искāт. Бедният, когато ги връща обратно, трябва да каже, че ги подарява, а велията – че ги

²¹ Мъж да оприличи жена си или нейните лице, глава, полов орган или друг орган на жена, с която е вечно харам да се ожени, или на част от тялото ѝ, което е харам да се гледа, с думите “Ти си като майка ми” или “Твоят гръб е като гърба на майка ми.”

Мъж, който каже на жена си “Главата ти е като гърба на майка ми”, докато не изплати кеффāрет, не може да я прегръща, целува и осъществява полов контакт. Кеффāретът зъхār е като оруджовия кеффāрет. (Ибни Нуджейм)

приема. Ако велията не е в състояние да изпълни искът, трябва да упълномощи някого за целта и той ще направи искът и девр.

Във **“Васийетнаме”** на имам Биргивї и в неговото разяснение от Кадизаде Ахмед ефенди пише: “Бедните мюсюлмани не бива да са достигнали до границата нисаб (ако са, ще се приемат за богати според исляма). Могат да бъдат избрани от роднините на покойника. Когато се дава на бедния, трябва да му се каже “Давам ти това като искът за еди колко си намāза на еди кой си покойник”, а бедният “Приех!” и да знае, че стават негова собственост. Ако не е наясно с това, трябва предварително да се научи. Бедният, проявявайки добро, със свое собствено желание ги дава на друг беден човек, казвайки “Давам ти това като откуп за иската на намāза на еди кой си.” Другият беден мюсюлманин ги взема и казва “Приех!” Той трябва да знае, че щом веднъж ги е приел, те стават негов имот. Ако ги взема като подарък, който му се поверява, девирът не се приема. Този втори беден мюсюлманин, след като каже “Взех, приех!”, ги дава на трети беден мюсюлманин, като му казва “Дадох ти ги!” Ето по този начин трябва да се изпълни девр за намāз, орудж, зекят, курбан, садака-и фитр, адак (обет) и човешки и животински права. Покупко-продажбите, които са фāsид или невалидни, са също вид престъпване на човешки права. [Фāsид са онези покупко-продажби, чиято същност не противоречи на исляма, а тяхното качество. Тяхното извършване е голям грях.] Не е позволено да се прави девр за кефāретите на обетите и оруджите.

После бедният, в когото за последно са останали жълтиците, със свое собствено желание и доволство, ги подарява на велията. Той ги приема и казва “Приех ги!” Ако бедният не ги подари, не могат да му бъдат отнети насила, защото са негова собственост. Велията може да даде на тези бедни мюсюлмани малко злато, пари или нещо от останалия имот на починалия, и севāбът от тази садака (милостиня) да се подари на душата му. Беден мюсюлманин със задължения и дете, което не е полово и умствено зряло, не бива да участват в девра. Защото за бедния мюсюлманин е фарз с парите, които ще получи, да изплати своя дълг. Не е допустимо да пропусне този фарз и даде жълтиците на бедния до него като кефāрет за покойника. Девирът ще се приема, но той изобщо няма да спечели севāб, а напротив – ще спечели грях.

Ако безимотен покойник е завещал девр, неговият велия не е длъжен (вāджиб) да го прави. За покойника е вāджиб да завещае искът на кефāретите с оставения имот, при условие, че имотът, необходим за искът, не надвишава една трета част от целия. В този случай се прави искът без да има нужда от девр. Ако една трета част от имота не е достатъчна за искът, за него ще е грях да завеща – с по-малко от една трета част – да се извърши девр. В пети том, 273-а стр., Ибни Абидїн казва: “За болния човек, който има малки деца или големи, които са пълнолетни според исляма и праведни, но бедни и нуждаещи се от имот, е по-добре да остави

своя имот на праведните си деца, отколкото да го завещае за вършене на благодеяния. В **“Беззāзиййе”**, в раздела за подаръците, пише: “Човек не бива да оставя имот на онези свои деца, които вършат грехове. Трябва да го разходва за добро, защото ако остави на тях, ще се превърне в техен помощник в греха. На дете, което върши грехове, не бива да се дава повече пари, отколкото е нужно за издръжката му.”

Не е позволено за човек, който има много намāз, орудж, зекят, курбан и обетни задължения, да завещае девр с по-малко от една трета част от имота, а с останалите да се изпълни Корāн-и керйм, хатм-и техлйл (четене на 70 000 келиме-и тевхйда) и мевлид. Онези, които дават и вземат пари за тяхното четене, ще получат голям грях. Да се дава или взема пари за изучаване на Корāн-и керйм (теджвид) е допустимо, но за четене не е.

Нито за наследниците, нито за някой друг, не е допустимо да навакса онези намāзи и оруджи, които са пропуснати от покойника. Но е позволено и хубаво да се изпълни нāфиле намāз и орудж и подари севāба на душата на покойния мюсюлманин.

Ако покойникът е имал неизпълнен хадж, за човека, на когото е завещано, става джāиз да го навакса. Т.е. задължението на починалия ще бъде изплатено, защото хаджът е поклонение, което се извършва с тяло и имот. Да се извърши нāфиле хадж от името на друг е позволено винаги. Но хадж, който е станал фарз, може да се извърши само от заместник, който е упълномощен от лице, което не ще бъде в състояние да го извърши лично до сетен дъх.

В **“Меджма’ул-енхур”** и **“Дурр-ул-мунтекā”** пише: “Искāтът на починалия се прави преди погребението.” В **“Кухистāни”** пише, че може и след.

При изпълняване на искāт за намāз, орудж, зекят и курбан е допустимо на един беден мюсюлманин да се дадат неща, надвишаващи границата нисāб. Всички жълтици могат да бъдат дадени на един беден човек.

Не е допустимо за болен човек, който е на предсмъртно легло, да даде фидйе за намāзите, които не е извършил. Но за човек, който е твърде възрастен, за да може да говее, е джāиз да даде фидйе за оруджите, които не е успял да изпълни. Болният човек трябва да се кланя, дори да е с иима. Ако не може и така повече от един ден, неизпълнените намāзи се опрощават. Ако оздравее, не е длъжен да ги навакса, за разлика от оруджите. Ако умре преди да се възстанови, пропуснатите оруджи се опрощават.

Осма част 32 И 54 ФАРЗА

Когато едно пълнолетно дете или неверник каже **“Келиме-и тевхйд”**, т.е. **“Ля иляхе илляллāх Мухаммедун Расūлюллах”** и повярва в неговия

смисъл, става **мюсюлмани**. Това заличава всички грехове на неверниците, веднага. Тези новоприели исляма хора, както и всички други мюсюлмани, намирайки възможност, трябва да наизустят шестте условия на вярата, т.е. “**Аменту**”; да повярват в тях, като научат техния смисъл; и да кажат: “Повярвах, че ислямът, т.е. заповедите и забраните, предадени от Мухаммед (*алейхисселям*), са повелени от Аллāху теāлй.” После при първа необходимост трябва да научат нравите и делата, които са фарз, т.е. повелени, и делата, които са харām, т.е. забранени. Това е фарз. Ако човек отрече, че е фарз да научи тези неща, да върши фарзовете и отбягва харāmите, напуска исляма. Ако не харесва дори едно от тези научени неща и не ги приема, става муртед. Муртедът не би могъл да стане мюсюлманин само с казване на “**Лй илйхе илляллāх**” и изпълняване на някои заповеди на исляма, например като изпълнява намāз, държи орудж, ходи на хадж и върши добрини. В отвѣдното няма да намери никаква отплата за тях. Вероотстъпникът, за да стане мюсюлманин, трябва да се покае за онова, което го е изкарало от религията.

Ислямските учени са изброили 32 и 54 фарза, които всеки мюсюлманин задължително трябва да научи, да повярва в тях и да ги изпълнява.

32 ФАРЗА

Условия на вярата: Шест (6)

Условия на исляма: Пет (5)

Фарзове на намāза: Дванадесет (12)

Фарзове на абдеста: Четири (4)

Фарзове на гусюл абдеста: Три (3)

Фарзове на тейеммума: Два (2)

Някои учени са казали, че фарзовете на тейеммума са три. В този случай фарзовете стават тридесет и три.

Условия на вярата (6)

- 1 – Да се вярва в съществуването и единството на Аллāху теāлй.
- 2 – Да се вярва в мелйикетата (ангелите).
- 3 – Да се вярва в книгите, низпослани от Аллāху теāлй.
- 4 – Да се вярва в пророците на Аллāху теāлй.
- 5 – Да се вярва в Съдния ден.
- 6 – Да се вярва в съдбата, т.е. вярва в това, че доброто и злото са от Аллāху теāлй.

Условия на исляма (5)

- 7 – Да се произнеся Келиме-и шехāдет.

8 – Да се изпълнява петкратен намаз всеки ден, когато настане тяхното време.

9 – Да се дава зекят от имуществото.

10 – Да се говее през всеки ден от месец рамазан.

11 – Да се извършва хадж веднъж в живота от страна на този, на когото му стига сила за това.

Фарзовете на намаза

А – Фарзовете извън намаза са седем. Те се наричат и условия.

12 – Тахарет от хадес (вземане на абдест и гусюл).

13 – Тахарет от неджасет (изчистване на мръсотия).

14 – Сетр-и аврет (покриване на частите от тялото, които ислямът повелява).

15 – Истикбал-и къбле (обръщане към къбле).

16 – Време.

17 – Възнамерение.

18 – Изпълняване на ифтитах (тахриме) текбир.

В – Фарзовете вътре в намаза са пет. Те се наричат още рукнове.

19 – Къям.

20 – Кирает (кърает, къраат).

21 – Руку.

22 – Седжде.

23 – Ка'де-и ахира (последно сядане).

Фарзовете на абдеста (4)

24 – Да се измие лицето.

25 – Да се измият ръцете, включително лактите.

26 – Да се избърше (месх) една четвърт от главата.

27 – Да се измият краката, заедно с петите.

Фарзовете на гусюл абдеста (3)

28 – Да се измие устата (мазмаза).

29 – Да се измие носа (истиншак).

30 – Да се измие цялото тяло.

Фарзовете на тейемума (2)

31 – Да се прави възнамерение за изчистване от състояние на липса на абдест или гусюл.

32 – Да се търкат двете длани в чиста пръст и да се избърше лицето. След това се търкат за втори път и се избърсват двете ръце до лактите.

54 ФАРЗА

- 1 – Да се вярва в единството на Аллāху теāлā.
- 2 – Да се ядат и пият халял (позволен от исляма) неща.
- 3 – Да се извършва абдест.
- 4 – Да се изпълнява петкратен намāз.
- 5 – Да се извършва гусюл абдест.
- 6 – Да се вярва, че препитанието е от Аллāху теāлā.
- 7 – Да се носят чисти и халял дрехи.
- 8 – Да се уповава на Аллāху теāлā.
- 9 – Да се задоволява с това, което се притежава.
- 10 – Да се оказва благодарност на Аллāху теāлā за всички Негови блага.
- 11 – Да се задоволява със съдбата.
- 12 – Да се изтърпяват трудности.
- 13 – Да се прави покаяние (тевбе) за греховете.
- 14 – Да се изпълнява поклонение в името на доволството на Аллāху теāлā.
- 15 – Да се приема шейтāна (сатаната) за враг.
- 16 – Да се примирява със заповедите на Корāн-и керйм.
- 17 – Да се знае, че смъртта е истина.
- 18 – Да се приемат приятелите (любимите раби на) Аллāху теāлā за приятели, а враговете за врагове.
- 19 – Да се върши добро на родителите.
- 20 – Да се повеляват заповяданите и възбраняват забранените от исляма неща.
- 21 – Да се посещават [праведните] роднини.
- 22 – Да не се злоупотребява с доверието.
- 23 – Непрестанно да се изпитва страх от Аллāху теāлā и да се страни от нахалство и престъпване на границите (посочени от религията).
- 24 – Да се подчинява на Аллах и Неговия Пророк.
- 25 – Да се отбягват греховете и извършват ибāдетите.
- 26 – Да се подчинява на управителите мюсюлмани.
- 27 – Да се съзерцава и да се взема поука от света.
- 28 – Да се размишлява относно съществуването на Аллāху теāлā.
- 29 – Да се пази езика от казване на неприлични и срамни думи.
- 30 – Да се поддържа сърцето чисто.
- 31 – Да не се подиграва с никого.
- 32 – Да не се поглеждат забранени неща.
- 33 – Да се спазва винаги даденото обещание.
- 34 – Да се пази ухото от слушане на грозни (непозволен от исляма) неща.

- 35 – Да се учи знание.
- 36 – Да се съблюдава справедливостта при използване на уредите за претегляне.
- 37 – Човек да не се чувства сигурен от наказанието на Аллāху теāлā, да се страхува винаги от Него.
- 38 – Да се дава зекāt и да се помага на бедните мюсюлмани.
- 39 – Да не се губи надежда от милостта на Аллāху теāлā.
- 40 – Да не се следват желанията на нефса.
- 41 – Да се хранят хората в името на доволството на Аллāху теāлā.
- 42 – Да се работи за печелене на нужното препитание.
- 43 – Да се дава зекāt от имуществото и ушур от реколтата.
- 44 – Да не се осъществява полов контакт с жени в месечен цикъл или следродилен период.
- 45 – Да се чисти сърцето от грехове.
- 46 – Да се въздържа от високомерие.
- 47 – Да се пази имота на сирака, който не е достигнал до полова и умствена зрялост.
- 48 – Да не се доближава до млади мъже.
- 49 – Да се изпълнява петкратен намāз, когато настъпи тяхното време и да не се пропускат.
- 50 – Да не се присвоява ничий имот чрез насилие.
- 51 – Да не се съдружава (ширк).
- 52 – Да се въздържа от прелюбодейство.
- 53 – Да не се пие вино и алкохолни напитки.
- 54 – Да не се заклева без основателна причина.

КУФР [КУФУР, НЕВЕРИЕ] (НЕЩА, КОИТО ИЗКАРВАТ ОТ ИСЛЯМА)

Най-голямото зло, сред всички злини, е да се отрича Аллāху теāлā. Проява на неверие е да не се вярва във всичко, в което (според исляма) задължително трябва да се вярва. Куфр е да не се вярва в Мухаммед (*aleyхисселāм*). **ВЯРА** (ЙМĀН) е да се повярва от сърце във всичко, което Мухаммед (*aleyхисселāм*) е донесъл от Аллāху теāлā, и потвърди с език. Когато има извинителна причина (препятствие), потвърждението с език би могло да се пропусне. За да се появи вяра в даден човек (за да стане мюсюлманин), той трябва да се опази от нещата, които ислямът съобщава, че са признаци на неверие. Да се омаловажава една от заповедите и забраните на исляма, да се подиграва с Корāн-и керйм, мелйикетата или с един от пророците (*aleyхиссалāту веттеслймāт*) са от признаците на неверие. Когато се каже “отричане” се има предвид “да не се потвърди (повярва), когато се чуе”. Съмнението е вид отричане.

Има три вида неверие: Джехлй, джухūdй и хукмй.

I – Това е неверието на онези, които не са чували или размишлявали (за вярата). Нарича се **джехлї** (тъй като е породено от невежество) и е два вида:

- a) Обикновено: Онези, които са попаднали в тази категория, знаят, че са невежи. При тях не би могло да се говори за грешно убеждение, защото са като животните: онова, което разграничава хората от животните, е познанието и разбирането. Тези хора са дори по-низки от тях, защото животните изпълняват перфектно онова свое задължение, което им е възложено по сътворение.
- b) Джехл-и муреккеб, т.е. грешно, отклонено вероубеждение: Тук попадат гръцките философи и мюсюлманите от отклонените седемдесет и две течения, чиито вероубеждения противоречат на онова, което е ясно обявено в исляма. Това невежество е по-опасно от първото и представлява болест, чийто лек не е известен.

II – Куфр-и джухудї. Нарича се и куфр-и инадї. Тези хора не вярват (не стават мюсюлмани) поради инат, макар да са проумели истината. Това неверие се поражда от високомерие, страст към високи постове и страх от хорски порицания. Примери за подобни неверници са Фараонът, неговата свита и ромейският цезар Ираклий.

III – Куфр-и хукмї. Когато човек каже или направи нещо, символизиращо неверие, – дори да потвърждава от сърце и казва, че вярва в исляма – става кяфир (напуска религията). Да се оценява нещо, чието неоченяване ни е повелил ислямът или да не се оценява онова, чието оценяване е повелил, е куфр, т.е. изкарва от исляма.

- 1 – Да се каже, че “Аллаху теалї ни гледа от Арша или небето” е куфр.
- 2 – Да се каже “Аллаху теалї ти угнетява така, както ти ме угнетяваш”.
- 3 – Да се каже “Еди кой си мюсюлманин ми изглежда като евреин”.
- 4 – Да се изрече лъжа и добави “Аллаху теалї знае, че е вярно”.
- 5 – Да се ползват думи, омаловажаващи мелїикетата.
- 6 – Да се подценява Коран-и керїм или някоя негова буква, или да не се вярва в дори една буква от него.
- 7 – Да се чете Коран-и керїм в музикален съпровод.
- 8 – Да се отричат истинските Тора и Евангелие и да се подиграва с тях. [Днес техните оригинали не съществуват.]
- 9 – Да се чете Коран-и керїм с букви, наречени шаз и да се каже: “Това е Коран-и керїм”. [Шаз са буквите, които не са съобщени от мнозинството от Есхāб-и кирām.]
- 10 – Да се каже омаловажителна дума относно пророците.
- 11 – Да се отрече някой от двадесет и петимата пророци (*алеїхумуссалевāту веттеслїмāt*), чиито имена са поместени в Коран-и керїм.
- 12 – Да се каже “Той е по-добър от пророк” за благодетелен човек.

13 – Да се каже, че пророците са били в нужда е куфр, защото тяхната бедност е била по тяхно желание.

14 – Ако някой каже, че е пророк, той и тези, които му вярват, стават неверници.

15 – Куфр е да се подиграва със събитията, които ще се случат в отвъдния живот.

16 – Да се отричат мъченията в гроба и отвъдния живот [твърдейки, че противоречат на разума и науката].

17 – Да се отрича, че Аллāху теāлā ще бъде видян в Рая и да се каже “Аз не искам Рая, искам Аллāху теāлā”.

18 – Да се употребяват думи, които символизират неверие и да се каже, че научните знания са по-важни от религиозните.

19 – Да се каже “Все едно е дали ще се кланяш или не”.

20 – Да се каже “Не бих дал зекāt”.

21 – Да се каже “Де да беше лихвата халял”.

22 – Да се каже “Де да беше халял да угнетяваш”.

23 – Да се очаква севāб от милостиня, реализирана с имот, който е спечелен по забранен от исляма начин. Ако бедният, който е получил милостинята, отправи добра молитва за даващия, при условие, че знае, че милостинята е от харām, също напуска исляма.

24 – Да се каже, че кийсът (къясът) на имām а’зам (великия имām) Ебӯ Ханйфе не е валиден, е куфр. Ето защо вахабитите (вахабитите, ухабитите), които твърдят това, стават неверници.

25 – Да не се харесва един от известните суннети.

26 – Човек напуска исляма ако каже “Не виждам нищо друго, освен минбер, рогозка и гроб!”, когато чуе за свещения хадīs **“Разстоянието между моя гроб и минбер [Равда-и мутаххера] е градина от дженнетските.”**

27 – Да се отричат и да се подиграва с ислямските знания и учени е куфр.

28 – Всеки, който пожелае да стане неверник, ще стане такъв още щом го възнамери.

29 – Всеки, който иска другите да станат неверници – поради това, че харесва неверието –, става неверник.

30 – Човек ще стане неверник ако каже дума, която предизвиква неверие, умишлено и съзнателно. Ако я каже без да знае, че предизвиква неверие, също ще стане неверник според мнозинството ислямски учени.

31 – Човек ще стане неверник, когато преднамерено извърши дело, причиняващо неверие. Много са учените, които казват, че ще стане неверник дори да не знае, че това причинява неверие.

32 – Да се запасва пояса, който свещениците носят и се нарича зуннār. Човек става неверник, когато носи или облича неща, символизиращи неверие. Те са забранени и за търговците, които живеят в дār-ул-харб

(държава, която не се управлява според исляма). Да се ползват такива неща с цел да се направи шега и разсмее другите е неверие.

33 – Да се честват религиозните празници на неверниците, подобно на тях, предизвиква неверие. Да се подаряват неща, характерни за тези дни, също е неверие (спрямо исляма).

34 – Хората трябва да се страхуват от напускане на исляма, когато се опитват да разсмеят, зарадват или учудят някого, или се подиграват, или се стараят да се изтъкнат като учени или културни. Това важи и за думите, изречени с гняв, ярост или амбиция.

35 – Ако човек, който злослови (прави гъйбет), каже “Аз не правя гъйбет, само казвам нещата такива, каквито са!”, напуска исляма (защото това е вид отричане и омаловажаване на харāма. Когато се каже скрит недостатък, става гъйбет. Когато се припише несъществуващ недостатък, става клевета).

36 – Ако едно момиче, което е било омъжено за един мюсюлманин, когато било дете, не знае за вярата и исляма, или не може да отговори на въпроси, отнасящи се до тях, след навършване на пубертета, нейният брак се разтрогва и става муртед (напуска исляма). Същото правило важи и за момчетата.

37 – Да се каже “Браво!” на човек, който е убил [несправедливо] или поръчал убийството на един мюсюлманин е куфр.

38 – Да се каже “Еди кой си трябва да бъде убит” изкарва от исляма ако неговото убийство не е ваджиб.

39 – Човек напуска исляма ако одобри гнет или убийство на човек с думи като “Добре си направил: той си го беше заслужил!”

40 – Да се излъже в името на Аллāху теāлй, като се каже например “Аллāху теāлй знае, че те обичам повече от собственото си дете!”

41 – Ако лице, заемащо висок ранг, кихне и някой в негово присъствие му каже “Йерхамукеллах”, то онзи, който възрази на втория с думи като “Не бива да говорите така с големците!”, напуска исляма(, защото този ответ е сунна).

42 – Да се отнася несериозно и с омаловажение към заповедите на исляма, като намāз, орудж и зекят.

43 – Да се губи надежда от милостта на Аллāху теāлй.

44 – Пари и стоки, чиято същност е халял, но поради по-късно проявили се причини са станали харām, се наричат **харām ли гайрихй**, като откраднатите вещи или нещата, които са придобити по забранен от исляма начин например. Да се каже, че са позволени не е неверие.

Втората група харāми, като мърша, свинско и вино, чиято същност е харām, се наричат **харām ли айнихй**. Ако някой ги нарече халял, напуска исляма.

45 – Да се определя за халял един от категоричните харāми.

46 – Да се омаловажава нещо, което ислямът цени, като езън, джамия и книга по фикх.

47 – Да се кланя съзнателно без абдест.

48 – Да се кланя съзнателно към друга посока, освен към къбле, или да се каже, че не е необходимо да се кланя към него.

49 – Не е куфр ако един мюсюлманин бъде наречен “неверник” с цел да бъде очернен. Но е куфр ако бъде наречен неверник, искайки да стане такъв.

50 – Да се върши грях с омаловажение.

51 – Да не се вярва, че е необходимо да се изпълняват ибъдети и отбягват харъми.

52 – Да се вярва, че събраните данъци се превръщат в имот на владетеля (султана).

53 – Да се харесват религиозните ритуали на неверниците; да се препасва пояса зуннър, без да има крайна необходимост (липса на друг изход); да се ползват или харесват неща, символизиращи неверие.

54 – Всеки човек, който каже “Кълна се, че еди какво си е в еди кого си или го няма в еди кого си! Ако лъжа, нека стана евреин или безверник!”, става неверник със свое собствено желание, без значение дали твърдението му е вярно или не.

55 – Да се каже “Де да беше халял!” за нещо, което е харъм във всяка религия, като прелюбодеянието, хомосексуализма, лихвата или лъжата.

56 – Да се каже “Вярвам във всички пророци (*алейхимуссалевъту веттеслймът*), но не знам дали Адем (*алейхисселъм*) е пророк или не.”

57 – Всеки, който не знае, че Мухаммед (*алейхисселъм*) е пророкът на последното време, става неверник.

58 – Всеки, който каже “Ако казаното от пророците се окаже вярно, ще се спасим!”, става неверник. [Става къфир като каже със съмнение.]

59 – Ако на човек му се каже “Ела да се кланяш!”, а той отвърне “Няма!”, напуска исляма. Ако е искал да каже “Няма да се кланям, защото ми заповядваш ти, а защото е заповядал Аллāху теълъ!”, не напуска.

60 – Ако на човек му се каже “Брадата не бива да е по-къса от една шепа” или “Отрежи брадата ако е по-дълга от една шепа”, или “Изрежи си ноктите: такава е сунната на Расуллāху (*салляллāху алейхи ве селлем*)”, а той отвърне “Няма!”, напуска исляма. Същото важи и за другите суннети. (Не е куфр ако е искал да каже “Няма да извърша, защото искаш ти, а защото такава е сунната на Расуллāху.” Посочените слова причиняват куфр ако са казани за опровержение.)

61 – Ако някой си подстриже мустаците, а друг му каже “На нищо не заприлича!”, вторият има опасност да напусне исляма. [Да се скъсяват мустаците е сунна. Това слово подценява сунната.]

62 – Ако някой облече копринени дрехи от глава до пети, а друг му каже “Да ти е честито!”, вторият има опасност да напусне исляма. (Коприната е харām за мъжете. Тези слова омаловажават харāма.)

63 – Ако някой извърши мекрӯх – протегне крак, изплюе или уринира към къбле например –, а друг му каже “Не прави тези неща, защото са мекрӯх!”, а първият отвърне “Де да ни бяха всички грехове като тези!”, има опасност да напусне исляма заради омаловажаване на мекрӯха.

64 – Ако един прислужник влезе в стаята на господаря си и го поздрави по начин, повелен от исляма (със селям), и някой друг в присъствието на неговия господар му каже “Млъкни! Как смееш да поздравяваш така господаря си?”, третият става неверник. Но ако е искал да го научи на благоприличие и да му каже, че трябва да го поздрави от сърце, не става.

65 – Да се каже, че вярата нараства или намалява. Но ако се каже, че имāнът расте или намалява по отношение на сила, не става куфр.

66 – Куфр е да се каже “Има две къблета. Едното е Кяāбе, а другото – Йерусалим.” Става неверие, когато се има предвид, че има две къблета сега. Но да се каже “Първото къбле беше Бейт-и Мукаддес ала отпосле стана Кяāбе!” не е куфр.

67 – Човек би могъл да загуби своята вяра ако безпричинно намрази или напсува един от ислямските учени.

68 – Учените са казали, че човек става неверник ако каже “Пазенето на мълчание по време на ядене е едно от добрите навици на огнепоклонниците” или “Да не се доближава до жените в месечен цикъл или следродилен период е едно от добрите навици на огнепоклонниците”.

69 – Ако някой запита “Мюсюлманин ли си?”, а друг отвърне “Иншāаллах” и не може да се обоснове, вторият става неверник.

70 – Ако човек каже на друг, чието дете е починало “Твоето дете беше нужно на Аллāху теāлй”, напуска исляма.

71 – Ако една жена завърже на кръста черен конец и когато я запитат “Какво е това?”, отвърне “Зуннār!”, напуска исляма.

72 – Всеки, който казва Бесмеле, когато яде харām, напуска исляма. Това важи за харāmите ли-айнихй, като мършата и виното, а не за харāmите ли-гайрихй. Не е куфр да се каже Бесмеле при ядене на открадната храна, защото не храната, а самата кражба е харām.

73 – Да се проявява доволство от неверието е неверие. Ако някой – с цел да прокълне някого – каже “Нека Аллāху теāлй ти отнеме душата като неверник” има опасност да напусне исляма. Учените не са единомисленици в това отношение. Доволството от неверието е неверие (т.е. изкарва от исляма). Но ако се каже с цел “Нека наказанието ти бъде безкрайно и болезнено заради твоите жестокости!”, не е куфр.

74 – Ако човек каже “Аллāху теāлй знае, че не съм извършил това!” за нещо, което е направил, напуска исляма. С тези слова ще е приписал невежество на Аллāху теāлй.

75 – Ако се сключи брак без свидетели и се каже “Нашите свидетели са Аллāху теāлā и Пророкът!”, и двамата – мъжът и жената – напускат исляма, защото Пророкът (*салляллāху алейхи ве селлем*) не е знаел неведомото, докато е бил жив. Да се каже, че е знаел, е куфр. [Само Аллāху теāлā знае неведомото и онези, на които е съобщил.]

76 – Ако някой каже, че знае местонахождението на откраднатите вещи или неведомото, той и тези, които му вярват, стават неверници. Ако каже, че го информират джинове, пак става неверник, защото дори те и пророците не знаят неведомото. [Само Аллāху теāлā и онези, на които е съобщил, имат знание за него.]

77 – Ако някой поиска да се закълне в името на Аллāху теāлā, а друг му каже “Не искам клетва в Негово име, а в таяка и честта!”, вторият напуска исляма.

78 – Ако човек каже на друг, когото не харесва “За мен твоето лице е като това на ангела на смъртта!”, напуска исляма, защото меляикето на смъртта [Азрāйл (*алейхисселāм*)] е високопоставено меляике. [Тези слова са проява на неуважение към него.]

79 – Всеки, който каже “Хубаво е да не се кланя намāз”, става неверник. Ако някой каже на друг “Ела да извършиш намāз”, а той отговори “Това е трудна работа за мен!”, вторият става неверник.

80 – Всеки, който каже “Аллāху теāлā е моят свидетел на небето”, става неверник, защото приписва място на Аллāху теāлā. Той е пречист от пространство.

81 – Всеки, който назове Аллāху теāлā “Отче!” [или “Дядо Господ!”], става неверник.

82 – Ако някой каже “Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) си е облизвал благословените пръсти след ядене”, а друг му отвърне “Това е неблагоприятие!”, вторият става неверник.

83 – Всеки, който каже, че Пророкът ни (*алейхиссалāту весселāм*) е бил чернокож, напуска исляма. [Много хора днес наричат черните кучета “араби”, а хлебарките “черна Фатима”. Това е много опасно и трябва да се отбягва.]

84 – Ако човек каже “Препитанието е от Аллāху теāлā, но и рабите трябва да действат”, ще е извършил ширк (съдружаване), защото действията на рабите също са създавани от Аллāху теāлā.

85 – Всеки, който каже “Да си християнин е по-добре, отколкото юдеин или да си безверен американец е по-добре, отколкото комунист”, става неверник. Трябва да се каже “Юдеите и комунистите вършат повече злини от християните.”

86 – Всеки, който каже “По-добре е да си неверник, отколкото изменник!”, напуска исляма.

87 – Човек, който каже “За какво ми е да ходя на места, където се преподава ислям?” или “Че кой би могъл да изпълни онова, което са казали

ислямските учени?”, или изхвърли на земята лист със записана на него фетвā (ислямски указ), или ако каже “За какво са ни притрябвали думите на ислямските учени?”, напуска исляма.

88 – Всеки, който се разсмее на чужда дума, причиняваща неверие, напуска исляма, заедно с онзи, който я е изрекъл. Ако се разсмее, защото не е в състояние да запази самоконтрол, не напуска.

89 – Ако човек каже “Душите на евлиите са винаги с нас и знаят всичко!”, става неверник, но ако каже, че идват, не става. [Душите на евлиите не могат да знаят и виждат всичко, както прави Аллāху теāлй. Те идват там, където се споменат техните имена, без преди това да са били там.]

90 – Всеки, който каже “Аз не познавам исляма” или “Не искам да знам за него!”, става неверник.

91 – Всеки, който каже “Ако Āдем (*алейхисселй̄м*) не беше изял от онази пшеница, нямаше да станем грешници”, напуска исляма. Но ако каже “Нямаше да сме на земята” – по този въпрос ислямските учени не са постигнали единодушие дали казващият става неверник или не.

92 – Ако някой каже “Āдем (*алейхисселй̄м*) бил тъкач”, а друг отвърне “Значи сме синове на един тъкач!”, вторият става неверник. (С тези слова ще е омаловажил и унижил един пророк.)

93 – Ако някой извърши малък грях и друг му каже да се покае (тевбе), първият би станал неверник ако му отвърне така “Та какво съм извършил, че да се покая?” (Ще е омаловажил греха, а това е куфр.)

94 – Ако някой, в обръщение към друг, каже “Нека отидем при някой ислямски учен или прочетем книга по фикх, илмихāl”, а отсрещният отговори “Че за какво ми е притрябвало ислямско знание?”, вторият става неверник заради пренебрежително отношение към знанието.

95 – Всеки, който унижава, не одобрява или петни книгите по тефсйр и фикх, става неверник.

96 – Ако човек бъде запитан “От чие потомство си?”, “От чий народ си?”, “Кой е имāмът на твоя мезхеб по вяра?” или “Кой е имāмът на твоя мезхеб по отношение на дела?”, а той не успее да отговори, става неверник. (Защото не познава исляма.)

97 – Всеки, който определи за хāлял някой категоричен харām, напуска исляма. [Опасно е да се твърди, че пушенето е харām.]

98 – Куфр е да се каже “Де да беше хāлял!” за нещо, което е харām във всички религии и чието разрешаване е алогично. Такива харāми са прелюбодеянието, хомосексуализмът, да се яде след насита и лихвата. Не е куфр да се каже “Де да беше виното хāлял!”, защото не беше харām във всички религии.

99 – Куфр е да се сторва Корāн-и керй̄м средство за размиване на другите.

100 – Ако човек с име Яхия бъде наречен “**О, Яхия! Хуз-ил-китāбе**”, казващият става неверник, защото е вид подигравка с Корāн-и керй̄м. Четенето на свещения Корāн в музикален съпровод, танци и песни е куфр.

101 – Опасно е да се каже “Сега дойдох, Бисмиллях”. (Т.е. ако човек се възгордява и си придава важност, и с това иска да каже на другите, че “Аз съм много важен човек. При мен се влиза с Бесмеле!”) Ако човек види многобройни създания на Аллāху теāля̄ (като хиляди риби в океана или птици на небето) и каже “**Мāхалакаллах**”, (визирайки второто значение на думата, което е “Тези неща не са създадени от Него!”), напуска исляма.

102 – Опасно е да се каже: “Няма да те напсувам сега, защото псувнята са я нарекли грях.” (Като че ли хората са забранили псувнята (определили законите на исляма), а не Аллāху теāля̄.)

103 – Опасно е да се каже “Гол като телето Джебрайл”, защото е вид подигравка с мелāйке.

104 – Има опасност от куфр ако се каже “Валлāхи, кълна се в името на моето дете!” или “Кълна се в моето име!”

105 – Куфр е да се чете Корāн-и керй̄м, мевлид или иляхия там, където се свири на музикални инструменти. Куфр е да се четат посочените неща в музикален съпровод.

106 – Харам е на места, където се вършат грехове, да се чете уважително Корāн-и керй̄м, мевлид, иляхия или салева̄т. Куфр е да се четат за забавление и удоволствие.

107 – Ако човек не оказва уважение към езāна, изпълняван съгласно сунната, моментална става неверник.

108 – Който дава (произволни) значения на свещените āйети в Корāн-и керй̄м, опирайки се на своя ум, напуска исляма.

109 – Лице, чиято вяра не е в съответствие със знанията, които са ясно посочени в Корāн-и керй̄м и хадй̄с-и шерй̄фите, и съобщени единодушно от имāмите муджтехиди, и добре известни сред мюсюлманите, става неверник. Това неверие се нарича **илхāд**, а всеки, който вярва по такъв начин, **мулхид**.

110 – Всеки, който уважително поздрави някой неверник, напуска исляма.

111 – Да се казват уважителни думи на неверници, от рода на “учителю мой”, е куфр.

112 – Всеки, който е доволен от неверието на друг, става неверник.

113 – Дисковете и дискетите, на които са записани Корāн-и керй̄м, са ценни като самия мусхāф (мусхāф-и шерй̄ф). Неуважението към тях също е неверие.

114 – Има гадатели и магьосници, които се запознават с джинове, а други, гледайки в определени книги, отговарят на всякакви въпроси. Всеки, който вярва в казаните и правени от тях неща, става неверник, дори казаното понякога да излиза вярно. Защото се вярва, че друг, освен Аллāху теāля̄,

знае всичко и може да осъществява всяко свое желание. Това е куфр. [Това не важи за научните познания.]

115 – Куфр е да се пропуска суннет без да му се отдава значение.

116 – Куфр е да се запасва свещеническият пояс зуннър; да се кланя на идоли, кръстове, статуи или снимки; да се хулят книгите, които дават знания за правилата на исляма; да се подиграва с ислямски учен; да се изричат или пишат неща, които изкарват от исляма; да се отдава значение на нещата, за които ислямът повелява да не се зачитат или да не се отдава значение на онова, което ислямът повелява да се оценява.

117 – Всеки, който казва и вярва, че магьосникът би могъл да постигне всичко с магии или че магията винаги дава ефект, става неверник.

118 – Когато един мюсюлманин отвърне с “Да, моля!” на човек, който го е нарекъл “Безвернико!”, напуска исляма.

119 – Куфр е със средства от харām да се строи джамия, дава милостиня или извършва друго благодеяние, и да се очаква севāб от това.

120 – Ако човек, очаквайки севāб, даде милостиня със средства, спечелени по категорично забранен от исляма начин, а бедният (получил тези средства), знаейки, че са от харām, каже “Аллах да е доволен от теб!”, и ако трети каже “Амйн!”, всички те стават неверници.

121 – Куфр е да се твърди, че е халял да се ожени за жена, с която бракът е харām.

122 – Куфр е да се слуша Корāн-и керйм и мевлид за забавление чрез радио или високоговорители в механи или на места, където се вършат грехове.

123 – Куфр е да се чете Корāн-и керйм в музикален съпровод.

124 – Куфр е да не се оказва уважение към подобие на Корāн-и керйм, което се чете по радио или високоговорител.

125 – Куфр е за друг, освен за Аллāху теāля, да се ползва думата “създател” (създаде, създава), без значение каква е причината.

126 – Куфр е да се каже умишлено Абдулкойдур вместо Абдулкāдир, Абдулузейз вместо Абдул’азйз, Мемо вместо Мухаммед, Хасо вместо Хасен или Ибо вместо Ибрāхйм. Има хора, които изписват тези имена на обувките си и стъпват върху тях: в това има опасност от куфр.

127 – Ако човек умишлено изпълнява намāз без абдест или не харесва някой суннет, става неверник. Куфр е да не се отдава значение на сунната.

128 – Всеки, който каже “Рушим тюрбетата на евлиите, за да не ги помислят невежите за творци (създатели)!”, става неверник.

129 – Онзи, който става причина за неверието на някой друг или на собственото си дете, напуска исляма.

130 – Куфр е да се твърди, че прелюбодеянието и хомосексуализмът са допустими.

131 – Куфр е да не се отдава значение на харām, който е съобщен с насс [т.е. със свещен āйет или хадйс] или иджмā’ (единодушие на учените).

132 – Упорството в големия грях може да доведе до неверие. Куфр е да не се отдава значение на нама̀за.

133 – Куфр е да се слагат на земята листи, покривки или седжадета, на които има думи, изписани с ислямски букви. [Куфр е ако се прави с цел унижение.]

134 – Куфр е да се каже, че Ебу̀ Бекр-и Съддйк и Омер-ул-Фару̀к (*радиялла̀ху теа̀ля̀ анхум*) не са имали право да станат халифи.

135 – Куфр е да се очаква нещо от мъртъв човек с вяра, че може да върши нещо без позволениято на Алла̀ху теа̀ля̀.

136 – Много грозно и опасно е да се нарича някой мъртвец “човекът, който помага веднага”.

137 – Да се погребват мъртъвците е фарз. Ако човек не отдаде значение на този фарз и каже “Това противоречи на науката и е проява на изостаналост. Трябва да изгаряме труповете, като будистите, брахманите и комунистите!”, става неверник, вероотстъпник.

138 – Куфр е да се отрече с език или сърце някой жив или починал евлия.

139 – Куфр е да се оказва вражда към евлиите или към хората, които прилагат своите придобити знания.

140 – Куфр е да се каже, че евлиите притежават качеството исмет (безгрешност). [Това качество е присъщо единствено на пророците.]

141 – Има опасност да умре без вяра онзи човек, който не е получил никакъв дял от илм-и ба̀тън (духовното знание). Най-ниската степен е вярата в съществуването му.

142 – Куфр е да се чете Коран-и керй̀м по начин, който не е четен от никой ислямски учен преди. Това е куфр дори да не променя значенията и думите.

143 – Куфр е да се използват неща, които са характерни за поклоненията на християнските свещеници.

144 – Куфр е да се вярва, че дадено събитие се случва от само себе си. Куфр е да се вярва, че животните от едноклетъчни организми са еволюирали в по-сложни същества и накрая се превърнали в хора.

145 – Всеки, който не кланя нама̀з нарочно, не мисли да го навакса и не се страхува, че ще бъде наказан за това, става неверник и според ханефй̀тския мезхеб.

146 – Куфр е да се правят поклоненията на неверниците, като например да се свири на орган или бие камбана в джамиите, или да се ползват неща, които според исляма символизират неверие, когато няма зару̀рет (крайна необходимост или липса на друг изход).

147 – Човек, който хули Есха̀б-и кира̀м, се нарича мулхид. Мулхидът е вид неверник.

148 – Куфр е да се уважават неверниците чрез поставяне на техни снимки на високи места.

149 – Куфр е да се вярва, че кръстовете, звездите, кравите или хората, за които са правени статуи, притежават едно от качествата, които са характерни за Аллāху теāля, например да се вярва, че създават каквото пожелаят, правят каквото искат, лекуват болните и др.

150 – Всеки, който каже, че хазрети Āише е била лоша жена или че баща ѝ (хазрети Ебу Бекр) не е бил сахāбин, става неверник.

151 – Категорично се знае, че хазрети Йсā ще слезе от небето. Всеки, който не приема това, напуска исляма.

152 – В Корāн-и керїм и хадїс-и шерїфите са изброени имена на някои хора, които ще влязат в Рая. Всеки, който нарече неверник един от тях, напуска исляма.

153 – В Корāн-и керїм има свещени знамения, които са отвъд науката. Да се променят техните значения, за да се адаптират към научното познание, е голям грях. Да се променят тефсїрите (разясненията) на селеф-и сāлихїн [Есхāб-и кирāм и учените муджтехиди от Тāби'їн и Тебе-и тāби'їн] също е голям грях. Всеки, който прави такива преводи и тефсїри, става неверник.

154 – Ако едно момиче, което твърди, че вярва в исляма, не познава своята религия, когато достигне до полова и умствена зрялост, напуска исляма. Същото важи и за момчетата.

155 – За жените мюсюлманки е забранено (харāм) да излизат на улицата с непокрити глави, ръце и крака, и да ги показват на чужди мъже. Ако не отдават значение на това, вярата ги напуска и стават неверници.

156 – Фарзовете и харāмите, съобщени от нашия Пророк, са важни като фарзовете и харāмите, написани в Корāн-и керїм. Човек, който не вярва в тях и не ги приема, става неверник.

157 – Когато тесбїхът в руку се произнесе със (Зъ) т.е. (азїм), означава “Моят Господ е велик.” Когато се произнесе с меко (Зе), тогава се чете (азим) и означава “Моят Господ е моят враг.” Намāзът се разваля и причинява куфр, защото значението на израза се изменя.

158 – Човек губи вяра, когато каже “Колко добре четеш!” на хāфъзин, който рецитира Корāн-и керїм без да съблюдава правилата на теджвїда. Това е така, защото този, който каже “това е хубаво” за нещо, което е харāм според четирите мезхеба, става неверник. Но ако е искал да каже, че има хубав глас, няма да напусне исляма.

159 – Всеки, който не вярва, че ангелите съществуват, става неверник.

160 – На свещените āйети в Корāн-и керїм се дават ясните и добре известни значения. Всеки, който променя тези значения, т.е. следва бātънїите (исмā'їлиите), напуска исляма.

161 – Ако човек, правейки магия, изрече или направи нещо, причиняващо куфр, става неверник.

162 – Ако човек се обръща към някой мюсюлманин с думите “о, невернико” [или го нарича масон или комунист], и вярва, че е неверник, напуска исляма.

163 – Ако човек, който изпълнява своите поклонения, се страхува от губене на вяра и казва “Имам много грехове: моите поклонения не биха могли да ме спасят!”, няма да напусне исляма, а напротив, ще покаже, че притежава силна вяра. Но ако мисли, че след време (със свое желание) би могъл да напусне исляма (не е убеден, че иска да остане мюсюлманин до края на живота), още на мига става неверник.

164 – Да се дава конкретна цифра за броя на пророците би могло да доведе до това да се приема за пророк такъв, който не е или да се отхвърля такъв, който е. Да не се приема един е равносилно на отричане на всички и това е куфр.

Всеки мюсюлманин, мъж или жена, ще загуби своята вяра, когато с желание и без да има принуда каже или направи нещо, което с единогодушието на учените причинява куфр, независимо дали е направено с цел шега или неразбирайки смисъла на изреченото или стореното. Такъв човек се нарича муртед (вероотстъпник), а видът неверие – **куфр-и инādй**. Предишните севāби на онзи, който е станал муртед чрез куфр-и инādй, изчезват. Дори да се покае, не биха му се върнали обратно. Ако е богат, трябва отново да замине за хадж. Не е необходимо да навакса намāзите, оруджите и зекятите, които е изпълнил, бивайки муртед. Но трябва да навакса онези поклонения, които са пропуснати преди вероотстъпничеството. **В този случай да се каже Келиме-и шехāдет не е достатъчно. Трябва да се откаже от онова, което го е изкарало от исляма.** [Трябва да влезе в исляма през онази врата, през която е излязъл.] Ако някой каже нещо, което не знае, че ще го изкара от исляма или ако извърши нещо, в което учените не са единогодушни, че изкарва от исляма, то неговите неверие и разтрогване на брака са съмнителни, т.е. не би могло да бъде наречен категорично кяфир, но той – за по-сигурно – трябва да поднови вяра и брак. Ако човек стане неверник поради невежество, това състояние се нарича **куфр-и джехлй**. Незнанието не е извинение, а голям грях, защото за всеки мюсюлманин е фарз да научи определени неща. Не се разваля вярата и бракът на онзи, който по погрешка или искайки да каже нещо друго, изрече слово, което е куфр. Но ще е добре да се покае и поднови вяра.

Неверникът става мюсюлманин чрез изричане на един Келиме-и тевхйд, но и мюсюлманинът би могъл да стане неверник само с една единствена дума.

Ако от едно изявление или действие на мюсюлманин биха могли да бъдат извлечени сто заключения и ако едно от тях показва наличието на вяра, а другите деветдесет и девет – неверие, ние следва да изберем това едното и да го приемем за мюсюлманин. Т.е. деветдесет и деветте

значения, който сочат неверие, не се вземат под внимание. Отдава се значение само на едното, което показва наличие на вяра. Тези думи не бива да бъдат разбрани погрешно! Тук следва да се обърне внимание на две неща: На първо място, лицето, чието изявление или действие ще се анализира, трябва да е мюсюлманин. Ако един французин похвали Корāн-и керїм или някой англичанин каже, че Аллах е един, за тях не би могло да се каже, че са станали мюсюлмани. На второ място, за да заслужава внимание такъв човек, трябва да може от едно негово изявление или действие да се извлекат сто заключения, а не от сто негови изявления и действия едно да показва наличие на вяра, а деветдесет и девет неверие.

Всеки мюсюлманин трябва да чете тази молитва за вяра, сутрин и вечер:
“АЛЛĀХУММЕ ИННĪ Е’ЎЗУ БИКЕ МИН ЕН УШРИКЕ БИКЕ ШЕЙ-ЕН ВЕ ЕНЕ А’ЛЕМУ ВЕ ЕСТАГФИРУ-КЕ ЛИМĀ ЛЯ-А’ЛЕМУ ИННЕКЕ ЕНТЕ АЛЛЯМУЛ-ГУЙЎБ.”

Може да поднови брак и вяра с думите **“АЛЛĀХУММЕ ИННĪ УРЙДУ ЕН УДЖЕДДИДЕЛ ЙМĀНЕ ВЕННИКĀХА ТЕДЖДЙДЕН БИ-КАВЛИ ЛЯ ИЛЯХЕ ИЛЛЯЛЛĀХ МУХАММЕДУН РАСЎЛЮЛ-ЛАХ.”**

НА КАКВО ТРЯБВА ДА ОБРЪЩАМЕ ВНИМАНИЕ, ЗА ДА НЕ ЗАГУБИМ ВЯРА

- 1 – Трябва да вярваме в неведомото (гайб).
 - 2 – Трябва да вярваме, че само Аллāху теāлйā знае неведомото и тези, на които Той е съобщил.
 - 3 – Харāмите трябва да приемаме за харāми.
 - 4 – Халялите трябва да приемаме за халяли.
 - 5 – Никой не бива да е сигурен от наказанието на Аллāху теāлйā: трябва винаги да се страхува от Него.
 - 6 – Никой не бива да губи надежда от милостта на Аллāху теāлйā.
- Ако човек отрече, че е извършил дело, което го прави вероотстъпник [изкарва от исляма], това би се приело за покаяние. Ако муртедът умре без да е направил покаяние, ще гори за вечно в Ада. Ето защо трябва да усещаме голям страх от попадане в неверие и **ДА ГОВОРИМ МАЛКО**. В хадїс-и шерїф се казва: **“Говорете добри неща или мълчете!”** Трябва да бъдем сериозни и да отбягваме шегите и игрите. Не бива да вършим неща, несъвместими с разума и мъдростта. Трябва често да молим Аллāху теāлйā, за да ни опази от неверие.

ИМА НЕЩА, КОИТО ПО-КЪСНО БИХА МОГЛИ ДА ЗАЛИЧАТ СЪЩЕСТВУВАЩАТА ВЯРА

- 1 – Грешна вяра. [Всеки, който се отклони дори и малко от вярата, съобщена от учените на ехли суннит, става еретик или неверник.]
- 2 – Слаба вяра, т.е. да се вярва в исляма, но да не се изпълняват делата, повелени от него.
- 3 – Да се вършат неправилни неща (грехове) с деветте органа.
- 4 – Да се постоянства в големия грях.
- 5 – Да не се цени исляма като благо.
- 6 – Да не се изпитва страх от умирање без вяра.
- 7 – Да се угнетява.
- 8 – Да не се слуша езāна, който се изпълнява според сунната.
- 9 – Да не се подчинява на родителите.
- 10 – Да се дават многобройни клетви, дори да са верни.
- 11 – Да не се изпълнява та'дйл-и еркян в намāза.
- 12 – Да не се обръща внимание на намāза; да не се изучават знанията, свързани с неговото изпълнение и да не се отдава значение на тяхното преподаване на децата; да се пречи на онези, които вършат намāз.
- 13 – Да се пие алкохол.
- 14 – Да се угнетяват мюсюлмани.
- 15 – Човек да представя себе си за евлия и да преподава грешно религиозно знание.
- 16 – Да се забравя или не отдава значение на извършен грях.
- 17 – Да се възгордява.
- 18 – Да се самодоволства, т.е. човек да харесва своите знания и поклонения.
- 19 – Двulichие.
- 20 – Да се завижда на брат по религия.
- 21 – Да не се покорства спрямо заповедите на държавата и учителите, които са съвместими с исляма.
- 22 – Да се определя за добър онзи човек, който не е добре опознат.
- 23 – Да се упорства в лъжата.
- 24 – Да се отбягват учените.
- 25 – Да се удължават мустаците в повече, отколкото е сунна.
- 26 – Мъжете да носят копринени дрехи.
- 27 – Да се упорства в злословенето (гъйбет).
- 28 – Да се угнетяват съседите, дори да са немюсюлмани.
- 29 – Да се прекалява в яда и нервите относно земно дело.
- 30 – Да се дава и получава лихва.
- 31 – Да се удължават ръкавите и крачолите за показност.
- 32 – Да се правят магии.
- 33 – Да се прекъсва връзка с праведни махрем роднини.
- 34 – Да се изпитва омраза към любимите раби на Аллāху теāля и обича онези, които искат да унищожат исляма. [**ХУББ-И ФИЛЛЯХ и БУГД-И ФИЛЛЯХ: това е условие на вярата.**]

- 35 – Да се сърди на брат мюсюлманин повече от три дни.
- 36 – Да се постоянства в прелюбодеянието.
- 37 – Да се осъществяват хомосексуални връзки и да не се прави покаяние за това.
- 38 – Да не се изпълнява езāна по начин, показан в книгите по фикх и без да се спазва оказаното време; да не се оказва почит и слуша езāн, изпълнен съгласно сунната.
- 39 – Да не се възпрепятства – със сладки думи и засмяно лице – онзи, който върши харām, при условие, че има възможност за това.
- 40 – Мъжът да дава съгласие на своята съпруга, дъщеря или на всяка друга жена, която има правото да предупреждава, да излизат на улицата с непокрити глави, ръце, крака, с украсени и напарфюмирани дрехи, и да се срещат с неподходящи хора.

ИМА МНОЖЕСТВО ГОЛЕМИ ГРЕХОВЕ: [72 от тях са както следва.]

- 1 – Да се убива несправедливо.
- 2 – Да се прелюбодейства.
- 3 – Да се осъществява хомосексуална връзка.
- 4 – Да се пие вино и всякакви други алкохолни напитки. [Да се пие бира е харām.]
- 5 – Да се краде.
- 6 – Да се ползва упойващо вещество за удоволствие.
- 7 – Да се присвоява насилствено чужд имот.
- 8 – Да се лъжесвидетелства.
- 9 – Да не се говее безпричинно и да се яде пред говеещи мюсюлмани.
- 10 – Да се взема и дава лихва.
- 11 – Да се дават много клетви.
- 12 – Да не се подчинява на родителите.
- 13 – Да се прекъсва връзка с махрем роднини, които се подчиняват на исляма.
- 14 – Да се бяга от фронта във време на война.
- 15 – Без право да се ползва имота на сирак човек.
- 16 – Да се мами при измерване и претегляне.
- 17 – Да се пропуска времето за намāз.
- 18 – Да се огорчава брат мюсюлманин [е по-греховно, отколкото да се руши Кяāбе. След неверието, няма друг грях, който да огорчава Аллāху теāлй толкова, колкото да се ранява човешко сърце].
- 19 – Да се казва “Това го каза Расūлюллах!” за нещо, което не е казал.
- 20 – Да се взема подкуп.
- 21 – Да не се дава коректно свидетелство.
- 22 – Да не се дава зекят и ушур.

- 23 – Да не се възпрепятстват онези, които вършат грехове, при условие, че има възможност за това.
- 24 – Да се изгарят живи животни.
- 25 – Да се забравя как се чете Корāн-и керй̄м.
- 26 – Да се губи надежда в милостта на Аллāху теāлй̄.
- 27 – Да се мамят хора, независимо от тяхната религиозна принадлежност.
- 28 – Да се консумира свинско месо.
- 29 – Да се чувства омраза и хули един от Есхāба на Расūлюллах (*салляллāху теāлй̄ алейхи ве селлем*).
- 30 – Да се яде след насищане.
- 31 – За жените е харām да се въздържат от леглата на своите съпрузи.
- 32 – За жените е харām да отиват на посещение без да имат разрешение от мъжете си.
- 33 – Да се петни праведна жена, наричайки я “лека”.
- 34 – Да се доносничи сред мюсюлмани.
- 35 – Да се показва аврета пред други хора. [Частта на мъжкото тяло между пъпа и коленете е аврет. Цялото женско тяло, с изключение на лицето и шепите, е аврет.] Да се гледа аврета на други хора също е харām.
- 36 – Да се яде и дава на други хора да ядат мърша.
- 37 – Да се злоупотребява с доверието.
- 38 – Да се одумват мюсюлмани.
- 39 – Да се завижда.
- 40 – Да се приписва съдружник на Аллāху азй̄м-ўш-шāн (ширк).
- 41 – Да се лъже.
- 42 – Да се високомерничи.
- 43 – За онзи, който е на предсмъртно легло, е харām да лиши от наследство своя наследник.
- 44 – Да се скъперничи.
- 45 – Да се обича земно (харāмите и мекрўхите).
- 46 – Да не се изпитва страх от наказанието на Аллāху теāлй̄.
- 47 – Да не се приема харāма за харām.
- 48 – Да не се приема халяла за халял.
- 49 – Да се вярва в предсказанията на гледачите.
- 50 – Да се вероотстъпничи.
- 51 – Да се гледат чужди жени и момичета, без да има оправдание.
- 52 – За жените е харām да носят мъжки дрехи.
- 53 – За мъжете е харām да носят женски дрехи.
- 54 – Да се върши грях в Харем-и Кяāбе.
- 55 – Да се изпълнява езāн и намāз преди да е настанало време.
- 56 – Да се въстава срещу заповедите и законите на правителството.
- 57 – За мъжете е харām да казват, че аврета на техните съпруги прилича на тази на майките им.
- 58 – Да се хули майката на съпругата.

- 59 – За мюсюлманите е харām да се прицелват един в друг.
- 60 – Да се яде или пие от остатъка на куче.
- 61 – Да се натяква извършено добро.
- 62 – За мъжете е харām да носят коприна.
- 63 – Да се упорства в невежеството. [Т.е. да не се изучава ехли суннитското вероубеждение, фарзовете, харāmите и другите необходими знания.]
- 64 – Да се полага клетва с имена, които не са съобщени от исляма.
- 65 – Да се отбягва знанието.
- 66 – Да не се осъзнава факта, че невежеството е беда.
- 67 – Да се упорства в малкия грях.
- 68 – Да се смее на глас, без крайна необходимост.
- 69 – Да се ходи джунуб (без гусюл абдест) толкова дълго, колкото да се изпусне времето за намāз.
- 70 – Да се осъществява полов контакт с жена в месечен цикъл или следродилен период.
- 71 – Да се пее. Да се пеят неприлични неща и ползват музикални инструменти.
- 72 – Да се самоубива.
- Мут’а никяхът е харām [според четирите мезхеба. Мут’а е брак без свидетели: на една жена се дава определена сума пари и се договаря за съвместен живот за известно време.] Както за жените е харām да излизат на улицата с непокрити глави, ръце и крака, така е харām да излизат и с тънки, украсени, тесни и напарфюмирани дрехи.
- Харām е да се поглежда – дори без да се усеща страст – към жена, която е покрила своя гализ аврет с тесни дрехи. [Гализ аврет са подмишниците, гърдите, гърбът, бедрата, коленете и половия орган.] Харām е да се гледа със сласт белъто на чужда жена. Харām е да се гледа сластно към нейния негализ аврет, покрит с тесни дрехи. [Негализ аврет са главата, лицето, шията, ръцете и частта от краката, която се пада под коленете.] Харām е да се правят, печатат и рисуват картини, които подбуждат страстта и стават причина за вършене на харām. [Куфр е (изкарва от исляма) ако с пренебрежение се каже, визирайки някой харām: “И какво от това?”]
- Харām е да се разточителства с водата при изпълняване на абдест и гусюл.
- Харām е да се говори лошо за предишните евлии; да се обвиняват в невежество; да се извличат от думите им заключения, които не съответстват на исляма; да не се вярва, че проявяват керāмети и след като починат; да се мисли, че губят виляйета (близостта към Аллāху теāлй) след смъртта; да се пречи на мюсюлманите, които посещават техните гробове с цел берекет. Харām е да се мисли лошо за мюсюлманите, да се угнетява, краде, завижда, клевети, лъже и злослови.

**ДЕСЕТ НЕЩА СТАВАТ
ПРИЧИНА ЗА УМИРАНЕ
БЕЗ ЙМАН (ВЯРА)**

- 1 – Да не се изучават заповедите и забраните на Аллāху теāлй.
- 2 – Да не се коригира вярата съгласно ехли суннитската.
- 3 – Да се изпитва силно влечение към земен имот, позиция и слава.
- 4 – Да се угнетяват и измъчват хора, животни и собствените тяло и душа.
- 5 – Да не се оказва благодарност към Аллāху теāлй и онези, които са станали причини за вършене на добрини.
- 6 – Да не се изпитва страх от губене на вяра.
- 7 – Да не се изпълнява петкратен намāз на време.
- 8 – Да се дава и получава лихва.
- 9 – Да се подценяват и омаловажават стриктните мюсюлмани, наричайки ги например “изостанали”.
- 10 – Да се говорят, пишат и рисуват неприлични неща.

**ЧОВЕК, ЗА ДА ПРИТЕЖАВА ЕХЛИ СУННИТСКА (ПРАВИЛНА)
ВЯРА, ТРЯБВА ДА ОБРЪЩА ВНИМАНИЕ НА СЛЕДНИТЕ НЕЩА**

- 1 – Аллāху теāлй притежава качества и те са отделни от същината Му.
- 2 – Вярата не се увеличава или намалява (промяна настъпва в нейната сила, сияние).
- 3 – Човек не губи вяра с вършене на голям грях.
- 4 – Вярата в неведомото е в основата на вярата.
- 5 – По отношение на вяра не би могло да има къяс.
- 6 – Аллāху теāлй ще бъде видян в Рая.
- 7 – Упованието (тевеккюл) в Аллāху теāлй е условие на вярата.
- 8 – Делата не са част от вярата.
- 9 – Вярата в съдбата е условие на вярата.
- 10 – Да се следва един от четирите мезхеба по отношение на дела е задължително.
- 11 – Задължително е да се обичат всички сподвижници, роднини и съпруги на Пророка ни (*алейхиссалйту весселйм*).
- 12 – Превъзходството на четиримата халйфи е по реда на тяхното управление.
- 13 – Севāбите от нāфилетата, като намāз, орудж и милостиня, могат да бъдат подарявани на други хора.
- 14 – Ми’рāджът се е осъществил посредством тяло и душа.

- 15 – Керāметите на евлиите са истина.
- 16 – Шефā’атът (застъпничеството) е истина.
- 17 – Допустимо е да се прави месх на мест.
- 18 – Въпросите в гроба са истина.
- 19 – Мъчението в гроба ще е както за тялото, така и за душата.
- 20 – Аллāху теāля създава хората и техните дела. Хората притежават воля.
- 21 – Препитанието може да е и от харāм, и от халял.
- 22 – Допустимо е с душите на евлиите да се прави тевессул и да се иска в тяхно име.

ЛОШИ ПРАВИ

- 1 – Неверие.
- 2 – Невежество.
- 3 – Страх от порицание. [Т.е. да не се приема истината поради страх от порицания и критики.]
- 4 – Човек да обича да бъде хвален. [Самодоволните хора обичат да бъдат възхвалявани.]
- 5 – Бид’ат (неправилно) вероубеждение.
- 6 – Да се следват страстите, желанията и удоволствията на нефса.
- 7 – Да се следват непознати хора.
- 8 – Показност. [Да се върши āхиретско дело за постигане на светска облага.]
- 9 – Тўл-и емел. [Да се иска дълъг живот за изпитване на земна наслада.]
- 10 – Да се търсят земни удоволствия по непозволен от исляма начин.
- 11 – Надменност.
- 12 – Прекалена скромност.
- 13 – Уджб. [Самодоволство, породено от извършените добрини и ибāдети.]
- 14 – Завист. [Да завиждаш означава да искаш завижданият от теб човек да загуби богатата, с които е дарен. Ебуллейс-и Семеркандї е казал: **“Молитвите на трима не се приемат: на ядящия харāм, злословеца и завистника”.**]
- 15 – Хъкд. [Да се подценяват другите хора.]
- 16 – Шемāтет. [Да се изпитва радост, когато другите хора са сполетени от беди.]
- 17 – Хиджр. [Да се сърди на приятели.]
- 18 – Джубн. [Да се проявява страхливост.]
- 19 – Техеввур. [Да се изпитва прекомерен гняв.]
- 20 – Гадр. [Да се спазва даденото обещание.]
- 21 – Измяна. [Да се вършат неща, заличаващи доверието. Това е израз на двуличие.]

22 – Да не се държи на думата. [В хадїс-и шерїф се казва: **“Има три признаци на двуличие: да се лъже; да не се изпълнява обещаното; да се изменя на доверието.”**]

23 – Сӯ-и зан (лошо предположение). [Сӯ-и заннът е харām. Да се мисли, че Аллāху теālїя няма да прости греховете е сӯ-и зан спрямо Него. Да се смятат мюсюлманите за грешници също е сӯ-и зан.]

24 – Пристрастеност към материалното.

25 – Тесвиф. [Да се отлага изпълнението на благочестиво дело.] В хадїс-и шерїф се казва: **“Оценете стойността на пет неща, преди да са дошли други пет: на живота преди смъртта; на здравето преди болестта; на това да се печели āхирета в земния живот (преди смъртта); на младостта преди старостта; на богатството преди бедността.”**

26 – Да се обичат фāсиците (грешниците, лошите хора). [Да се угнетява е най-големият фиск (фъск). Да се върши харām се нарича фъск.]

27 – Да се проявява вражда към учените. [Да се подиграва с ислямските знания и учени е проява на неверие.]

28 – Фитне. [Т.е. да се причинява страдание и притеснение на хората. В хадїс-и шерїф се казва: **“Фитнето спи, проклет да е онзи, който го пробуди.”**]

29 – Мудāхене и мудāра. [Мудāхене е да не се възпира онзи, който върши харām (при условие, че вмешателството е осъществимо). Мудāхене е да се жертва религия в замяна на светско, а мудāра е да се жертва светско в замяна на религия.]

30 – Инат (упорство) и мука̀бере. [Да не се приема истината.]

31 – Нифāк. [Двуличие, лицемерие.]

32 – Да не се размишлява върху извършените грехове, създанията на Аллāху теālїя и собственото състояние.

33 – Да се кълне мюсюлманин.

34 – Да се назовава мюсюлманин с грозно име.

35 – Да се отхвърля извинението.

36 – Да се прави грешно тълкуване на Корāн-и керїм.

37 – Да се упорства в харāма.

38 – Да се злослови.

39 – Да не се прави тевбе (покаяние).

40 – Да се проявява пристрастеност към имущество и власт.

[Трябва да се въздържа от лоши нрави и устремяваме към красиви. В хадїс-и шерїф се казва: **“Заради красивия си морал, рабът, чиито поклонения са малко, ще постигне високи степени в Съдния ден.”**

“Най-лесното и полезно поклонение е да се говори малко и притежава красив морал.”

“Да имаш красив морал означава да се доближаваш към онзи, който се отдалечава от теб; да прощаваш онзи, който угнетява и да вършиш добро на онези, които се самолишават.”]

Девета част
Могат ли свещените знамения и молитви да се
напишат на латиница или кирилица?

Макар че се опитахме да направим това, не сполучихме. Каквито и знаци да се добавят към тези букви, ни би било възможно да се изчетат правилно. За да се произнесат като ислямските букви, трябва да има някой познавач на техните оригинали, който да ги прочита многократно, а ние да повтаряме. Когато човек положи старание да свикне с това, ще се сдобие с възможността и благого да опознае ислямските букви и техните произношения. Хадїс-и шерїфите и фькьхските книги наподробно са описали величието на това благо, неговите ползи за земния и отвъдния живот, и многобройните севāби, които ще бъдат спечелени.

Ето защо всеки мюсюлманин трябва да се старае към този голям севāб, като праща своите деца на джамии или на курсове, където се преподава четене на Корāн-и керїм. Това ще ги научи на правилното произношение на ислямските букви.

Пророкът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал:

“Всеки от вас е като пастира на едно стадо! Както овчарят пази своето стадо, така и вие трябва да пазите от Ада онези, които са в домовете ви и под ваша команда! Трябва да ги научите на исляма. Ако не го направите, ще бъдете приведени под отговорност.”

“Много мюсюлмански деца ще влязат в Ада на име Вейл заради бащите си, които се впуснали единствено в печелене на пари и изживяване на удоволствия, и тичали подир земни дела, а не научили децата си на исляма и на Корāн-и керїм. Аз съм далеч от такива бащи и те са далеч от мен. Онези, които не учат децата си на религия, ще отидат в Ада.”

“Тези, които учат децата си на Корāн-и керїм или ги пращат на учители, за всяка негова буква ще получат наградата на десетократно посещение на Кяабе. В Съдния ден на главите им ще бъде поставена корона (ще постигнат високи степени). Всички ще ги виждат и ще им се възхищават.”

“Когато едно мюсюлманско дете изпълни поклонение, на баща му ще се даде толкова севāб, колкото получава и то. Ако някой научи детето си на грях, то колкото грехове извърши това дете, толкова ще се напишат и на баща му.”

Когато се чете Корāн-и керїм трябва да се спазват десет едеба (мустехаба):

1 – Трябва да се чете с абдест и да се обръща към къбле.

2 – Да се чете бавно и да се мисли за неговото значение. Тези, които не разбират смисъла, също трябва да четат бавно и снизходително.

3 – Да се плаче.

4 – Когато се чете знамение за мъчение, трябва да се изпитва страх, а когато се чете знамение за милост – радост. Преди четене се казва Е’узу и Бесмеле.

5 – Ако у четящия се появи чувство за показност или пречи на някой, който кланя намāз, трябва да продължи тихо. За хāфъзите (хора, които знаят Корāн-и керīm наизуст) е по-голям севāб да четат Корāн-и керīm, като гледат в мусхāфа, отколкото наизуст, защото така и очите им биха извършили ибāдет.

6 – Необходимо е да се чете с красив глас и теджвйд. Харām е да се чете тананикайки, с което буквите и думите претърпяват промяна. Когато буквите не се променят, става мекрӯх.

7 – Свещеният Корāн е изначално слово и качество на Аллāху теāля. Произнасянето на думите в него е като да се каже “Огън!” Лесно е да се каже, но никой не би му издържал. Същото важи и за значенията на тези букви: те не са като останалите. Ако значенията им се проявят, седемте слоя небеса и земя не биха издържали. Аллāху теāля е скрил в тези букви величието и красотата на Своето слово и го изпратил на хората.

8 – Преди да се чете, трябва да се помисли за величието на Аллāху теāля. Както за докосване е нужна чиста ръка, така и за четене е нужно чисто сърце. Човек, който не разбира величието на Аллāху теāля, не би могъл да разбере и величието на Корāн-и керīm. А за да се разбира величието на Аллāху теāля, трябва да се мисли за Неговите качества и създания. Трябва да се чете с мисълта, че това е слово на Създателя и Собственика на всички създания.

9 – Не бива да се мисли за други неща. Ако човек се разхожда в едно градина, като мисли за съвсем различни неща, а не за видяното, той реално няма да се е разходил в нея. По същия начин свещеният Корāн е мястото, където се разхождат сърцата на мюсюлманите. Този, който чете, трябва да мисли за изумителностите и мъдростите в него.

10 – Трябва да се мисли за смисъла на всяка дума и да се повтаря, докато се разбере.

Значенията на молитвите, които се четат в намāза

СУБХĀНЕКЕ

О, Аллах мой! Пречист си Ти. Хвала на Теб. Твоето име е велико. (Твоето величие е над всичко.) Няма друг бог освен Теб.

ЕТТЕХИЙĀТУ

Всички почити, салева̀ти и добрини са характерни за Аллах. О, пейгамбере! Селя̀мът, милостта и берекетът на Аллах да бъдат върху теб. Селя̀мът да бъде върху нас и върху праведните раби на Аллах. Засвидетелствам, че Аллах е един и пак засвидетелствам, че Мухаммед (*алейхисселѝм*) е Негов раб и пророк.

АЛЛА́ХУММЕ САЛЛИ

О, Аллах мой, благослови Мухаммед (*алейхисселѝм*) и семейството му, както си благословил Ибра̀хѝм (*алейхисселѝм*) и рода му! Без съмнение Ти си преславен, велик.

АЛЛА́ХУММЕ БА́РИК

О, Аллах мой, дари благодат на Мухаммед (*алейхисселѝм*) и на семейството му, както си дарил благодат на Ибра̀хѝм (*алейхисселѝм*) и на рода му! Без съмнение Ти си преславен, велик.

РАББЕНА́ АТИНА́

Я, Раббѝ (О, Господи!) Дай ни добрини на този и в отвъдния свят, и ни опази от мъчението на огъня. О, най-милосърдни сред милосърдните, с Твоето милосърдие...

ДУ’А́ТА КУНУ́Т

О, Аллах мой! Теб те молим за помощ; Теб те молим за опрощение; от Теб искаме напѝтствие; вярваме в Теб; пред Теб се покаяваме и на Теб се уповаваме; прославяме Те с всяко добро; теб възхваляваме за богатата и не ги отричаме; отхвърляме и страним от онези, които вършат грехове.

О, Аллах мой! Само на Теб служим; на Теб изпълняваме намѝз; на Теб се покланяме в седжде; към Теб се стремим и на Теб се уповаваме; надяваме се на Твоето милосърдие и се страхуваме от мъчението Ти, защото то без съмнение застига неверниците, покриващи истината.

МОЛИТВАТА ЗА ИСТИГФА́Р

[В много от свещените знамения се казва **“Споменавайте Ме често.”** В сѝра **“Иза́ джа̀е”** по смисъл се казва: **“Молете ме за прошка. Ще приема вашите молитви и ще ви опростя греховете.”** Както се вижда, Алла̀ху теѝля̀ на много места ни е заповядал да искаме прошка. Ето защо хазрети Мухаммед Ма’сѝм в осемдесето писмо от втори том казва: **“Следвайки**

тази заповед, чета молитвата за истигфър след всеки намāз и казвам **“Естагфируллах”** по 67 пъти. Молитвата за истигфър е **“Естагфируллахел’азъйм еллезй ля иляхе илля хув ел хаййел каййуме ве етубу илейх.”** Вие също правете това често! При всяко казване трябва да се мисли за смисъла, който е **“О, Аллах! Прости ми!”** Това спасява от проблеми и страдания онзи, който го чете и онези около него. Много хора я четеха и винаги видяха полза от нея.”] [Когато човек си ляга е добре да каже: “Я, Аллах! Я, Аллах!” и три пъти **“Естагфируллах мин кулли мā керихаллах”**, и да повтаря това, докато заспи.]

Шейх-ул-ислям Ахмед Нāmькй Джāmй (поч. през 536 [1142] г.) в **“Мифтāх-ун-неджāt”** пише: “Ако човек направи покаяние и спази неговите условия, всяка улица, през която премине и всяко място, на което седне, ще се гордеят с него. Луната, слънцето и звездите ще се молят за него. Гробът му ще се превърне в градина от Рая. Човек, който не е направил такава тевбе, трябва да дружи с такива, които са направили . В хадйс-и шерйфи се казва: **“Най-ценното поклонение е да се обича евлия.”** и **“Всички грехове на онзи, който прави тевбе и истигфър, ще бъдат опростени.”** [Тевбе се прави със сърце, а истигфър с език.]

ДУ’ĀТА ТЕВХЙД

Я Аллах, я Аллах. Ля иляхе илляллах Мухаммедун Расулюллах. Я Рахмāн, Я Рахйм, я афувву я Керйм, фа’фу аннй верхамнй я ерхамеррāхимйн! Тевеффенй муслимен ве елхъкнй биссāлихйн. Аллāхуммагфирлй ве ли-āбāй ве уммехātй ве ли āбā-и ве уммехātй зевджетй ве ли-едждādй ве джеддātй ве ли-ебнāй ве бенātй ве ли-ихветй ве ехавātй ве ли-а’мāmй ве аммātй ве ли-ахвālй ве хālātй ве ли-устāзй Абдулхакйм-и Арвāsй ве ли кāффетил му’минйне вел-му’минāt. “Рахметуллāхи теāля алейхим еджма’йн.”

